

ผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา
ในสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้
Impacts and Adaptations Resulting from Unwanted Pregnancy among
Students in a Higher Education Institution in a Southern
Province of Thailand

อังคณา ณรงค์ฤทธิ
Angkana Narongrit

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Degree of Master of Arts in Human and Social Development
Prince of Songkla University

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา
ในสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้
Impacts and Adaptations Resulting from Unwanted Pregnancy among
Students in a Higher Education Institution in a Southern
Province of Thailand

อังคณา ณรงค์ฤทธิ
Angkana Narongrit

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Degree of Master of Arts in Human and Social Development
Prince of Songkla University
2560
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครุภัณฑ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ในสถาบัน
อุดมศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้
ผู้เขียน นางสาวอังคณา ณรงค์ฤทธิ์
สาขาวิชา พัฒนามนุษย์และสังคม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาลี สบายยิ่ง)

.....ประธานกรรมการ
(ดร.เบญจทิรา รัชตพันธนากร)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เกษตรชัย และทีม)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาลี สบายยิ่ง)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล ศรีชนะ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเองและได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มี
ส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาลี สบายยิ่ง)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ.....
(นางสาวอังคณา ณรงค์ฤทธิ์)
นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อนและ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นางสาวอังคณา ณรงค์ฤทธิ)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ในสถาบัน
 อุดมศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้
ผู้เขียน นางสาวอังคณา ณรงค์ฤทธิ์
สาขาวิชา พัฒนามนุษย์และสังคม
ปีการศึกษา 2559

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง ผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ผลกระทบจากการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา 2) การปรับตัวจากการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักศึกษาที่เคยตั้งครรรภ์ในขณะกำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา แล้วเลือกดำเนินการตั้งครรรภ์ต่อไปจนคลอด จำนวน 8 ราย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบจากการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา จำแนกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านร่างกาย แบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงตั้งครรรภ์จนถึงคลอด ได้แก่ อาการแพ้ท้อง อาการไม่สบายทางกาย ไม่สามารถคลอดลูกได้เองตามธรรมชาติต้องใช้วิธีการผ่าคลอด และช่วงหลังคลอด ได้แก่ มีการเปลี่ยนแปลงของน้ำหนักตัว มีรอยแตกลายบริเวณหน้าท้อง 2) ด้านอารมณ์และจิตใจ ได้แก่ รู้สึกกลัว เศร้า ท้อแท้ เคยคิดฆ่าตัวตาย รู้สึกผิด ละอายใจ รู้สึกวิตกกังวล 3) ด้านสังคม ได้แก่ การไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว การได้รับคำติฉินนินทาหรือดูถูกจากคนรอบข้าง ต้องใช้ชีวิตแบบปิดบังหลบซ่อน ไม่สามารถทุ่มเทกับการเรียนได้เต็มที่ การทะเลาะเบาะแว้งกับแฟนและการเลิกกรา 4) ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ภาระค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น การมีหนี้สินสำหรับการปรับตัวจากการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา จำแนกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านอัตมโนทัศน์ นักศึกษามีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง กล่าวคือ มีความเชื่อมั่นว่าตนสามารถเรียนต่อไปพร้อมกับการตั้งครรรภ์และเลี้ยงลูกได้ มีการคิดในแง่บวก การปรับการแต่งกายเพื่อปกปิดการตั้งครรรภ์ และการพึ่งตนเอง ตั้งใจเรียนให้มากที่สุดเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น มีงานทำที่ดีในอนาคต สามารถเลี้ยงตนเองและลูกได้ ตลอดจนการใช้ชีวิตไปในทางที่ถูกต้องตามหลักศีลธรรม เพื่อบรรเทาความรู้สึกผิด 2) ด้านบทบาทหน้าที่ ได้แก่ บทบาทของการเป็นแม่ ที่ทำหน้าที่ดูแลสุขภาพของตนเองและลูกในครรรภ์ เลือกรับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ เลี้ยงลูก ควบคู่ไปกับบทบาทของการเป็นนักศึกษาที่ต้องพยายามทุ่มเทกับการเรียนมากขึ้น และการจัดการกับเวลาเรียนของตนเพื่อให้สำเร็จการศึกษา สร้างความภาคภูมิใจให้ครอบครัว 3) ด้านการพึ่งพาอาศัยผู้อื่น เป็นการ

ขอความช่วยเหลือในเรื่องค่าใช้จ่าย ค่าเล่าเรียน การเรียน ค่าปรึกษาและกำลังใจจากครอบครัว แฟน เพื่อน อาจารย์ และครอบครัวของแฟน ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่าสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ควรจะมีหน่วยงานที่ดูแลและให้ความรู้ในเรื่องของการป้องกันการตั้งครรภ์ ตลอดจนคอยดูแลให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดเมื่อนักศึกษาเกิดการตั้งครรภ์แล้ว เพื่อให้นักศึกษาได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมต่อไป

Thesis Title	Impacts and Adaptations Resulting from Unwanted Pregnancy among Students in a Higher Education Institution in a Southern Province of Thailand
Author	Miss Angkana Narongrit
Major Program	Human and Social Development
Academic Year	2016

ABSTRACT

The objectives of the study on “Impacts and Adaptations Resulting from Unwanted Pregnancy among Students in a Higher Education Institution in a Southern Province of Thailand” were to determine 1) impacts of students’ unwanted pregnancy, and 2) adaptations resulting from students’ unwanted pregnancy. Data were collected through in-depth interviews with eight students who were pregnant while studying in a tertiary institution and opted to continue their pregnancy until giving births. The data were analyzed and presented with analytical description.

The study found that impacts resulting from unwanted pregnancy among students could be classified into four aspects as follows. 1) Physical impacts divided into two phases: the pregnancy period—nausea and vomiting of pregnancy (NVP), physical discomfort, inability to give birth the natural way and needing a caesarean section; and the post-delivery period—bodyweight change and stretch marks of the abdominal area. 2) Emotional and mental impacts—feeling afraid, sad, discouraged, suicidal, guilty, embarrassed and worried. 3) Social impacts—not being accepted by family, being blamed or despised by surrounding people, having to live secretly, inability to be fully dedicated to studies, quarrelling with the partner and being estranged. 4) Economic impacts—increased expenses and being in debt. The data were analyzed descriptively. Adaptations resulting from unwanted pregnancy could be classified in three aspects as follows. 1) Self-concept—The students had self-esteem, were confident that they could continue studying while pregnant and raise their child. They were positive, adapted the way they dress to hide their pregnancy; were self-dependent and paid as much attention to studying as possible to be accepted by others, have a good job in the future, be able to raise themselves and their children, and to lead their lives morally correct to mitigate their feelings of guilt. 2) Role and responsibilities—In the role of a mother, they take care of their

own health and the baby in the womb by choosing what to eat, getting enough sleep, and taking care of the baby at the same time as playing the role of a student who dedicate to studying and managing the time to achieve their studies and make their families proud of them. 3) Dependence on others—They asked for help in expenses for tuition fees, for advice and encouragement from their families, partners, friends, lecturers and their partner's family. Thus, it is recommended that higher education institutions should establish a unit that oversees and provides knowledge of pregnancy prevention, care and assistance, and advice when unwanted pregnancy has taken place so that students receive appropriate help.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์และลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำปรึกษาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาลี สบายยิ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงในความเมตตากรุณาและการทุ่มเทเอาใจใส่เคียงข้างผู้ ลูกศิษย์คนนี้ ตลอดระยะเวลาของการเป็นนักศึกษาภายใต้การดูแลของอาจารย์ อาจารย์เป็นดั่งเข็มทิศ ที่คอยช่วยชี้แนะแนวทางให้ผู้ลูกศิษย์สามารถก้าวเดินไปตามเส้นทางที่ถูกต้อง ตลอดจนกำลังใจ และคำปรึกษาต่าง ๆ ที่ได้รับ เป็นพลังใจและแรงผลักดันที่ทำให้ผู้ลูกศิษย์คนนี้ผ่านอุปสรรคต่าง ๆ จนลุล่วงไปได้

ขอขอบพระคุณ ดร.เบญจทิรา รัชตพันธนากร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.เกษตรชัย และทีม คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าสำหรับคำแนะนำ ข้อเสนอแนะและชี้แนะแนวทางการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย เสียสละเวลาและคอยอบรมชี้แนะผู้วิจัยเสมอมา รวมไปถึงขอขอบพระคุณพี่ปัทม พี่ตาล พี่มาศ ที่คอยดูแล ให้คำแนะนำชี้แนะน้องคนนี้เป็นอย่างดีตั้งแต่ผู้วิจัยเข้ามาเรียนจนสำเร็จ นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณเพื่อน พี่ น้องร่วมรุ่น พมส.รุ่นที่11 รวมไปถึง พมส.รุ่น 10 ทุกท่าน สำหรับมิตรภาพที่ดี คอยเป็นกำลังใจ ดูแลช่วยเหลือและร่วมฝ่าฟันอุปสรรคมาด้วยกันตั้งแต่ต้นจนจบ

ขอขอบพระคุณ “กรณีศึกษา” ทั้งหมด ที่เสียสละเวลา และให้ความร่วมมือในการบอกเล่าเรื่องราวประสบการณ์ชีวิต อันเป็นข้อมูลสำคัญอย่างยิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายขอขอบพระคุณ ครอบครัว พ่อ แม่ น้องชาย ผู้ซึ่งเป็นกำลังใจสำคัญ ที่คอยมอบความรัก ความอบอุ่น ห่วงใย และคอยส่งเสริมสนับสนุนแก่ผู้วิจัยในทุกด้าน ตลอดระยะเวลาในการศึกษาเล่าเรียน และขอขอบคุณกำลังใจที่ดีจากคนรอบข้าง ทั้งเพื่อน พี่น้องและคนรัก ที่เป็นดั่งแรงผลักดันในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้บรรลุผลสำเร็จ

อังคณา ณรงค์ฤทธิ

สารบัญ

	หน้า
หน้าปกใน.....	(1)
บทคัดย่อ.....	(5)
Abstract.....	(7)
กิตติกรรมประกาศ.....	(9)
สารบัญ.....	(10)
สารบัญภาพ.....	(13)
สารบัญตาราง	(14)
รายงานบทความเพื่อตีพิมพ์และการประชุมวิชาการ.....	(15)
สำเนาต้นฉบับที่ได้รับการตอบรับให้นำเสนอบทความ.....	(16)
สำเนาต้นฉบับที่ได้รับการตอบรับให้ตีพิมพ์บทความ.....	(17)
บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
คำถามในการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	3
ประโยชน์ของงานวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
การทบทวนวรรณกรรม	7
แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น.....	8
ความหมายของวัยรุ่น.....	8
ระยะของวัยรุ่น	8
พัฒนาการของวัยรุ่น.....	9
ความต้องการของวัยรุ่น	14
พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น	16
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น	18
ความรู้เกี่ยวกับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์.....	20
ความหมายของการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์.....	20
ปัจจัยที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์.....	21

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
ผลกระทบจากการตั้งครุภัณฑ์ไม่พึงประสงค์.....	24
ทางออกของการตั้งครุภัณฑ์ไม่พึงประสงค์.....	28
แนวคิดการปรับตัว	30
ความหมายของการปรับตัว	30
สภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดการปรับตัว.....	30
การปรับตัวตามทฤษฎีของรอย.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
กรอบแนวคิดการวิจัย	40
วิธีดำเนินการวิจัย	43
พื้นที่ในการวิจัย	43
ผู้ให้ข้อมูล	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล	46
การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล	47
ผลการวิจัย	48
ผลกระทบจากการตั้งครุภัณฑ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา.....	49
ผลกระทบด้านร่างกาย.....	49
ผลกระทบด้านอารมณ์และจิตใจ.....	51
ผลกระทบด้านสังคม.....	54
ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ.....	58
การปรับตัวจากการตั้งครุภัณฑ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา.....	60
การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์.....	61
การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่.....	66
การปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัยผู้อื่น.....	73
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	79
สรุปและอภิปรายผลการศึกษา.....	79
ข้อเสนอแนะ.....	83

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	84
ภาคผนวก.....	90
ภาคผนวก ก ข้อมูลทั่วไป สาเหตุและทางเลือกจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์.....	91
ภาคผนวก ข แนวคำถามสัมภาษณ์การวิจัย.....	113
ภาคผนวก ค หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย.....	116
ภาคผนวก ง รายงานบทความการประชุมวิชาการระดับชาติ.....	118
ภาคผนวก จ รายงานบทความตีพิมพ์วารสาร.....	132
ประวัติผู้วิจัย.....	154

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	42
2 ทางเลือก ผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครุฑไม่ฟังประสงค์ของนักศึกษา	78

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ข้อมูลทั่วไปของกรณีศึกษา	101

รายงานบทความเพื่อตีพิมพ์และการประชุมวิชาการ

อังคณา ณรงค์ฤทธิ และมาลี สบายยิ่ง. (2560). ผลกระทบจากการตั้งครุฑไม้เพียงประสงค์ของนักศึกษา: กรณีศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้. ใน*การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตครั้งที่ 9 “การบูรณาการงานวิจัย เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน”* วันที่ 31 พฤษภาคม 2560. ณ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ภูเก็ต.

อังคณา ณรงค์ฤทธิ และมาลี สบายยิ่ง. (2561). การปรับตัวจากการตั้งครุฑไม้เพียงประสงค์ของนักศึกษา: กรณีศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้. ได้รับการตอบรับตีพิมพ์ใน*วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 26 (50) มกราคม-เมษายน 2561.

สำเนาต้นฉบับที่ได้รับการตอบรับให้นำเสนอบทความ

OA17011-3

ที่ ศธ ๐๓๐๖/ว๐๘๘๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
อ.เมือง จ.ภูเก็ต ๘๓๐๐๐

๒๘ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาบทความวิจัย

เรียน น.ส.อังคณา ณรงค์ฤทธิ์

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิจัย เรื่อง ผลกระทบจากการตั้งครุภัณฑ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา : กรณีศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ ประเภท บรรยาย สาขา สังคมศาสตร์และบริหารธุรกิจ เพื่อนำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ครั้งที่ ๙ ในหัวข้อ “การบูรณาการงานวิจัย เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน” วันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการคัดกรองบทความวิจัยได้พิจารณาบทความของท่านแล้ว โดยบทความของท่าน “ผ่านการประเมิน” และได้รับการพิจารณาให้เข้าร่วมนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการดังกล่าว

ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยฯ จะแจ้งรายละเอียดกำหนดการนำเสนอให้ทราบอีกครั้งผ่านทางเว็บไซต์ <http://seminarresearch.pkru.ac.th>

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ขอขอบคุณอย่างยิ่ง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผ.ศ.ดร.กุลวรา สุวรรณพิมพ์)
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

สถาบันวิจัยและพัฒนา

โทร. ๐-๗๖๒๑-๑๘๕๗, ๒๔๐๗๔-๗, ๒๒๒๓๗๐ ต่อ ๓๔๑๐, ๓๔๐๑

โทรสาร ๐-๗๖๒๑-๑๗๗๘

สำเนาต้นฉบับที่ได้รับการตอบรับให้ตีพิมพ์บทความ

ที่ ศธ ๖๒๑๐ / ๒๒๒๔

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี
๒๐๑๓๑

๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาบทความ

เรียน นางสาวอังคณา ณรงค์ฤทธิ์

ตามที่ท่านได้ส่งบทความของท่านเรื่อง “การปรับตัวจากการตั้งครุฑไม้พืงประสงค์ของนักศึกษา: กรณีศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้” เพื่อขอรับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งอยู่ในฐานข้อมูลศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) และได้รับการรับรองคุณภาพวารสารให้อยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ ๑ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๘ ถึง ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒ นั้น

บัดนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาผลงานได้ประเมินคุณภาพบทความของท่านเสร็จเรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการฯ ขอเรียนให้ท่านทราบว่า บทความของท่านผ่านการพิจารณาคุณภาพและจะได้รับตีพิมพ์ในวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๕๐ (มกราคม – เมษายน ๒๕๖๑)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญรอด บุญเกิด)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการฯ มหาวิทยาลัยบูรพา

โทร. ๐-๓๘๑๐-๒๓๔๔

โทรสาร ๐-๓๘๓๙-๐๓๕๕

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

การตั้งครรภ์ ถือเป็น การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญครั้งยิ่งใหญ่ในชีวิตของผู้หญิงทุกคน เพราะต้องมารับบทบาทของการเป็นแม่ที่อึดทนและให้กำเนิดลูก และเปรียบเสมือนช่วงเวลาแห่งความปลื้มปิติของครอบครัวที่รอต้อนรับการเกิดขึ้นของชีวิตใหม่ แต่ขณะเดียวกันหากการตั้งครรภ์นั้นเป็นการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นในสภาวะที่ยังไม่พร้อมหรือไม่พึงประสงค์ เป็นการตั้งครรภ์ที่สังคมไม่ได้คาดหวัง การปฏิบัติและความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อผู้หญิงที่ตั้งครรภ์นั้นย่อมแตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์นั้นเกิดขึ้นกับหญิงวัยรุ่นที่ยังเป็นนักศึกษา

ปัจจุบันปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่นหญิง ยังคงเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ แม้หลายหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมจะให้ความสำคัญและตื่นตัวที่จะหามาตรการป้องกันและแก้ไข โดยข้อมูลล่าสุดจาก World Health Statistics 2013 ได้รายงานอัตราการเกิดมีชีพเฉลี่ยทั่วโลกในมารดาอายุ 15-19 ปี ระหว่างปี พ.ศ.2549-2553 เฉลี่ยอยู่ที่ 48.9 ต่อประชากรหญิงในกลุ่มเดียวกัน 1,000 คน (บุญฤทธิ์ สุวรรรัตน์, 2557) สำหรับในประเทศไทย ข้อมูลจากสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ ปี 2558 ที่รายงานถึงสถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชน ปี 2558 พบว่า อัตราการคลอดของหญิงอายุ 15-19 ปี ณ ปี พ.ศ.2546 เท่ากับ 39.2 ต่อประชากร 1,000 คน และมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยในปี 2555 มีอัตราสูงสุดที่ 53.4 ต่อประชากรหญิง 1,000 คน และค่อยๆ ลดลง จนมาถึงในปี 2558 ที่อัตรา 44.8 ต่อประชากรหญิง 1,000 คน โดยปัจจัยที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ได้แก่ ตัววัยรุ่นเองที่ยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันตัวหรือคุมกำเนิด การขาดทักษะการเจรจาต่อรอง การสอนเพศศึกษาแบบรอบด้าน ไม่ครอบคลุมสถานศึกษาทุกแห่ง มีปัจจัยกระตุ้นพฤติกรรมเสี่ยง เช่น สื่อต่างๆ ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ สถานบันเทิง ล้วนเป็นปัจจัยที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ของวัยรุ่นในยุคปัจจุบัน

การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่น เป็นประเด็นที่เกิดขึ้นควบคู่กับสังคมไทยตลอดมา ไม่ใช่ปรากฏการณ์ที่แปลกใหม่หรือเพิ่งเกิดขึ้นแต่อย่างใด เพียงแต่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้เป็นสิ่งที่ยังขัดต่อค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมไทย เป็นประเด็นที่ผู้คนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถยอมรับได้ ดังนั้นการรับรู้ถึงสภาพปัญหาและการดำรงอยู่ของผู้หญิงที่ประสบปัญหาเหล่านี้จึงเป็นไปอย่างหลบซ่อนและเป็นที่ยอมรับของบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงเพียงบางกลุ่มเท่านั้น (สิรินุช เสงี่ยมศักดิ์, 2548) ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ววัยรุ่นหญิงต่างต้องเผชิญกับผลกระทบจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์หลายด้าน โดยเฉพาะหากวัยรุ่นหญิงกำลังอยู่ในช่วงศึกษา ตัดสินใจเลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อจนคลอดบุตร

และศึกษาต่อไปพร้อมๆกัน ย่อมหมายถึงการต้องยอมรับภาระหน้าที่ของการเป็นแม่ที่กำลังจะตามมา ตั้งครรภ์และเลี้ยงดูลูกควบคู่ไปกับบทบาทของการเป็นนักศึกษา และต้องยอมรับผลกระทบจากการ ตั้งครรภ์และการคลอดบุตรก่อนวัยอันควร ทั้งผลกระทบด้านร่างกาย อันเกิดจากการตั้งครรภ์ใน ขณะที่ยังน้อยส่งผลให้เกิดภาวะแทรกซ้อนมากมายทั้งในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอดและหลังคลอด ได้แก่ การมีภาวะโลหิตจาง ภาวะทุพโภชนาการ การเจริญเติบโตของกระดูกเชิงกรานยังไม่สมบูรณ์ ทำให้คลอดลำบาก ต้องผ่าท้องทำคลอดเพิ่มถึง4เท่าเมื่อเทียบกับมารดาวัยอื่นๆ (มาลี เกื้อนพกุล, 2554) ผลกระทบด้านอารมณ์และจิตใจ ทั้งความเครียด ความวิตกกังวล ความทุกข์มากมายจากการ รับรู้ของพวกเธอที่มีต่อตนเองและสังคมรอบข้าง (หทัยทิพย์ ไชยวาที, 2551) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ เนื่องจาก ตัววัยรุ่นเองที่ยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ไม่ได้ประกอบอาชีพ เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น นำมา ซึ่งภาระรับผิดชอบและค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้น และผลกระทบด้านสังคม ด้วยว่าการตั้งครรภ์ในขณะที่ ยังเรียนหนังสือ ถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ขัดกับค่านิยมและวัฒนธรรมของสังคม จึงส่งผลให้วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ ไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว สังคม ทำให้ต้องแยกจากสังคม กลุ่มเพื่อน อาจต้องเลี้ยงดูบุตรตาม ลำพังเนื่องจากสามีไม่ยอมรับ หรือถ้ามีการสมรสอัตราการหย่าร้างของคู่สมรสวัยรุ่นก็มีอัตราการหย่า ร้างที่สูง (มาลี เกื้อนพกุล, 2554) นอกจากนั้นก็ยังมีวัยรุ่นหญิงบางรายที่เมื่อเกิดการตั้งครรภ์แล้ว ฝ่าย ชายไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ สร้างความทุกข์และความยากลำบากเพิ่มยิ่งขึ้นไปอีก ฉะนั้น การตั้งครรภ์ของวัยรุ่นในขณะที่กำลังศึกษานี้จึงเปรียบเสมือนภาวะวิกฤตหนึ่งของชีวิต ที่ส่งผลให้ นักศึกษาที่ตั้งครรภ์ต้องตัดสินใจหาทางเลือกที่เหมาะสมให้แก่ตนเอง และปรับตัวให้เข้ากับบทบาท ของการเป็นแม่ ทั้งในส่วนของการปรับการรับรู้ของตนเอง เกี่ยวกับความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มี ศักยภาพที่จะดำรงครรภ์และศึกษาต่อไปพร้อมๆกันได้ ซึ่งความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเป็นปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของหญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ (โสภาสินี เอี่ยมสอาด, 2553) การ ปรับบทบาทของการเป็นแม่ในช่วงระหว่างตั้งครรภ์จนคลอด ซึ่งเมื่อผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ เริ่มยอมรับความ จริงได้แล้วว่าตนเองตั้งครรภ์ และไม่สามารถยุติการตั้งครรภ์ได้ ไม่ว่าจะด้วยปัจจัยหรือสาเหตุต่าง ๆ ที่ เข้ามาเป็นอุปสรรคในการขัดขวางการยุติการตั้งครรภ์ หรือเพราะเลือกตัดสินใจที่จะดำรงครรภ์ไว้ ตั้งแต่ต้น การใช้ชีวิตและพฤติกรรมที่มีของผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ในช่วงนี้จะเป็นไปในลักษณะเตรียมพร้อม กับบทบาทการเป็นแม่ที่กำลังจะเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นการดูแลสุขภาพและบำรุงครรภ์ที่มีมากขึ้น (สิรินุช เสี่ยงมศักดิ์, 2548) ควบคู่ไปกับบทบาทของการเป็นนักศึกษา ตลอดจนการปรับตัวในส่วนของการ พึ่งพาอาศัยผู้อื่น ในรูปแบบของการสนับสนุนทางสังคม เพื่อช่วยให้ตนสามารถปฏิบัติหน้าที่ตาม บทบาทของตนได้

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นจังหวัดหนึ่งของภาคใต้ที่มีความเจริญทางด้าน การ ท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ เป็นเมืองท่า เมืองเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคใต้ ประกอบกับเป็นพื้นที่ที่มี มหาวิทยาลัยในพื้นที่ทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชนถึง 5 แห่ง จึงทำให้มีจำนวนนิสิตนักศึกษาเป็นจำนวน

มากที่มาจากหลากหลายพื้นที่ อีกทั้งจากรายงานสถิติการคลอดของแม่วัยรุ่นในประเทศไทยจากการสำรวจในปี 2556 และจำแนกเป็นรายจังหวัด (สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์, 2557) ยังพบว่าจังหวัดนี้มีอัตราการคลอดบุตรของหญิงวัยรุ่นที่มีอายุ 15-19 ปี ณ ปี พ.ศ.2553 เท่ากับ 47.4 ต่อประชากรหญิงวัยเดียวกัน 1,000 คน คิดเป็นจำนวนทั้งสิ้น 2,522 คน จนกระทั่งในปี 2556 มีจำนวนและอัตราการคลอดเพิ่มขึ้น สูงถึง 51.2 ต่อประชากรหญิงวัยเดียวกัน 1,000 คน คิดเป็นจำนวนทั้งสิ้น 2,725 คน ซึ่งเป็นสถิติตัวเลขที่ค่อนข้างสูง ดังนั้นจากปรากฏการณ์การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษาดังกล่าว ซึ่งเป็นวัยที่ยังคงต้องพึ่งพาครอบครัว และได้รับความคาดหวังของสังคมว่าต้องเป็นเด็กดี มีหน้าที่ต้องเรียนหนังสือ และเป็นอนาคตที่สำคัญของชาติ แต่เมื่อต้องตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และตัดสินใจดำรงครรภ์ไว้พร้อมกับการศึกษาเล่าเรียนไปด้วยนั้น จึงเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่น่าศึกษาว่า นักศึกษาเหล่านี้ ได้รับผลกระทบและมีการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์นี้อย่างไรบ้าง

งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งการทำความเข้าใจผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา อาจเป็นหนทางหนึ่งที่ช่วยให้สังคมได้รับรู้และเกิดความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมนี้จากข้อมูลในระดับบุคคลเป็นสำคัญ เพราะในความเป็นจริงแล้วปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทุกคนในสังคม ที่สามารถช่วยกันป้องกันดูแลและช่วยประคับประคองทั้งแม่และเด็กให้อยู่รอดปลอดภัย สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างปกติ และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและเป็นแนวทางการศึกษาให้บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาต่อไป

คำถามในการวิจัย

1. ผลกระทบจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษาเป็นอย่างไร
2. การปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษาเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา

ประโยชน์ของงานวิจัย

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงผลกระทบจากการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้น นำไปสู่การวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาต่อไป
2. ผลการวิจัยทำให้เข้าใจถึงการปรับตัวจากการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ซึ่งจะเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เล็งเห็นถึงแนวทางการปฏิบัติดูแล ช่วยเหลือแก่นักศึกษาที่ตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ ให้สามารถปรับตัวด้านต่างๆได้อย่างเหมาะสมต่อไป
3. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาในแง่มุมอื่นต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **นักศึกษา** หมายถึง วัยรุ่นหญิงที่เคยตั้งครรรภ์ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดหนึ่งของภาคใต้ แล้วเลือกดำเนินการตั้งครรรภ์ต่อไปจนคลอด ซึ่งปัจจุบันนักศึกษาที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ มีทั้งส่วนที่กำลังศึกษาอยู่และส่วนที่เพิ่งสำเร็จการศึกษา
2. **การตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์** หมายถึง ภาวะการตั้งครรรภ์ที่เกิดจากความไม่พร้อมในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม หรือด้านเศรษฐกิจของนักศึกษาหญิงที่ตั้งครรรภ์ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาและตัดสินใจตั้งครรรภ์ต่อจนครบกำหนดคลอด
3. **ผลกระทบ** หมายถึง ผลเชิงลบในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา แบ่งเป็น
 - 3.1 ผลกระทบด้านร่างกาย หมายถึง ความไม่สบายกายในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักศึกษา เนื่องมาจากร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากภาวะการตั้งครรรภ์ที่เกิดขึ้น
 - 3.2 ผลกระทบด้านอารมณ์และจิตใจ หมายถึง สภาวะทางจิตใจที่เกิดความรู้สึกไม่สบายใจของนักศึกษา เนื่องมาจากการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์
 - 3.3 ผลกระทบด้านสังคม หมายถึง อิทธิพลของสภาวะแวดล้อม ที่ส่งผลให้นักศึกษาที่ตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ประสบกับความยุ่งยากในการดำเนินชีวิต
 - 3.4 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ หมายถึง สภาพทางการเงินหรือความเป็นอยู่ที่ส่งผลให้นักศึกษาที่ตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์เกิดความรู้สึกยากลำบาก

4. การปรับตัว หมายถึง การแสดงออกที่นักศึกษาเลือกกระทำเมื่อต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชีวิตเนื่องมาจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของตนและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลต่อไป ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการปรับตัวของรอย มาช่วยอธิบายถึงพฤติกรรมการปรับตัวและเลือกศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ทั้งช่วงในระหว่างที่ตั้งครรภ์และช่วงหลังคลอด แบ่งเป็น

4.1 การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ หมายถึง การปรับตัวของนักศึกษาที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ที่เกิดขึ้นจากความเชื่อและความรู้สึกนึกคิดที่นักศึกษามีต่อตนเอง ในช่วงเวลาที่ตั้งครรภ์และมีลูก

4.2 การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ หมายถึง การปรับตัวของนักศึกษาที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ทั้งในบทบาทของการเป็นแม่และบทบาทของนักศึกษา เพื่อให้สามารถแสดงบทบาทของตนได้ตามปกติ

4.3 การปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัยผู้อื่น หมายถึง การปรับตัวของนักศึกษาที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องและพึ่งพาอาศัยบุคคลอื่น เป็นการพึ่งพาขอความช่วยเหลือในรูปแบบของการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและบุคคลใกล้ชิด เพื่อให้ตนสามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

มุ่งที่จะศึกษาผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ทั้งผลกระทบทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ และศึกษาถึงการปรับตัว ทั้งการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ และการปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัยผู้อื่น

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาที่เคยตั้งครรภ์ในขณะกำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาแล้วเลือกดำเนินการตั้งครรภ์ต่อไป จนคลอดจำนวน 8 ราย และเนื่องจากการเข้าถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทำได้ยาก จึงใช้วิธีการที่เรียกว่า Snowball ซึ่งเป็นวิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลจากการแนะนำต่อๆ กันไป

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา จังหวัดหนึ่งในภาคใต้

4. ขอบเขตด้านเวลา

ช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษาทบทวนบทเรียน รวบรวมเนื้อหาการวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้เวลาศึกษา 2 ปี เริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2558 - มิถุนายน 2560

ช่วงเวลาที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย การเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เวลา 10 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน 2559 - มิถุนายน 2560

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษเกี่ยวกับผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ ซึ่งผู้วิจัยได้มีการศึกษาและทบทวนรายละเอียดของแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น
 - 1.1 ความหมายของวัยรุ่น
 - 1.2 ระยะของวัยรุ่น
 - 1.3 พัฒนาการของวัยรุ่น
 - 1.4 ความต้องการของวัยรุ่น
 - 1.5 พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น
 - 1.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น
2. ความรู้เกี่ยวกับการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์
 - 2.1 ความหมายของการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์
 - 2.2 ปัจจัยที่นำมาสู่การตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์
 - 2.3 ผลกระทบจากการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์
 - 2.4 ทางออกของการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์
3. แนวคิดการปรับตัว
 - 3.1 ความหมายของการปรับตัว
 - 3.2 สภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดการปรับตัว
 - 3.3 การปรับตัวตามทฤษฎีของรอย
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น

1.1 ความหมายของวัยรุ่น

คำว่า “วัยรุ่น” (Adolescence) มีรากศัพท์เดิมมาจากคำว่า Adolescere ในภาษาละติน แปลว่า เจริญเติบโตไปสู่วุฒิภาวะ เป็นวัยที่เริ่มเข้าสู่การเป็นผู้ใหญ่ โดยถือเอาจากความพร้อมทางร่างกายเป็นเครื่องตัดสิน เป็นระยะที่อวัยวะเพศมีการเจริญเติบโต และสามารถทำงานได้เต็มที่ กล่าวคือในเพศหญิงเริ่มมีประจำเดือนมาเป็นครั้งแรก และในเพศชายมีการผลิตเซลล์สืบพันธุ์ (สุชา จันทน์เอม, 2542, น.136)

วิทยา เชียงกุล (2552, น.9) กล่าวว่า วัยรุ่นคือวัยเปลี่ยนผ่านจากเด็กโตไปเป็นผู้ใหญ่ โดยทั่วไปมักจะหมายถึงคนวัย 11-19 ปี

องค์การอนามัยโลก (อ้างถึงใน บุญฤทธิ์ สุจริตน์, 2557, น.3) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่น (Adolescence) ไว้ว่าหมายถึงผู้ที่มีอายุ 10-19 ปี โดยมีรากศัพท์มาจากภาษาละติน คำว่า “Adolescere” ซึ่งได้แตกออกเป็นคำว่า “Adolescens” ซึ่งหมายถึงกำลังมีการเติบโต และคำว่า “Adultus” หมายถึงการเติบโตได้เสร็จสิ้นแล้ว

1.2 ระยะเวลาของวัยรุ่น

องค์การอนามัยโลก (WHO, 2002 อ้างถึงใน ปัทมา รักแก้ว, 2553, น.23) แบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ คือ

1.วัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) อายุ 10-13 ปี มีการเจริญเติบโตเต็มที่ (Spurt of Growth) และเริ่มเข้าสู่การมีวุฒิภาวะทางเพศ (Sexual Maturation) เริ่มมีความคิดเชิงนามธรรม

2.วัยรุ่นตอนกลาง (In Mid-adolescence) อายุ 14-15 ปี มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างสมบูรณ์ มีการพัฒนาเอกลักษณ์ (Identity) และสัมพันธ์ภาพกับกลุ่มเพื่อน

3.วัยรุ่นตอนปลาย (in Later Adolescence) อายุ 16-19 ปี ร่างกายมีลักษณะแบบผู้ใหญ่ วัยรุ่นแต่ละคนมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน มีทัศนคติและความคิดเห็นที่แน่วแน่มั่นคง
เพ็ญพิไล ฤทธคณานนท์ (2550, น.181) ได้กล่าวถึงการแบ่งวัยของวัยรุ่น ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ

1.วัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) อายุ 11-14 ปี เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งทางร่างกาย ทางสรีระวิทยา (Physiology) และทางปัญญา

2.วัยรุ่นตอนกลาง (Middle Adolescence) อายุ 14-15 ปี เป็นระยะที่มีการปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงใหม่นี้

3.วัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescence) อายุ 18-21 ปี เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนจากการเป็นเด็กสู่การเป็นผู้ใหญ่

Luella Cole (อ้างถึงใน สุชา จันทน์เอม, 2542, น.136) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน แบ่งวัยรุ่นออกได้เป็น 3 ระยะ คือ

1.วัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) เด็กหญิงจะมีอายุระหว่าง 13-15 ปี เด็กชายจะมีอายุระหว่าง 15-17 ปี

2.วัยรุ่นตอนกลาง (Middle Adolescence) เด็กหญิงจะมีอายุระหว่าง 15-18 ปี เด็กชายจะมีอายุระหว่าง 17-19 ปี

3.วัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescence) เด็กหญิงจะมีอายุระหว่าง 18-21 ปี เด็กชายจะมีอายุระหว่าง 19-21 ปี

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2553, น.329) กล่าวถึงช่วงของความเป็นวัยรุ่น ซึ่งสามารถแบ่งช่วงของความเป็นวัยรุ่นได้ 3 ระยะ โดยใช้เกณฑ์ความเป็นเด็ก-ผู้ใหญ่ตัดสิน ดังนี้คือ

1.ช่วงอายุประมาณ 12-15 ปี เป็นช่วงวัยแรกรุ่น ยังมีพฤติกรรมค่อนข้างไปทางเป็นเด็ก อยู่มาก

2.ช่วงอายุ 16-17 ปี เป็นระยะวัยรุ่นตอนกลาง มีพฤติกรรมก้ำกึ่งระหว่างความเป็นเด็ก-ผู้ใหญ่

3.ช่วงอายุ 18-25 ปี เป็นระยะวัยรุ่นตอนปลาย กระบวนการพฤติกรรมค่อนข้างไปทางเป็นผู้ใหญ่

ฉะนั้นจึงเห็นได้ว่า การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นสามารถแบ่งได้ออกเป็น 3ระยะ เป็นระยะวัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งแต่ละช่วงวัยก็มีพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกัน และเนื่องจากในการศึกษาเรื่องผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษาในครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลเป็นนักศึกษาที่เคยตั้งครรรภ์และในขณะที่ยังอยู่ในระบบของการศึกษา ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย ที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี

1.3 พัฒนาการของวัยรุ่น

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2553, น.330) ได้กล่าวถึงพัฒนาการของเด็กวัยรุ่นว่ามีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นค่อนข้างรวดเร็วไม่แน่นอน ละเอียดและมีความซับซ้อน พัฒนาการของวัยรุ่นจึงเป็นช่วงเวลาที่น่าสนใจอีกช่วงหนึ่ง ซึ่งแบ่งออกเป็นพัฒนาการด้านต่างๆ ดังนี้คือ

1.พัฒนาการทางร่างกาย

พัฒนาการทางกายของวัยรุ่นนั้น จะเข้าไปในแง่ของความมั่งคั่ง เจริญเติบโตถึงขีดสมบูรณ์ เพื่อทำหน้าที่อย่างเต็มที่ ความเจริญเติบโตมีทั้งส่วนภายนอกที่มองเห็นได้ง่าย เช่น ส่วนสูง น้ำหนัก รูปร่าง สัดส่วนของร่างกาย ลักษณะเส้นผม ฯลฯ และความเจริญส่วนภายใน เช่น การ

ทำงานของต่อมบางชนิด โครงกระดูกแข็งแรงขึ้น การผลิตเซลล์สืบพันธุ์ในเด็กชาย การมีประจำเดือนของเด็กหญิง ฯลฯ (ศรีเรือน แก้วกังวาล ,2553, น.331)

2. พัฒนาการทางอารมณ์

ความเปลี่ยนแปลงและความเจริญเติบโตทางร่างกายทั้งภายในและภายนอก กระทั่งกระทบต่อแบบแผนอารมณ์ของเด็กวัยแรกวัยและวัยรุ่น เด็กมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย สับสน อ่อนไหว มีความเข้มของอารมณ์สูง ไม่นั่นคง ซึ่งผู้รู้บางท่านเรียกลักษณะอารมณ์ของเด็กวัยรุ่นว่าเป็นแบบ “พายุแคม” โดยอารมณ์ที่เกิดกับเด็กวัยรุ่นนั้นมีทุกประเภท อาทิ รัก ชอบ โกรธเกลียด อิจฉา ริษยา ใ้อวด แข่งดี ถือดี เจ้าทิฐิ อ่อนไหว หลงใหล วุ่นวายใจ เห็นอกเห็นใจ สับสน หงุดหงิด ฯลฯ (ศรีเรือน แก้วกังวาล ,2553, น.336)

3. พัฒนาการทางสังคม

พัฒนาการทางสังคมของวัยรุ่นในสังคมกลุ่มเพื่อนร่วมวัยว่า เด็กในวัยนี้จะให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมวัยมากกว่าในระยะวัยเด็กตอนกลาง เด็กจับกลุ่มกันได้นาน แน่นแฟ้น และผูกพันกับเพื่อนในกลุ่มมากขึ้น กลุ่มของเด็กไม่มีเฉพาะเพื่อนเพศเดียวกันเท่านั้น แต่มีเพื่อนต่างเพศเข้ามาสมทบด้วย เด็กเริ่มลดความเอาใจใส่กับบุคคลต่างวัยไม่ว่าเป็นผู้ใหญ่หรือเด็กกว่า ระยะนี้เด็กไม่ต้องการแต่เพียงรวมกลุ่มกันเท่านั้น แต่ต้องการสร้างความผูกพันระหว่างสมาชิกในกลุ่มแบบผู้ใหญ่อีกด้วย เพราะเด็กสำนึกว่าตนเริ่มเป็นผู้ใหญ่แล้ว ถ้าเด็กสามารถเข้ากับเพื่อนร่วมกลุ่มได้ดี เขาย่อมมีความรู้สึกรู้ว่า ผู้ปกครองและผู้ใหญ่อื่นๆที่เกี่ยวข้องกับเขามีความสำคัญต่อตัวเขาน้อยกว่าเพื่อน ถ้าเปรียบเทียบกับวัยต่างๆแล้ว ระยะวัยรุ่นเป็นระยะที่คนที่ความรู้สึกต้องการผูกพันกับเพื่อนและกลุ่มมากกว่าวัยอื่น (ศรีเรือน แก้วกังวาล , 2553, น.337-338)

4. พัฒนาการทางความคิด

ในระยะวัยรุ่นเด็กมีความเจริญเติบโตทางสมองถึงขีดเต็มที่ จึงสามารถคิดได้ในทุกๆแบบและทุกๆแบบของวิธีคิด หากเด็กได้รับการศึกษาอบรมมาตามขั้นตอนด้วยดี ระยะนี้เป็นระยะที่เด็กจะแสดงความปรารถนาอย่างชัดเจน และเห็นความแตกต่างของเด็กวัยนี้กับวัยอื่นๆได้ชัดเจน การเรียนรู้เรื่องยากๆ เรื่องที่เป็นนามธรรมซับซ้อน เด็กก็สามารถเข้าใจได้ (ศรีเรือน แก้วกังวาล , 2553, น.347)

เพ็ญพิไล ฤทธคณานนท์ (2550, น.181) กล่าวถึงพัฒนาการของวัยรุ่น ดังนี้คือ

1. พัฒนาการทางร่างกายและทางสรีระ

เมื่อเด็กเข้าสู่วัยรุ่น ความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ด้านส่วนสูง น้ำหนักและรูปร่าง จะดำเนินไปอย่างรวดเร็วผิดไปจากวัยเด็กตอนกลาง รวมทั้งการเจริญเติบโตของอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการสืบพันธุ์ ซึ่งแสดงให้เห็นการมีวุฒิภาวะทางเพศ เช่น เด็กชายจะมีกล้ามเนื้อและความแข็งแรงเพิ่มขึ้น ส่วนเด็กหญิงจะมีเนื้อเยื่อที่เป็นไขมันมากขึ้นทำให้รูปร่างกลมกลึงได้สัดส่วนมากขึ้น

2. พัฒนาการทางปัญญา

พัฒนาการทางด้านสติปัญญาของวัยรุ่นจะเข้าขั้นที่เรียกว่า “ปฏิบัติการด้านนามธรรม” (Formal Operations) เด็กวัยนี้จะคิดถึงหลายๆด้านได้ในเวลาเดียวกัน เข้าใจการเปรียบเทียบ อุปมาอุปมัยและสามารถคิดในด้านตรงกันข้ามได้ด้วย (เพ็ญพิไล ฤทธคุณานนท์ , 2550, น.187)

3. พัฒนาการทางบุคลิกภาพและทางสังคม

1. การดิ้นรนเพื่อความเป็นอิสระ ในวัยรุ่นนั้นความพยายามที่จะเป็นอิสระ ไม่ใช่เป็นเพียงส่วนหนึ่งของกิจกรรมในชีวิตเท่านั้น แต่เป็นเป้าหมายของตัวมันเอง เช่น วัยรุ่นต้องการมีอิสระทางจิตใจจากพ่อแม่ ต้องการเสรีภาพที่จะเป็นตัวของตัวเอง กำหนดค่านิยมของตนเอง วางแผนอนาคตด้วยตนเอง เลือกเสื้อผ้า เพื่อน และใช้เวลาด้วยตนเอง ต้องการรักษาความเป็นส่วนตัวทั้งในที่อยู่อาศัย สิ่งของเครื่องใช้ ความคิดและความรู้สึก (เพ็ญพิไล ฤทธคุณานนท์, 2550, น.203)

2. ความก้าวหน้าของการมีความสัมพันธ์ทางสังคมแบบผู้ใหญ่ วัยรุ่นจะเอาใจใส่ต่อการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อนและการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศมากขึ้น ถึงแม้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้งสองด้านนี้จะคาบเกี่ยวกันอยู่ แต่ต่างก็มีความหมายต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่ต่างกัน นอกจากนั้นการมีวุฒิภาวะทางสังคมก็มีอิทธิพลต่อวิธีการที่วัยรุ่นจะควบคุมและจัดการกับความต้องการทางเพศของตน การมีอิสระจากความวิตกกังวลและมีความสัมพันธ์อันลึกซึ้งกับเพื่อนต่างเพศ ตลอดจนความรู้สึกที่ตนมีต่อพ่อแม่ด้วย (เพ็ญพิไล ฤทธคุณานนท์, 2550, น.206)

สุชา จันทน์เอม (2542) กล่าวถึงพัฒนาการที่สำคัญของวัยรุ่น ว่ามีดังนี้คือ

1. พัฒนาการทางร่างกาย

พัฒนาการทางร่างกายว่าเป็นระยะที่มีความสำคัญ เพราะเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงจากลักษณะของเด็กมาเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งอาจเรียกระยะนี้ ว่าเป็น วัยรุ่นหนุ่มสาว (สุชา จันทน์เอม, 2542 , น.142)

ลักษณะทั่วไปของวัยรุ่นหนุ่มสาว

1) เกิดการหลั่งอสุจิในเวลาหลับของเด็กชาย ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า มีวุฒิภาวะทางเพศแล้ว ซึ่งจะเป็นในราวอายุ 12-13ปี โดยอวัยวะเพศจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ร่างกายสามารถผลิตน้ำอสุจิได้แล้ว ซึ่งแสดงว่าเด็กชายผู้นั้นสามารถสืบพันธุ์ และพร้อมจะเป็นพ่อคนได้

2) เด็กหญิงจะเริ่มมีประจำเดือนครั้งแรก โดยรังไข่เจริญเติบโตเต็มที่และสามารถผลิตไข่ออกมาได้ โดยไข่ที่สุกและไม่ได้รับการผสมพันธุ์จะถูกขับออกมาจากร่างกายในรูปของประจำเดือน โดยจะมีระยะเวลาการหมุนเวียนอยู่ระหว่าง 28-30 วัน ในระยะหนึ่งจะมีประมาณ 3-5 วัน ความเครียดต่างๆไปก่อนมีประจำเดือนจะน้อยลง แต่มักมีอาการปวดศีรษะและมีอาการผื่นคันที่ผิวหนังก่อนมีประจำเดือน โดยเฉพาะที่บริเวณใบหน้า

3) มีขนเกิดขึ้นตามร่างกายในที่ต่างๆเช่น บริเวณรักแร้ ริมฝีปาก และบริเวณของลับ เป็นต้น โดยเฉพาะในเด็กชายจะเริ่มมีหนวดเคราขึ้น โดยสิ่งนี้มักทำให้เกิดความรำคาญใจและมักจะคอยให้ความสนใจเกี่ยวกับหนวดเครานี้อยู่เสมอ

4) การเปลี่ยนแปลงทางรูปร่าง และโครงสร้างของร่างกาย จากสัดส่วนของร่างกายเด็กมาเป็นรูปร่างของผู้ใหญ่

5) ในเด็กหญิง หน้าอกและสะโพกจะขยายใหญ่ขึ้น โดยจะมีฮอร์โมนเพศขับออกมาจากต่อมไร้ท่อ ซึ่งจะทำให้เด็กหญิงมีรูปร่างคล้ายผู้ใหญ่มากขึ้น ทรวงอกจะขยายใหญ่ มีขนาดใกล้เคียงกับผู้ใหญ่ นอกจากนี้ยังมีลักษณะอื่น เช่น สะโพกผายออก เอวคอด เป็นต้น

6) เด็กผู้ชายจะมีน้ำเสียงเปลี่ยนแปลง แตกพร่า และห้าวขึ้น จะเป็นในราว 1-2 ปี เด็กจึงจะเริ่มบังคับเสียงได้ และเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลาย การเปลี่ยนแปลงของเสียงจะสิ้นสุดลง เด็กจะเริ่มมีเสียงทุ้ม นุ่มนวลขึ้น

2. พัฒนาการทางอารมณ์

วัยนี้ เป็นวัยที่เรียกกันว่า “พายุบุแคม” ซึ่งหมายถึงการมีอารมณ์ที่รุนแรง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งอารมณ์ต่างๆของวัยรุ่นที่ควรทราบ (สุชา จันทน์เอม, 2542, น.146-149) คือ

1) ความกลัว เป็นอารมณ์ที่มีอยู่ในตัวทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย โดยจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้รับความปลอดภัย ความกลัวของวัยรุ่นมักเป็นความกลัวเกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับสังคม

2) ความกังวลใจ เป็นผลเนื่องมาจากความกลัวโดยกลัวเรื่องต่างๆแล้วเก็บเอามาเป็นความกังวลใจ ความกังวลใจเกิดจากการนึกคิดและทำนายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตว่าเป็นไปในทางที่ไม่ดี ซึ่งสิ่งเหล่านั้นอาจจะเกิดหรือไม่เกิดก็ได้

3) ความโกรธ เป็นการแสดงออกของอารมณ์ประเภทก้าวร้าว รุนแรง เช่นเดียวกับความอิจฉาริษยาและความเกลียดชัง โดยจะแสดงออกทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นต้นว่า มือสั่น เท้าสั่น หน้าตาแดงกล้า หายใจถี่ หุนหันพลันแล่น ขาดความยั้งคิด ซึ่งอาจแสดงออกหลายแบบ เช่น ทำร้ายผู้อื่น ทำร้ายตนเอง ทำลายข้าวของ บางทีก็ร้องไห้ กระทบเท้า ส่งเสียงดัง บางทีแสดงออกทางอ้อมโดยเก็บตัวเงียบๆคนเดียวไม่ยอมพูดจากับใคร

4) ความรัก ในวัยรุ่นมีความรักประเภทใหญ่ๆดังนี้

ก.ความรักตนเอง คือความรักและดูแลเอาใจใส่สภาพความเป็นไปของร่างกายตนเอง เช่น ทรวดทรง ความสวยงามของใบหน้า การเลือกเครื่องแต่งกาย เป็นต้น

ข.ความรักเพื่อน ปกติวัยรุ่นจะมีความสนิทสนมในเพศเดียวกันมาก โดยพยายามรวมพวกที่มีลักษณะ นิสัยใจคอ และรสนิยมคล้ายกันเข้าเป็นพวกเดียวกัน

ค.ความรักที่ตนเทิดทูนบูชาเป็นพิเศษ ตามปกติเด็กวัยรุ่นมักจะรักคนที่มีความเก่งความสามารถพิเศษในด้านใดด้านหนึ่ง และเทิดทูนบูชาอยากเอาแบบอย่างโดยยึดถือเป็นแนวทางที่จะปรับบุคลิกภาพของตนในอนาคต

ง.ความรักในเพศตรงข้าม ปัญหาเรื่องเพศตรงข้ามมักจะเข้ามาแทรกจิตใจของวัยรุ่นอยู่เสมอ ซึ่งก่อให้เกิดความรักแบบวัยรุ่นขึ้น ซึ่งปรารถนาที่จะรัก ยกย่องบูชา อยากเป็นที่กล่าวขวัญในทางที่ดีของเพื่อนต่างเพศ จึงก่อให้เกิดพฤติกรรมที่พยายามทำตนให้เป็นจุดเด่น ความรักของวัยรุ่นต่อเพื่อนต่างเพศเป็นไปอย่างรุนแรง หลงใหล ซึ่งอาจมีผลกระทบกระเทือนต่อชีวิตและอนาคตของวัยรุ่นได้มาก

5) ความอิจฉาริษยา จะเกิดขึ้นเมื่อไม่สามารถเอาชนะคู่ต่อสู้ด้วยวิธีอื่นหรือถูกแย่งชิงเอาความรักไป หรือมีคนมาเอาสิ่งที่เขาหวงแหนไป อารมณ์อิจฉาริษยาอาจแสดงออกมาในรูปของความโกรธอย่างรุนแรง และไม่มีเหตุผล

6) ความอยากรู้อยากเห็น วัยรุ่นมักเกิดความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่จะเกิดขึ้นในภายภาคหน้าหรือสิ่งที่ได้รับการปกปิดซ่อนเร้น โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องเพศตรงข้าม

7) ความสนใจ เด็กวัยรุ่นมีพลังมากจึงมักจะสนใจในการเล่นกีฬา การทำงานเกี่ยวกับเครื่องยนต์กลไก สนใจเรื่องสุขภาพ เรื่องเพศ การเลือกอาชีพ และเรื่องภายในครอบครัว เป็นต้น

3. พัฒนาการทางสติปัญญา

พัฒนาการทางด้านสติปัญญาในวัยรุ่นตอนต้นจะมีพัฒนาการที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและเจริญถึงขีดสุดเมื่ออายุประมาณ 16 ปี แล้วค่อยๆ ลดลงหลังจากอายุ 19-20 ปี (สุชา จันทน์เอม, 2542 , น.151-152)

ลักษณะพัฒนาการทางสติปัญญาของวัยรุ่น

1) มีความจำดีมาก ในวัยนี้จะพยายามตัดสินใจว่าอะไรดีกว่า และสิ่งใดควรจะเป็น และควรเกิดขึ้นในสังคม

2) มีสมาธิดี โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องที่ตนสนใจเป็นพิเศษ ก็จะพยายามศึกษาค้นคว้าโดยไม่มีการท้อถอยง่ายๆ และมีความสามารถในการตั้งสมาธิ ควบคุมตนเองให้เหมาะสมกับกาลเทศะ

3) มีความคิดเจริญ กว้างขวาง ไปไกล พยายามแสวงหาความรู้ต่างๆใหม่ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของตน เริ่มเข้าใจในความสวยงาม ความไพเราะ ความเจริญในด้านนี้จะค่อยเป็นค่อยไป

4) มีจินตนาการมาก มักชอบนั่งฝันสร้างวิมานในอากาศคนเดียวเป็นเวลานานๆ การฝันมักจะเกิดเกี่ยวกับเรื่องเพศตรงข้าม ความรัก และเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จในชีวิตในอนาคตของตนเอง โดยอยากเป็นอย่างนั้นอย่างนี้แล้วแต่ใจปรารถนา

5) ความเชื่อมั่นต่างๆเป็นไปอย่างรุนแรง คือ เมื่อเชื่ออะไรแล้วก็จะเชื่ออย่างจริงจัง แต่ถ้าไม่เชื่ออะไรแล้วก็จะทำให้เชื่อในเรื่องนั้นได้ยาก นอกจากจะมีหลักฐานมาอ้างอิง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ว่ามีทั้งประโยชน์และโทษ เพราะถ้าวัยรุ่นเชื่อในสิ่งที่ดีก็เกิดประโยชน์ แต่ถ้าหลงเชื่อมั่นในสิ่งที่ผิดแล้วอาจก่อให้เกิดความเสียหายได้

4. พัฒนาการทางสังคม

เด็กวัยนี้ต้องการเป็นอิสระ และการเป็นตัวของตัวเอง ชอบอยู่ลำพัง มีห้องอยู่เป็นสัดส่วน มีของใช้ส่วนตัว ในระยะนี้เด็กกำลังมีความต้องการอย่างรุนแรงในการที่จะปรับปรุงตนเอง ให้เป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อนและบุคคลในวงสังคม (สุชา จันทน์เอม , 2542 , น.:152-154)

1.4 ความต้องการของวัยรุ่น

สุชา จันทน์เอม (2542 , น.155-157) ได้แบ่งความต้องการของวัยรุ่น ดังนี้

1.ความต้องการทางเพศ เมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่น เด็กวัยรุ่นมักพยายามดิ้นรนที่จะคบหาเพื่อนต่างเพศ เนื่องจากระยะนี้ต่อมต่างๆภายในร่างกายของวัยรุ่นกำลังทำงานเต็มที่ โดยเฉพาะต่อมเพศที่ผลิตฮอร์โมนออกมาเพื่อควบคุมถึงวุฒิภาวะทางเพศ ทำให้วัยรุ่นพยายามหาทางออกเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง

2.ความต้องการได้รับอิสระ เมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่นแล้ว เด็กจะพยายามแสวงหาความจริงและพยายามยืนหยัดอยู่ด้วยลำแข้งของตนเอง พ่อแม่ที่ฉลาดจึงควรรู้จักผ่อนปรนปล่อยให้ลูกเป็นตัวของตัวเองบ้าง ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเองขึ้น การพยายามที่จะทำให้เด็กทำตามความต้องการของเราเองจะทำให้เด็กเป็นคนที่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นของตัวเอง และไม่กล้าที่จะตัดสินใจในเรื่องต่างๆด้วย

3.ความต้องการที่จะหาเลี้ยงตนเอง เด็กหนุ่มสาวเริ่มมีความคิดที่จะหาเลี้ยงตนเอง แทนที่จะต้องอาศัยพ่อแม่ ทั้งนี้เพราะเด็กจะรู้สึกว่าการหาเงินได้ด้วยตนเองจะทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ การใช้จ่ายเงินในการจับจ่ายสิ่งต่างๆเป็นไปอย่างสบายใจโดยไม่ต้องเกรงใจใคร เพราะเป็นเงินที่หามาได้ด้วยตัวของเขาเอง และอีกประการหนึ่งเป็นการที่เขาจะพิสูจน์ได้ว่าเขาโตแล้ว ควรที่จะมีสิทธิเสรีภาพเพิ่มมากขึ้น แทนที่จะต้องถูกควบคุมเหมือนอย่างแต่ก่อน

4.ความต้องการที่จะได้รับความนับถือจากสังคม เด็กต้องการให้สังคมยอมรับนับถือว่าตนเป็นผู้ใหญ่แล้ว โดยพยายามทำตนให้เหมือนผู้ใหญ่ ซึ่งเราจะเห็นได้จากการที่เด็กหนุ่มสาวพยายามตัดผมเกล้าและสูบบุหรี่ เพื่ออวดความเป็นผู้ใหญ่ของตน ส่วนผู้หญิงมักพยายามแต่งตัว แต่งหน้า ทาปาก ใส่รองเท้าส้นสูง เป็นต้น

5. ความต้องการในปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ เด็กวัยรุ่นจะพยายามถามเรื่องราวที่ตนอยากรู้อย่างมีเหตุผล ถ้าได้รับคำตอบที่ไม่พึงพอใจ ก็จะพยายามซักถามจนกว่าจะได้รับคำตอบที่พึงพอใจ โดยไม่ยอมเลิกถามความสงสัยง่าย ๆ

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2553, น.360-361) กล่าวถึงความต้องการของวัยรุ่น ดังนี้คือ

1. ความต้องการเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ไม่ต้องตกอยู่ใต้คำสั่ง คำบังคับของผู้ใด โดยเฉพาะบุคคลผู้มีอำนาจหรือผู้สูงกว่า รวมทั้งพ่อแม่ผู้ปกครอง

2. ความต้องการมีตำแหน่งรวมทั้งความต้องการความสนับสนุนทั้งจากผู้ใหญ่และเพื่อนร่วมรุ่น

3. ความต้องการแสวงหาประสบการณ์แปลกๆใหม่ๆ บางครั้งรวมทั้งความท้าทาย ตื่นเต้น เกลียดความจำเจซ้ำซาก ชอบทดลอง

4. ความต้องการรวมพวกพ้อง มีกลุ่มก้อน เป็นความต้องการค่อนข้างสูง เพราะการรวมพวกพ้องเป็นวิธีทำให้เด็กได้รับสนองความต้องการหลายประการ เช่น ความรู้สึกอบอุ่นใจ การได้รับการยกย่อง ความรู้สึกว่ามีผู้เข้าใจตน ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับตน

5. ความต้องการความรู้สึกมั่นคง อบอุ่นและปลอดภัย เพราะเด็กมีอารมณ์หวั่นไหวง่าย เปลี่ยนแปลงง่าย สับสนและลังเลง่าย เด็กจึงมีความต้องการเช่นนี้ค่อนข้างสูง

6. ความต้องการความถูกต้อง ความยุติธรรม เด็กถือว่าความยุติธรรมเป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นผู้ใหญ่ เด็กจึงให้ความสำคัญอย่างจริงจังต่อความถูกต้องยุติธรรมตามที่ตนเองเห็น

7. ความต้องการความงดงามทางร่างกาย ไม่ว่าจะวัยรุ่นชายหรือหญิงต้องการให้คนรู้สึกชื่นชมเกี่ยวกับรูปลักษณ์ของตน เพราะคิดว่าความงดงามทางกายเป็นแรงจูงใจให้เข้ากลุ่มได้ง่าย เป็นที่ยอมรับของสังคม และดึงดูดใจเพศตรงข้าม ฉะนั้นจึงให้ความสำคัญใส่ต่อการออกกำลังกาย ลักษณะอาหารที่รับประทาน ทรงผม เสื้อผ้า เครื่องประดับ สุขภาพอนามัย ความงดงามทางกาย นับเป็นส่วนหนึ่งของความภูมิใจและมั่นใจในตัวเองของวัยรุ่นด้วย

8. ความต้องการประพฤติตนสมตามบทบาททางเพศของตน โดยทั่วไปแล้วทั้งหญิงและชายวัยรุ่นพยายามจะประพฤติตนเพื่อให้ “ดูงดงามสมเป็นสุภาพสตรี” หรือ “ดูแข็งแรงบึกบึนสมเป็นชายชาตรี” ตามแบบที่ตนนิยม

9. ความต้องการเลือกอาชีพ เด็กวัยรุ่นโตพอที่จะมองเห็นความสำคัญของอาชีพ และเข้าใจว่าอาชีพนำมาซึ่งสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม อาชีพเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงสถานะความเป็นผู้ใหญ่

ฉะนั้น จึงเห็นได้ว่าวัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่มีความต้องการต่างๆเกิดขึ้นมากมาย ซึ่งความต้องการที่เกิดขึ้นนี้ ล้วนเป็นแรงจูงใจ แรงผลักดันและก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่วัยรุ่นกระทำหรือแสดงออกมาในรูปแบบต่างๆ ที่พยายามทำให้สามารถบรรลุตามความมุ่งหมายหรือความต้องการของ

ตนเองได้ ดังนั้นการศึกษาเรื่องความต้องการของวัยรุ่นนี้ ก็อาจทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจว่านักศึกษาเหล่านี้มีความต้องการใดบ้างที่เกิดขึ้นในช่วงวัยของชีวิตและความต้องการที่เกิดขึ้นนี้นำไปสู่การตั้งครมไม่พึงประสงค์นี้ได้อย่างไร

1.5 พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น

วัยรุ่น เป็นวัยที่กำลังพัฒนาจากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ เป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงต่างๆเกิดขึ้นมากมายทั้งทางร่างกายและจิตใจ จึงส่งผลให้มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดปัญหาทางพฤติกรรม อารมณ์ สังคม และการเรียนการศึกษา

สุพัตรา บุญญานุกาพพงศ์(2548 , น.20) สรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การรักสนใจเพศตรงข้าม วัยรุ่นมักจะสนใจเพศตรงข้ามรุ่นเดียวกับตนเอง วัยรุ่นที่มีช่วงอายุระหว่าง 15-18 ปี จะเริ่มมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศตรงข้าม ลักษณะความรักเพศตรงข้ามที่พบมากคือ ความลุ่มหลงแต่ฝ่ายเดียว โดยเฉพาะกับคนที่เขาไม่มีวันสมปรารถนาในความรัก เช่น ความลุ่มหลงต่อดารานักร้อง นักกีฬา เป็นต้น แต่ความรักในลักษณะนี้ จะเกิดขึ้นชั่วคราวเท่านั้น

2) การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง เป็นพฤติกรรมที่ทำให้เกิดความพึงพอใจทางเพศด้วยการกระตุ้น หรือจับต้องอวัยวะเพศจนเกิดความสุข ความพอใจ พฤติกรรมลักษณะนี้ เป็นเรื่องปกติของพัฒนาการทางเพศในวัยรุ่นจำนวนมาก วัยรุ่นบางคนเมื่อมีประสบการณ์เกี่ยวกับการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง จะเกิดความรู้สึกขัดแย้งภายในจิตใจเกี่ยวกับศีลธรรมว่าตนเองกระทำถูกหรือผิด จิตแพทย์ถือว่า การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับควบคุมความกดดันทางเพศ หรือช่วยปรับตัวทางเพศ

3) ความสนใจในเรื่องเพศ วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความสนใจต่อเพศตรงข้าม มีความรู้สึกทางเพศ โดยจะแสดงให้เห็นจากพฤติการณ์ในการแต่งกาย การแสดงกิริยาที่ดึงดูดความสนใจจากเพศตรงข้าม การสนใจซื้อหนังสือเรียงร้อยมาอ่าน บางครั้งก็อาจแสดงความสนใจแอบดูเพศตรงข้ามในเวลาเดียวกัน

4) รักร่วมเพศ ระยะวัยรุ่น เป็นระยะการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆความรู้สึกทางเพศที่ยังเงินอาย หรือไม่แน่ใจในตนเองที่จะแสดงความรู้สึกเพศตรงข้าม จึงหันมาระบายความสนใจกับเพื่อนเพศเดียวกับตน ซึ่งพฤติกรรมรักร่วมเพศที่เกิดขึ้นได้ทั้งเพศหญิงและเพศชาย และพฤติกรรมดังกล่าว อาจคงอยู่จนกระทั่งเข้าสู่ผู้ใหญ่ หรืออาจหายไปเมื่อพ้นจากวัยรุ่นก็ได้ (ฉวีวรรณ สุขพันธ์ โปธาธรรม, 2527)

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น

ไพจิต ภูแหม่มโชติ (2554) กล่าวถึงการให้ความหมายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ว่า หมายถึงพฤติกรรมสำคัญ ดังนี้

1. การมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุยังน้อย

วัยรุ่นเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านจากความเป็นเด็กสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ช่วงเวลานี้วัยรุ่นมีความรู้สึกทางเพศแล้ว แต่ช่วงอายุที่วัยรุ่นถูกกำหนดให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะทางเพศเพิ่มขึ้น ปรากฏการณ์นี้จึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างการมีวุฒิภาวะทางเพศและวุฒิภาวะทางสังคม จึงนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุยังน้อย มีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ได้ป้องกัน ทำให้เสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ขณะยังเด็ก และเสี่ยงต่อการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ (Rebecca S.French et al.2009 อ้างถึงใน ไพจิต ภูแฉ่มโชติ ,2554, น.15)

2. การมีคู่นอนหลายคน

ปัจจุบันค่านิยมของวัยรุ่นเปลี่ยนไป วัยรุ่นหญิงชายมีค่านิยมการเป็นกิ๊กที่มักจะมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนหลายคน โดยคิดว่าการมีกิ๊กเป็นสิ่งที่เท่ เก่ รู้สึกว่าตนเองมีความสามารถมากกว่าคนอื่น (ไพจิต ภูแฉ่มโชติ,2554, น.16) จากการศึกษาของอังคณา เพชรภาพ (2551) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นภาคใต้ตอนบน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคู่นอนมากกว่า 1คน ร้อยละ 33.1 ซึ่งสอดคล้องกับการการศึกษาของ ลัชชา ฉายศรี และคณะ (2553) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า นักเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์เกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 45.1) มีคู่นอนมากกว่า 1 คน

3. การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย

จากการศึกษาของลัชชา ฉายศรี และคณะ (2553) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเพียงร้อยละ 21.8 เท่านั้นที่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งมีผลทำให้การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนมีความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์และการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ สอดคล้องกับการศึกษาของ วงเดือน สุวรรณศิริและคณะ (2551) ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นและเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า จากกลุ่มตัวอย่าง 390 คน ร้อยละ 76.4 ไม่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก และมีเพียงร้อยละ 11.3 เท่านั้นที่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์

4. การมีเพศสัมพันธ์ร่วมกับการดื่มสุราและการใช้สารเสพติด

การดื่มสุราและการใช้สารเสพติดในวัยรุ่นไทย เป็นปรากฏการณ์ที่พบได้บ่อยมากขึ้นเรื่อยๆ โดยชนิดของสารเสพติดที่นิยมใช้มากขึ้นกับราคาที่วัยรุ่นสามารถหาซื้อได้ง่าย และที่สำคัญคือเป็นที่นิยมในหมู่เพื่อน เมื่อวัยรุ่นดื่มสุราและใช้สารเสพติดจะมีอาการครึกครื้น เป็นสุข แสดงอารมณ์อย่างเปิดเผย แต่เมื่อใช้ในปริมาณมากจะทำให้วัยรุ่นขาดสติสัมปชัญญะและการควบคุมตัวเอง

(จุฬารัตนา โฉมฉาย, 2549 อ้างถึงใน ไพจิตร ภูแฮมโชติ, 2554, น. 18) ส่งผลให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ตั้งใจ และนำไปสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การติดเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์

โดยสรุป พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุยังน้อย การมีคู่นอนหลายคน การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย การมีเพศสัมพันธ์ร่วมกับการดื่มสุรา และการใช้สารเสพติด ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นพฤติกรรมที่เสี่ยงทางเพศที่อาจนำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ได้ ฉะนั้นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศนี้ จะช่วยให้ผู้วิจัยได้รับรู้และเข้าใจถึงพฤติกรรมที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ อันจะช่วยทำให้เข้าใจในวิถีชีวิตของวัยรุ่นหญิงเหล่านี้ได้ต่อไป

1.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

กฤษฎา ราชู (2555 , น.26-27) กล่าวถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทางเพศ จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมดังนี้

1) ครอบครัว เป็นสถาบันแรกในการปลูกฝังค่านิยมความเชื่อ บุคลิกภาพแก่เด็ก โดยการเรียนรู้และลอกเลียนแบบจากบิดามารดา ค่านิยมทางเพศที่ครอบครัวปลูกฝังแก่บุตรสาวมักเป็นเรื่องการรักษานวลสงวนตัว การไม่ชิงสุกก่อนห่าม เรื่องเพศหรือการพูดคุยเรื่องเพศเป็นเรื่องสำหรับผู้ใหญ่หรือผู้ที่แต่งงานแล้วและการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสเป็นเรื่องผิด แต่ในปัจจุบันมีบางครอบครัวเริ่มยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นบ้างแล้ว ทำให้วัยรุ่นบางส่วนคิดว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสเป็นเรื่องที่สามารถยอมรับได้แล้ว

2) เพื่อน กลุ่มเพื่อนถือว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น ซึ่งโดยธรรมชาติวัยรุ่นจะมีความผูกพันและให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน มักมีความเห็นคล้อยตามหรือเลียนแบบกันในด้านความคิด การแต่งกายหรือการแสดงออกเพื่อให้เพื่อนยอมรับเป็นสมาชิกกลุ่ม วัยรุ่นจะใช้บรรทัดฐานของกลุ่มเพื่อนในการค้นหาความต้องการของตนเองหรือเอกลักษณ์ความเป็นตัวตนของตนเอง ซึ่งอาจมีอิทธิพลมากพอที่จะสนับสนุนหรือปฏิเสธค่านิยมของตัววัยรุ่นที่มีอยู่ก่อนแต่เดิมได้

3) โรงเรียน มีความสำคัญเป็นอันดับสองรองจากครอบครัวในการปลูกฝังค่านิยมเรื่องเพศแก่เด็ก ซึ่งในปัจจุบันมีการให้ความรู้เรื่องเพศผ่านหลักสูตรวิชาต่างๆ เช่น สุขศึกษาและพลศึกษา สังคมศึกษา เป็นต้น โดยเน้นเรื่องการเรียนรู้สรีรวิทยา การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจของวัยรุ่น พฤติกรรมทางสังคม การเจริญและพัฒนาการทางเพศ การติดต่อกับเพศตรงข้าม การมีครอบครัว การอยู่ร่วมกันในสังคม และครูสามารถถ่ายทอดความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ บทบาทหน้าที่ทางเพศที่เหมาะสมแก่เด็กตามความจำเป็นอีกด้วย

4) ชุมชน มีอิทธิพลต่อเรื่องเพศทั้งทางบวกและทางลบ ค่านิยมความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศมักจะเป็นไปในแนวทางเดียวกันในชุมชน นอกจากนี้ความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุในสังคม เช่น สถานะบริวารที่พบเห็นได้ทั่วไป จะดึงดูดเด็กให้มีความอยากรู้อยากเห็นอยากลองและ

อาจมีพฤติกรรมหรือค่านิยมตามกลุ่มที่นิยมเที่ยวสถานเริงรมย์ แต่หากบรรทัดฐานของสังคมหรือชุมชนคาดหวังให้วัยรุ่นหญิงควรมีความบริสุทธิ์ไว้เพียงสาในเรื่องเพศ อาจมีผลต่อการตัดสินใจของวัยรุ่นหญิงและการเข้าถึงข้อมูลและความรู้ในเรื่องเพศ การต่อรอง การใช้วิธีป้องกันเมื่อมีเพศสัมพันธ์ การจำกัดอำนาจการต่อรองของวัยรุ่นหญิง

5) สื่อมวลชน เป็นตัวการสำคัญในการถ่ายทอดความรู้และค่านิยมทางเพศแก่วัยรุ่น โดยทั่วไปสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ สิ่งตีพิมพ์ เป็นต้น ได้รับความนิยมมากจากเนื่องจากมีความคล่องตัว รวดเร็ว และให้ข้อมูลข่าวสารได้เร็วทันใจ สื่อเหล่านี้นอกจากช่วยให้ความเพลิดเพลิน เพิ่มการรับรู้เรื่องต่างๆแก่วัยรุ่นแล้ว อาจมีการนำเสนอพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมสำหรับสังคมไทยได้ เช่น การถูกเนื้อต้องตัว การกอดจูบ การเล้าโลม หรือการมีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น พฤติกรรมเหล่านี้วัยรุ่นอาจรับมาลอกเลียนแบบและนิยมชมชอบว่าทันสมัยมากกว่าที่จะศึกษาพฤติกรรมเหล่านั้นอย่างลึกซึ้ง ดังนั้นหากวัยรุ่นรับรู้ค่านิยมทางเพศจากสื่อโดยขาดการวิเคราะห์ไตร่ตรองหรือขาดผู้ที่ช่วยชี้แนะอาจทำให้วัยรุ่นรับรู้ประสบการณ์ที่ผิดๆได้

สุวรรณภา เรื่องกฤษฎาจนเศรษฐี (2549, น.182) สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น คือ

- 1.ปัจจัยทางชีวภาพ ได้แก่ เด็กเพศชาย และวุฒิภาวะทางเพศของวัยรุ่น
- 2.ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะยากจน ค่านิยมในเรื่องเพศของบิดามารดา สัมพันธภาพในครอบครัว การได้รับเวลาเอาใจใส่ดูแล การอบรมสั่งสอนเรื่องเพศในครอบครัว
- 3.อิทธิพลกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับค่านิยม และบรรทัดฐานในเรื่องเพศ
- 4.ปัจจัยด้านการศึกษา มักพบว่าวัยรุ่นที่มีการศึกษาต่ำหรือการเรียนล้มเหลวมักจะมีเพศสัมพันธ์เร็วกว่าวัยรุ่นที่การศึกษาสูงหรือมีความต้องการที่จะศึกษาในระดับสูง
- 5.ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และบริการของรัฐ และสังคม ตลอดจนสื่อมวลชนที่ทำให้วัยรุ่นได้เรียนรู้เรื่องเพศ

Janne & Frank (1990 อ้างถึงใน สุพัตรา บุญญานุกาภาพพงศ์, 2548, น.21) ได้แบ่งปัจจัยที่ทำให้พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

- 1.ปัจจัยด้านชีวภาพ พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น จะได้รับอิทธิพลโดยตรงจากฮอร์โมนเพศ โดยมีปัจจัยทางด้านสังคมเป็นตัวกระตุ้นในการแสดงออกของพฤติกรรมทางเพศและการมีเพศสัมพันธ์ เช่น เด็กหญิงที่มีพัฒนาการเข้าสู่ระยะวัยรุ่นเร็ว มีแนวโน้มที่จะเป็นอิสระจากบิดามารดา มีการนัดหมายเพศตรงข้ามและมีเพศสัมพันธ์ก่อนเด็กหญิงที่เข้าสู่วัยรุ่นช้ากว่า
- 2.ปัจจัยทางด้านครอบครัว ได้แก่ ค่านิยมเรื่องเพศของบิดามารดา ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และการอบรมสั่งสอนจากบิดามารดาในเรื่องเพศ ล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อการเริ่มมีเพศสัมพันธ์ที่เร็วหรือช้าของวัยรุ่น

3. ปัจจัยทางด้านการศึกษา พบว่า วัยรุ่นที่มีผลการเรียนที่ไม่ดี และมีระดับการศึกษาต่ำ จะมีเพศสัมพันธ์เร็วกว่าวัยรุ่นที่ยังคงศึกษาอยู่ ซึ่งพบว่าวัยรุ่นที่มีระดับการศึกษาต่ำ มักจะเป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีด้วย

4. ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การศึกษา ตลอดจนการบริการของรัฐและสังคมที่จัดให้แก่วัยรุ่นในการได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องเพศ ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลทำให้พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมีความแตกต่างกัน นอกจากนั้นแล้ว อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนโดยเฉพาะบรรทัดฐานในเรื่องเพศของกลุ่มเพื่อน ก็มีผลทำให้พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นแตกต่างกันด้วย

จึงเห็นได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นนั้นมีมากมาย หลากหลายปัจจัย ทั้งปัจจัยภายในที่มาจากตัวของวัยรุ่นเอง เช่น ฮอโมนเพศ หรือปัจจัยภายนอก ล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลและส่งผลให้วัยรุ่นมีค่านิยมทางเพศและมีพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างกันไป ซึ่งในการศึกษาเรื่องผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ผู้วิจัยจึงต้องมีความเข้าใจถึงปัจจัยเหล่านี้ด้วย เพื่อได้ทราบถึงสาเหตุ ปัจจัยที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษาที่เป็นแม่วัยรุ่นเหล่านี้ได้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า “วัยรุ่น” คือ วัยที่มีการเปลี่ยนแปลงต่างๆเกิดขึ้นมากมาย ไม่ว่าจะพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงฮอโมนเพศ ที่ทำให้วัยรุ่นเกิดความอยากรู้อยากเห็นและอยากลองในเรื่องเพศ ประกอบกับสภาพสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไป อิทธิพลของเพื่อน โรงเรียน ชุมชน และการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้น สิ่งเหล่านี้ได้กลายมาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ก่อเกิดเป็นพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น ที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ได้ การศึกษาเรื่องผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษาในครั้งนี้ จึงมีการศึกษาในเรื่องของพัฒนาการของวัยรุ่น ความต้องการ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น ตลอดจนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น เพื่อช่วยให้ผู้วิจัยได้รับรู้ถึงปัจจัย สาเหตุ พฤติกรรมที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา อันจะช่วยให้เข้าใจในวิถีชีวิตของวัยรุ่นหญิงเหล่านี้ได้ต่อไป

2. ความรู้เกี่ยวกับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

2.1 ความหมายของการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

ลอนโดโน (1989 อ้างถึงใน สุชาติา รัชชกุล, 2541) ได้ให้ความหมายของการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ว่าหมายถึง การตั้งครรภ์ที่ผู้หญิงไม่ต้องการให้เกิดขึ้น เนื่องจากไม่พร้อมที่จะเป็นมารดาหรือไม่ต้องการมีบุตร หรือเมื่อเกิดการตั้งครรภ์แล้วไม่ต้องการให้การตั้งครรภ์นั้นดำเนินต่อไปจนตลอด ส่วนใหญ่การตั้งครรภ์นั้นมักเกิดจากการที่หญิงตั้งครรภ์แล้วแต่ต่อมาประสบกับปัญหา

หรือมีเหตุการณ์แทรกซ้อนอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น ดังต่อไปนี้คือ คู่รักหย่าร้าง หรือเสียชีวิต ความไม่พร้อมของการตั้งครรภ์ที่เกิดจากครอบครัว สภาพจิตใจ เศรษฐกิจ สังคม รวมถึงการตั้งครรภ์ที่ขัดขวางความก้าวหน้าในชีวิต

หทัยทิพย์ ไชยวาที (2551, น.6) ได้สรุปความหมายของการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ว่า การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เป็นการตั้งครรภ์ของผู้หญิงที่เกิดจากความไม่พร้อมไม่ต้องการ ที่มีเหตุมาจากความไม่พร้อมด้านใดด้านหนึ่ง เช่น ด้านวิญญูณ์ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจตลอดจนด้านสังคมและเศรษฐกิจ โดยทั่วไปการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นจากความไม่พร้อมนี้จะส่งผลกระทบต่อจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด ก่อให้เกิดความทุกข์ใจในผู้หญิงที่ต้องเผชิญปัญหานี้ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของหญิงที่ประสบโดยสิ้นเชิง

สุวชัย อินทรประเสริฐ และสัณญา ภัทรราชย์ (2549, น.290) ได้ให้ความหมายของการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาหรือการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ว่าหมายถึง การตั้งครรภ์ที่ไม่เป็นที่ต้องการหรือเมื่อไม่พร้อม เป็นการตั้งครรภ์ที่ตนเองไม่ยอมรับ

ดังนั้นอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ หมายถึงภาวะการตั้งครรภ์ที่เกิดจากความไม่พร้อมในด้านต่างๆ เช่น ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ

2.2 ปัจจัยที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

ปัจจัยที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มีหลายประการ ทั้งปัจจัยที่เกิดจากภายนอก ได้แก่ สังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ และปัจจัยจากตัวผู้ตั้งครรภ์เอง จากงานวิจัยสามารถรวบรวมปัจจัยที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ได้ 6 ประการ (กนกวรรณ ธรรมวรรณ, 2548; ตรีนเนตร พรรณดวงเนตร, 538; ศิริพร หนูนวนล, 2541; สิริสุข เสี่ยงศักดิ์, 2548; สุชาติดา รัชชกุล, 2542; หทัยรัตน์ อุเลิศ, 2547 อ้างถึงในหทัยทิพย์ ไชยวาที, 2551, น.8-10) ดังนี้

1. วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคม

การเปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรม ทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ ส่งผลให้เกิดภัยรุ่นมืออิสระมากขึ้น มีสภาพแวดล้อมและตัวแบบที่ยั่วยุให้มีความต้องการทางเพศ อีกทั้งภาวะเศรษฐกิจทำให้ขาดการดูแลจากครอบครัว จนทำให้อาจพลาดพลั้งเกิดการตั้งครรภ์ได้ จึงไม่สามารถมองข้ามความเป็นจริงได้ว่า สาเหตุหนึ่งของการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เป็นผลมาจากความล้มเหลวทางสังคม จากค่านิยมและบรรทัดฐานทางเพศที่ปลูกฝังให้คนในสังคมมีความเชื่อและยอมรับว่าเพศหญิงอยู่ภายใต้อำนาจของเพศชาย ทั้งในแง่ของการศึกษา การเมือง หน้าที่การงาน และความสัมพันธ์ทางเพศ สภาพสังคมที่มีค่านิยมยอมรับมาตรฐานเชิงซ้อนทางเพศ ยึดถือพุทธศาสนาที่มีหลักธรรมประจำใจว่าไม่มักมากในกามคุณและไม่สำส่อนทางเพศ หรือประเพณีผิดกับสามีหรือภรรยาของผู้อื่น และยึดถือพรหมจรรย์ของเพศหญิงเป็นเรื่องสำคัญ เหล่านี้ หากหญิงใดมีพฤติกรรมที่ละเมิดความเชื่อ ค่านิยม

และบรรพตฐานดังกล่าว ย่อมส่งผลให้ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม สร้างความเสื่อมเสียให้กับตนเอง ครอบครัว และคนรอบข้าง ซึ่งส่งผลให้การตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นเป็นครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ได้ง่ายขึ้น

2.ขาดความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเพศศึกษา ความบกพร่องของการใช้วิธีการคุมกำเนิดและการวางแผนครอบครัว ซึ่งการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศส่งผลให้มีโอกาสเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่ตั้งใจ สำหรับข้อบกพร่องในการวางแผนครอบครัว พบได้จากหลายสาเหตุ เช่น ความกลัวและไม่มีความรู้ในเรื่องของวิธีการคุมกำเนิด วิธีการคุมกำเนิดยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอผลข้างเคียงของการคุมกำเนิด ความไม่สะดวกในการไปรับบริการคุมกำเนิด

3.สาเหตุด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตของทั้งมารดาและทารก เช่น หญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะความตึงเครียดทางจิตใจสูง ตั้งครรภ์โดยร่างกายอ่อนแอหรือเป็นโรคที่การตั้งครรภ์จะส่งผลเสียต่อสุขภาพของแม่ การพิการแต่กำเนิด เป็นต้น

4.ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

เหตุผลมาจากความบีบคั้นของสภาพการดำรงชีวิต ความยากลำบากในการเลี้ยงดูบุตร โดยเฉพาะมารดาที่ต้องเลี้ยงดูบุตรตามลำพัง จะต้องเผชิญกับภาระทุกด้านทั้งเศรษฐกิจ สังคม และจิตใจ หรือการตั้งครรภ์ที่หากปล่อยให้การตั้งครรภ์ดำเนินต่อไปอาจเป็นอุปสรรคขัดขวางการประกอบอาชีพและการหารายได้ของมารดา เช่น หญิงขายบริการทางเพศ ดารา นักร้อง เป็นต้น

5.การขาดแคลนแหล่งข้อมูลข่าวสารและหน่วยให้คำปรึกษาช่วยเหลือ

เมื่อผู้หญิงมีปัญหาด้านสุขภาพ หรือต้องการใช้บริการเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว จะหาทางออกโดยการปรึกษาครอบครัวหรือเพื่อนเท่านั้น เพราะระบบบริการของรัฐยังไม่ชัดเจนและการปฏิบัติตนให้ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศแก่หญิงวัยรุ่นที่เป็นวัยที่มีความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ยังเป็นไปไม่ทั่วถึง รวมถึงค่านิยมของสังคมที่ยังยึดถือว่าวัยรุ่นยังไม่สมควรเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ ทำให้การตั้งครรภ์ในหญิงวัยรุ่นมีแนวโน้มสูงขึ้น

6.การถูกล่อลวงและการถูกข่มขืน

สาเหตุนี้สร้างความทุกข์มาสู่ผู้หญิงมากที่สุด การตั้งครรภ์เพราะถูกข่มขืนถือว่าเป็นความรุนแรงทางเพศ ซึ่งหญิงในกลุ่มนี้มักจะเป็นผู้ที่มีการศึกษาน้อยหรือหญิงวัยรุ่นที่ขาดประสบการณ์ ไม่รู้จักช่วยเหลือตนเอง และมักจะเชื่อใจไว้วางใจคนง่าย โดยเฉพาะเพื่อนชาย แฟนของเพื่อน พี่ชายเพื่อน พ่อเลี้ยง หรือนายจ้าง เป็นต้น บางรายที่มีปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์อันเนื่องมาจากการถูกล่อลวง และการขาดความรับผิดชอบของฝ่ายชายเมื่อฝ่ายหญิงเกิดการตั้งครรภ์

มาลี เกื้อนพกุล (2554, น.36-40) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่นำไปสู่การตั้งครรภ์ของวัยรุ่นไว้ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านครอบครัว

1.1 โครงสร้างครอบครัวที่เปลี่ยนแปลงไป จากครอบครัวขยายไปเป็นครอบครัวเดี่ยวทำให้บุตรที่เกิดมาจากครอบครัวเดี่ยวขาดโอกาสได้รับการดูแลอบรมและพึงพาญาติในวัยต่างๆ เมื่อบุตรหลานมีปัญหาขาดที่พึ่ง ไม่สามารถปรึกษาใครได้นอกจากพ่อแม่ ในขณะที่พ่อแม่เองก็ไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอนบุตรเนื่องจากต้องทำงานทั้งสองคน ทำให้บุตรต้องหาความรู้จากสื่อที่มีทั้งดีและไม่ดี หรือเพื่อนซึ่งอาจด้อยประสิทธิภาพ การเรียนรู้เรื่องเพศจากสื่อซึ่งเป็นการสื่อสารทางเดียว ทำให้วัยรุ่นที่เป็นวัยที่อยากรู้อยากลองจากพัฒนาการตามวัย จึงอาจทำให้เกิดการตั้งครรรภ์ขึ้นมาได้

1.2 บทบาทของพ่อแม่ การออกไปทำงานนอกบ้านทำให้พ่อแม่ลูกมีเวลาพบกันน้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบางครอบครัวพ่อแม่และแม่ออกไปประกอบอาชีพต่างจังหวัด ปล่อยให้ลูกอยู่กับญาติหรือฝากญาติไว้ให้ช่วยดูแล วัยรุ่นจึงมีภาวะเสี่ยงต่อการขาดการอบรม โดยเฉพาะการชี้แนะในเรื่องเพศ เรียนรู้เรื่องเพศจากเพื่อนและจากสื่อโดยการขาดการชี้แนะที่ถูกต้องจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง จึงส่งผลให้อัตราการตั้งครรรภ์ในวัยรุ่นไทยสูงขึ้นทุกๆปี

1.3 สัมพันธภาพในครอบครัว หลังจากที่ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากตะวันตก โดยเฉพาะด้านการศึกษา การเมือง และด้านเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดความก้าวหน้าของระบอบประชาธิปไตย เกิดการเปลี่ยนแปลงจากระบบเศรษฐกิจเกษตรกรรมไปสู่เศรษฐกิจแบบอุตสาหกรรม และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทำให้เกิดค่านิยมใหม่ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเหล่านี้ยังกระทบต่อโครงสร้างและความสัมพันธ์ในครอบครัวและก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่น่าสนใจ คือพบว่าผู้หญิงมีค่านิยมที่จะอยู่เป็นโสดสูงขึ้น ในขณะที่การหย่าร้างเพิ่มสูงขึ้นทั้งในสังคมเมืองและสังคมชนบท ซึ่งจากการศึกษาวิจัยส่วนใหญ่แล้ว พบว่าการตั้งครรรภ์ในวัยรุ่นพบมากในวัยรุ่นที่พ่อแม่แยกกันอยู่

1.4 การประกอบอาชีพ ความจำเป็นทางเศรษฐกิจบังคับให้สมาชิกในครอบครัวต้องพึ่งตนเองมากขึ้น ขาดการดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกันในครอบครัว ทำให้ครอบครัวมีความผูกพันกันน้อยลง ความห่วงใยอาทร ความเสียสละ ความอดทนและพึ่งพาต่อกันลดน้อยลง ขาดความเข้าใจระหว่างคู่สมรส พ่อแม่กับลูก พี่กับน้อง หรือญาติผู้ใหญ่ในครอบครัว เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาความรุนแรงทั้งในครอบครัวและในสังคมด้วยเช่นกัน

2. ปัจจัยทางด้านสังคม

2.1 สังคมไทยมีค่านิยมของการอยู่ด้วยกันก่อนสมรสมากขึ้น

2.2 วัฒนธรรม เรื่องเพศเป็นเรื่องที่พ่อแม่และคนในสังคมไทยไม่พูดกันเพราะเป็นเรื่องน่าอาย ทำให้วัยรุ่นได้รับความรู้เรื่องเพศจากสื่อ ซึ่งความรู้ที่วัยรุ่นได้รับนั้นเป็นความรู้ที่ได้ทางเดียวและจากเพื่อนๆที่ยังไม่มีความรู้ที่ถูกต้องและขาดประสิทธิภาพ ทำให้วัยรุ่นไทยมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากขึ้น

2.3 การดำเนินชีวิตตามกระแสนิยม การได้รับความรู้ผ่านสื่อ เช่นจากโทรทัศน์ การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต การได้ข้อมูลจากสื่อ โดยขาดการชี้แนะจากพ่อแม่ผู้ปกครองหรือผู้มีประสบการณ์ ประกอบกับเป็นวัยที่แสวงหาความเป็นตัวตนของตนเอง บางคนทำตนเลียนแบบบุคคลที่ตนชื่นชอบโดยขาดความรู้ที่ถูกต้อง ทำให้ไม่สามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งใดถูกหรือผิด ประกอบกับการที่พ่อแม่ไม่มีเวลาให้ ทำให้วัยรุ่นขาดที่ปรึกษา จึงมักปรึกษากันเอง อันอาจเป็นเหตุให้มีพฤติกรรมเสี่ยงได้ง่าย

3. ปัจจัยทางด้านการสื่อสาร การสื่อสารในครอบครัวเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่ช่วยให้ครอบครัวมีความมั่นคง มีความเข้าใจกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว ในครอบครัวไทย การพูดคุยเรื่องเพศนั้นเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม ในขณะที่อิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การสื่อสารที่ไร้พรมแดน ทำให้วัยรุ่นค้นหาข้อมูลต่างๆได้มากขึ้น ซึ่งส่งผลให้วัยรุ่นที่เป็นวัยอยากรู้อยากลองมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากขึ้น

สุวชัย อินทรประเสริฐ และสัญญา ภัทรราชย์ (2549, น.291-292) ได้สรุปถึงสาเหตุของการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ไว้ดังนี้

1.สาเหตุทางครอบครัว เช่น เพิ่งทราบว่าสามีมีภรรยาอยู่แล้ว สามีทอดทิ้งไม่เลี้ยงดู สามีภรรยาเกิดใหม่ สามีเกิดป่วยหนักหรือเสียชีวิต ฯลฯ

2.สาเหตุทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ มีรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นจนเกิดปัญหา นอกจากนั้นการตั้งครรภ์อาจเป็นอุปสรรคต่ออาชีพการทำงาน ทำให้ขาดรายได้

3.สาเหตุทางสังคม ได้แก่ การตั้งครรภ์ก่อนการแต่งงาน การตั้งครรภ์กับญาติพี่น้องหรือบุคคลใกล้ชิดในครอบครัว การตั้งครรภ์อันเกิดจากการถูกข่มขืนกระทำชำเรา หญิงบริการที่ตั้งครรภ์จากการขายบริการทางเพศ ซึ่งการตั้งครรภ์เหล่านี้ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม

4.สาเหตุทางสุขภาพของมารดาและทารก ด้านมารดา ได้แก่ มารดาที่มีโรคประจำตัว ซึ่งมีอาการเลวลงเนื่องจากการตั้งครรภ์ เช่น โรคหัวใจ โรคไต ติดเชื้อHIV หรือติดเชื้อหัดเยอรมันในช่วงไตรมาสแรกของการตั้งครรภ์ เป็นต้น ด้านทารก ได้แก่ ทารกที่ตรวจพบว่ามีความผิดปกติ เช่น มีความพิการแต่กำเนิดหรือตรวจพบโครโมโซมผิดปกติ หรือมีโรคติดต่อทางพันธุกรรม เป็นต้น

2.3 ผลกระทบจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อตัววัยรุ่นเองโดยตรง และยังมีผลกระทบต่อไปยังบุตรของวัยรุ่นอีกด้วย นอกจากนี้ ยังมีผลกระทบในด้านอื่นๆอีกมากมาย เช่น ปัญหาครอบครัว การศึกษา สังคมและเศรษฐกิจ ฯลฯ (วิโรจน์ อารีย์กุล และชุลีพร ตีรเศรษฐ์ศักดิ์, 2553, น.195)

สุวชัย อินทรประเสริฐ และสัญญา ภัทรราชัย (2549, น.296) กล่าวถึงผลกระทบจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่มีต่อตัวหญิงตั้งครรภ์ ดังนี้คือ

- 1.ด้านสุขภาพ เช่น ภาวะแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์สูงขึ้นในมารดาวัยรุ่น ได้รับอันตรายจากการทำแท้ง ได้รับความกระทบกระเทือนด้านจิตใจ อับอาย วิตกกังวล หวาดระแวง
- 2.ด้านสังคม เสียโอกาสทางการศึกษาต่อ เสียเวลาเรียน เสียอนาคต ขาดรายได้ ต้องหยุดงาน

มาลี เกื้อนพกุล (2554, น.40-41) กล่าวถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์ที่ไม่ได้วางแผนของวัยรุ่น ดังนี้คือ

1.ผลกระทบด้านสุขภาพของสตรีวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์เอง

1.1 ผลกระทบทางด้านร่างกาย การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นส่งผลให้เกิดภาวะแทรกซ้อนมากมายทั้งในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอดและหลังคลอด ภาวะแทรกซ้อนในระยะตั้งครรภ์ ได้แก่ การมีภาวะโลหิตจาง ภาวะทุโภชนาการ ภาวะแทรกซ้อนในระยะคลอด การเจริญเติบโตของกระดูกเชิงกรานยังไม่สมบูรณ์ ทำให้คลอดลำบาก ทำให้ต้องผ่าท้องทำคลอดเพิ่มถึง4 เท่าเมื่อเทียบกับมารดาวัยอื่นๆ

1.2 ผลต่อจิตใจของมารดาวัยรุ่น เมื่อตั้งครรภ์มารดาวัยรุ่นจะมีอารมณ์แปรปรวนได้ง่ายเนื่องจากอิทธิพลของฮอร์โมน ประกอบกับเป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม เป็นการตั้งครรภ์ที่พ่อแม่ไม่ยอมรับ จะยิ่งทำให้วัยรุ่นมีความวิตกกังวลมาก เกิดความอับอาย ไม่ต้องการทารก ไม่อยากให้ผู้อื่นทราบ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าถูกปฏิเสธจากพ่อของเด็กในครรภ์ หรือไม่ได้รับการยอมรับจากพ่อแม่อาจแก้ไขปัญหาด้วยการทำแท้งหรือฆ่าตัวตาย เนื่องจากรู้สึกว่าคุณค่า

1.3 ผลกระทบด้านการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม การตั้งครรภ์ในขณะที่กำลังศึกษาทำให้หยุดชะงักการศึกษา อาจหยุดพักหรือลาออกจากการศึกษา ทำให้เสียอนาคต ทางด้านเศรษฐกิจ ดังเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าระดับการศึกษาความสัมพันธ์กับรายได้ ทำให้มีโอกาสเลือกงานได้น้อย การทำงานในระดับแรงงานทำให้มีรายได้น้อย และทางด้านสังคม การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นส่วนมากเป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่ได้ตั้งใจ เป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ เป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว สังคม ทำให้ต้องแยกจากสังคม กลุ่มเพื่อน อาจต้องเลี้ยงดูบุตรตามลำพัง เนื่องจากสามีไม่ยอมรับ หรือถ้ามีการสมรสอัตราการหย่าร้างของคู่สมรสวัยรุ่นก็มีอัตราการหย่าร้างที่สูง

2.ผลกระทบของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นต่อตัวทารกที่เกิดมา การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นส่วนมากเป็นการตั้งครรภ์ที่ให้กำเนิดทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อย และทารกเกิดก่อนกำหนด ทั้งนี้เพราะสตรีตั้งครรภ์วัยรุ่นขาดการเอาใจใส่ตนเอง อยู่ในสภาวะจิตใจที่สับสน ทำให้การปฏิบัติตนระหว่างมีครรภ์ด้อยประสิทธิภาพ

3. ผลกระทบต่อครอบครัว การตั้งครรภ์ของวัยรุ่นมีผลกระทบต่อครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าการตั้งครรภ์นั้นเป็นการตั้งครรภ์ในวัยเรียน และเป็นการตั้งครรภ์ที่บิดาของทารกในครรภ์ปฏิเสธความรับผิดชอบด้วย จะยิ่งทำให้เกิดปัญหามากขึ้น เพราะบิดามารดาของหญิงวัยรุ่นตั้งครรภ์จะรู้สึกอับอาย ผิดหวัง ไม่ยอมรับการตั้งครรภ์ บางครอบครัวอาจส่งเสริมให้วัยรุ่นไปทำแท้ง บางครอบครัวอับอายถึงกับส่งหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นไปพักอาศัยกับญาติ เนื่องจากการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นวัยที่ผู้ตั้งครรภ์เองยังไม่สามารถพึ่งตนเองได้ จึงเป็นการเพิ่มภาระให้กับผู้ปกครองอีกด้วยการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจึงนำมาซึ่งความเครียดให้กับครอบครัวมากยิ่งขึ้น

4. ผลกระทบต่อสังคม ปัญหาการทำแท้งเป็นปัญหาทางกฎหมายและศีลธรรม ทารกที่เกิดมาจากมารดาที่ตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมีแนวโน้มว่าจะกลายเป็นเด็กที่ขาดความอบอุ่นในครอบครัว เนื่องจากครอบครัวแตกแยก เด็กถูกทอดทิ้ง ทำให้เด็กเหล่านี้บางคนกลายเป็นอาชญากรในสังคมได้ในที่สุด

โดยสรุปแล้ว จะเห็นได้ว่าผลกระทบที่เกิดจากการตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์นั้นมีหลายด้าน ทั้งผลกระทบทางด้านร่างกาย ผลกระทบด้านจิตใจ ผลกระทบด้านการศึกษา ครอบครัว เศรษฐกิจและสังคม อันนำมาซึ่งความทุกข์ยากและปัญหาที่เกิดขึ้นตามมามากมาย ฉะนั้นการศึกษาเรื่องผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์ของนักศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงผลกระทบทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาที่ว่าได้รับผลกระทบจากการตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์นี้อย่างไรบ้าง

2.3.1 ผลกระทบจากการตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์ภายใต้บรรทัดฐานทางสังคม

ณรงค์ เส็งประชา (2538, น.132) กล่าวว่า บรรทัดฐาน หมายถึงระเบียบแบบแผนที่บุคคลในสังคมยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติในกิจกรรมต่างๆร่วมกัน บรรทัดฐานเกิดขึ้นมาเพราะความจำเป็นในการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ จากการที่มนุษย์มีความต้องการที่จะกระทำการใดๆตามอำเภอใจ ดังนั้นสังคมจึงได้กำหนดกฎเกณฑ์เพื่อเป็นแนวทางให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติตาม

งามพิศ สัตย์สงวน (2549, น.61) กล่าวว่า บรรทัดฐานทางสังคม คือแบบแผนพฤติกรรมที่เป็นที่คาดหวังของสังคม เป็นมาตรฐานที่สมาชิกของสังคมถูกคาดหวังให้ปฏิบัติตาม จึงเป็นที่ยอมรับการทั่วไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงสามารถสรุปได้ว่า บรรทัดฐานทางสังคม หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมที่สังคมยึดถือปฏิบัติ โดยสังคมเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้สมาชิกในสังคมได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามความคาดหวังของสังคม และก่อให้เกิดความเป็นระเบียบในสังคม

บรรทัดฐานทางเพศในสังคมไทย

บรรทัดฐานเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยเฉพาะในสังคมไทยนั้น มีเรื่องเพศที่พอจะกล่าวถึงได้ เช่น เพศชายเป็นใหญ่กว่าเพศหญิง เพศชายสามารถแสดงออกซึ่งความต้องการทางเพศได้

เพศชายสามารถมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานได้โดยที่สังคมไม่ตำหนิ หรือแม้แต่การที่เพศชายไม่จำเป็นต้องมีหน้าที่ยุ่งเกี่ยวกับงานบ้านและการเลี้ยงดูบุตร สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นค่านิยมของสังคมต่อเพศชาย ในขณะที่เดียวกันเพศชายเองก็มีค่านิยมเกี่ยวกับเพศหญิงว่าต่ำต้อยกว่าตน เพศหญิงเป็นเพียงเครื่องสนองความต้องการทางเพศ การอบรมเลี้ยงดูลูกหรือหน้าที่ในงานบ้านต้องเป็นของผู้หญิง (วันทนี วาสิกะสิน, 2526, น.57)

นอกเหนือจากแนวคิดเรื่องบรรทัดฐานเกี่ยวกับเรื่องเพศแล้ว ก็ยังมีแนวคิดมาตรฐานเชิงซ้อน ซึ่งวันทนี วาสิกะสิน (2526, น.85) ได้ให้ความหมายของคำว่า มาตรฐานเชิงซ้อน (Double Standard) หมายถึง ค่านิยมที่เมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดกระทำในสิ่งเดียวกันกับที่อีกฝ่ายหนึ่งกระทำ แต่กลับถูกประณาม เช่น ค่านิยมในการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส และสุชา จันทน์เอม (2528, น.45-56) ได้กล่าวไว้ว่า สังคมไทย เป็นสังคมประเพณีเช่นเดียวกับสังคมเอเชียอื่นๆ และมีลักษณะเด่นในการอบรมสมาชิกในสังคมคือ เน้นการเชื่อฟังผู้ใหญ่ โดยไม่จำเป็นต้องถือเรื่องเหตุผลแต่ถือตามอาวุโส บุคลิกภาพของคนไทย เด็กไทยจะต้องเคารพและเชื่อฟังผู้สูงอายุกว่าอายุเสมอ ไม่ว่าจะเป็ใครก็ตาม ดังนั้นผู้หญิงไทยเมื่อจะมีครอบครัว ต้องให้ผู้ใหญ่เป็นผู้เห็นชอบด้วยและจัดการให้ และเมื่อเป็นภรรยาก็ต้องเชื่อฟังสามี สังคมตะวันออก จึงเป็นแบบ Negativism หรืออีกนัยหนึ่งคือ Traditionism คือความต้องการพื้นฐานเช่น เรื่องเพศ ต้องถูกจัดหรือเก็บกดไว้โดยเฉพาะฝ่ายหญิง ลักษณะสังคมเน้นข้อห้ามเป็นหลัก ซึ่งหากผู้หญิงคนใดฝ่าฝืนลักษณะดังกล่าว ก็จะถูกตำหนิและถูกสังคมลงโทษด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา เช่น การดูถูกเหยียดหยาม ถูกนินทา หรือแม้แต่การไม่คบค้าสมาคมด้วย (สิริสุข เสงี่ยมศักดิ์ , 2548, น.40)

ฉะนั้นภายใต้บรรทัดฐานของสังคมไทยที่มีอยู่ ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดหรือเกิดจากปัจจัยใดก็ตามที่นำมาสู่การตั้งครรรค์ไม่พึงประสงค์นี้ เมื่อนักศึกษาเกิดการตั้งครรรค์ขึ้น ก็จะกลายเป็นการตั้งครรรค์ที่ถูกมองว่าเป็นประเด็นที่ฝ่าฝืนบรรทัดฐานในเรื่องเพศที่มีอยู่ในสังคมไทย เนื่องจากเป็นการตั้งครรรค์ที่สังคมไม่ได้คาดหวัง ส่งผลให้นักศึกษาที่ตั้งครรรค์ อาจจะต้องเผชิญกับการถูกตำหนิและประณามจากสังคมและผู้คนรอบข้าง

จึงสรุปได้ว่า บรรทัดฐานทางสังคมหมายถึง แบบแผนพฤติกรรมที่สังคมยึดถือปฏิบัติ โดยสังคมเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้สมาชิกในสังคมได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามความคาดหวังของสังคม และก่อให้เกิดความเป็นระเบียบในสังคม การนำเอาแนวคิดเรื่องบรรทัดฐานทางสังคม บรรทัดฐานที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ มาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จะช่วยให้สามารถเข้าใจได้มากขึ้นว่า นักศึกษาที่ตั้งครรรค์ต้องเผชิญกับผลกระทบอันเกิดจากการตั้งครรรค์ไม่พึงประสงค์ภายใต้บรรทัดฐานทางสังคมนี้อย่างไร

2.4 ทางออกของการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

สุวชัย อินทรประเสริฐ และสัญญา ภัทรราชย์ (2549, น.292-296) กล่าวว่าทางเลือกที่เป็นไปได้ ในกรณีที่มีผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เลือก มีดังนี้คือ

1. การทำแท้ง (Induced Abortion)

2. ตั้งครรภ์ต่อจนคลอด แล้วเลี้ยงลูกเอง ในกรณีที่มูลเหตุของการตั้งครรภ์ไม่ปรารถนาเปลี่ยนแปลงไป เช่น ได้รับความช่วยเหลือจากญาติพี่น้องหรือองค์กรการกุศล ได้รับคำปรึกษาจากแพทย์และพยาบาล สถานะในครอบครัวดีขึ้น ภาวะเศรษฐกิจดีขึ้น หรือไม่สามารถทำแท้งได้ เป็นต้น หญิงนั้นก็ยอมให้การตั้งครรภ์ดำเนินต่อจนคลอดและเลี้ยงลูกด้วยตนเอง

3. ตั้งครรภ์ต่อจนคลอดแล้วทิ้ง ซ้ำา ขายลูก หรือมอบให้ผู้อื่นไปเลี้ยง ในกรณีที่หญิงตั้งครรภ์ไม่ปรารถนาไม่สามารถรับบริการทำแท้งได้ เนื่องจากมาพบแพทย์เมื่ออายุครรภ์เกินกว่าที่จะทำแท้งโดยปลอดภัย หรือมีความขัดสนทางเศรษฐกิจ ไม่มีค่าจ้างทำแท้งเดือน หญิงนั้นจำใจให้การตั้งครรภ์ดำเนินต่อจนคลอด และเมื่อคลอดแล้วก็กำจัดลูกออกไป อาจจะหนีออกจากโรงพยาบาลโดยทิ้งลูกไว้ นำลูกไปทิ้งที่อื่น อาจฆ่าลูกด้วยวิธีต่างๆ อาจจะขายลูก หรือมอบให้ผู้อื่น เช่น องค์กรการกุศล หรือญาติพี่น้องรับไปเลี้ยงดู ๆ

4. ซ้ำาตัวตายหรือซ้ำาคู่เพศสัมพันธ์ ในกรณีที่ถูกสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมบีบคั้นหาทางออกไม่ได้ หญิงตั้งครรภ์ไม่ปรารถนาอาจจะซ้ำาตัวตายเพื่อหนีปัญหา ในบางกรณีอาจซ้ำาคู่เพศสัมพันธ์เนื่องจากความแค้น ทางเลือกประการนี้มักเป็นทางสุดท้าย พบได้ไม่บ่อย

หทัยทิพย์ ไชยวาที (2551, น.10-11) ได้กล่าวถึงทางออกของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ว่ามีทางออกอยู่ด้วยกัน 4 ทาง ดังนี้คือ

1. การแต่งงาน

เป็นทางออกที่มีโอกาสน้อยที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าหญิงชายคู่นั้นยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ยังมีภาระด้านการศึกษา ไม่มีความพร้อมด้านอาชีพ รายได้ที่จะเลี้ยงตนและครอบครัว การแต่งงานเนื่องจากฝ่ายหญิงตั้งครรภ์นั้นจึงกลายเป็นการแต่งงานในสภาวะจำยอม ไม่พร้อม ทำให้การแต่งงานนั้น อาจสิ้นสุดลงด้วยการหย่าร้าง

2. การทำแท้ง (การยุติการตั้งครรภ์)

ทางออกนี้ดูเหมือนว่าจะเป็นอีกทางออกสำหรับหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์หลายๆ คน โดยเฉพาะหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นวัยรุ่น กำลังศึกษาเล่าเรียน หรือหญิงที่ไม่มีความพร้อมจากการมีบุตร ในสังคมไทยการทำแท้งถือว่าเป็นการกระทำผิดกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301-305 ยกเว้นเพียงกรณี การตั้งครรภ์จะเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์รวมถึงสุขภาพจิตของหญิงตั้งครรภ์ และในกรณีที่ตั้งครรภ์จากการถูกข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งโดยทั่วไปแพทย์จะเป็นผู้ตัดสินว่ารายใดควรทำแท้งหรือไม่ เนื่องจากการทำแท้งที่ถูกกฎหมายมีอยู่เพียง 2 หนทาง

ดังนั้นผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในกรณีอื่นๆจึงหันไปพึ่งบริการ “ทำแท้งเถื่อน”ซึ่งเป็นการลักลอบทำแท้งที่ผิดกฎหมาย การทำแท้งนี้อาจเป็นการทำแท้งที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ผู้หญิงต้องเสี่ยงอันตรายจากผลของการทำแท้งนานาประการ เช่น การติดเชื้อ ตกเลือด มดลูกเน่า อีกทั้งยังมีผลต่อจิตใจ สังคม และเศรษฐกิจอีกด้วย

3.การตั้งครรภ์ต่อ

ทางเลือกนี้แม้ไม่ได้รับคำตำหนิเรื่องศีลธรรมว่าเป็นหญิงใจยักษ์ฆ่าได้แม้กระทั่งลูกตัวเองเหมือนในกรณีเลือกทำแท้งแต่กลับส่งผลกระทบระยะยาวต่อผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ ทั้งผลจากสังคมที่มองว่าประพฤติดูไม่เหมาะสม ผิดจารีตที่ติงามของสังคม อีกทั้งยังต้องทนรับการประทับตราจากสังคม สร้างความอับอายและอึดอัดใจเมื่ออยู่ในสังคม อีกทั้งถ้าแม่เลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อไปด้วยความจำใจไม่เต็มใจ ย่อมส่งผลกระทบต่อภาวะจิตใจของแม่ให้เกิดความทุกข์ใจ หงุดหงิด ความเครียด ฯลฯ ภาวะทางจิตใจเหล่านี้นอกจากจะส่งผลต่อหญิงตั้งครรภ์เองแล้วยังส่งผลถึงลูกที่คลอดออกมา ส่งผลให้ลูกเป็นเด็กที่ขาดความรักความอบอุ่น ขาดความมั่นคงทางอารมณ์ และไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้

4.การฆ่าตัวตาย

ทางเลือกนี้เป็นทางเลือกสุดท้ายของผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่ไม่สามารถหาทางออกของปัญหาได้ รวมทั้งการได้รับความบีบคั้นทั้งจากครอบครัว สภาพแวดล้อม และสังคม จึงหาทางออกสุดท้ายด้วยการฆ่าตัวตาย

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ทางออกหรือทางเลือกที่ผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เลือกนั้นมีหลายทาง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกที่จะแต่งงาน การทำแท้ง(การยุติการตั้งครรภ์) การตั้งครรภ์ต่อจนคลอด แล้วเลี้ยงลูกเอง ตั้งครรภ์ต่อจนคลอด หรือจะเป็นการเลือกที่จะฆ่าตัวตาย ทางออกหรือทางเลือกเหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาเพื่อใช้ในการทำความเข้าใจว่า เมื่อนักศึกษาเหล่านี้เกิดตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ขึ้น พวกเขาเลือกทางออกไหนบ้างให้กับตนเอง และเพราะเหตุใดถึงเลือกเช่นนั้น อันจะนำไปสู่การศึกษาและทำความเข้าใจถึงผลกระทบและการปรับตัวจากการเลือกทางออกนี้ต่อไป

โดยสรุป การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ คือการตั้งครรภ์ที่ผู้หญิงไม่ต้องการให้เกิดขึ้น เนื่องจากความไม่พร้อมในด้านต่างๆ ทั้ง ด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและเศรษฐกิจ ผู้วิจัยจึงนำความรู้เกี่ยวกับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มาช่วยในการศึกษาและอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะดูถึงปัจจัยที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ทางออกที่เลือก และผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษารวมถึงการทำความเข้าใจว่านักศึกษาเหล่านี้ที่ต้องเผชิญกับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์อันเปรียบเสมือนช่วงวิกฤตหนึ่งของชีวิตนั้น ได้รับผลกระทบใดบ้างจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นภายใต้บรรทัดฐานของสังคมไทยนี้ได้อย่างไร

3. แนวคิดการปรับตัว

3.1 ความหมายของการปรับตัว

มอล์ม และจาไมสัน (Malm and Jamison, 1952 อ้างถึงในวิภาพร มาพบสุข, มปป, น.435) อธิบายความหมายของการปรับตัวว่า การปรับตัวหมายถึง วิธีการที่คนเราประพฤติ เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของตัวเองในสภาพแวดล้อมซึ่งบางครั้งส่งเสริม บางครั้งขัดขวาง และ บางครั้งสร้างความทุกข์ทรมานแก่เรา กระบวนการปรับตัวนี้เกิดขึ้นจากความจริงที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการและสามารถใช้วิธีการแบบต่างๆในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการนั้นๆใน สภาพแวดล้อมที่ปกติธรรมดา หรือมีอุปสรรคขัดขวางต่างๆกันไป

ชลลดา ทวีคุณ (2556, น.157) ได้สรุปความหมายของการปรับตัวว่าหมายถึง การที่ บุคคลพยายามหาวิธีลดสภาวะความตึงเครียดทางอารมณ์ที่เกิดจากความคับข้องใจหรือสิ่งที่ไม่เป็นไป ตามที่คาดหวัง รวมทั้งการปรับพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

วิภาพร มาพบสุข (มปป, น.435) สรุปความหมายของการปรับตัวว่า หมายถึง ผล ของความพยายามของบุคคลที่พยายามจะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ตนเอง ไม่ว่าจะปัญหานั้นจะเป็น ปัญหาด้านความต้องการ ด้านอารมณ์ และด้านบุคลิกภาพอื่นๆ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเหล่านั้น เป็นไปด้วยความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม จนบุคคลนั้นสามารถจะอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้นได้อย่าง ปกติสุข

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงสามารถสรุปได้ว่า การแสดงออกที่บุคคลเลือกกระทำเมื่อ ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชีวิต โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สามารถตอบสนองความ ต้องการของตนและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลต่อไป

3.2 สภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดการปรับตัว

วิภาพร มาพบสุข (มปป, น.436-437) ได้กล่าวถึงสภาพการณ์ที่ทำให้บุคคลต้อง ปรับตัวว่าแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.สภาพการณ์ทางกาย คือ สภาพการณ์ที่เกิดจากสิ่งเร้าภายนอกเป็นตัวผลักดันให้ บุคคลต้องปรับตัว เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ การเปลี่ยนแปลงของเวลา การ เปลี่ยนแปลงของสุขภาพกาย การเพิ่มของจำนวนประชากร ความแออัดของที่อยู่อาศัย การอพยพ โยกย้ายถิ่นเข้าเมือง ปัญหาการว่างงาน ปัญหาอาชญากรรม การเกิดแหล่งมั่วสุมทางอบายมุข ปัญหา การติดสุราและยาเสพติด ปัญหาการหย่าร้าง ปัญหาความเสื่อมทางคุณธรรม จริยธรรม การเสื่อมของ วัฒนธรรมประเพณี และกฎระเบียบในสังคม การเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมและขนบธรรมเนียม ประเพณี เอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติถูกทำลาย อุบัติภัยต่างๆ เช่น น้ำท่วม อัคคีภัย แผ่นดินไหว ฯลฯ

2.สภาพการณ์ทางจิตวิทยา คือ สภาพการณ์ที่เกิดจากสิ่งเร้าภายในตัวบุคคลที่ผลักดันให้บุคคลต้องปรับตัว ได้แก่ ภาวะความคับข้องใจ ความขัดแย้งในใจ ความกดดัน และความเครียดต่างๆ

สภาพการณ์ทางกายภาพและสภาพการณ์ทางจิตวิทยาต่างเป็นสภาพการณ์ที่ทำให้บุคคลต้องปรับตัวตลอดเวลา เพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าในอดีตมากมาย ทั้งนี้เป็นเพราะว่าลักษณะการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ในอดีตอยู่ในลักษณะพึ่งพาธรรมชาติ ต่างคนต่างมีชีวิตที่เรียบง่าย มีอาหารการกินเพียงพอต่อความต้องการของมนุษย์ คนส่วนใหญ่ไม่ต้องปรับตัวมาก แต่ในปัจจุบันด้วยความเจริญก้าวหน้าในด้านวัตถุมากจึงทำให้สังคมมีการเปลี่ยนแปลงมาก ด้วยเหตุนี้มนุษย์ในยุคปัจจุบันจึงต้องเผชิญกับการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ทางกายภาพต่างๆ ดังกล่าว ซึ่งมีผลตกกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของความตึงเครียดทางอารมณ์ในสภาพความคับข้องใจ ความขัดแย้งทางใจ ความกดดัน และความเครียดต่างๆ บุคคลจึงจำเป็นต้องปรับตัวต่อสภาพดังกล่าวด้วยความยากลำบาก

3.3 การปรับตัวตามทฤษฎีของรอย

แอนดรูว์ และรอย (Andrew & Roy, 1991, น. 6-7 อ้างถึงใน โสภาสินี เอี่ยมสะอาด, 2553) มีความเชื่อตามปรัชญามนุษยนิยม ว่าบุคคลเป็นสิ่งที่มีความมีชีวิตที่มีลักษณะเป็นองค์รวมประกอบด้วยร่างกาย จิตใจและสังคม บุคคลเป็นผู้ที่มีพลังสร้างสรรค์และมีความสามารถในการจัดการปัญหาด้วยตนเอง บุคคลเป็นระบบเปิดและเป็นระบบการปรับตัวที่มีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรวมทั้งมีผลต่อสิ่งแวดล้อมด้วยและเนื่องจากคนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งมีผลต่อคนทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม ทำให้คนต้องปรับตัว เพื่อตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อรักษาคุณภาพของชีวิต (Steady State) ตามแนวคิดของรอย อาจกล่าวได้ว่า คนเป็นระบบการปรับตัวซึ่งประกอบด้วย ตัวป้อน กระบวนการควบคุม และผลลัพธ์ตัวป้อน หมายถึง สิ่งแวดล้อมซึ่งเปรียบเหมือนสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้บุคคลมีการปรับตัว สิ่งเร้านี้แบ่งออกเป็น สิ่งเร้าตรง สิ่งเร้ารวม และสิ่งเร้าแฝง ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและสิ่งเร้า บุคคลต้องมีการปรับตัวโดยใช้กลไกการควบคุมและกลไกการรับรู้ ทำให้มีการปรับตัว 4 แบบ คือ ด้านสรีรวิทยา ด้านอัตมโนทัศน์ ด้านบทบาทหน้าที่ และด้านการพึ่งพาระหว่างกัน ซึ่งรอยได้อธิบายเกี่ยวกับแนวคิดการปรับตัวไว้ดังนี้

สิ่งแวดล้อมประกอบด้วย สิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกตัวบุคคล ซึ่งเปรียบเสมือนสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้บุคคลมีการปรับตัว รอย (Roy & Andrew, 1999, p.31-32 as cited in Kenneth D. Phillips and Robin Harris, 2014, p.306) ได้แบ่งสิ่งเร้าออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. สิ่งเร้าตรง หรือสิ่งเร้าเฉพาะ (Focal Stimulus) คือ สิ่งเร้าทั้งจากภายในและภายนอกของระบบบุคคล ที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อระบบการปรับตัวของบุคคลมากที่สุด ทำให้บุคคลต้องมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น

2. สิ่งเร้าร่วม หรือสิ่งเร้าที่เกี่ยวข้อง (Contextual Stimuli) หมายถึง สิ่งเร้าอื่นๆ ที่มีอยู่ทั่วไปในสิ่งแวดล้อมนอกเหนือจากสิ่งเร้าตรง

3. สิ่งเร้าแฝง หรือสิ่งเร้าเงียบ (Residual Stimuli) คือ ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของระบบบุคคล เป็นลักษณะที่มีความเฉพาะตัวในแต่ละคน ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากประสบการณ์ หรือเหตุการณ์ในอดีต

กลไกในการปรับตัวต่อสิ่งเร้านี้ประกอบด้วย กลไกย่อยที่สัมพันธ์กับภายในบุคคลทำงานรวมกันเสมือนว่าเป็นหน่วยเดียว (Roy & Andrew, 1999, p.31-32 as cited in Kenneth D. Phillips and Robin Harris, 2014, p.306) ได้แก่

1. กลไกการควบคุม (Regulator Mechanism) คือ กลไกการปรับตัวของบุคคลที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว เป็นกลไกการทำงานร่วมกับระบบประสาท ระบบต่อมไร้ท่อ และส่วนของการรับรู้ ซึ่งตอบสนองประสานกัน เช่น การที่บุคคลหิวน้ำ เมื่อร่างกายมีการสูญเสียน้ำมากเกินไป การหิวน้ำเป็นกลวิธีที่ร่างกายปรับตัวอย่างหนึ่งนั่นเอง

2. กลไกการรับรู้ (Cognator Mechanism) คือ กลไกการปรับตัวของบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่บุคคลต้องเผชิญกับภาวะเครียด บุคคลจะเรียนรู้การปรับตัวในลักษณะนี้จากการเข้าหาสังคม จากประสบการณ์ และจากการศึกษา การปรับตัวในลักษณะนี้เป็นการทำงานของสมองที่เกี่ยวกับการรับรู้ การจดจำ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการแสดงอารมณ์

จากการทำงานของการปรับตัวทั้งจากกลไกควบคุม และกลไกความรู้ มีผลทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมปรับตัวได้เป็น 4 ด้าน คือ

1. การปรับตัวด้านร่างกาย (Physiological Moad) เป็นความสัมพันธ์กันระหว่างกระบวนการในร่างกายกับสารเคมีในสมอง ที่มีความเกี่ยวข้องกัน และส่งผลต่อการทำหน้าที่และกิจกรรมของระบบอวัยวะในร่างกาย ซึ่งเป็นการทำงานของเซลล์ เนื้อเยื่อ อวัยวะและระบบต่าง ๆ ในร่างกายของบุคคลเพื่อรักษาความมั่นคงด้านร่างกาย ได้แก่ อากาศ น้ำ อาหาร การออกกำลังกายและการพักผ่อน การขับถ่าย การควบคุมภาวะสมดุลของร่างกาย รวมถึงการทำหน้าที่ของกลไกควบคุม ที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความรู้สึก น้ำ และอิเล็กโทรไลต์ และการทำหน้าที่ของระบบประสาทและต่อมไร้ท่อ (Roy & Andrew, 1999 as cited in Kenneth D. Phillips and Robin Harris, 2014, p.306)

2. การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ (Self-concept Mode) รอย ได้ให้ความหมายของอัตมโนทัศน์ ว่าประกอบขึ้นจากความเชื่อและความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองในช่วงเวลา

หนึ่ง ซึ่งเกิดจากการรับรู้ในตนเองและปฏิภริยาของบุคคลรอบข้าง ที่ครอบคลุมในเรื่องการรับรู้ความรู้สึกของร่างกาย และด้านรูปลักษณ์หน้าตา รวมถึงความรู้สึกมั่นคงในตัวเอง อุดมคติ ความคาดหวัง และด้านศีลธรรมจรรยา (Roy & Andrew, 1999, p.107 as cited in Kenneth D. Phillips and Robin Harris, 2014, p.306-307) ซึ่งการปรับตัวนี้อาจแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ (Andrew & Roy, 1991 อ้างถึงใน โสภาสินี เอี่ยมสะอาด, 2553, น.19)

2.1 อัตมโนทัศน์ด้านร่างกาย (Physical Self) เป็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสภาพร่างกายของตนเอง ได้แก่ ขนาด รูปร่าง หน้าตา ความสวยงาม ภาวะสุขภาพ

2.2 อัตมโนทัศน์ส่วนบุคคล (Personal Self) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดทุกอย่างที่ประกอบกันเป็นบุคลิกภาพของบุคคล แบ่งออกเป็นส่วนย่อย ดังนี้

2.2.1 ความสม่ำเสมอแห่งตนเอง (Self-consistency) หมายถึง บุคคลจะแสดงพฤติกรรมการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่างๆ ตามที่ตนเองคิดไว้ แต่เมื่อเกิดการคุกคามต่อความรู้สึก เกิดความไม่มั่นคงปลอดภัย ก่อให้เกิดปัญหาการปรับตัวขึ้น ทำให้บุคคลนั้นสูญเสียความสม่ำเสมอแห่งตน

2.2.2 ปณิธานแห่งตน (Self-Ideal or Expectation) ปณิธาน หมายถึง สิ่งที่บุคคลมุ่งหวัง บุคคลใดที่ไม่ประสบผลสำเร็จในสิ่งที่มุ่งหวังไว้ และไม่สามารถปรับตัว จะก่อให้เกิดปัญหา คือ ความรู้สึกสูญเสียอำนาจ ซึ่งเป็นภาวะที่บุคคลรู้สึกสูญเสียความสามารถในการควบคุมชะตาชีวิตของตนเอง ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกท้อแท้ สิ้นหวัง และเบื่อหน่ายชีวิต

2.2.3 ศีลธรรม จรรยาแห่งตน (Moral-ethical Self) เป็นความรู้สึกผิด-ชอบชั่ว-ดี ตัดสินว่าถูก-ผิด ยุติธรรม-อยุติธรรม ถ้าเมื่อใดบุคคลไม่สามารถปรับตัวได้ จะทำให้เกิดความรู้สึกผิด เป็นบาปหรือตำหนิตนเอง

2.2.4 ความมีคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) บุคคลที่มีการพัฒนาอัตมโนทัศน์ทั้ง 3 ด้านข้างต้น จะมีการรับรู้คุณค่าของตนเองที่ดี บุคคลที่รู้สึกสูญเสีย หรือเกิดความรู้สึกผิดหรือสูญเสียอำนาจ มักส่งผลให้บุคคลนั้นรับรู้คุณค่าของตนเองต่ำด้วย

3. การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ (Role function) เป็นการแสดงบทบาทหน้าที่ของบุคคลภายใต้สังคมที่ดำรงอยู่ เป็นการกระทำหน้าที่ตามชุดของความคาดหวังของสังคมว่าบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งตามบทบาทนั้น ควรแสดงพฤติกรรมต่อบุคคลอื่นอย่างไร โดยที่ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทนี้ จะเป็นความคาดหวังของสังคมโดยทั่วไป ซึ่งบุคคลจะต้องปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ที่ตามซึ่งสังคมคาดหวังไว้อย่างเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการ และดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงทางสังคม (Hill & Roberts, 1981, p 109-110 as cited in Kenneth D. Phillips and Robin Harris, 2014, p. 306-307)

4. การปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัยผู้อื่น (Interdependence Mode) เป็นการปรับตัวเพื่อความความมั่นคงทางด้านสังคม (social integrity) เนื่องจากบุคคลต้องมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องและพึ่งพาอาศัยกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยการให้ความรัก ความเคารพยกย่อง และให้เกียรติซึ่งกันและกัน (Andrew & Roy, 1991 อ้างถึงใน โสภาสินี เอี่ยมสะอาด, 2553, น.20)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงสามารถสรุปได้ว่า การปรับตัว หมายถึงการแสดงออกที่บุคคลเลือกกระทำเมื่อต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงหรือสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิต โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของตนและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลต่อไป ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงนำทฤษฎีการปรับตัวของรอย มาใช้ในการอธิบายพฤติกรรมการปรับตัวในการศึกษารั้วนี้ เพื่อที่จะช่วยให้เข้าใจว่านักศึกษาที่ต้องเผชิญกับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์อันเปรียบเสมือนภาวะวิกฤตหนึ่งของชีวิต และได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นมากมาย ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและเศรษฐกิจนั้น นักศึกษาเหล่านี้มีการปรับตัวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนี้อย่างไร ทั้งการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ การปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัยผู้อื่น เพื่อให้ตนสามารถดำรงบทบาทของการเป็นนักศึกษาที่ยังคงศึกษาอยู่ในระบบของสถานศึกษา และดำรงบทบาทของการเป็นแม่ที่ตั้งครรภ์นี้ได้ไปในคราวเดียวกัน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น ปัจจัยที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ประสบการณ์ของหญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การเผชิญปัญหา ผลกระทบทางสังคมจากการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร และการปรับตัวที่เกิดจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาและรวบรวมไว้ ดังนี้คือ

งานวิจัยในประเทศ

สุมาลี ตราชู (2550) ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นและการป้องกัน ในตำบลน้ำพอง อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษา ได้แก่ วัยรุ่น ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและครูในโรงเรียน เก็บข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในพื้นที่ มี 4 ลักษณะดังนี้ 1) การคบเพื่อนต่างเพศ ที่เป็นเพื่อนในหมู่บ้านเดียวกันหรือเป็นญาติกัน จึงมีความไว้วางใจและพัฒนาเป็นคนรัก 2) การคบแฟนหรือคนรัก มีการแสดงออกและสัมผัสเนื้อตัวกัน และบางคนถึงขั้นมีเพศสัมพันธ์ แต่มักไม่ได้ป้องกันเพราะความรัก ความไว้วางใจ ไม่มีความสุขในการป้องกัน 3) การมีแฟนหลายคนหรือมีก็วัยรุ่นส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน 4) การขายบริการทางเพศของวัยรุ่น การมีพฤติกรรมเสี่ยง

ทางเพศทำให้เกิดปัญหาและผลกระทบทางเพศ ได้แก่ การตั้งครรรภ์ การทำแท้ง การตกเลือดจากการทำแท้ง การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ ผลกระทบต่อการศึกษาของวัยรุ่น และเกิดผลกระทบต่อครอบครัวที่ต้องมีภาระเลี้ยงดูเพิ่ม

โดยสาเหตุส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ได้แก่ 1) กิจกรรมหรือการแสดงออกในงานประเพณีมีการเปลี่ยนแปลง 2) ค่านิยมของวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะค่านิยมทางเพศ 3) สื่อลามกต่างๆที่มากระตุ้นอารมณ์ความต้องการทางเพศ และความอยากรู้อยากลองของวัยรุ่น 4) เพื่อนกลุ่มเสี่ยงที่มีส่วนชักชวน สนับสนุนให้มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ 5) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อโอกาสเสี่ยงทางเพศ เช่น สถานบันเทิง สถานที่เปลี่ยวพลอดคนพบเห็น 6) อารมณ์และความต้องการทางเพศของวัยรุ่น หากไม่สามารถควบคุมตนเองได้ จะทำให้เกิดความเสี่ยงทางเพศตามมา 7) สิ่งมีเงินมาและยาเสพติด ทำให้วัยรุ่นขาดสติควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเองไม่ได้ 8) การเที่ยวกลางคืน ซึ่งมีโอกาสเสี่ยงทางเพศสูง ทั้งการอยู่กับเพื่อนหรือคนรัก

อังคณา เพชรภาพ (2551) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นภาคใต้ตอนบน กับกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตรังและพัทลุง ทั้งหมด 1,164 คน เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ 859 คนและสายอาชีพ 304 คน ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 16.6 ของกลุ่มตัวอย่างเคยมีเพศสัมพันธ์ โดยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุเฉลี่ย 14.7 ปี นักเรียนชายและหญิงเคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 34.1 และ 5.0 ตามลำดับ นักเรียนสายสามัญและสายอาชีพมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 11.2 และ 31.9 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคู่อริ ร้อยละ 66.9 มีคู่นอนมากกว่า 1 คน ร้อยละ 33.1 และใช้วิธีป้องกันทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์เพียงร้อยละ 31.2 เท่านั้น วิธีป้องกันที่นิยมใช้ คือ สวมถุงยางอนามัยร้อยละ 61.1 นักเรียนที่เคยติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ร้อยละ 10.8 และตั้งครรรภ์ก่อนวัยอันควรร้อยละ 14.0

หทัยทิพย์ ไชยวาทิ (2551) ศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ โดยข้อมูลได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับหญิงตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ที่ตัดสินใจตั้งครรรภ์ต่อซึ่งเข้าพักพิงในบ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี จำนวน 12 ราย พบว่าสามารถจำแนกประสบการณ์ด้านจิตใจ ออกเป็น 3 ประเด็น คือ ประเด็นความทุกข์จากการตั้งครรรภ์ ซึ่งเกิดขึ้นจากความกลัวว่าสังคมและคนรอบข้างจะรับรู้การตั้งครรรภ์ เกิดจากความรู้สึกผิดที่ทำให้ครอบครัวและคนที่ตนรักต้องเสียใจ และเกิดจากความสูญเสียโอกาสด้านต่างๆในชีวิต ประเด็นการพยายามหาทางออกจากปัญหาการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ มีขั้นตอนเริ่มต้นจากความลังเลใจ ไม่แน่ใจว่าการตั้งครรรภ์ที่เกิดขึ้นพร้อมหรือไม่พร้อม เมื่อใคร่ครวญแล้วว่าการตั้งครรรภ์ที่เกิดขึ้นไม่พร้อม ขึ้นต่อมาคือการแสวงหาทางเลือก การเสาะหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆเพื่อประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการตั้งครรรภ์ และขั้นสุดท้ายการตัดสินใจเลือกตั้งครรรภ์ ซึ่งมีเหตุผลและปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องได้แก่ เป็นห่วงตนเองหมดหวังจากการการทำแท้ง ความรู้สึกผิดบาป ความเชื่อเรื่องเวรกรรม การได้รับความรักความเข้าใจ

จากครอบครัวและคนรอบข้าง การมีหน่วยงานให้ความช่วยเหลือ ประเด็นการได้บทรียนชีวิต การตั้งครรรค์ทำให้สำนึกคุณค่าของครอบครัวและเพื่อน ทำให้มีความตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองสู่หนทางที่ดีขึ้น และได้บทรียนในการวางแผนอนาคตของตนเองและลูก

นพวรรณ มาดาร์ตัน (2554) ศึกษาภาวะตั้งครรรค์ไม่พร้อมของมารดาวัยรุ่นในพื้นที่เฝ้าระวังทางประชากรกาญจนบุรี โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาวัยรุ่นอายุระหว่าง 15-24 ปี จำนวน 922 ราย สำหรับการศึกษาเชิงวิจัยคุณภาพใช้การสัมภาษณ์ระดับลึกกับมารดาวัยรุ่นอายุระหว่าง 15-24 ปี จำนวน 4 ราย ผลการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณพบว่า มารดาวัยรุ่นที่ตั้งครรรค์กว่า 1 ใน 4 มีภาวะตั้งครรรค์ไม่พร้อมจากการไม่ได้ตั้งใจหรือไม่ได้วางแผน และเมื่อวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงต่อภาวะตั้งครรรค์ไม่พร้อมของมารดาวัยรุ่น พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะการตั้งครรรค์ไม่พร้อมของมารดาวัยรุ่น ได้แก่ อายุ การศึกษา และจำนวนบุตรมีชีวิต โดยการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่า ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลกับภาวะการตั้งครรรค์ไม่พร้อมของมารดาวัยรุ่น ได้แก่ การคุมกำเนิด การย้ายถิ่น การพักอาศัยในเขตเมือง และพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์จากการเที่ยวกลางคืน

พัชรลักษณ์ สุวรรณ (2549) ศึกษาปัจจัยเสี่ยงต่อการตั้งครรรค์ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นเขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้คือ ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยด้านสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อประเภทวิทยุอารมณ์ทางเพศ การเผยแพร่ของสื่อชนิดต่างๆทำให้วัยรุ่นอยากเลียนแบบ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การมองข้ามเรื่องของพรหมจรรย์ว่าเป็นสิ่งที่ไม่มีความสำคัญ การเลี้ยงดูของครอบครัวมีส่วนสร้างทัศนคติเรื่องเพศกับลูก และการอยู่หอพักทำให้เด็กมีความเป็นอิสระในการใช้ชีวิตมากขึ้นโดยเฉพาะเรื่องคบหาเพื่อนต่างเพศ ปัจจัยภายใน ได้แก่ ได้รับความรู้ที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการคุมกำเนิด เมื่อเกิดความสงสัยมักปรึกษาเพื่อนทำให้ได้รับความรู้ที่ผิด มีความเชื่อไม่ถูกต้องเกี่ยวกับวิธีการคุมกำเนิดโดยเฉพาะวิธีการรับประทานยาเม็ดชนิดคุมกำเนิด การที่วัยรุ่นหญิงเกรงใจคู่รักมักทำให้ไม่มีการคุมกำเนิด การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนการมีเพศสัมพันธ์ทำให้อยู่ในอาการเมาไม่มีสติ และการตั้งใจให้เกิดการตั้งครรรค์แม้ยังไม่พร้อมด้วยเหตุผลบางประการ

ปริญลักษณ์ สาทรานนท์ (2553) ศึกษา ชายเป็นใหญ่กับประสบการณ์การตั้งครรรค์ไม่พร้อมของวัยรุ่นหญิง เป็นวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้แนวการสัมภาษณ์เชิงลึกกับวัยรุ่นหญิงที่มีประสบการณ์การตั้งครรรค์ไม่พร้อม จำนวน 10 ราย ผลการศึกษาพบว่า ในแต่ละขั้นตอนประสบการณ์การตั้งครรรค์ไม่พร้อมของวัยรุ่นหญิงนั้น ได้ถูกอำนาจชายเป็นใหญ่เข้าไปควบคุมชีวิตของผู้หญิง ได้แก่ ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจที่ทำให้ผู้หญิงตกเป็นรอง การสร้างอุดมการณ์ต่างๆครอบงำผู้หญิง ตลอดจนนโยบายของรัฐที่ครอบงำผู้หญิง ให้อยอมรับว่าการตั้งครรรค์ไม่พร้อมกลายเป็นความผิดของผู้หญิง ดังนั้นผู้หญิงวัยรุ่นจึงตกอยู่ในภาวะยากลำบากของการตัดสินใจเกี่ยวกับการ

ตั้งครรรค์ของตนเอง ถ้าผู้หญิงคิดจะยุติการตั้งครรรค์ ก็จะต้องเสี่ยงกับอันตราย ความเจ็บปวด และการถูกล่วงโทษทางกฎหมายจากการทำแท้งเถื่อน และหากผู้หญิงตัดสินใจดำรงครรรค์ไม่พร้อม ก็ต้องเผชิญการตำหนิตืดเตียนจากสังคม และถูกกีดกันออกจากการทำหน้าที่ตามปกติ ถูกล่วงโทษจากสังคม ในขณะที่ผู้ชายไม่ต้องรับผิดชอบหรือได้รับผลกระทบจากการตั้งครรรค์ ผู้ชายยังสามารถดำรงสภาพทางสังคมของตนเองไว้ได้ตามปกติ

เฉลิมศรี อานก่าปิง (2552) ศึกษาการตั้งครรรค์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นหญิงในตำบลแห่งหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมา โดยการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรรค์ก่อนวัยอันควร เพื่ออธิบายผลกระทบของการตั้งครรรค์ก่อนวัยอันควร เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลได้แก่วัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรรค์ก่อนวัยอันควรจำนวน 9 ราย และพ่อ แม่ผู้ปกครอง ครู เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและผู้มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลแต่ละด้าน อย่างน้อย 81 ราย ผลการวิจัยพบว่า การตั้งครรรค์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นหญิง มีเหตุปัจจัยมาจากการเปลี่ยนแปลงตามวัยของวัยรุ่น ที่มีความต้องการเรียนรู้ตามธรรมชาติ ในขณะที่ปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้วัยรุ่นหญิงตั้งครรรค์ก่อนวัยอันควร ได้แก่ ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและการสื่อสารที่ทันสมัย กระตุ้นให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น ลักษณะครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ วัยรุ่นไม่ได้อยู่ร่วมกับบิดามารดา ทำให้วัยรุ่นขาดความอบอุ่นด้านจิตใจ ผู้เลี้ยงไม่มีทักษะในการดูแลวัยรุ่น ลักษณะการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ทำให้วัยรุ่นมีปัญหาพฤติกรรม เมื่อเกิดการตั้งครรรค์ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ในขณะที่สังคมโดยรวมยังไม่ให้ความสำคัญต่อปัญหา ไม่มีการจัดระบบเพื่อรองรับวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรรค์ก่อนวัยอันควร ผลกระทบที่เด่นชัดของการตั้งครรรค์ก่อนวัยอันควร คือ วัยรุ่นหญิงต้องเสียโอกาสทางการศึกษา ถูกล่อลวงให้แต่งงานกับชาวต่างชาติ ขายบริการทางเพศและขายบุตร มีปัญหาด้านการประกอบอาชีพ ปัญหาด้านการเงิน ปัญหาการหย่าร้าง มีปัญหาด้านจิตใจ ร่างกายหยุดการเจริญเติบโต และเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งมดลูก เนื่องจากมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุยังน้อย

สิรินุช เสงี่ยมศักดิ์ (2548) ศึกษาการเผชิญปัญหาภาวะวิกฤต ภายใต้กระบวนการตัดสินใจเพื่อตั้งครรรค์ต่อของหญิงตั้งครรรค์ไม่พึงประสงค์ ศึกษาเฉพาะกรณีสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ ผลการศึกษาพบว่า การตั้งครรรค์ที่ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงทุกคนเปรียบเสมือนภาวะวิกฤตที่ก่อให้เกิดความตึงเครียด หวาดหวั่นและวิตกกังวล ผู้หญิงทุกคนมีเงื่อนไขที่นำมาสู่การตั้งครรรค์ไม่พึงประสงค์ที่แตกต่างกันคือ เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการคุมกำเนิดและการเจริญพันธุ์ จากการมีปัญหาด้านสุขภาพ เกิดจากความผิดพลาดของวิธีการคุมกำเนิด จากการมีเพศสัมพันธ์ในสถานการณ์ที่ไม่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า และจากการถูกล่อลวงข่มขืน และในด้านการเผชิญปัญหาภาวะวิกฤตพบว่า ลักษณะการเผชิญปัญหาภาวะวิกฤตของหญิงตั้งครรรค์ไม่พึงประสงค์ แบ่งได้เป็น 3 ระยะ คือ ระยะเผชิญปัญหา ภาวะวิกฤตและการปรับตัว เป็นช่วงเวลาที่ต้องเผชิญกับความทุกข์และความกดดันต่างๆ ทุกคนจะพยายามแสวงหาทางเลือก

ให้กับตนเองเพื่อให้หลุดพ้นจากภาวะวิกฤตดังกล่าว ระยะคลี่คลายความทุกข์ ซึ่งเป็นช่วงที่ผู้หญิงทุกคนยอมรับว่าตนเองไม่สามารถยุติการตั้งครรภ์ได้อีกต่อไป จึงหันมาให้ความสนใจกับการดูแลสุขภาพ บำรุงครรภ์และการเลี้ยงดูลูก และระยะการใช้ชีวิตภายใต้บริบทของสังคม เป็นระยะสุดท้ายหลังจากภาวะวิกฤตและความตึงเครียดในช่วงแรกคลี่คลายลง ผู้หญิงทุกคนเริ่มมีการวางแผนของอนาคต นอกจากนี้ จากการศึกษาถึงผลที่ตามมาจากการบวกรับการตัดสินใจเพื่อตั้งครรภ์ต่อ พบว่า ผู้หญิงต้องเผชิญกับผลกระทบในหลายด้าน คือ ต้องอับอายจากการไม่ยอมรับจากสังคม การสูญเสียโอกาสในการศึกษา การสูญเสียโอกาสในการทำงาน และความยากลำบากจากการเลี้ยงดูบุตร

เกษตรชัย และหิม และประไพ สุวรรณสุนทร (2558) ศึกษาผลกระทบทางสังคมจากการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของหญิงวัยรุ่นในอำเภอหนองบัว จังหวัดสงขลา โดยใช้วิธีเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เจาะลึกและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมกับหญิงวัยรุ่นอายุไม่เกิน 20 ปีในอำเภอหนองบัวที่ตั้งครรภ์ในขณะที่ยังไม่พร้อมแล้วเลือกดำเนินการตั้งครรภ์ต่อไปจนคลอด จำนวน 15 ราย และมารดาของหญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์จำนวน 3 ราย ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ส่วนใหญ่ยังไม่ได้แต่งงานกัน แต่เมื่อเวลาผ่านไปก็สามารถทำใจยอมรับสภาพที่เกิดขึ้นได้แล้วแก้ปัญหาดังกล่าว โดยการให้แต่งงานกันเพื่อรักษาชื่อเสียงของครอบครัว ทำให้วัยรุ่นทั้งสองฝ่ายต้องออกจากโรงเรียนกลางคันมาใช้ชีวิตครอบครัวโดยการทำงานหารายได้ ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างหรือเกษตรกรรม ทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในครอบครัว จนทำให้เกิดความเครียด และนำไปสู่ปัญหาการทะเลาะเบาะแว้ง และการเลิกร่าหย่าร้างกันที่สุดในที่สุด

วิจิตา สุขทั่วญาติ (2551) ศึกษา บทเรียนการสะท้อนคิดของนักเรียนหญิงที่ออกกลางคันเนื่องจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ โดยตัวอย่างที่เป็นกรณีศึกษาในการวิจัยคือ นักเรียนหญิงที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาและวัยรุ่นหญิงที่ออกกลางคันเนื่องจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ จากสถาบันการศึกษาในเขตจังหวัดแพร่ จำนวน 2 คน ที่เคยยุติการตั้งครรภ์และผ่านการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตพฤติกรรมของกรณีศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างครอบครัว การเลี้ยงดูของครอบครัวที่ปล่อยปละละเลย และครอบครัวที่บิดามีพฤติกรรมทางเพศและการใช้อำนาจ หลอหล่อมพฤติกรรมและส่งเสริมค่านิยมในการใช้เงินเพื่อตอบสนองความต้องการ ทำให้กรณีศึกษารับวัฒนธรรมการบริโภควัตถุนิยม มีนิสัยการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ขาดผู้ให้คำปรึกษาในช่วงเวลาเกิดปัญหา และการใช้อำนาจความรุนแรงของสมาชิกในครอบครัว การขาดความรักและความอบอุ่น ทำให้เกิดการแสวงหาความรักจากบุคคลอื่นนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ นอกจากนี้ ปัจจัยทางด้านกลุ่มเพื่อนและด้านอื่นๆ ส่งผลต่อการมีเพศสัมพันธ์ทำให้มีการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ สุดท้ายต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน เสียเวลา สูญเสียอนาคต และไม่ตอบสนองความคาดหวังของครอบครัวและสังคมได้

ศิริประภา พิมณวงค์ (2550) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนของมารดาวัยรุ่นหลังคลอด พบว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนของมารดาวัยรุ่นหลังคลอดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนของมารดาวัยรุ่นหลังคลอดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อรทัย ทรงผาสุข (2551) ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล อัตมโนทัศน์ และแรงสนับสนุนจากคู่สมรสต่อพัฒนาการของการตั้งครรภ์ในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นตอนปลาย โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นตอนปลายจำนวน 95 ราย ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดอัตมโนทัศน์ แบบสอบถามแรงสนับสนุนจากคู่สมรส และแบบสอบถามพัฒนาการของการตั้งครรภ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า อัตมโนทัศน์และแรงสนับสนุนจากคู่สมรสมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการของการตั้งครรภ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในต่างประเทศ

Panova OV และคณะ (2016, p.501-505) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นในประเทศรัสเซีย เพื่อระบุถึงปัจจัยและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์กับวัยรุ่นหญิง อายุ 15-19 ปี จำนวน 145 คน ที่เข้ามารักษาที่คลินิกที่เป็นมิตรกับเยาวชนสำหรับการทำแท้ง ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หญิงที่ตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมักจะมีระดับการศึกษาที่ต่ำ อาศัยอยู่ในครอบครัวที่แตกแยก ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ และวัยรุ่นเหล่านี้มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกตั้งแต่อายุยังน้อยและมีความถี่ในการมีเพศสัมพันธ์สูง

G Mchunu และคณะ (2012, p.426-434) ได้ศึกษาเรื่อง การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของวัยรุ่นในแอฟริกาใต้ กับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 3,123 คน ที่มีอายุระหว่าง 18-24 ปี เป็นชาย 54.6% และหญิง 45.4% ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดเป็นแอฟริกันผิวดำ อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างคือ 20.5 ปี โดยจากผลของการศึกษาถึงเหตุผลของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นนั้น พบว่า ร้อยละ 19 ของผู้ตอบแบบสอบถามตั้งครรภ์เพราะต้องการพิสูจน์ตัวเองว่าโตพอที่จะเป็นผู้ใหญ่แล้ว แต่ส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถาม 55.5% ตั้งครรภ์เป็นครั้งแรก เพราะเกิดจากการขาดความเข้าใจถึงปัจจัยเสี่ยงที่จะนำมาสู่การตั้งครรภ์ หรือไม่คาดคิดว่าจะเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น ซึ่ง 74.1% บอกว่าการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ แต่ก็มีเพียง 6.8% ของผู้หญิงเหล่านี้ที่เคยยุติการตั้งครรภ์หรือเคยชักชวนให้คนอื่นยุติการตั้งครรภ์

Kaphagawani NC และ Kalipeni E (2016, p.1-17) ได้ศึกษาปัจจัยเสี่ยงทางสังคมและวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นที่ไม่ได้วางแผนในตำบลชอมบ่า ประเทศมาลาวี โดยการใช้แบบสอบถามกับวัยรุ่นอายุ 20 ปี จำนวน 505 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิง

พรรณา ตารางแจกแจงความถี่ และการวิเคราะห์ไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า การตั้งครรภ์ของวัยรุ่น เป็นปัญหาทางสังคมและปัญหาทางสุขภาพที่สำคัญ โดยกว่า 76% ของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นวัยรุ่น มีประสบการณ์การตั้งครรภ์ที่ไม่วางแผน ซึ่งจากการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีความเสี่ยงสูงต่อการตั้งครรภ์นั้นพบว่า เกิดจากการแต่งงาน และการมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุยังน้อย มีการป้องกันหรือการคุมกำเนิดน้อย ระดับการศึกษาต่ำ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะการเจริญพันธุ์และสุขภาพทางเพศ ความไม่เสมอภาคทางเพศ ความรุนแรงทางกายและทางเพศ ซึ่งผลจากการตั้งครรภ์แบบไม่ได้วางแผนในมารดาวัยรุ่นนี้ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของแม่วัยรุ่น ทั้งด้านกายภาพ ด้านจิตใจ และด้านสังคมเศรษฐกิจ และส่งผลกระทบต่อวัยครอครัวของพวกเขา เหล่านี้ และกลายมาเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมอีกด้วย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าผลการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา เป็นการศึกษาวิจัยทั้งในเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และแบบผสมผสาน โดยสรุปได้ว่า ปัจจัยเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์ของวัยรุ่น มีทั้งปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยด้านสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อประเภทยั่ว ยุ อารมณ์ทางเพศ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ลักษณะครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ปัจจัยทางด้านกลุ่มเพื่อน ปัจจัยภายใน ได้แก่ ได้รับความรู้ที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการคุมกำเนิด มีความเชื่อไม่ถูกต้องเกี่ยวกับวิธีการคุมกำเนิด การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนการมีเพศสัมพันธ์ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์ของนักศึกษา และก่อให้เกิดผลกระทบที่ตามมา ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาด้านการประกอบอาชีพ ปัญหาการเงิน ปัญหาการหย่าร้าง มีปัญหาด้านจิตใจ ร่างกาย หยุดการเจริญเติบโต และเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งมดลูกเนื่องจากมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุยังน้อย และการเสียโอกาสทางการศึกษา ซึ่งจากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา เมื่อวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์ ก็มักจะลาออกจากสถานศึกษา หรือเลือกที่จะยุติการตั้งครรภ์ด้วยการทำแท้ง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงผลกระทบและการปรับตัวของนักศึกษา ที่ตัดสินใจเลือกอยู่ในระบบของการศึกษาต่อ แม้ว่าที่ตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์ ว่านักศึกษาเหล่านี้ได้รับผลกระทบและมีการปรับตัวอย่างไรบ้าง เพื่อให้ตนสามารถดำรงบทบาทของการเป็นนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาควบคู่ไปกับบทบาทของการเป็นแม่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์นี้ได้

2.5 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาและทำความเข้าใจถึงผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์ของนักศึกษาในครั้งนี้ ต้องอาศัยกรอบแนวคิดเป็นหลักในการทำความเข้าใจสิ่งที่ศึกษา ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยต้องการอธิบายถึง ผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์ของนักศึกษาว่าเป็นเช่นไร โดยการศึกษาความรู้ที่เกี่ยวข้องและอาศัยแนวคิดดังนี้ 1) แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น 2) ความรู้เกี่ยวกับการตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์ และ 3)

แนวคิดการปรับตัว มาวิเคราะห์ปรากฏการณ์จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษา เพื่อทำความเข้าใจหรืออธิบายกรณีศึกษาอย่างรอบด้านและเจาะลึก จากการศึกษาถึงผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษาในครั้งนี้ ดังนี้

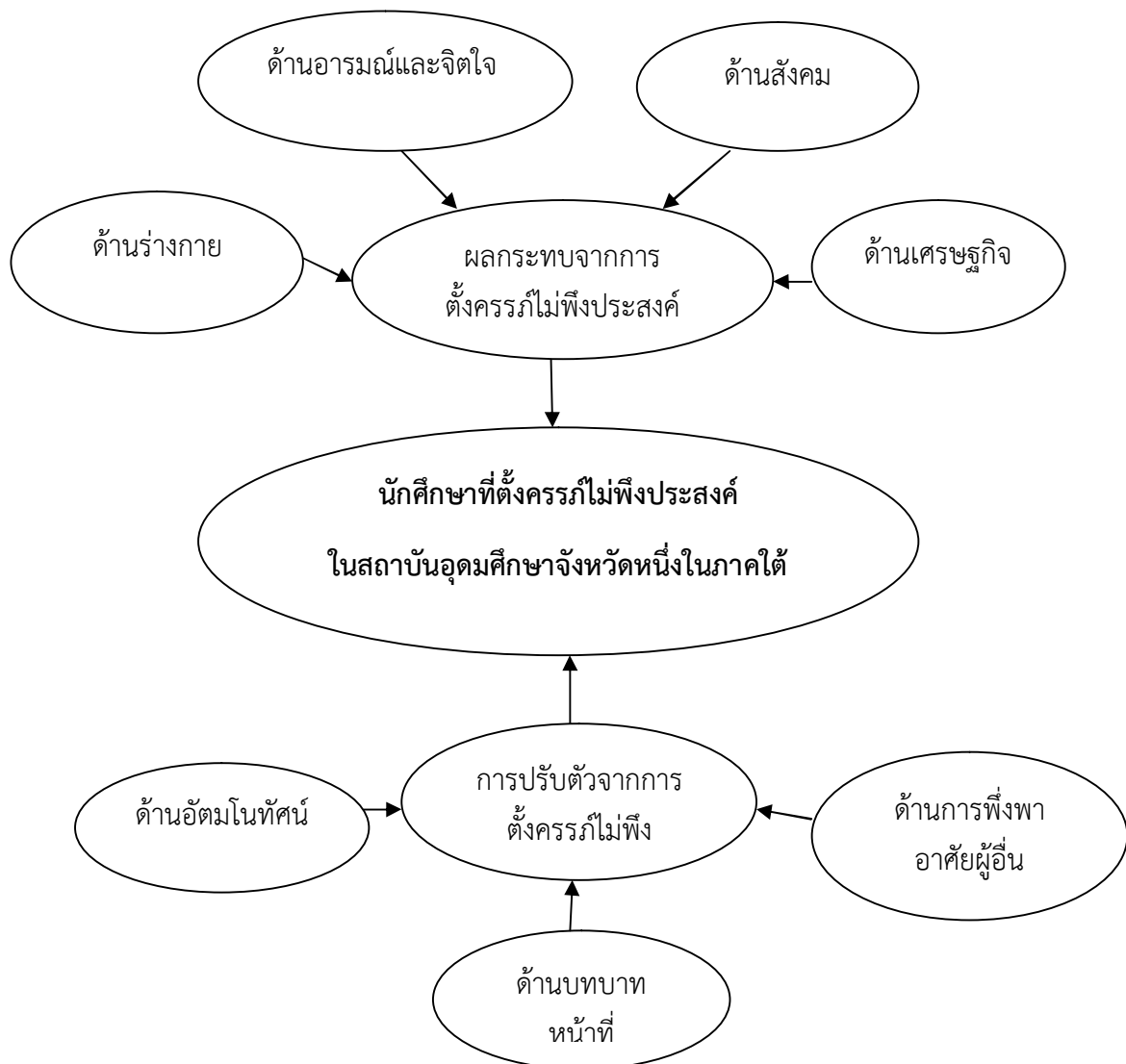
จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นนสรุพบว่า “วัยรุ่น” คือ วัยที่มีการเปลี่ยนแปลงต่างๆเกิดขึ้นมากมาย ไม่ว่าจะเป็นพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงฮอร์โมนเพศ ที่ทำให้วัยรุ่นเกิดความอยากรู้อยากเห็นและอยากรองในเรื่องเพศ ประกอบกับสภาพสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไป อิทธิพลของเพื่อน โรงเรียน ชุมชน และการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้น สิ่งเหล่านี้ได้กลายมาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ส่งผลให้วัยรุ่นมีค่านิยมทางเพศและมีพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างกันไป ก่อเกิดเป็นพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นที่อาจนำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ได้ ดังนั้นการศึกษาเรื่องผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษาในครั้งนี้ จึงมีการศึกษาในเรื่องของพัฒนาการของวัยรุ่น ความต้องการ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น ตลอดจนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น เพื่อช่วยให้ผู้วิจัยได้รับรู้ถึงปัจจัย สาเหตุ พฤติกรรมที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา อันจะช่วยให้เข้าใจในวิถีชีวิตของวัยรุ่นหญิงเหล่านี้ได้ต่อไป

ผู้วิจัยยังได้ศึกษาในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ กล่าวคือ การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ หมายถึงการตั้งครรภ์ที่ผู้หญิงไม่ต้องการให้เกิดขึ้น เนื่องจากความไม่พร้อมในด้านต่างๆ เช่น ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ อันเปรียบเสมือนภาวะวิกฤตหนึ่งในชีวิตที่นักศึกษาต้องเผชิญกับปัญหาและการตัดสินใจทางออกให้กับชีวิต ระหว่างการจะต้องดำรงบทบาทของการเป็นแม่ที่ตั้งครรภ์ พร้อมดำรงบทบาทของการเป็นนักศึกษาที่ยังคงอยู่ในระบบการศึกษาไปในคราวเดียวกันนั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำความรู้เกี่ยวกับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มาใช้เป็นฐานความรู้ในการศึกษาและอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะเข้าใจถึงปัจจัยที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การเลือกทางออก และผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังนำแนวคิดการปรับตัว มาใช้ในการศึกษาและอธิบายปรากฏการณ์การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะช่วยให้เข้าใจว่านักศึกษาที่ต้องเผชิญกับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์อันเปรียบเสมือนภาวะวิกฤตหนึ่งของชีวิต มีการปรับตัวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนี้อย่างไร เพื่อให้ตนสามารถดำรงบทบาทของการเป็นนักศึกษาที่ยังคงศึกษาอยู่ในระบบของสถานศึกษา และดำรงบทบาทของการเป็นแม่ที่ตั้งครรภ์นี้ได้ไปในคราวเดียวกันได้ โดยผู้วิจัยได้นำแนวการปรับตัวตามทฤษฎีของรอย ทั้ง การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ และการปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัยผู้อื่น มาใช้ในการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจประเด็นเกี่ยวกับการปรับตัวของนักศึกษาในครั้งนี้

จากการศึกษาเรื่อง ผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์
ของนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครุภัณฑ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและชัดเจน ในเชิงลึก ผู้วิจัยจึงนำวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งจะอยู่ในกลุ่มการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) ประเภทการศึกษาเฉพาะกรณีเชิงพหุ (Multiple Case Study) ที่มีจำนวนกรณีศึกษามากกว่า 1 กรณี ที่ช่วยให้สามารถเข้าใจปรากฏการณ์นี้ได้อย่างกระจ่างชัดยิ่งขึ้น มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น มาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview :IDI) ผสมกับการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) โดยขั้นตอนในการดำเนินการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

1. พื้นที่ในการวิจัย
2. ผู้ให้ข้อมูล
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล
6. การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล

1. พื้นที่ในการวิจัย

การเลือกพื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตศึกษาในจังหวัดหนึ่งของภาคใต้ ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความเจริญทางด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ มีมหาวิทยาลัยในพื้นที่ทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชนถึง 5 แห่ง และมีจำนวนนิสิตนักศึกษาเป็นจำนวนมากที่มาจากหลากหลายพื้นที่ อีกทั้งจากรายงานสถิติการคลอดของแม่วัยรุ่นในประเทศไทยจากการสำรวจในปี 2556 และจำแนกเป็นรายจังหวัด (สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์, 2557) ยังพบว่าพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีอัตราการคลอดบุตรของหญิงวัยรุ่นที่มีอายุ 15-19 ปี ณ ปี พ.ศ.2553 เท่ากับ 47.4 ต่อประชากรหญิงวัยเดียวกัน 1,000 คน คิดเป็นจำนวนทั้งสิ้น 2,522 คน จนกระทั่งในปี 2556 มีจำนวนและอัตราการคลอดเพิ่มขึ้นสูงถึง 51.2 ต่อประชากรหญิงวัยเดียวกัน 1,000 คน คิดเป็นจำนวนทั้งสิ้น 2,725 คน ซึ่งเป็นสถิติตัว

লেখที่ค่อนข้างสูง และยังเป็นพื้นที่ที่สะดวกในการเข้าถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและเลือกพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ในการเก็บข้อมูล

2. ผู้ให้ข้อมูล

กรณีศึกษาซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาที่เคยตั้งครุฑในขณะกำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาแล้วเลือกดำเนินการตั้งครุฑต่อไปจนตลอดจำนวน 8 ราย เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ การเข้าหากลุ่มตัวอย่างทำได้ยาก จึงใช้วิธีการที่เรียกว่า Snowball เป็นวิธีการเลือกตัวอย่างจากการแนะนำต่อๆไป ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้ถูกเลือกมาโดยทางอ้อม คือผู้วิจัยไม่ได้ติดต่อกับกลุ่มเป้าหมายโดยตรงในเบื้องต้น แต่การเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลหลักในครั้งแรกนั้นเริ่มจากผู้วิจัยสอบถามถึงกลุ่มเป้าหมายกับบุคคลที่ผู้วิจัยรู้จักในหลายๆ สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ และเป็นผู้ที่กลุ่มเป้าหมายไว้วางใจ เปิดเผยตัวตนด้วยตนเอง มีความสนิทสนมและมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลนั้น หลังจากนั้นให้บุคคลนี้ประสานกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อถามถึงความยินยอมและสมัครใจในการให้ข้อมูล เมื่อกลุ่มเป้าหมายยินดีและสมัครใจให้ข้อมูล ผู้วิจัยจึงติดต่อขอสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายโดยตรง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวทางการสัมภาษณ์ ที่มีข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยเตรียมแนวคำถามแบบกว้างๆ เพื่อให้ผู้วิจัยมีเค้าโครงคำถามบางส่วนที่จัดเตรียมไว้ล่วงหน้าบ้างแล้ว มาใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview: IDI) และเนื่องจากสถานการณ์ที่ไปศึกษานั้นอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ผู้วิจัยจึงต้องปรับเปลี่ยนคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการและครบถ้วน ซึ่งคำถามดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ส่วนที่ 2 แนวคำถามเกี่ยวกับการตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา

ส่วนที่ 3 แนวคำถามเกี่ยวกับผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำวิจัยจากแหล่งเอกสารต่างๆ อาทิ หนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่น บทความวารสารวิชาการและบทความวิจัย วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัยและข้อมูลจากเว็บไซต์อินเทอร์เน็ตของหน่วยราชการต่างๆ

4.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้คือ

1) การเตรียมผู้วิจัย ตัวผู้วิจัยเป็นส่วนที่สำคัญในการเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความจำเป็นต้องเตรียมตัวเองให้พร้อมก่อนการลงภาคสนามเพื่อทำการเก็บข้อมูล โดยการศึกษาระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ทักษะในการสัมภาษณ์เชิงลึก การฝึกซ้อมตั้งคำถาม และฝึกสัมภาษณ์ การเตรียมอุปกรณ์ที่นำไปใช้ในการบันทึกข้อมูล ตลอดจนการศึกษาและทำความเข้าใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล

2) การเตรียมกรณีศึกษา เมื่อมีความพร้อมผู้วิจัยจึงได้นัดเจอกับกรณีศึกษาตามลำพังและเปิดเผยตนเองให้กรณีศึกษาได้รู้จัก เริ่มสร้างสัมพันธภาพ ผ่านการพูดคุย รับฟังเรื่องราวต่างๆ พร้อมทั้งชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและการเก็บข้อมูล ตลอดจนประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาเพื่อให้กรณีศึกษาได้เข้าใจและให้ความร่วมมือ แล้วจึงให้ลงนามในหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย หลังจากนั้นจึงเริ่มการสัมภาษณ์แบบเปิดประเด็น ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยในขณะสัมภาษณ์ก็จะมีการสังเกตท่าทีของกรณีศึกษาระหว่างการสัมภาษณ์ หากพบว่ากรณีศึกษาไม่สะดวกก็จะยุติการสัมภาษณ์ แล้วนัดมาสัมภาษณ์ในครั้งต่อไป

3) การเตรียมสถานที่และเวลา ผู้วิจัยคำนึงถึงสถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ที่มีความเป็นส่วนตัว และสะดวกต่อกรณีศึกษา โดยให้กรณีศึกษาเป็นผู้เลือกสถานที่ที่ตนรู้สึกปลอดภัยและมีความสะดวก รวมถึงวัน เวลาที่กรณีศึกษาสะดวก ไม่กระทบกับการศึกษาหรือการทำงาน และในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง จะใช้เวลา ประมาณ 1-1.30 ชั่วโมง ทั้งนี้เนื่องจากเป็นเวลาที่ไม่นานและน้อยเกินไป อันจะทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและไม่ทำให้กรณีศึกษาเกิดความรู้สึกเหนื่อยล้าและเบื่อหน่ายต่อการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง

4) การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก เป็นการสัมภาษณ์ส่วนบุคคลกับกรณีศึกษาที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และจะเก็บข้อมูลเฉพาะกรณีศึกษาทั้ง 8 รายเท่านั้น ไม่ได้เก็บข้อมูลกับครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิดกับกรณีศึกษา เนื่องด้วยว่า ประเด็นในการวิจัยครั้งนี้เป็นประเด็นที่มีความละเอียดอ่อน และอาจส่งผลกระทบต่อความอ่อนไหวทางความรู้สึกของกรณีศึกษา โดยเฉพาะข้อมูลบางอย่าง เป็นข้อมูลที่กรณีศึกษาเองก็ยังไม่เปิดเผยกับครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิด

มาก่อน ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องคำนึงถึงการพิทักษ์สิทธิ์ของกรณีศึกษาในส่วนนี้ โดยแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เป็นเพียงแนวที่ผู้วิจัยสร้างตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยจะเตรียมคำถามกว้างๆ มาล่วงหน้าและเป็นคำถามที่ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) อันจะทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข้อเท็จจริงที่ลึกและกว้างพร้อมกับการใช้อุปกรณ์เทปบันทึกเสียง เพื่อช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้หลังจากการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่ไปกับการเก็บข้อมูล เพื่อดูว่าข้อมูลที่ได้เพียงพอ ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัยแล้วหรือยัง หากข้อมูลไม่เพียงพอก็จะสัมภาษณ์ครั้งต่อไปในประเด็นที่ยังไม่ครบถ้วน โดยจำนวนครั้งในการสัมภาษณ์กรณีศึกษาแต่ละรายนั้น จะอยู่ที่ประมาณ 2-3 ครั้งต่อราย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ชัดเจนและคำตอบของกรณีศึกษามีความเข้าใจต่างสถานที่และเวลา

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาแบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยเริ่มจากการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก มาทำการถอดคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายจากเครื่องบันทึกเสียงและการจดบันทึก แล้วจึงทำการจัดเรียงหมวดหมู่ข้อมูล เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของข้อมูล จนได้ประเด็นสรุปที่ชัดเจนแล้วจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา เชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎี ในประเด็นต่างๆ ที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้ทำการวิเคราะห์มาเขียนสรุปเป็นข้อความแบบบรรยายเชิงพรรณนา ซึ่งกระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ จะทำควบคู่ไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.2 การตรวจสอบข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ การตรวจสอบความถูกต้องความน่าเชื่อถือของข้อมูลเป็นสิ่งที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มต้นดำเนินการในระหว่างทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยมีแนวทางในการตรวจสอบข้อมูล ดังนี้ คือ

- 1) วิธีการเชื่อมโยงแบบสามเส้า ด้วยการตรวจสอบด้านเวลา คือนำคำถามเดียวกันที่เคยสัมภาษณ์บุคคลเดิม และเมื่อเวลาผ่านไปได้ไปถามคำถามเดิมกับบุคคลเดิม ซึ่งเป็นการตรวจสอบว่าคำตอบที่ได้จะเหมือนเดิมหรือไม่ ส่วนในการตรวจสอบด้านพื้นที่ หมายถึงการที่ผู้วิจัยถามคำถามเดียวกันกับคนเดียวกันแต่ต่างพื้นที่กัน เพื่อตรวจสอบว่าสอดคล้องกับข้อมูลอื่นๆหรือไม่

2) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี (methodological triangulation) โดยการใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน ทั้งการสังเกต การสัมภาษณ์ และการศึกษาจากเอกสาร เพื่อรวบรวมและตรวจสอบข้อมูลในเรื่องเดียวกัน

6. การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครุภัณฑ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจะสอบถามความยินยอมแบบสมัครใจจากผู้ให้ข้อมูล และขอให้ผู้ให้ข้อมูลได้ลงนามในหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัยก่อนการให้ข้อมูล พร้อมทั้งชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและการเก็บข้อมูล ตลอดจนประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้เข้าใจและให้ความร่วมมือ และตลอดการวิจัยจะเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เคารพในความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล และให้ความมั่นใจว่าข้อมูลที่ได้จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบอันเป็นเหตุให้ผู้ให้ข้อมูลเสียหาย เสื่อมเสียเกียรติชื่อเสียง และหากผู้ให้ข้อมูลต้องการยุติการให้สัมภาษณ์ก็สามารถทำได้ทุกเมื่อ

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักศึกษาที่เคยตั้งครรภ์ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา แล้วเลือกดำเนินการตั้งครรภ์ต่อไปจนคลอด จำนวน 8 ราย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการเชิงพรรณนา ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลกระทบจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา

- 1.1 ผลกระทบด้านร่างกาย
- 1.2 ผลกระทบด้านอารมณ์และจิตใจ
- 1.3 ผลกระทบด้านสังคม
- 1.4 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

ส่วนที่ 2 การปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา

- 2.1 การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์
- 2.2 การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่
- 2.3 การปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัยผู้อื่น

ส่วนที่ 1 ผลกระทบจากการตั้งครุภัณฑ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา

การตั้งครุภัณฑ์ไม่พึงประสงค์ถือเป็นช่วงวิกฤตหนึ่งในชีวิตของผู้หญิง โดยเฉพาะผู้หญิงที่ยังเป็นนักศึกษา อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน และตัดสินใจที่จะดำรงครุภัณฑ์ต่อไป ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตามย่อมนำมาซึ่งผลกระทบที่เกิดตามมามากมาย ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการตั้งครุภัณฑ์ไม่พึงประสงค์ของกรณีศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ผลกระทบด้านร่างกาย

วัยรุ่น เป็นช่วงต้นของวัยเจริญพันธุ์ที่ยังต้องอาศัยการพัฒนาของระบบต่างๆของร่างกายเพื่อให้พร้อมที่จะตั้งครุภัณฑ์ การตั้งครุภัณฑ์ในวัยรุ่นจึงนำมาซึ่งปัญหาด้านสุขภาพมากกว่าผู้หญิงที่ตั้งครุภัณฑ์ในวัยอื่น ซึ่งจากการศึกษาในครั้งนี้ เมื่อกรณีศึกษาตั้งครุภัณฑ์ขึ้นและตัดสินใจที่จะดำรงครุภัณฑ์ไว้ในขณะที่ยังเป็นนักศึกษาอยู่ด้วยแล้วนั้น ส่งผลให้กรณีศึกษาต้องเผชิญกับผลกระทบด้านร่างกายอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่เกิดจากภาวะการตั้งครุภัณฑ์ ซึ่งผู้วิจัยจะขอนำเสนอเป็น 2 ช่วง ดังนี้

1.1 ช่วงตั้งครุภัณฑ์จนถึงช่วงคลอด ผลกระทบด้านร่างกายที่เกิดขึ้นในช่วงนี้มีดังนี้

1.1.1 อาการแพ้ท้อง

เป็นอาการที่เกิดระหว่างการตั้งครุภัณฑ์ ได้แก่ อาการวิงเวียนศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน เหนื่อยง่าย โดยเฉพาะเมื่อมีอาการแพ้ท้องในช่วงระหว่างเรียน ส่งผลให้กรณีศึกษาบางรายไม่สามารถเรียนหรืออ่านหนังสือได้อย่างเต็มที่เนื่องจากความไม่สบายกายที่เกิดขึ้น และกรณีศึกษาบางรายต้องพยายามปิดบังอาการของตนเพื่อไม่ให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนหรือผู้อื่นรู้ เกิดเป็นความยากลำบากในการใช้ชีวิตประจำวัน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“ทำยังไงก็ได้ อย่าให้มีเสียง อ้วกมีเสียงมันก็ทรมาณอยู่แล้วนะพี่ แต่อันนี้ต้องเก็บเสียงตัวเองอีกนี่ดิ โอ้ย เหมือนไส้จะหลุดออกมาเลยอะ ”

(ป๊อบ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2559)

“ก็มีบางทีเราซี้เกียจไปเรียน อยากนอนพัก เพราะเราท้องแล้วรู้สึกเหนื่อยอะ ”

(นัท,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2560)

“ เราเหนื่อยง่ายอะไอย่างเนี่ย จากที่เราขึ้นบันได เราก็ขึ้นลิฟท์ตลอด ”

(นีน,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

“เหมือนบางเช้า เราก็จะรู้สึกเหมือนตื่นไม่ไหว นั่น มันเพลีย เพลียมาก ปวดเมื่อยไปทั้งตัวเลยที่ ยิ่งช่วงใกล้คลอด ราวๆแปดเดือน หลังๆ ไม่ไหวไม่ไหวจริงๆ ก็เลยต้องขาดเรียนบ่อยมาก”

(มาย,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2560)

1.1.2 อาการไม่สบายทางกาย

การเจริญเติบโตของลูกในครรภ์ ส่งผลให้กรณีศึกษาอดีต ไม่สบายกายและสร้างความยุ่งยากในการใช้ชีวิตประจำวันและการเรียน โดยจากการศึกษาพบว่า กรณีศึกษาบางรายมีความรู้สึกหายใจไม่สะดวก มีอาการจุกที่ท้อง ส่งผลให้ไม่สามารถเรียนหนังสือได้อย่างเต็มที่ บางรายต้องเลือกโต๊ะเก้าอี้ในชั้นเรียนที่มีขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อไม่ให้ท้องของตนชนติดกับโต๊ะขณะเรียน และต้องซื้อชุดนักศึกษาใหม่ที่มีขนาดใหญ่ขึ้น ดังบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เวลาเราเรียนอะ สักช่วงสิบโมงมันจะตื่น แล้วมันจะเงิบไปพักนึง แล้วมันจะตื่นอีกที่ตอนเราจะนอน โหยอึดอัดนิ มันหีบหีบออยู่ในห้องงั้น”

(ปูบ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2559)

“ตอนนั้นนั่งที่ห้องเรียน ท้องก็ติดเก้าอี้แล้วอะ ในห้องเรียน ท้องโตมาก ก็ต้องหาโต๊ะตัวใหญ่นั่ง แล้วเราต้องใส่ชุดนักศึกษาคิดดูที แปดเก้าเดือนต้องใส่อยู่ กระโปรง เสื้อต้องไปซื้อใหม่หมดเลยเอาที่ใหญ่ที่สุดทั้งสองอย่างเลย”

(นีน,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

“อึดอัดมากพี โดยเฉพาะโต๊ะเลคเชอร์นั้น ลำบากมากเลย กว่าจะเข้าไปนั่งได้แต่ละที มันชนพุง มีบางวิชาห้องใหญ่ๆเราก็มองไปนั่งเรียนที่พื้นเลยพี”

(มาย,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2560)

1.1.3 ไม่สามารถคลอดลูกได้เองตามธรรมชาติต้องใช้วิธีการผ่าคลอด

จากการสัมภาษณ์ มีกรณีศึกษา 3 ราย ที่ต้องใช้วิธีการผ่าคลอดเพราะตนมีรูปร่างเล็ก ลูกในครรภ์ตัวโต และต้องผ่าคลอดเพราะสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรงเนื่องจากเคยประสบอุบัติเหตุมาก่อน ดังบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“ผ่าคะเพราะว่าเกิดเองไม่ได้ เคยประสบอุบัติเหตุรถคว่ำ แล้วก็กระดูกเชิงกรานหัก หมอกระดูก บอกคลอดเองไม่ได้แล้ว แบบนี้ต้องผ่าอย่างเดียว”

(นีน,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

1.2 ช่วงหลังคลอด ผลกระทบด้านร่างกายที่เกิดกับกรณีศึกษาในช่วงนี้ มีดังนี้

1.2.1 มีการเปลี่ยนแปลงของน้ำหนักตัว

การเปลี่ยนแปลงของน้ำหนักตัว ได้แก่น้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้นภายหลังการคลอดนั้น ส่งผลให้กรณีศึกษารู้สึกสูญเสียความเชื่อมั่นเนื่องจากสรีระร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไป ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เมื่อก่อนกางเกงเบอร์เอสใส่ได้ ละเป็นคนตัวเล็กไม่เคยอ้วน ตอนนี่คือขยายหมด รูปร่างเปลี่ยน ไม่สามารถกลับไปใส่กางเกงตัวเก่าได้อีกเลย”

(ป๊อบ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2560)

1.2.2 มีรอยแตกหลายบริเวณหน้าท้อง

รอยแตกหลายบริเวณหน้าท้องของกรณีศึกษานั้นเกิดขึ้นเนื่องจากการขยายตัวของผิวหนังบริเวณหน้าท้องในช่วงตั้งครรภ์ ส่งผลให้กรณีศึกษารู้สึกขาดความมั่นใจในรูปลักษณ์ของตนเอง ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“คือมีรอยแผลเป็นดำๆหลังคลอดเยอะเลยคะ”

(กุก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2560)

“ท้องแตกหลายมาก น่าเกลียดเลยอะ เสียโฉมเลย”

(เนิน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

“ท้องนี้แตกมากเลย คันๆ หายาไรมาก็ไม่หาย เครียดมากเลย กลัวว่า จะใส่ชุดสวยๆไม่ได้มัน นั่งเสียดายพุงเองมากพี”

(มาย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2560)

จากที่กล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ผลกระทบด้านร่างกายที่เกิดขึ้นกับกรณีศึกษา อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเพราะมีภาวะการตั้งครรภ์ นั้นถือเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงทุกคน แต่เมื่อเกิดขึ้นกับผู้หญิงที่ยังคงเป็นนักศึกษา ที่ขาดประสบการณ์ ขาดความพร้อม และยังคงเป็นนักศึกษาที่ต้องมาเรียนหนังสืออยู่ด้วยนั้น เมื่อตัดสินใจดำรงครรภ์ไว้ในสภาวะที่ตนยังไม่มีความพร้อม นำมาซึ่งความไม่สบายกายและความยากลำบากในการดำเนินชีวิตในช่วงระหว่างตั้งครรภ์จนกระทั่งคลอด อีกทั้งรอยแตกหลายบริเวณหน้าท้องที่เกิดขึ้นภายหลังการคลอด และการเปลี่ยนแปลงของน้ำหนักตัวที่ทำให้สรีระร่างกายเปลี่ยนแปลงไป ไม่อาจหวนกลับคืนสู่สภาพเดิมได้ ยังส่งผลให้กรณีศึกษารู้สึกกังวล และขาดความมั่นใจในรูปลักษณ์ของตนเองอีกด้วย

2. ผลกระทบด้านอารมณ์และจิตใจ

เนื่องด้วยเพราะยังคงอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน เมื่อกรณีศึกษาตัดสินใจดำรงครรภ์ไว้จนกระทั่งคลอด ต่างก็ต้องเผชิญกับความทุกข์มากมายที่เข้ามาในชีวิต เป็นความทุกข์ที่เกิดจากความ

ไม่พร้อมทางร่างกาย หรือทางสภาพจิตใจ และความทุกข์ที่เกิดจากสังคมภายนอก ไม่ว่าจะด้วยความคาดหวัง ความกดดันต่างๆจากครอบครัว หรือจากบรรทัดฐานในสังคม ซึ่งจากการศึกษาผู้วิจัยจะนำเสนอเกี่ยวกับผลกระทบด้านอารมณ์และจิตใจที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรถ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ดังนี้

2.1 ความรู้สึกกลัว

การตั้งครรถ์ไม่พึงประสงค์ของกรณีศึกษา เป็นการตั้งครรถ์ที่เกิดขึ้นในสภาวะที่ยังไม่พร้อม และขัดต่อบรรทัดฐานของสังคมไทย ฉะนั้นเมื่อกรณีศึกษารับรู้ว่าตนตั้งครรถ์ ก็จะมีความรู้สึกกลัวเกิดขึ้น ได้แก่ ความกลัวที่จะถูกลงโทษจากครอบครัวและสังคม กลัวความลับจะถูกเปิดเผย กลัวจะถูกออกจากการศึกษา ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เรารู้ว่าที่มันตามมานั้นจะเกิดอะไรบ้าง มาเป็นภาพเลย มาเหมือนนิยายเลย คือแบบเหมือนโฆษณาเลยอะ จะโดนพ่อทุบไหม อะไรอย่างนี้”

(ปัฐ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2559)

“กลัวว่าท้องเราจะใหญ่ แล้วเพื่อนจะเห็น เพื่อนที่ภาคไม่เท่าไร แต่เพื่อนคนอื่น เขาไม่รู้ว่าอะไรหรือคิดยังไงกับเรา”

(นัท,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2560)

“คือเอฟไม่กล้าบอก เพราะเอฟกลัวบอกไปแล้วเอฟจะไม่ได้เรียน คือเอฟกลัวมากกว่าจะไม่ได้เรียน”

(เอฟ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2559)

“ช่วงนั้นที่ปิดไว้ ไม่กล้าลาบอก เพราะแม่หนูเป็นคนโหด ถ้าแม่รู้ แม่ น่าจะไม่ให้เรียนแน่เลย พี่สาวเลยเป็นคนคุยกับแม่ให้เอง”

(ดวง,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2560)

2.2 ความรู้สึกเศร้า ท้อแท้ เคยคิดฆ่าตัวตาย

ภายใต้สภาวะที่ต้องตั้งครรถ์ เปลี่ยนจากชีวิตวัยรุ่นที่มีอิสระมาดำรงบทบาทของความเป็นแม่อย่างกะทันหัน ในขณะที่ยังคงต้องเรียนหนังสือไปด้วย และต้องคอยหลบซ่อนปิดบังเรื่องการตั้งครรถ์ของตนกับคนรอบข้างด้วยนั้น ส่งผลให้กรณีศึกษา มีความรู้สึกเศร้า ท้อแท้ ไม่สามารถหาทางออกที่เหมาะสมให้กับชีวิตได้ จนทำให้กรณีศึกษารายหนึ่งเคยคิดหาทางออกด้วยวิธีการฆ่าตัวตายมาแล้วเช่นกัน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“ช่วงนั้นท้อซิบหายเลย พ่อแม่จะจับติดไหม จะแพ้ไหม จะมีปัญหาตอนหลังไหม คือแบบบางทีพอมีเรื่องอะไรนิดๆหน่อยๆกระทบกับใจอะ มันจะแบบดาวน์เลยนะพี่ เฟลมากเลย คือแบบคิดว่า หนูน่าจะตายไปให้พ้นๆเลย มันจะได้จบๆไป”

(ปู่,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2559)

“คือตอนนั้นหนูท้อใจไปเลยอะ ไม่อยากเรียนแล้ว ไม่อยากเรียนเลย แต่แฟนพูดขึ้นมา ทำให้หนูรู้สึกว่ามันต้องทำทุกอย่างเพื่อลูกนะ เดี่ยวต่อไปข้างหน้าคือลูกอะ ถ้าเราไม่ทำอะ ลูกเขาจะลำบาก หนูก็เลยสู้ สู้จนถึงทุกวันนี้แหละ”

(ก๊วก ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2560)

“เราก็มีไปนั่งร้องอยู่คนเดียว แบบว่าท้อมาก เครียดหลายเรื่อง ว่า เออ นี่เราจะทำยังไงดี ถ้าเกิดมาแล้วเลี้ยงลูกไม่ไหว แล้วถ้าสมมติว่าเกิดมาแล้วแฟนเกรอะะ ทำไงอะ”

(มาย,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2560)

2.3 ความรู้สึกผิด ละอายใจ

จากการศึกษา พบว่า กรณีศึกษาบางราย เป็นลูกสาวคนโต หรือเป็นลูกสาวคนเดียวของครอบครัว เป็นความหวังของพ่อและแม่ การตั้งครรภในขณะที่ยังเรียนอยู่นี้จึงเปรียบเสมือนเป็นการทำลายความหวังต่างๆที่พ่อแม่และครอบครัวตั้งไว้ ทำให้ครอบครัวเสียใจ และยังสร้างความอับอาย เสื่อมเสียชื่อเสียงให้ครอบครัวและคนที่เธอรักด้วย จึงทำให้กรณีศึกษารู้สึกผิดและละอายใจต่อสิ่งที่ได้กระทำไป ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“อู๋ บาบเลยนะ ในความรู้สึกหนู คือเราเป็นลูกคนโต แล้วเขาคาดหวังว่าเราน่าจะไปได้ดี ได้ทำให้เขาภูมิใจมากกว่านี้ แต่คือเราไม่ใช่”

(พราว,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2560)

“เราก็อับอายมากอะ ก็ร้องไห้บ่อยๆตอนท้อง ตอนที่ยังไม่บอกเขา เพราะรู้สึกผิดที่ทำให้แม่เสียใจอะคะ”

(ดวง,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2560)

“รู้สึกผิดนั่นแหละ กลัวพ่อกับแม่ไม่รอด พ่อเป็นตำรวจแม่เป็นครู แต่เรามาทำตัวแบบนี้ เพราะสังคมเขาก็กว้างใจ เพื่อนเขาเยอะ”

(เอฟ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2560)

“ก็คือสงสารแม่ไง ที่ท้องก่อนก็คือแม่ก็เสียใจและผิดหวังเหมือนกัน เพราะก็อยากให้เราได้เรียนจบ ทำงานมั่นคง แต่งงานอะไรก่อน แล้วค่อยมีลูก เออเราก็รู้สึกผิด เราต้องทำให้ได้ต้องเรียน ต้องไม่หยุด ต้องฝ่าฟันอุปสรรคทุกอย่างไปให้”

(นีน,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

2.4 ความรู้สึกวิตกกังวล

ภายหลังจากที่รู้ว่าตนตั้งครุณานั้น กรณีศึกษาต่างมีความรู้สึกกังวลเกิดขึ้น ได้แก่ กังวลเกี่ยวกับอนาคต กังวลถึงสุขภาพของลูกในครุณ กังวลในเรื่องของการตั้งครุณที่มากกระทบกับการเรียน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“ไม่รู้จะหาทางออกยังไง เราไม่รู้เลยว่าข้างหน้าจะเจออะไรอีกอะไร
อย่างนี้”

(ปู่,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2559)

“ตอนนั้นที่ไปฝากห้อง ภาวะแทรกซ้อนของเด็กมันจะมีนะ ซึ่งเราไม่เคยรู้เลย เราก็คิดว่าคนที่ท้องก็ท้องปกติเหมือนคนทั่วไป ที่ไหนได้ ความเสี่ยงเยอะมาก เป็นธาลัสซีเมียไหม เป็นโรคอะไรไหม แล้วพอกับแม่เป็นโรคอะไรไหม เราก็ไม่รู้หนิ แล้วลูกออกมาจะเป็นยังไง จะครบสามสองไหมอีก ความเสี่ยงเราเยอะแค่ไหน พอมารู้ถึงเครียด”

(ปู่,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2560)

“ตอนนั้นเครียดนะ เพราะว่าเรียนอยู่ แล้วก็คิดว่าต่อไปจะเป็นยังไง
อะไรอย่างนี้ เราจะดรอปรหรือเราจะเรียนต่อตืออย่างนี้อะคะ”

(นีน,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

“ช่วงนั้นประมาณหกเดือน คือเครียดมาก คิดว่าเราจะเอาตั้งค์ที่ไหน
เรียน ตอนนั้นก็กลัวว่าแม่จะไม่ให้เรียนด้วย แล้วถ้าออกจะทำยังไง ถ้า
กลับไปอยู่บ้านจะทำยังไง นึกไม่ออกอะพี่ มันตันไปหมด ถ้าเอาลูกไว้เราจะ
เรียนจบไหม แต่ก็กลัวว่าไปไม่กล้าเอาออก”

(ดวง,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2560)

จากทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า เมื่อกรณีศึกษาตั้งครุณไม่พึงประสงค์และตัดสินใจดำรงครุณไว้แล้วนั้น พวกเขาต้องเผชิญกับความวิตกกังวล รู้สึกผิด ละอายใจต่อครอบครัว กลัว เศร้า ท้อแท้จากการไม่สามารถหาทางออกของชีวิตได้อย่างเหมาะสมและต้องมารับบทบาทของการเป็นแม่อย่างกะทันหัน ภายใต้การไม่ยอมรับจากคนในครอบครัวและสังคมทำให้กรณีศึกษาบางรายเคยคิดที่จะหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตายมาแล้ว

3. ผลกระทบด้านสังคม

สังคมไทยยังคงยึดถือในบรรทัดฐานทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและบทบาทของการเป็นแม่ การตั้งครุณของนักศึกษา ในขณะที่ยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน จึงถูกมองว่าเป็นเรื่องที่ขัดกับบรรทัดฐานทางสังคม นำมาซึ่งผลกระทบทางสังคมที่เกิดขึ้นกับกรณีศึกษาอย่างมากมาย ซึ่งจาก

การศึกษาผู้วิจัยจะนำเสนอเกี่ยวกับผลกระทบด้านสังคมที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ดังนี้

3.1 การไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว

จากการศึกษาพบว่า มีกรณีศึกษา 1 ราย ที่เมื่อตัดสินใจเปิดเผยเรื่องการตั้งครรภ์ของเธอกับครอบครัวแล้วนั้นครอบครัวไม่สามารถยอมรับเรื่องที่เกิดขึ้นได้ และสั่งให้เธอไปยุติการตั้งครรภ์นี้ แต่เมื่อเธอตัดสินใจดำรงครรภ์ไว้จนคลอดลูก จึงจำเป็นต้องปิดบังเรื่องของเธออย่างดั่งรงครรภ์ไว้และมีลูกจนถึงปัจจุบัน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“พอบอกป้าก็จุกไป ละก็บอกว่ามีจะมีอะไรตอนไหนกูไม่ว่า แต่มีงเรียนให้จบก่อน แล้วมีงั้นยึดค่าขาดของป้าเลย ก็คือป้าบอกว่าให้ไปเอาออก”

(ปู้บ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2559)

3.2 การได้รับคำติฉินนินทาหรือดูถูกจากคนรอบข้าง

จากการศึกษาพบว่า กรณีศึกษาทั้งหมด ต่างเคยผ่านประสบการณ์ที่ได้รับการดูถูกหรือคำติฉินนินทาจากคนใกล้ชิดและคนรอบข้างในสังคมมาด้วยกันแล้วทั้งสิ้น สร้างความรู้สึกโกรธเคียด และเกิดเป็นความรู้สึกผิดที่ทำให้ครอบครัวต้องอับอายและเสียชื่อเสียงไปด้วย ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“ชาวบ้านที่นินทาแต่ลูกเพื่อน ลูกเองไม่ดูอะ ก็คือลูกชั้นนะ ดืออย่างนั้น ดืออย่างนี้ ลูกชั้นนะตอนนี้ทำงานเงินเดือนเท่านี้ๆ แล้วนี่นะถ้าเป็นลูกเรา ถ้าลูกชั้นท้องนะ ชั้นจะบอกมันเลยให้เอาออก ให้มันคุมให้เป็นอย่าให้มันเที่ยวโผล่หัวมา พุดทำนองแบบว่ากระแตกกระตันพ่อแม่เราอะ”

(พรราว,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2560)

“เพื่อนบ้านมีมาพุด แบบว่าอะไรอะ ประมาณว่าเราไปเรียน เรียนไปเรียนมาท้องซะแล้ว ได้ลูกแล้ว เขาก็มาพุดกับญาติ แล้วที่นี้เขาก็มาบอกแม่เนีน คนที่เป็นญาติอะคะ แม่เรารู้สึกเจ็บใจ แค้นที่มันไปพุดเสียๆหายๆ เขาก็เลยบอกเราว่าลูกพยายามเรียนให้จบ ตั้งใจเรียน ลบคำดูถูก ลบคำสบประมาทของพวกมันให้ได้”

(เนีน,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

“คือคนละแวกหนุนะ ก็จะมีแหละที่เขาเอาเราไปพุดอะไรบ้าง เออเราอายุแค่นี้ละ ทำไม่ถึงรีบมีลูก อะไรแบบนี้ ชอบนินทาลูกคนอื่น แต่ลูกตัวเองไม่ดู”

(กูก ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2560)

“เขาต้องนิทาแน่เลยว่า เออ เอฟยังเรียนอยู่ อยู่ๆห้อง แต่งงานแบบนี้ เป็นไปได้ไงอะ ไข่ใหม่ ยังตัวแค่นี้ อายุแค่นี้ อยู่ พาหน้าพ่อแม่ไม่รอด เอฟก็เครียดนะ เครียดมากเลย”

(เอฟ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2560)

3.3 ต้องใช้ชีวิตแบบปิดบัง หลบซ่อน

การตั้งครรภ์ในขณะที่ยังศึกษาอยู่ด้วยนั้น เป็นเรื่องที่กรณีศึกษามองว่าน่าอาย และสร้างความเสื่อมเสียชื่อเสียงต่อตนเองและครอบครัว ประกอบกับความกลัวที่จะถูกลงโทษ กลัวที่จะกระทบกับการศึกษาและการทำงาน จึงส่งผลให้กรณีศึกษาพยายามปกปิดการตั้งครรภ์ของตนไว้ ทั้งในช่วงแรกของการตั้งครรภ์ ที่กรณีศึกษาบางรายพยายามปิดบังครอบครัว หรือในช่วงระหว่างการตั้งครรภ์ที่ปิดบังเพื่อนในชั้นเรียน และนอกจากนี้ก็ยังมีกรณีศึกษา 1 รายที่ยังคงปิดบังเรื่องการตั้งครรภ์และมีลูกของตนกับครอบครัวจนถึงปัจจุบัน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“ที่ร้านที่หนูไปทำ คือคนท้องเขาจะไม่ให้ทำนะ เป็นงานที่หนูรับ จ๊อบตอนสมัยเรียนอะ ทำทุกอย่างอะ แล้วมีครั้งหนึ่งที่น้องเขาทักหนูว่าหนูดูบ่บ่อยอะ เขาก็ว่าพี่พราว ทำไมพี่พราวอ้วกบ่อยจังเหมือนคนท้องเลย แต่หนูก็เงียบ ไม่พูด”

(พราว,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2560)

“คือเอาแจ็กเก็ตปิดด้วย แล้วเอากระเป๋าเป้ลูกใหญ่ สะพายข้างหน้า อะโรยแบบนี้คะ พยายามอำพรางให้ไม่ค่อยเห็นมากที่สุด”

(นีน,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

“ตอนนั้นพอเปิดเทอม หนูก็คิดว่า จะทำยังไงก็ได้ให้เพื่อนไม่รู้ ก็พยายามไม่รู้จั๊กกับใคร เรียนๆอย่างเดียวแล้วก็กลับหอ จะสนิทแค่กับเพื่อนในกลุ่ม”

(ดวง,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2560)

3.4 การทู่เมท์กับการเรียนทำได้ไม่เต็มที่

แม้ว่ากรณีศึกษาทั้งหมด จะตัดสินใจเลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อไปพร้อมๆกับการศึกษา ไม่ยอมที่จะสูญเสียโอกาสทางการศึกษา แต่ก็ต้องเผชิญกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจตั้งครรภ์และมีลูกควบคู่ไปกับการศึกษาเล่าเรียนด้วย ดังนี้

3.4.1 พักการศึกษาไว้ช่วงที่ตั้งครรภ์และคลอดลูก

จากการศึกษาพบว่า มีกรณีศึกษา 2 ราย ที่มีความจำเป็นต้องพักการศึกษาไว้ในช่วงที่ตั้งครรภ์และคลอดลูกส่งผลให้สำเร็จการศึกษาช้ากว่าเพื่อนร่วมรุ่น ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“ก็ช่วงฝึกงาน อันนั้นดรีปไว้ เพราะว่ามันเป็นช่วงคลอตน้องพอดี แล้วต้องผ่า แล้วก็ไปฝึกงานย้อนหลัง ก็รอฝึกพร้อมรุ่นน้องอะคะ”

(เอฟ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2560)

“พอรู้ว่ามันจริง ก็ไปดรีปเรียน หยุดเรียนตอนนั้น ก็คือหยุดเรียนไปปีนึง”

(กูก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2560)

3.4.2 กระทบกับเวลาเรียน

เนื่องจากการตั้งครรรค์ส่งผลให้กรณีศึกษาารู้สึกว่าร่างกายเหนื่อย เพลียง่าย ทำกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัยไม่ได้เท่าที่ควร และกรณีศึกษาบางรายเมื่อกลับบ้านก็ต้องทำหน้าที่เลี้ยงลูก ทำงานต่างๆในบ้านด้วยตนเอง จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้พวกเขาารู้สึกว่าตนไม่มีเวลาให้กับการเรียนอย่างเต็มที่ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“ก็เหมือนถ้าวันไหนการบ้านเยอะจริงๆ หนูก็จะให้ลูกนอนก่อน แต่หรือไม่บางทีหนูก็ทำที่มอก่อน เหมือนถ้าวันไหนเวลาว่าง เหมือนจะมีหนูเรียนบ่ายโมงถึงสี่โมง ไปเรียนอีกที่ห้าโมง มีเวลาว่างหนึ่งชั่วโมงหนูก็จะไปหอสุมุดกับเพื่อน”

(กูก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2560)

“เครียด เครียดว่าจะมีปัญหาเรื่องสอบอะไรอย่างนี้คะ เพราะว่ามีการเรียนหนักหนาการ แล้วก็ต้องสอบปฏิบัติ แล้วเราก็อาจ ทำได้ไม่เต็มที่”

(นิน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

“ก็มีที่ต้องนอนเร็ว เพราะเมื่อก่อนเราจะอ่านหนังสือดึก แต่พอท้องก็จะนอนเร็ว สี่ทุ่มก็นอนแล้ว ไม่ได้มีเวลาอ่านหนังสือเหมือนเดิม”

(นัท, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2560)

3.5 การทะเลาะเบาะแว้งกับแฟน การเลิกกรา

เนื่องจากกรณีศึกษายังเป็นวัยรุ่นเมื่อเกิดการตั้งครรรค์ขึ้นจนมีลูก และต้องมาใช้ชีวิตคู่อยู่ร่วมกันในขณะที่วุฒิภาวะยังไม่พร้อม ประกอบกับความไม่พร้อมในด้านอื่นๆด้วยนั้น จึงทำให้กรณีศึกษาบางรายต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัวไปด้วยเลี้ยงลูกไปด้วย บางรายต้องเรียนไปเลี้ยงลูกไปสร้างความรู้สึกแตกต่างเมื่อเห็นเพื่อนในวัยเดียวกันยังเที่ยวเล่นสนุกสนานและมีชีวิตอิสระ เกิดเป็นความเบื่อหน่ายและความเครียดจนนำไปสู่การทะเลาะเบาะแว้งกับแฟน และมีกรณีศึกษา 1 รายที่ตัดสินใจเลิกกรากับแฟน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“จนหนูท้องได้ห้าเดือน แล้วหนูทะเลาะกับแฟน ทะเลาะใหญ่มาก หนูก็ทนไม่ไหวอะ ก็หอบผ้าหอบผ่อนกลับมาบ้านเลย”

(พราว, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2560)

“ก็มีทะเลาะกันเรื่องเงินนี่แหละค่ะ แล้วบางทีเราก็ก็น้อยกับการเลี้ยงลูก เลี้ยงอยู่คนเดียว เพราะบางทีเราก็ก็น้อยากขอช่วยคนอื่นมาก แต่แฟนเรา มันไม่ค่อยได้ช่วยเลี้ยงลูกเลย ก็มีทะเลาะกันบ้างค่ะ”

(มาย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2560)

จากทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า เนื่องด้วยว่าสังคมไทยยังคงเป็นสังคมที่ยึดถือในบรรทัดฐานทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและบทบาทความเป็นแม่ การตั้งครรถ์ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาที่กำลังอยู่ในช่วงศึกษาเล่าเรียน ไม่ได้ได้รับการสมรสที่ถูกต้องตามประเพณีนั้น ส่งผลให้กรณีศึกษาที่ตั้งครรถ์ไม่พึงประสงค์เหล่านี้ ไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว ได้รับคำติฉินนินทาจากคนรอบข้าง สร้างความรู้สึกอับอายให้แก่ตนเองและครอบครัว ต้องใช้ชีวิตแบบหลบซ่อนปิดบัง ไม่สามารถทุ่มเทกับการเรียนได้อย่างเต็มที่ และบางรายก็ต้องทะเลาะเบาะแว้งกับแฟน เกิดการเลิกรา

4. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

กรณีศึกษายังเป็นวัยที่อยู่ในช่วงศึกษาเล่าเรียน และยังคงพึ่งพาครอบครัวในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ทั้งภาระค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ค่าการศึกษา เมื่อเกิดการตั้งครรถ์ขึ้นจึงนำมาซึ่งผลกระทบทางเศรษฐกิจที่ตามมา ซึ่งจากการศึกษาผู้วิจัยจะนำเสนอเกี่ยวกับผลกระทบด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรถ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ดังนี้

4.1 ภาระค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น

จากการศึกษาพบว่า เมื่อกรณีศึกษาตั้งครรถ์ ส่งผลให้ต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น โดยผู้วิจัยขอแบ่งในส่วนของภาระค่าใช้จ่ายที่มากขึ้นของกรณีศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

4.1.1 กรณีศึกษาที่หารายได้ด้วยตนเอง

กรณีศึกษาในกลุ่มนี้ คือกรณีศึกษาที่หารายได้ด้วยตนเอง ด้วยสาเหตุที่ต่างๆ ได้แก่ การที่ตนยังคงปิดบังเรื่องการตั้งครรถ์ของตนไม่ให้ครอบครัวรู้จึงต้องทำงานหาเงินเลี้ยงดูลูกด้วยตนเอง หรือเพราะต้องการช่วยแบ่งเบาภาระของครอบครัวไม่อยากจะให้ครอบครัวต้องมารับภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการตั้งครรถ์และมีลูกของตน กรณีศึกษาในกลุ่มนี้ก็จะทำงาน หารายได้ด้วยตนเอง ทั้งเรียนไปด้วย และทำงานไปด้วย เพื่อเก็บเงินไว้ใช้ดูแลครรถ์และเลี้ยงดูลูกภายหลังคลอด ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“หนูก็มีมาสมัครงาน เขาก็รับเราทำงานเลยนะ หนูบอกว่าหนูอยากทำงานมากเลย เพราะว่าตอนนี้ ภาระหนูเยอะมาก แกก็ให้เราทำงาน เราทำงานปั๊บก็มีเงินส่งค่านมให้ลูกได้มากกว่าเดิมไง”

(พราว,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2560)

“พอเรามีน้องแล้วปั๊บ เห็น ไม่ได้วะ กูต้องทำงานเก็บตังค์ เด๋วค่าโรงบาล ค่านมอีก ค่าโนนค่านี้ มันจะเยอะเงง ตอน แรกคิดแต่ค่านมค่าโรงบาล แล้วพอสักพัก เห็น พ่อบอกให้ตั้งใจเรียน คือมันดึงกลับมาทุกอย่างเลยพี่ ทั้งเราต้องตั้งใจเรียนขึ้น เราก็ต้องคิดมากขึ้น เราใช้เงินฟุ่มเฟือยไม่ได้ เรามีน้อง คิดโนน คิดนี้ คิดถึงแต่อนาคต”

(ปั๊บ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2559)

4.1.2 กรณีศึกษาที่ไม่ได้หารายได้ด้วยตนเอง

กรณีศึกษาในกลุ่มนี้ คือกรณีศึกษาที่ไม่ได้หารายได้ด้วยตนเอง มีครอบครัวคอยช่วยเหลือ ทำให้ครอบครัวต้องมีรายจ่ายเพิ่มขึ้นในการเลี้ยงดูนักศึกษาและลูก บางครอบครัวก็ต้องรับภาระเลี้ยงดูสามีของกรณีศึกษาด้วย ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“พอพ่อกับแม่รู้ เขาก็ย้ายไปฝากพิเศษให้ ค่าใช้จ่ายอะไร แม่ให้หมดเลย แม่ช่วยหมดเลย”

(เอฟ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2559)

“เรื่องตังค์เราก็อิงหาเลี้ยงตัวเองไม่ได้ ก็ต้องขอแม่ น่าจะต้องเรียนจบทำงานก่อน ตอนนีแม่แฟนกับแม่ตัวเองก็ช่วยค่าใช้จ่าย ภาระทุกอย่าง”

(นีน,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

4.2 การมีหนี้สิน

เนื่องด้วยจากภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้น อันเกิดจากการตั้งครรรค์และมีลูก ทำให้กรณีศึกษาจำเป็นจะต้องกู้หนี้ยืมสินเพื่อมาใช้จ่ายในครอบครัว เลี้ยงดูลูก และส่งตนเองเรียนด้วยเช่นกัน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“กรณีที่หมุนไม่ทัน เงินเดือนยังไม่ออกอะ หนูหุบยืมหมดอะ คนที่หนูลู้จัก เพื่อนหนูจะรู้ พอหมุนไม่ทันก็จะทักไปหาเพื่อนสนิทอะ”

(พราว,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2560)

“เหมือนกับว่าเดือนไหนไม่มีเงินผ่อนรถ หนูมีนะคะที่ว่าเดือนไหนแฟนไม่มีงานเลยทั้งเดือน นั้นแล พ่อแฟนก็ไปหาไปยืมเขามาให้”

(ก๊ิก ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2560)

จากทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า จากการตั้งครรรค์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษานั้น นำมาซึ่งภาระรับผิดชอบที่เกิดขึ้นกับทั้งตัวของกรณีศึกษาเอง ต่อครอบครัวและคนรัก เนื่องจากกรณีศึกษาเหล่านี้ตั้งครรรค์ในขณะที่เรียนหนังสือ เป็นวัยที่ยังคงพึ่งพาครอบครัวในเรื่องของค่าใช้จ่ายต่างๆ เมื่อตัดสินใจดำรงครรรค์ไว้จนกระทั่งคลอดลูก ภาระค่าใช้จ่ายก็เพิ่มขึ้นและมีหนี้สิน

กรณีศึกษาบางรายจึงต้องช่วยทำงานไปด้วยระหว่างเรียน และกรณีศึกษาบางรายก็เกิดปัญหาขึ้นในครอบครัว เนื่องจากความเครียดจากภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นและหนี้สินนี้เอง

โดยสรุป เมื่อกรณีศึกษาตัดสินใจที่จะดำรงชีวิตต่อไป ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม ย่อมนำมาซึ่งผลกระทบที่เกิดตามมามากมาย ทั้งผลกระทบด้านร่างกาย เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเพราะมีภาวะการตั้งครรภ์ ประกอบกับกรณีศึกษายังคงเป็นนักศึกษา เมื่อตัดสินใจดำรงชีวิตไว้ในสถานะที่ตนยังไม่มีความพร้อมและเรียนอยู่ด้วยนั้น นำมาซึ่งความไม่สบายกายและความยากลำบากในการดำเนินชีวิต ผลกระทบด้านอารมณ์และจิตใจ ที่ต่างก็ต้องเผชิญกับความทุกข์มากมายที่เข้ามาในชีวิต เป็นความทุกข์ที่ไม่ได้เกิดจากความไม่พร้อมทางร่างกาย หรือทางสภาพจิตใจ เพียงเท่านั้น แต่ยังเกิดจากสังคมภายนอกด้วยเช่นกัน เพราะกรณีศึกษายังคงอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ไม่ว่าจะด้วยความคาดหวัง ความกดดันต่างๆจากครอบครัว หรือจากบรรทัดฐานในสังคม ผลกระทบด้านสังคม การตั้งครรภ์ของนักศึกษาในขณะที่ยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ถูกมองว่าเป็นเรื่องที่ขัดกับบรรทัดฐานทางสังคม นำมาซึ่งผลกระทบทางสังคมที่เกิดขึ้นกับพวกเขาอย่างมาก และ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากกรณีศึกษาเหล่านี้เป็นวัยที่ยังคงพึ่งพาครอบครัวในเรื่องของค่าใช้จ่ายต่างๆ เมื่อตัดสินใจดำรงชีวิตไว้จนกระทั่งคลอดลูก ในขณะที่ยังเรียนหนังสือ นำมาซึ่งภาระรับผิดชอบที่เกิดขึ้นกับตัวของกรณีศึกษาเอง ต่อครอบครัวและคนรัก ฉะนั้นการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในขณะที่ยังเป็นนักศึกษา อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน และต้องมารับบทบาทของการเป็นแม่อย่างกะทันหันนี้ จึงเปรียบเป็นช่วงวิกฤตหนึ่งในชีวิต ที่จะต้องเผชิญกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์นี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ส่วนที่ 2 การปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา

บทบาทของการเป็นแม่ที่ต้องตั้งครรภ์ คลอดลูกและเลี้ยงลูกของตนนั้น ถือว่าเป็นบทบาทหนึ่งที่มีความสำคัญในชีวิตของผู้หญิงทุกคน และส่งผลให้กรณีศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวครั้งยิ่งใหญ่เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในชีวิตที่เกิดขึ้น ประเด็นคำถามที่น่าสนใจคือ หากการตั้งครรภ์นั้นเป็นการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และเกิดขึ้นกับวัยรุ่นหญิง ผู้ซึ่งกำลังอยู่ในบทบาทของการเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาเล่าเรียนและยังคงพึ่งพาครอบครัวแล้วนั้น กรณีศึกษาเหล่านี้มีการปรับตัวอย่างไร เพื่อให้ตนสามารถดำรงบทบาทของการเป็นแม่ที่ต้องตั้งครรภ์และเลี้ยงลูกอย่างกะทันหัน ควบคู่ไปกับบทบาทของนักศึกษาต่อไปได้

การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของกรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการตั้งครรภ์ในขณะที่ยังอยู่ในบทบาทของนักศึกษาที่ยังคงเรียนหนังสือ และอยู่ในวัยที่ยังคงต้องพึ่งพาครอบครัว ฉะนั้นเมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นเกิดในสถานะที่ยังไม่มีความพร้อม ไม่ได้มีการเตรียมวางแผนไว้ล่วงหน้า จึงก่อให้เกิดผลกระทบที่ตามมามากมาย ทั้งผลกระทบด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและเศรษฐกิจ และ

ต้องเผชิญกับความทุกข์ยากในการใช้ชีวิต ภายหลังจากที่ตัดสินใจดำรงครรรภ์ไว้ในขณะที่ตนยังอยู่ในบทบาทของนักศึกษาและเลือกจะศึกษาต่อ ไม่ยอมออกจากการศึกษา ฉะนั้นกรณีศึกษาทั้งหมดจึงต้องพยายามปรับตัวครั้งยิ่งใหญ่ เพื่อยอมรับการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้น และสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของการเป็นแม่ที่ต้องตั้งครรภ์และเลี้ยงลูกอย่างกะทันหัน ควบคู่ไปกับบทบาทของนักศึกษาที่มีหน้าที่เรียนหนังสือต่อไปได้ ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอการปรับตัวที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของกรณีศึกษา แยกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์

รอย (Roy & Andrew, 1999, p.107 as cited in Kenneth D. Phillips and Robin Harris, 2014) ได้ให้ความหมายของอัตมโนทัศน์ ว่าประกอบขึ้นจากความเชื่อและความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการรับรู้ในตนเองและปฏิกิริยาของบุคคลรอบข้าง ที่ครอบคลุมในเรื่องการรับรู้ความรู้สึกของร่างกาย และด้านรูปลักษณ์หน้าตา รวมถึงความรู้สึกมั่นคงในตัวเอง อุดมคติ ความคาดหวัง และด้านศีลธรรมจรรยา และการรับรู้เกี่ยวกับตนเองนั้นก็มอิทธิพลต่อพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลโดยตรง ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้พบว่าสิ่งสำคัญที่ช่วยให้กรณีศึกษาสามารถเผชิญกับความทุกข์ที่เข้ามาในชีวิตและสามารถดำรงบทบาทของการเป็นแม่ที่ควบคู่ไปกับบทบาทของนักศึกษาได้ต่อไปนั้น เพราะกรณีศึกษามีการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง ได้แก่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง การใช้ชีวิตอย่างมีความหวัง รวมทั้งการคำนึงถึงศีลธรรม ดังนี้

1.1 ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

แม้ว่ากรณีศึกษาจะต้องเผชิญกับความทุกข์ยากและผลกระทบต่างๆที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และตัดสินใจดำรงครรรภ์ไว้จนกระทั่งคลอดและเลี้ยงลูก ในขณะที่ยังคงเรียนหนังสือไปด้วยนั้น แต่เมื่อกรณีศึกษาเกิดความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง พยายามคิดในแง่บวกเพื่อให้กำลังใจตนเอง มีการปรับภาพลักษณ์ของตนเพื่อไม่ให้เกิดความรู้สึกแตกต่างเมื่อต้องเข้าสังคมตลอดจนการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ช่วยให้กรณีศึกษาทั้งหมดเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีศักยภาพเพียงพอที่ดำรงบทบาทของการเป็นแม่ที่ควบคู่ไปกับบทบาทของนักศึกษา และสามารถเผชิญกับผลกระทบที่ผ่านเข้ามาในชีวิตอันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์นี้ได้ ดังนี้

1.1.1 ความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง

เมื่อกรณีศึกษามีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง ตัดสินใจที่จะดำรงครรรภ์ไว้ไม่ยุติการตั้งครรภ์ และเชื่อมั่นว่าตนสามารถเรียนต่อไปพร้อมๆกับการตั้งครรภ์และเลี้ยงลูกได้

ก็ส่งผลให้สามารถรับมือกับความทุกข์หรือผลกระทบที่เกิดขึ้น และทำหน้าที่ตามบทบาทได้ต่อไป ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“คิดว่าเราเลี้ยงเองได้ เราไม่เอาออกแน่ คิดอยู่แล้ว เพราะเหมือนว่ายังไงเขามาเราก็ต้องเกิดเขา เขาอุตส่าห์มาเกิดกับเราแล้ว”

(เอฟ,สัมภาษณ์วันที่ 6 ธันวาคม 2559)

“เราเชื่อว่าเราทำได้ แคตัวเราเองต้องตั้งใจเรียนให้จบ เขาจะพูดอะไรก็ให้พูดไป เราปล่อยผ่าน ไม่สนใจ และต้องพยายามทำตัวเราให้ดีที่สุด ตั้งใจเรียนมากๆให้จบค่ะ”

(นีน,สัมภาษณ์วันที่ 29 มีนาคม 2560)

1.1.2 การคิดในแง่บวก

ความคิดแง่บวกของกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นนี้ เป็นสิ่งที่กรณีศึกษารับรู้ผ่านมุมมองที่พยายามมองชีวิตในด้านดีๆจากเรื่องราวร้ายๆและประสบการณ์ของชีวิตที่เกิดขึ้น เพื่อลดความรู้สึกผิดของตนเองลง เกิดความรู้สึกผ่อนคลายมากขึ้น และเพื่อสร้างกำลังใจให้แก่ตนเอง สามารถดำรงบทบาทของการเป็นแม่และบทบาทของนักศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสมต่อไปได้ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เปลี่ยนความคิดพี่ อย่าไปคิดว่าเออทำไมเราเจอหนักกว่าคนอื่น อย่าไปคิดว่า เห้ย โชคชะตาทำไมไม่เข้าข้างเราเลย นั่นแหละโชคชะตามันเข้าข้างเราแล้วที่ให้เราเจอแบบนี้ เพราะเดี๋ยวหลังจากนี้นมันจะทำให้เราเจอสิ่งดีๆเข้ามา คิดบวกเข้าไว้ เราถึงเออ มีกำลังใจเรียนต่อ”

(ปู้บ,สัมภาษณ์วันที่ 12 พฤศจิกายน 2559)

“เราก็พยายามทำตัวดีขึ้น ตั้งใจเรียนขึ้น ไม่เหลวไหล จะนึกถึงลูกตลอด เพราะเราคิดว่าเราต้องทำได้ คนอื่นลำบากกว่าเรามาก เราก็ต้องทำได้ ต้องผ่านไปให้ได้ ก็จะพยายามคิดบอกตัวเองแบบนี้อะคะ เราก็จะรู้สึกดีขึ้น มีกำลังใจขึ้น”

(นีน,สัมภาษณ์วันที่ 29 มีนาคม 2560)

“หนูก็คิดว่าทุกปัญหามีทางแก้ จะแก้ยังไง อย่าแก้ในแง่ลบ เราต้องแก้ในแง่บวก ถ้าเรามองโลกในแง่ลบ เราก็จะรู้สึกว่าตัวเองไม่ดี กลายเป็นคนไม่มีค่าไปเลย เพราะฉะนั้นอย่ามองโลกในแง่ลบ เราเลือกมองคนที่เขาเห็นค่าเราดีกว่า พ่อแม่ เพื่อน”

(พรราว,สัมภาษณ์วันที่ 30 เมษายน 2560)

“ก็คิดว่ายังไงมันก็ต้องผ่านไปได้ คนอื่นที่แย่กว่าเรามีอีกเยอะ คนที่ เขาอยู่คนเดียว บางคนก็ไม่มีทางออกในชีวิตเลย ถึงเราแค่นี้เอง ได้เป็นแม่ คนมันก็ได้แบบจะเสียดี้ศรีอะไร แค่อันอื่นอาจมองว่าเราเรียนอยู่แต่ ทำไม่เลี้ยงลูกแล้วแต่เราก็คิดว่าเราทำได้”

(มาย, สัมภาษณ์วันที่ 17 พฤษภาคม 2560)

1.1.3 การปรับภาพลักษณ์

ในช่วงของการตั้งครรภ์ เมื่อขนาดของครรภ์มีการขยายขนาดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทัศนศึกษาทั้งหมดแล้วว่า พวกเธอพยายามจะปรับภาพลักษณ์ของตนเอง ด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การ ใส่ชุดนักศึกษาที่มีขนาดใหญ่ขึ้น การใส่เสื้อคลุม หรือการเอากระเป๋ามาสะพายด้านหน้า ไม่ให้ผู้อื่น สังเกตเห็นชัด เพื่อช่วยในการปกปิดไม่ให้บุคคลอื่นรู้ว่าตนตั้งครรภ์ และช่วยสร้างความมั่นใจใน รูปลักษณ์ของตนในขณะที่มาเรียนหนังสือและใช้ชีวิตประจำวันได้ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เวลามาเรียนหรือไปไหน ก็หาแจ๊คเก็ตตัวใหญ่ๆ แจ๊คเก็ตตัวประจำ ตัวโปรดเลยตัวนั้น ตัวใหญ่จริงๆสีดำ หน้านั้นรู้สึกหน้าร้อนสลับฝนอะ แต่คือ ก็ต้องใส่ตลอด ใส่จนชินเลย แล้วก็มีการเอาอันนี้ ก็ใช้กระเป๋าแล้วเอามา สะพายข้างหน้า”

(ปั๊, สัมภาษณ์วันที่ 12 พฤศจิกายน 2559)

“ตอนมาเรียน คือเราก็เอาแจ๊คเก็ตปิดด้วย แล้วเอากระเป๋าเป้ลูกใหญ่ สะพายข้างหน้าอะไรอย่างนี้คะ พยายามอำพรางให้ไม่ค่อยเห็นมากที่สุด”

(นีน, สัมภาษณ์วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

“เสื้อแจคเกตนี้ แจคเกตใหญ่ๆ เราก็จะใส่ไว้ ตอนไปเรียน มันก็อย่าง น้อย เราก็คิดว่ามันช่วยปิดบัง ไม่ให้ใครเห็นท้องเราชัด”

(มาย, สัมภาษณ์วันที่ 17 พฤษภาคม 2560)

1.1.4 การทำตนเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น

ภายหลังจากที่ทัศนศึกษาตัดสินใจดำรงครรภ์ไว้ ยอมรับตนเองในบทบาทของการ เป็นแม่ที่ต้องอุ้มท้อง เลี้ยงลูกในขณะที่ยังคงเรียนต่อไปด้วย ทัศนศึกษาจะพยายามดูแลช่วยเหลือ ตนเอง ฟังตนเองให้มากที่สุด พยายามตั้งใจเรียนหนังสือ และทำชีวิตตนเองให้ดีขึ้น เพื่อให้บุคคลอื่น ได้เห็นถึงคุณค่า ศักยภาพ และเกิดการยอมรับ ซึ่งการได้รับการยอมรับจากผู้อื่นก็ถือเป็นส่วนหนึ่งที่มี ความสำคัญที่ช่วยให้ทัศนศึกษารู้สึกว่าตนยังคงมีคุณค่าแม้ว่าจะเคยทำเรื่องผิดพลาดขึ้น และมีกำลังใจ ในการใช้ชีวิตต่อไปได้ โดยทัศนศึกษาเล่าว่า ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เอพก็พยายามทำตัวให้ตัวเองแบบว่า ถ้าเราเป็นแบบนี้ เขาก็อยาก ช่วยเหลือเรานั้น ไม่อยากแบบว่าพอเราท้องแล้ว เออ ไม่ไปเรียนดีกว่า

มันเหมือนเป็นการที่ว่า ถ้าเราไม่คิดพุงตัวเองขึ้นมาก่อน คนอื่นเขาก็ไม่
อยากช่วยเรา ถ้าเราล้มแล้วไม่พุงตัวเองขึ้นมาคนอื่นเขาก็ไม่อยากจะช่วย
เรา ถ้าเราไม่ช่วยตัวเองก่อน แต่นี่เราช่วยตัวเอง เราพยายามช่วยตัวเอง”

(เอฟ,สัมภาษณ์ วันที่ 11 มกราคม 2560)

“เพื่อนที่เป็นรุ่นพี่ เขาบอกว่าถ้าสมมติเป็นเขา เขาคงไม่เรียนต่อแล้ว
เพราะมีลูกแล้ว เขาคงไม่ไหว เขาก็ชมว่าหนูนั้นเก่ง ดูลูกด้วย เรียนด้วย ดีที่
ยังสู้ยังไหว หนูก็รู้สึกดีนะคะ”

(ก๊วก,สัมภาษณ์วันที่ 6 เมษายน 2560)

“ก็มีอาจารย์ชื่นชมนะคะ ว่าเราขยันนะ นี่ขนาดท้อง ยังขยัน เหมือน
ทำโปรเจค ก็เสร็จเร็ว ก็รู้สึกมีกำลังใจอะคะ”

(นัท,สัมภาษณ์วันที่ 29 มีนาคม 2560)

“เราคิดว่าเหมือนอยากกู้หน้าพ่อแม่ เหมือนสงสารเขา ชาวบ้านเขารู้
ว่าพ่อแม่เรารับราชการ แต่ทำไมเลี้ยงลูกแล้ว ลูกท้องเสียก่อน ลูกไม่เรียน
เราก็มาคิดว่า เออ ทำไมอะ เบอะขึ้นท้อง ขึ้นก็เลี้ยงลูกได้นี่ แล้วอีกอย่างก็
คิดว่า ถ้าเราไม่เรียนแล้วเราจะทำอะไรกันอะ ทำงานอะไรมันก็ต้องใช้วุฒิ
หมด ถ้าไม่เรียนเราจะเจริญก้าวหน้าได้ยังไง”

(มาย,สัมภาษณ์วันที่ 17 พฤษภาคม 2560)

1.2 การใช้ชีวิตอย่างมีความหวัง

แม้ว่ากรณีศึกษาหลายรายจะเคยท้อใจและเกือบจะยุติการเรียนของตน เพราะเกิด
ความกดดัน ที่ต้องเผชิญกับผลกระทบที่เกิดขึ้นและตกอยู่ในสภาวะที่ตนเองต้องตั้งครครณ์เลี้ยงลูกและ
ยังคงต้องเรียนหนังสือและยังคงต้องพึ่งพาครอบครัวและคนรอบข้างไปด้วย แต่เมื่อกรณีศึกษาได้รับ
ความคาดหวังจากครอบครัว ที่หวังจะให้เธอได้เรียนจบ ตลอดจนความคาดหวังที่กรณีศึกษามีต่อ
ตนเอง ได้แก่ การได้เรียนหนังสือจบ ได้มีงานทำที่ดีๆ สามารถเลี้ยงตนเองและลูกได้ ก็ส่งผลให้
กรณีศึกษาได้ใช้ชีวิตอย่างมีความหวัง มีจุดมุ่งหมาย เห็นคุณค่าของชีวิตตนมากยิ่งขึ้น และเกิดเป็น
แรงผลักดันที่ช่วยให้พวกเขาสามารถก้าวข้ามผ่านช่วงเวลาที่ยากลำบากไปได้ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์
ที่ว่า

“คือตอนนั้นหนูท้อใจไปเลยอะ ไม่อยากเรียนแล้ว ไม่อยากเรียนเลย
แต่หนูก็คิดได้นะ หนูต้องทำทุกอย่างเพื่อลูกนะ เต็มต่อไปข้างหน้าคือลูกอะ
ถ้าเราไม่ทำ ลูกเขาจะลำบาก ลูกไม่มีเหมือนคนอื่น ลูกคงอายเพื่อน”

(ก๊วก,สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2560)

“ความคาดหวังของเราคืออยากจะเรียนจบ มีงานทำ เลี้ยงลูกเองได้ แล้วก็คือรับผิดชอบลูกได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องขอตั้งค์แม่ แล้วเปลี่ยนจากที่ขอตั้งค์แม่ ไปให้เขาบ้าง เป้าหมายหลักๆก็คือลูกและครอบครัวนี้แหละค่ะ ที่เราอยากเรียนจบเพื่อเขา”

(นีน,สัมภาษณ์วันที่ 29 มีนาคม 2560)

“พ่อแม่หนูอะแกคาดหวัง เขาคาดหวังเราว่าอยากให้เราได้เรียนจบอะคะ และหนูก็พยายามเรียนจนจบนะคะ ถึงหนูจะพลาดห้องตอนนั้น”

(พราร,สัมภาษณ์วันที่ 30 เมษายน 2560)

“เหมือนทุกคนส่งให้หนูเรียน เขาฝากความหวังไว้ที่เราหมดให้เราเรียนจบ เราก็เลยพอรู้ว่าห้อง ก็ยังคิดว่ายังไงก็จะเรียนต่อ ไปเรียน เรียนทุกวันเลยคะ ไม่หยุด”

(ดวง,สัมภาษณ์วันที่ 2 มิถุนายน 2560)

“เหมือนพ่อแม่เขาก็หวังกับเรา อยากให้เราเรียนจบ อยากให้เราเรียนต่อ ป.โทด้วยนะคะ เขาก็อยากให้เราเรียน บอกว่าถ้าเราเรียนเขาจะส่งเสียน้ำ”

(นัท,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2560)

“แม่ว่า ก็เรียนจบแล้วเป็นข้าราชการให้ได้นะ เราก็คิดว่าเออ เราต้องทำให้แม่ให้ได้ เพราะเราก็พลาดมาแล้ว เราเองก็ต้องทำให้เขามั่ง เหมือนตอนพลาดห้อง ก็เพราะเราทำตามใจตัวเองไง ไม่สนใจครอบครัว ตอนนั้นเราต้องเรียนจบ ทำเพื่อเขามั่ง”

(มาย,สัมภาษณ์วันที่ 17 พฤษภาคม 2560)

1.3 การคำนึงถึงศีลธรรม

เพราะการคำนึงถึงศีลธรรมที่เกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องของบาปบุญ ความตระหนักรู้ในความรู้สึกผิดชอบชั่วดีของภคินีศึกษาที่ช่วยให้ภคินีศึกษาสามารถทำใจยอมรับการตั้งครรภ์ได้ง่ายขึ้น ตัดสินใจที่จะดำรงครรภ์ไว้ไม่ยุติการตั้งครรภ์ และพยายามแก้ไขความผิดพลาดจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของตนในขณะที่ยังเรียนหนังสือ ด้วยการพยายามตั้งใจเรียนหนังสือให้จบ และใช้ชีวิตไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อบรรเทาความรู้สึกผิดที่มีต่อพ่อแม่และตนเองให้ลดน้อยลง สามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ของตนต่อไปได้ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เอพไม่อยากเริ่มหนึ่งใหม่ ถ้าเหมือนกับว่าเราหยุดเรียนตรงนี้ไป แล้วเราเริ่มหนึ่ง ไปเรียนปีหนึ่งใหม่ เอพว่าเราก็เหนื่อย เพราะเราผ่านมาแล้ว ก็เลยคิดว่า ยังไงเราก็ทำให้พ่อแม่เสียใจไปแล้ว เราก็เออ เรียนให้จบๆนะ ทนสักนิด อีกนิดเดียว”

(เอฟ, สัมภาษณ์วันที่ 6 ธันวาคม 2559)

“หนูก็คิดนะคะ ว่าหนูต้องเรียนให้จบ สงสารพ่อแม่ พ่อแม่อุตส่าห์ส่งเราเรียน เขาก็คาดหวังให้เราเรียนจบ มีงานทำ เลี้ยงลูกได้อะคะ”

(นัท, สัมภาษณ์วันที่ 29 มีนาคม 2560)

“กลัวบาปด้วย เพราะว่าเคยไปนั่งกรรมฐาน แล้วพระอาจารย์ก็สอน ถ้าคนเขาจะพูด ก็ให้เขาพูดไปเถอะ พูดไม่นานเดียวเขาก็ลืม เขานินทาได้เดียวเขาก็ลืม แต่ว่าถ้าบาปอะ ติดตัวไปตลอดชีวิตเลย ให้ตายยังไงก็ติดตัวก็เลยแบบ เออเนอะ เราไม่เอาลูกออกดีกว่า”

(ปั๊บ, สัมภาษณ์วันที่ 12 พฤศจิกายน 2559)

จากทั้งหมดที่กล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองของกรณีศึกษา ได้แก่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ที่เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง การคิดในแง่บวก การทำตนเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และการปรับภาพลักษณ์ การใช้ชีวิตอย่างมีความหวัง รวมทั้งการคำนึงถึงศีลธรรมนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้กรณีศึกษา เกิดความรู้สึกว่าตนเองก็มีคุณค่าแม้ว่าจะเคยทำเรื่องที่ผิดพลาดมา ช่วยลดความรู้สึกผิดในจิตใจอันเกิดจากความสำนึกผิดในความผิดชอบชั่วดีของตน มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองจะสามารถดำรงบทบาทของการเป็นแม่ที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันนี้ควบคู่ไปกับบทบาทของนักศึกษาได้ พร้อมทั้งสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ของตนต่อไปได้อย่างมีความหวังและกำลังใจ

2. การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่

เมื่อกรณีศึกษาทราบว่าตนตั้งครรภ์และตัดสินใจดำรงครรภ์ไว้ และต้องมาดำรงบทบาทของความเป็นแม่ที่ทำหน้าที่คอยดูแลลูกของตนทั้งในขณะที่ตั้งครรภ์และภายหลังการคลอดอย่างกะทันหันนั้น ก็ได้สร้างความทุกข์ยากในการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการตั้งครรภ์ในขณะที่ยังอยู่ในบทบาทนักศึกษาที่มีหน้าที่เรียนหนังสือ และยังคงพึ่งพาครอบครัวอยู่ ฉะนั้นเพื่อให้ตนสามารถแสดงบทบาทของความเป็นแม่และบทบาทของการเป็นนักศึกษาไปในคราวเดียวกัน กรณีศึกษาทั้งหมดจึงมีความจำเป็นต้องปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนได้ต่อไป ซึ่งจากการศึกษาผู้วิจัยจะนำเสนอเกี่ยวกับการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา โดยแบ่งเป็น 2 บทบาท ดังนี้

2.1 บทบาทของการเป็นแม่

บทบาทของการเป็นแม่ ถือว่าเป็นบทบาทที่ยิ่งใหญ่ในชีวิตของผู้หญิงที่ต้องปรับตัวเพื่อทำหน้าที่ตั้งครรภ์และเลี้ยงลูกของตน ทว่าเมื่อกรณีศึกษาซึ่งยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน เกิดการ

ตั้งครุฑขึ้นและเป็นการตั้งครุฑในขณะที่ยังไม่พร้อม เป็นการตั้งครุฑที่ไม่พึงประสงค์ การต้องมารับบทบาทของการเป็นแม่อย่างกะทันหัน และเมื่อตัดสินใจที่จะดำรงครุฑไว้ เลี้ยงลูกไปพร้อมๆกับการดำรงบทบาทของการเป็นนักศึกษาไปด้วย ก็ส่งผลให้ภรรยาที่มีความจำเป็นต้องปรับตัวครั้งยิ่งใหญ่เพื่อมาดำรงบทบาทของการเป็นแม่ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอการปรับบทบาทของการเป็นแม่ออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงตั้งครุฑจนถึงคลอด การทำหน้าที่ตามบทบาทของแม่ในช่วงนี้ มีดังนี้

การต้องมาดำรงบทบาทของการเป็นแม่ที่ตั้งครุฑอย่างกะทันหัน ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายที่เกิดจากการตั้งครุฑนี้เอง ส่งผลให้ภรรยาเกิดความรู้สึกวิตกกังวลเป็นอย่างมาก ทั้งความกังวลเกี่ยวกับตนเองและลูกในครรภ์ ตลอดจนความกังวลที่ต้องอุ้มท้องลูกพร้อมกับมารยาเรียนหนังสือไปด้วย เนื่องจากภรรยาไม่สามารถที่จะดูแลตนเองได้อย่างเต็มที่ในช่วงที่ตั้งครุฑเพราะยังคงต้องมาเรียนหนังสือ ภรรยาบางรายอยู่หอพัก ไม่ได้มีครอบครัวหรือคนที่คอยดูแลพวกเขาอย่างใกล้ชิด บางรายยังคงปิดบังเรื่องการตั้งครุฑของตนไม่ให้ครอบครัวรู้ การปรับตัวเพื่อรับบทบาทของการเป็นแม่ที่ตั้งครุฑและต้องคอยดูแลสุขภาพของตนและลูกในครรภ์ก็สร้างความยากลำบากในการใช้ชีวิตประจำวันแก่ภรรยาเป็นอย่างมาก ดังนี้

2.1.1 การเลือกรับประทานอาหาร

เมื่อต้องคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับลูกในครรภ์ อาหาร จึงเป็นสิ่งที่ภรรยาให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ภรรยาคนหนึ่งเล่าว่า จากเดิมที่ไม่เคยทานหรือไม่ชอบทานอาหารบางประเภทก็จำเป็นต้องปรับตัวและทานอาหารนั้นเพื่อบำรุงลูกในครรภ์ นอกจากนี้ภรรยาหลายรายก็ต้องเลี่ยงอาหารที่ไม่ก่อประโยชน์และอาจเกิดผลกระทบกับลูกในครรภ์ ได้แก่อาหารที่มีผงชูรส เครื่องดื่มจำพวก ชา กาแฟที่มีส่วนผสมของคาเฟอีน ซึ่งก็สร้างความยากลำบากในการใช้ชีวิตประจำวัน เพราะยังคงต้องมาเรียนหนังสือ บางรายอยู่หอพัก ไม่สามารถทำอาหารรับประทานเองได้ หรือไม่สามารถเลือกทานอาหารตามต้องการได้อย่างสะดวก ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เราดูแลตัวเองมากขึ้น จากคนไม่กินผักก็กิน พอท้องก็จะเลือกกินมากขึ้น บำรุงลูก เพราะเราต้องเกิดให้เขาแข็งแรงอะนะ”

(เอฟ,สัมภาษณ์วันที่ 11 มกราคม 2560)

“ก็กินเยอะขึ้น แต่ไม่กินเผ็ดมาก ไม่ปรุงเพิ่มอะคะ จากเมื่อก่อนชอบกินรสจัด ปรุงเพิ่มใส่น้ำมันใส่น้ำ แต่ตอนหลังก็ไม่ใส่อะไร แล้วก็จะเลือกอันไหนที่มีผงชูรสเยอะก็จะไม่กิน ในนม มันก็จะมีข้าวแกง มีอาหารให้เลือกเยอะ ก็จะบอกเขาอะคะ เพราะว่าส่วนใหญ่ร้านที่ขายอาหารมันจะมีผงชูรสเยอะ แต่อยู่บ้านมันจะง่ายกว่า แม่ก็จะเตรียมไว้ให้”

(นีน,สัมภาษณ์วันที่ 29 มีนาคม 2560)

“ตอนอยู่หอเราไม่ได้ทำอาหารทานเองอยู่หอในเขาไม่ให้ทำอาหาร เราก็ต้องซื้อทาน แต่เราก็ต้องพยายามเลือกอาหารที่ดี เพราะจริงๆผงซุสที่ร้านเขาก็ต้องใส่อยู่แล้ว ถ้าหนูกินอาหารตามสั่งหนูก็จะบอก แต่ถ้าข้าวราดแกงที่โรงอาหารเราก็จะบอกไม่ได้เลยไม่ได้ เพราะเขาทำสำเร็จไว้แล้ว เราเลยต้องเลือกที่จะกินอาหารตามสั่ง”

(นัท ,สัมภาษณ์วันที่ 29 มีนาคม 2560)

2.1.2 การพักผ่อนและนอนหลับ

จากการสัมภาษณ์ กรณีศึกษาเล่าว่า ก่อนที่จะตั้งครรรค์ กรณีศึกษามักใช้เวลาส่วนใหญ่ในช่วงกลางวันไปกับการเรียน เที่ยวเล่นและทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ ส่วนในช่วงกลางคืนจะเป็นเวลาในการทบทวนบทเรียน อ่านหนังสือสอบ แต่เมื่อกรณีศึกษาอยู่ในช่วงตั้งครรรค์ก็จำเป็นต้องปรับตัว เปลี่ยนแปลงเวลานอนและพักผ่อนใหม่ โดยการใช้เวลาในช่วงกลางวันหรือช่วงที่ว่างจากการเรียนมาทำการบ้าน อ่านหนังสือ เพื่อกลางคืนจะได้พักผ่อนเต็มที่ ไม่กระทบต่อสุขภาพของตนเองและลูกในครรรค์ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“ปรับให้นอนเร็วขึ้น ปกติจะนอนหลังสี่ทุ่ม แต่พอห้อง เราก็จะนอนไม่ให้เกินสี่ทุ่ม เหมือนอ่านหนังสือเรียน ก็มาอ่านช่วงกลางวันแทน มีเวลาว่างก็อ่านอะคะ คือไม่เอามาอ่านกลางคืน”

(นัท ,สัมภาษณ์วันที่ 29 มีนาคม 2560)

“พอเราห้อง เวลาพักผ่อนของเราก็ต้องเยอะขึ้น แล้วพอเพื่อนรู้ใช้ใหม่ว่าหนูห้อง เพื่อนก็จะไม่ค่อยให้ช่วยเยอะ เวลาทีมงานกลุ่มไหนแบบนี้อะคะ คือคล้ายๆเพื่อนก็สงสารเรา ไม่อยากให้เราเครียด เพื่อนก็จะคอยช่วยเหลือ เราก็มีเวลาพักผ่อนเยอะขึ้น”

(นีน,สัมภาษณ์วันที่ 29 มีนาคม 2560)

“จะนอนบ่อยมากกลับจากตอนเรียนก็จะนอน นอนบ่อยมาก เหมือนการบ้านอะไรก็ทำปกติ ไปเรียนปกติ กลับจากเรียนก็นอนก่อน แล้วตื่นมาทำการบ้าน แล้วก็นอนต่อเลยคะ”

(ดวง,สัมภาษณ์วันที่ 2 มิถุนายน 2560)

2.1.3 การฝากครรรค์

เมื่อต้องดำรงบทบาทของการเป็นแม่ในช่วงที่ตั้งครรรค์จนถึงคลอดนั้น นอกเหนือจากการดูแลใส่ใจเกี่ยวกับการเลือกรับประทานอาหาร การพักผ่อนนอนหลับแล้ว กรณีศึกษาทั้งหมดก็จำเป็นต้องฝากครรรค์เพื่อดูแลสุขภาพของตนและลูกในครรรค์ตามคำแนะนำของหมอด้วยเช่นกัน และ

แม้ว่าการไปฝากครรภ์จะช่วยทำให้กรณีศึกษารู้สึกคลายความกังวลมากขึ้นเกี่ยวกับสุขภาพของตนเองและลูกในครรภ์ เพราะได้รับคำแนะนำและได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากหมอ แต่การต้องปรับตัวทั้งในเรื่องของการดูแลตนเองและการทานยาบำรุงครรภ์ตามคำแนะนำของหมอ รวมทั้งการต้องไปพบหมอที่ตนฝากครรภ์ตามเวลาที่กำหนดนี้เอง ก็เกิดเป็นความยุ่งยากในการใช้ชีวิตประจำวัน ทั้งในส่วนของการต้องจัดการกับเวลาที่ต้องมาฝากครรภ์ ซึ่งบางครั้งก็ต้องกระทบกับเวลาเรียน ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการฝากครรภ์ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“ก็ฝากครรภ์พิเศษค่ะ แล้วก็กินยาที่เขาให้ตลอด เหมือนบางทีอยู่หอ ลืมกินยา ง่วงมากแค่นั้น นึกขึ้นได้ก็ต้องลุกขึ้นมากินอะ”

(เนิน, สัมภาษณ์วันที่ 29 มีนาคม 2560)

“เอฟเรียนไปห้องไปด้วย ถึงบางทีนั้นไม่ค่อยได้ไปเรียน เพราะบางทีเราต้องไปหาหมออะไรอย่างนี้ ก็มีที่ต้องขาดเรียน”

(เอฟ, สัมภาษณ์วันที่ 6 ธันวาคม 2559)

“ไปหาหมอฝากพิเศษด้วยนา คือ นัดเพิ่มทุกวันเสาร์ เสียตายตั้งค้อยู่ พี่ ห้าหกร้อย แล้วคือหมอจะนัดเป็นสัปดาห์ สัปดาห์ช่วงแรกก็ไม่ค่อยเท่าไร เดือนละครั้งสองครั้ง ช่วงหลังๆถี่ขึ้นถี่ขึ้น ทุกเสาร์อะไรอย่างเนี่ย โห วุ่นวายมาก ไหนจะงาน การบ้านเราก็กี่เยอะแยะ”

(ปั๊, สัมภาษณ์วันที่ 10 กรกฎาคม 2559)

“หนูก็จะจัดเวลาเองตอนไปหาหมอ คือก็จะบอกหมอว่าหนูไปหาวันนี้ นะ เพราะหนูไม่มีเรียน ก็จะบอกหมอไว้ เหมือนบางทีช่วงไหนที่เราสอบ ก็ต้องบอกหมอไปว่าช่วงอาทิตย์นี้เราสอบนะ หมอว่างอีกช่วงไหนบ้าง”

(ดวง, สัมภาษณ์วันที่ 2 มิถุนายน 2560)

ช่วงหลังคลอด

ช่วงหลังการคลอดลูก เป็นช่วงเวลาที่กรณีศึกษาทั้งหมดต้องปรับตัวครั้งยิ่งใหญ่เพื่อรับมือกับการเป็นแม่อย่างเต็มรูปแบบ ทั้งในส่วนของการต้องดูแลสุขภาพของตนเอง การต้องดูแลใส่ใจในเรื่องของอาหารการกินหลังการคลอดใหม่ๆ การต้องอยู่ไฟหลังคลอด ตลอดจนการให้นมและเลี้ยงลูกด้วยตนเอง ควบคู่ไปกับบทบาทของการเป็นนักศึกษาที่ต้องไปเรียนหนังสือด้วย ดังนี้

2.1.4 การเลือกรับประทานอาหาร

หลังจากคลอดลูกแล้ว กรณีศึกษาทั้งหมดจำเป็นต้องเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และเลี่ยงอาหารที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อตนเองและลูก ตามคำแนะนำของผู้ใหญ่ที่ดูแลหรือคนในครอบครัว เพื่อช่วยบำรุงร่างกายของตนเองหลังการคลอด และบำรุงน้ำนม ซึ่งการ

ที่ต้องพิถีพิถันในการรับประทานอาหารนี้ ก็เป็นเรื่องที่สร้างความยุ่งยากให้กับกรณีศึกษา ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“กินปลาตัวเล็ก กินหมดอะ แม่ให้กินอะไร กิน เพราะว่าถ้าเราไม่ทำแบบนั้นอะก็ไม่ได้อีก เหมือนกับสมัยแม่ แม่บอกจะเมื่อย เมื่อยตามข้อ ตามกระดูกอะไรแบบนี้ ยิ่งเสียเลือดเยอะ ก็จะซาตามปลายนิ้วอะไรแบบนี้”

(เอฟ,สัมภาษณ์วันที่ 11 มกราคม 2560)

“เหมือนหลังคลอดการกินก็ต้องปรับอะ เหมือนเราต้องให้นมลูกใช้ไหมคะ กินอะไรที่มีประโยชน์ ไม่กินของเย็น กินอาหารที่บำรุงน้ำนมคะเพราะอะไรอย่างนี้ หรือว่าพริกไท คือแม่ก็จะทำให้ ไม่กินน้ำเย็น ไม่กินน้ำแข็ง ไม่กินเห็ดไม่กินหอย เยอะอะ แต่ยิ่งเวลามาเรียน อยู่ยากเลยคะตอนนั้น เห็นเพื่อนกิน อยากไปหมด”

(นีน,สัมภาษณ์วันที่ 29 มีนาคม 2560)

2.1.5 การอยู่ไฟหลังคลอด

ตามความเชื่อและคำแนะนำของผู้ใหญ่ที่สืบทอดกันมา ส่งผลให้ภายหลังจากการคลอดลูกแล้ว กรณีศึกษาต้องอยู่ไฟหลังคลอด เพื่อรักษาสมดุลของร่างกาย ให้ตนได้มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ ซึ่งการอยู่ไฟนี้ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่สร้างความยุ่งยากให้แก่กรณีศึกษา เพราะมีวิธีการขั้นตอนที่ยุ่งยาก ต้องพิถีพิถันดูแลในเรื่องของอาหารการกิน โดยมีกรณีศึกษารายหนึ่งเล่าว่า ช่วงที่เธออยู่ไฟเป็นช่วงที่เร่รับมากและวุ่นวายมากเพราะเมื่อเลิกเรียนแล้ว เธอต้องรีบกลับบ้านเพื่อไปอยู่ไฟให้ครบตามความเชื่อของแม่แพน ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“กลับมาจากเรียนคือต้องเข้ากระโจมแล้ว แม่ให้เข้า แล้วแม่ให้ไปอยู่ไฟต่อที่โรงบาล ไปเข้ากระโจมต่อที่โรงบาล คืออยู่โรงบาลด้วย อยู่ที่บ้านด้วย โอ้ย ทรมาณมาก”

(ปู้บ,สัมภาษณ์วันที่ 10 กรกฎาคม 2559)

“เราก็จะต้องคุมเข้มอาหาร ก็ยากนะพี่ ต้องกินอาหารสำหรับคนหลังคลอด จะมีน้ำพริก ละก็จะไม่กินของเมือก คือแม่ไม่ให้กินเลยนะ แล้วของแสลง ก็ห้ามกินเด็ดขาด เพราะมันแสลง แล้วจะกินพริกไทยดำอะ รักษาแผลสมานแผลอะ ได้ประมาณสิบห้าวัน แผลหายตั้งแต่สองอาทิตย์แรก เป็นสมุนไพรที่แม่เฒ่าทำให้ เพราะเขาเป็นคนบ้านๆไง ”

(พราว,สัมภาษณ์วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2560)

2.1.6 การให้นมและเลี้ยงลูก

นอกเหนือจากการดูแลสุขภาพของตนเองภายหลังการคลอดลูกแล้ว หน้าที่ที่สำคัญอีกหน้าที่หนึ่งที่ภรรยาต้องเผชิญคือ บทบาทของการเป็นแม่ ที่ให้นมและเลี้ยงลูกของตน ซึ่งการต้องเลี้ยงลูกและให้นมลูกนี้เอง ที่ทำให้ภรรยาต้องปรับตัว เปลี่ยนวิถีชีวิตและเรียนรู้ ฝึกหัดการเลี้ยงลูกด้วยตนเอง เพราะไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน และเนื่องจากยังคงเรียนหนังสืออยู่ จึงทำให้ต้องจัดการกับเวลาของตนในการเลี้ยงลูกควบคู่ไปกับการเรียน และขอความช่วยเหลือจากคนในครอบครัวและคนที่ไว้วางใจ ให้ช่วยดูแลเลี้ยงลูกให้ในขณะที่พวกเขาไปเรียนหนังสือ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“ชีวิตเปลี่ยนไปเยอะตั้งแต่มีลูก เพราะว่าเมื่อก่อนไม่ค่อยทำอะไรเอง คือนั่งเปลี่ยนไปเยอะมากค่ะ หนูต้องทำอะไรเองหมด เหนื่อยมาก แต่ว่าก็ต้องทำให้ได้ งานบ้านทำเอง กับข้าวทำเอง ต้องเรียนอีก ลูกก็ทำเอง เสื้อผ้าซักเอง ทั้งของขาของลูกของหนู หนูทำอะไรหมด

(กุก, สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2560)

“พอเราเลิกเรียน กลับบ้าน เราก็จะกลับไปดูแลลูกเราเอง เหมือนช่วงสองเดือนแรก ให้นมลูกอยู่ แต่วันที่เรามาเรียน ก็ต้องปัมนม เก็บใส่ช่องฟรีซ แล้วให้แม่เอาไว้ให้ลูก แต่เขาก็ได้กินนมไม่นาน เพราะเราน้ำนมเยอะ แต่เราไม่มีเวลา ต้องมาเรียน ตารางเรียนหนักมากค่ะ”

(นีน, สัมภาษณ์วันที่ 29 มีนาคม 2560)

“หนูเลี้ยงลูกเอง เหมือนถ้าเปิดเทอม ตอนกลางวันให้เขาอยู่กับย่า แล้วเลิกเรียนก็รีบกลับ คือเราก็จะปัมนมไว้ให้เขาก่อนไปเรียน แล้วกลับมาเลี้ยงเอง”

(ดวง, สัมภาษณ์วันที่ 2 มิถุนายน 2560)

2.2 บทบาทของการเป็นนักศึกษา

เมื่อภรรยาตัดสินใจที่จะศึกษาต่อ ไม่ยอมที่จะสูญเสียโอกาสทางการศึกษาภายหลังจากที่ทราบว่าตนตั้งครรภ์ ก็ส่งผลให้ต้องปรับตัวในบทบาทของการเป็นนักศึกษา ที่จำเป็นต้องจัดการกับเวลาเรียนของตน และต้องใช้ความพยายามในการทุ่มเทกับการเรียนมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ดังนี้

2.2.1 ความพยายามและทุ่มเทกับการเรียนที่มากขึ้น

ผลกระทบที่เกิดขึ้น ภายหลังจากการที่ภรรยาตัดสินใจตั้งครรภ์ไว้และเลี้ยงลูกควบคู่ไปกับการศึกษาเล่าเรียน ได้แก่ การต้องพักการศึกษาไว้ช่วงที่ตั้งครรภ์และคลอดลูกจนส่งผลให้พวกเขาสำเร็จการศึกษาช้ากว่าเพื่อนร่วมรุ่น ความรู้สึกผิดของตนเองที่มีต่อครอบครัว ตลอดจนการได้รับการนิทาตุฎหรือคำสบประมาทจากคนรอบข้างว่าพวกเขาไม่น่าจะเรียนจบ เหล่านี้เอง

ที่ส่งผลให้กรณีศึกษาจำเป็นต้องปรับบทบาทในการเป็นนักศึกษาของตน ด้วยความพยายามและทุ่มเทกับการเรียนมากขึ้น ไม่ยอมที่จะสูญเสียโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้ตนสามารถเรียนจบและสร้างความภาคภูมิใจให้ครอบครัวได้ ลดความรู้สึกผิดของตน และเพื่อต้องการจะลบคำสบประมาทจากคนรอบข้าง ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“ก็คิดว่า หนูก็ต้องทุ่มเทมากขึ้นกว่าเดิมค่ะ เพราะเหมือนเรามีลูกแล้วนะ ถ้าสมมติเราเรียนไม่จบอีก คนเขาก็จะพูด อันนี้คือแรงกระตุ้นของหนูนะ คือเหมือนกลัวคนเขาจะเหยียบซ้ำ หนูก็เลยต้องสู้ล่ะ เราต้องฮึดนะข้างหน้ามีหลายอย่างอีกมากมายที่รออยู่”

(กุก, สัมภาษณ์วันที่ 6 เมษายน 2560)

“มีวิชาภาษาอังกฤษ คือเราจะอ่อน แต่เราก็จะพยายาม เวลาเพื่อนนัดไปเที่ยว เราต้อง 8 เดือนตอนนั้น เราก็กังไปเที่ยวกับเพื่อนที่หอสมุดเลย ก็ต้องพยายามมากขึ้นอะคะ”

(เนิน, สัมภาษณ์วันที่ 29 มีนาคม 2560)

“เอฟก็คิดว่า ถึงเอฟจะทำให้พ่อแม่เสียใจเรื่องนี้ แต่เอฟก็เรียนอยู่เอาตะ เรียนให้จบ เพื่อพาหน้าพ่อแม่ให้รอด ไหนๆเราต้องแล้ว ก็จะต้องเรียนให้จบ คู่กันไปเลย ให้ดูไปเลยว่าที่เขาดูถูกเรานั้น เราต้องทำให้ได้ใช่ไหมอะ ก็ทำให้ตั้งหน้าตั้งตาเลย ท้องกับเรียนคู่กันไปเลย”

(เอฟ, สัมภาษณ์วันที่ 11 มกราคม 2560)

“เรารู้สึกผิดกับแม่ เพราะว่าเหมือนเราทำให้แม่ผิดหวัง เราเลยต้องพยายามเรียนให้เต็มที่ที่สุด”

(ดวง, สัมภาษณ์วันที่ 2 มิถุนายน 2560)

2.2.2 การจัดการกับเวลาเรียน

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอันเนื่องมาจากตั้งครรภ์ ส่งผลให้กรณีศึกษารู้สึกว่าเหนื่อย เพลียง่าย ทำกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัยไม่ได้เท่าที่ควร และกรณีศึกษาบางรายเมื่อกลับบ้านก็ต้องทำหน้าที่เลี้ยงลูก ทำงานต่างๆในบ้านด้วยตนเอง จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้กรณีศึกษารู้สึกว่าตนไม่มีเวลาให้กับการเรียนอย่างเต็มที่ จึงต้องจัดการกับเวลาเรียนและปรับตัวให้สามารถใช้ชีวิตไปตามปกติได้ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เหมือนถ้าวันไหนการบ้านเยอะจริงๆ หนูก็จะให้ลูกนอนก่อน แต่หรือไม่บางทีหนูก็ทำที่มอก่อน เหมือนถ้าวันไหนเวลาว่าง เหมือนจะมีหนูเรียนบ่ายโมงถึงสี่โมง ไปเรียนอีกที่ห้าโมง มีเวลาว่างหนึ่งชั่วโมงหนูก็จะไปหอสมุดกับเพื่อน”

(กูก ,สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2560)

“ตอนเราลงทะเบียน พอรู้ว่าเรามีน้องแล้ว เราก็พยายามลงทะเบียนให้มันกระจายๆไปอะคะ ให้เรียนไม่เยอะ ไม่ให้หนักมาก ช่วงทบทวนหนังสือก็จะเป็นช่วงเย็น”

(นัท,สัมภาษณ์วันที่ 29 มีนาคม 2560)

“เรียนก็ยาก ถึงมายต้องเลี้ยงลูกไป อ่านหนังสือไป ถึงบางที่มายก็อดเสียเวลาอาจารย์สอน เราก็มาฟังๆไป ตอนเลี้ยงลูกให้นมลูก เพราะเหมือนบางที่เรียนในห้องมันยาก เวลาทบทวนก็ไม่มี”

(มาย,สัมภาษณ์วันที่ 17 พฤษภาคม 2560)

จากที่กล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าเมื่อกรณีศึกษาตัดสินใจดำรงครรภ์ไว้ในสภาวะที่ตนยังไม่มีความพร้อมและเรียนอยู่ด้วยนั้น ก็ส่งผลให้ต้องปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของตน ทั้งในการปรับบทบาทของการเป็นแม่ในช่วงระหว่างตั้งครรภ์จนคลอด ได้แก่ การเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การนอนหลับพักผ่อน และการฝากครรภ์ เพื่อให้ตนและลูกในครรภ์มีสุขภาพที่แข็งแรง และในช่วงหลังคลอด ที่จำเป็นต้องปรับตัวทั้งในเรื่องของการดูแลอาหารการกิน หลีกเลี้ยงอาหารที่ไม่เหมาะสมภายหลังคลอด รวมถึงการอยู่ไฟหลังคลอดเพื่อรักษาสมดุลของร่างกาย และปรับบทบาทของการเป็นนักศึกษาที่ต้องจัดการกับเวลาเรียนของตน และต้องพยายามทุ่มเทกับการเรียนของตนให้มากขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้ตนสามารถดำรงบทบาทของการเป็นนักศึกษาและบทบาทของการแม่ควบคู่กันไปและดำเนินชีวิตได้ต่อไป

3. การปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัยผู้อื่น

การตั้งครรภ์ในขณะที่ตนยังศึกษาเล่าเรียน และต้องทำหน้าที่เรียนหนังสือไปด้วยพร้อมกับการตั้งครรภ์และเลี้ยงลูกไปด้วยนั้น ได้สร้างความยากลำบากในการดำเนินชีวิต และก่อให้เกิดผลกระทบที่ตามมามากมายทั้งผลกระทบด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและเศรษฐกิจ ฉะนั้นเพื่อให้ตนสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้ต่อไป กรณีศึกษาจึงจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ซึ่งจากการศึกษาผู้วิจัยจะนำเสนอเกี่ยวกับการปรับตัวด้านการพึ่งพาระหว่างกันที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ดังนี้

3.1 ครอบครัว

ครอบครัว อันได้แก่ พ่อ แม่ ญาติพี่น้องของกรณีศึกษา นี้ จะเป็นกลุ่มบุคคลที่กรณีศึกษาไว้วางใจ ขอความช่วยเหลือและพึ่งพามากที่สุด ทั้งในเรื่องของการให้คำแนะนำ คำปรึกษา กำลังใจ ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการเรียน ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงลูก และช่วยดูแลเลี้ยงลูกให้ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“แม่กับพ่อจะบอกว่าไม่ต้องคิดมาก ไม่ต้องเครียด เขาก็ยังมาส่งสารเราด้วยซ้ำ แม่บอกว่า แม่ก็ยังส่งสารเราด้วยซ้ำ ก็เอฟต้องแบกท้องไปเรียนอะ เหนื่อย ไม่ใช่คนธรรมดาที่ท้องจะได้นั่งอยู่บ้าน แต่ต้องท้องแล้วไปเรียนอีก แล้วสังคมหาลัยอีก”

(เอฟ, สัมภาษณ์วันที่ 11 มกราคม 2560)

“ช่วงท้อง แม่จะช่วยตลอด ให้กำลังใจ ทำให้เราไม่เครียด ให้เราผ่านมาได้ เรื่องเงินด้วย แกก็จะบอกว่าถ้าเรากินไม่อิ่ม บอกเลย แล้วเวลาเครียดก็จะคุยกับแม่หมดเลย”

(นีน, สัมภาษณ์วันที่ 29 มีนาคม 2560)

“แม่หนูก็โทรมาถาม อะไรเสร็จหรือยัง กลับมาบ้าน เขาก็เตรียมรอรับเราเลยนะ เพราะว่าหนูโทรไปหาแม่ตลอดว่าหนูไม่ไหวแล้ว สู้ไม่ได้แล้วกับเรื่องแบบนี้ แม่ก็บอกว่าถ้าไม่ไหวก็กลับมาบ้าน ลูกสี่คนแม้อยู่เลี้ยงไหวเลย แล้วหลานคนเดียวทำไมจะเลี้ยงไม่ไหว เอามาห่อ เอามาบ้าน คือหนูก็ดวงดีอย่างนี้ตรงที่พ่อแม่เขาเข้าใจเราอะนะ”

(พราว, สัมภาษณ์วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2560)

3.2 แฟน

แฟนหรือคนรักของกรณีศึกษา มักเป็นบุคคลอันดับแรกๆ ที่กรณีศึกษาเลือกที่จะปรึกษา ขอความช่วยเหลือ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เวลาเรามีปัญหา คนที่หนักกว่าแฟนเรานั้นแหละ อย့်ขึ้นไม่ไหวแล้ว อารมณ์ขึ้นแบบจะระเบิดแล้ว ขึ้นเครียด เขากลับเราเครียดก็ทำให้เราสบายใจแล้ว ค่ากิน ค่าอยู่ ค่านู่นนี่ของลูก แฟนก็ให้หมดเลย ”

(ป๊อบ, สัมภาษณ์วันที่ 30 มกราคม 2560)

“เหมือนเราใกล้สอบ แฟนก็จะให้กำลังใจเราตลอด”

(นีน, สัมภาษณ์วันที่ 29 มีนาคม 2560)

3.3 เพื่อน

นอกเหนือจากครอบครัวและแฟนแล้ว เพื่อนสนิทหรือเพื่อนในกลุ่มที่เรียนด้วยกันกับกรณีศึกษานั้นนับเป็นกลุ่มบุคคลหนึ่งที่คอยดูแลและให้ความช่วยเหลือกรณีศึกษาโดยตลอด โดยในช่วงที่กรณีศึกษาตั้งครรภ์และมาเรียนหนังสือ เพื่อนจะเป็นบุคคลที่คอยคำปรึกษา กำลังใจ หรือช่วยปกป้อง ปกปิดความลับเรื่องการตั้งครรภ์ของพวกเขาเธอกับบุคคลอื่น และคอยดูแล ทั้งในเรื่องของอาหารการกิน คอยอำนวยความสะดวก และช่วยเหลือในเรื่องของการเรียนและกิจกรรมต่างๆ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เพื่อน ตอนอยู่มหาลัย เขาก็จะช่วยดูแล เรื่องอาหารการกิน ตอนที่เราท้อง เวลาเพื่อนลงไปซื้อข้าว เขาก็จะซื้อขึ้นมาให้เราที่ห้องอะคะ เรื่องการเรียน การบ้าน งานคู่ งานกลุ่ม เพื่อนก็จะช่วย”

(นัท, สัมภาษณ์วันที่ 29 มีนาคม 2560)

“เพื่อนก็ช่วยคะ เหมือนเรื่องงานการบ้านอะไรแบบนี้ก็ช่วยทำ เหมือนงานกลุ่มอะไรแบบนี้หนูก็ทำน้อยอะ เพราะเพื่อนก็รู้เหมือนหนูกลับบ้านเนี่ย หนูไม่ค่อยได้มีเวลาทำอะไร กลับบ้านก็ต้องดูลูก เพราะงานกลุ่มส่วนใหญ่เพื่อนก็จะทำกัน แต่หนูก็จะพรีเซนต์”

(กุก , สัมภาษณ์วันที่ 6 เมษายน 2560)

“ช่วงหลังๆ ท้องแก่ เวลาทำกิจกรรมอะไรของคณะอย่างนี้ก็เริ่มไม่ไหว ใส่แจ็กเก็ตก็ไม่ได้ไง เขาไม่ให้ใส่ เลยแบบป्लीทิวเวก มามั่ง ไม่มามั่ง ก็กลายเป็นโดนมองว่าเราเป็นเด็กที่ขี้เกียจกิจกรรมอะไรอย่างนี้ แต่เพื่อนมันก็เลยแก้ต่างกับคนอื่นให้ว่าพอดีเรากลัวเสียงว๊าก กลัวเสียงดัง เราเลยไม่ค่อยชอบเข้ากิจกรรม”

(ป๊อบ, สัมภาษณ์วันที่ 10 กรกฎาคม 2559)

“พี่รู้ไหม มันต้องเจียดเวลามากๆเลยตอนเรียน แต่โชคดีมีเพื่อนดีด้วย มันช่วยทิวให้ หรือบางทีที่เราอ่านหนังสือไม่ไหวจริงๆมันอ่านให้ฟังเลย”

(มาย, สัมภาษณ์วันที่ 17 พฤษภาคม 2560)

3.4 อาจารย์

จากการศึกษา พบว่า มีกรณีศึกษา 4 ราย เลือกที่จะเปิดเผยเรื่องการตั้งครรภ์และมีลูกของตนให้กับอาจารย์ได้ทราบ โดยกรณีศึกษาเล่าว่าหลังจากที่กรณีศึกษาตัดสินใจเปิดเผยเรื่องการตั้งครรภ์ของตนกับอาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์ประจำวิชาเรียนไปแล้วนั้น อาจารย์ก็จะคอยให้ความช่วยเหลือ ทั้งในเรื่องของเวลาเรียน การบ้าน การสอบ ตลอดจนคำปรึกษาและกำลังใจ จนทำให้กรณีศึกษารู้สึกมีกำลังใจที่จะศึกษาต่อและสำเร็จการศึกษาในที่สุด ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“อาจารย์นั้น ดีมากเลย ช่วยจนจบ แบบว่าพอจบ พอไปเรียนต่อปีห้า อาจารย์ก็ช่วย เอฟเด้ออาจารย์ส่งงานไปให้”

(เอฟ, สัมภาษณ์วันที่ 6 ธันวาคม 2559)

“เราก็คิด แล้วก็ลองคำนวณดู นับเดือนดู ถ้ามหโม เราก็ลองนับดูว่าตอนนี้เราก็เดือนแล้ว เราก็คิดว่ามันต้องมีทางแก้ไข ก็ไปปรึกษาอาจารย์ทุกวิชาเลย บอกอาจารย์ทุกคนเลยที่เรียน ทุกวิชาว่าท้อง อาจต้องขอสอบก่อนอะไรอย่างนี้อะคะ ก็แบบทำเรื่อง ยื่นคำร้อง ขอสอบก่อน”

(นีน,สัมภาษณ์วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

“เรื่องสอบเรื่องไรตอนนั้นก็กังวล ก็กลัวว่าจะเจ็บท้องคลอดตอนสอบ
ไรง ช่วงไพนอลนั้น กังวลมาก นั้นแล เครียดมาก มิตเทอม ตอนนั้นก็ไป
ปรึกษาอาจารย์ว่าขอเกิดก่อนตอนมิตเทอม มายบอกอาจารย์ว่ามีมิตเทอมหนู
ขอสอบย้อนหลังได้ไหม อาจารย์บอกว่าถ้าแบบนั้นก็อาจต้องเดินเรื่องยุ่งยาก
หน่อยน้ำ มายเลยคิดว่างั้นไม่เอาดีกว่า มันยุ่งยาก แต่โชคดีที่สอบก่อน ก่อน
เจ็บท้องคลอด”

(มาย,สัมภาษณ์วันที่ 17 พฤษภาคม 2560)

3.5 ครอบครัวแพน

ครอบครัวของแพน ได้แก่ พ่อแม่ ญาติพี่น้องของแพน ก็เป็นอีกที่พึ่งพาหนึ่งของ
กรณีศึกษาและคอยช่วยเหลือพวกเธอ ทั้งในส่วนของการช่วยเหลือลูกในขณะที่พวกเธอมาเรียน
หนังสือ และช่วยเหลือทางการเงิน โดยกรณีศึกษารายหนึ่งได้เล่าว่า ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เธอตัดสินใจ
ตั้งครรรค์ต่อและไม่ออกจากสถานศึกษา นั้น ก็เพราะว่าแม่ของฝ่ายชายยอมรับและพร้อมจะเลี้ยงลูกของ
เธอให้ภายหลังจากที่เธอคลอด ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“แม่แพนพูดว่าจะช่วยเหลือให้ เราก็เลยสบายใจ แม่แพนเลี้ยงให้
โอเค เราเกิดให้ ก็อยู่บ้านโน้นพักนึง ก็โอเค”

(ปูป,สัมภาษณ์วันที่ 12 พฤศจิกายน 2559)

“ก็พ่อแม่แพนเนี่ยคะ เหมือนกับว่าเดือนไหนไม่มีเงินผ่อนรถ หนูมีนะ
คะที่ว่าเดือนไหนแพนไม่มีงานเลยทั้งเดือน ค่าใช้จ่ายมันก็ต้องมีอยู่แล้วใช้
ใหม่ นั้นแล พ่อแพนก็ไปหาไปยืมเขามาให้”

(กูก ,สัมภาษณ์วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2560)

“คือส่วนใหญ่ที่หนูมาเรียน ย่าของแพนก็จะช่วยดูลูกให้คะ ค่าใช้จ่าย
ไร เขาก็ช่วยหมด”

(ดวง,สัมภาษณ์วันที่ 2 มิถุนายน 2560)

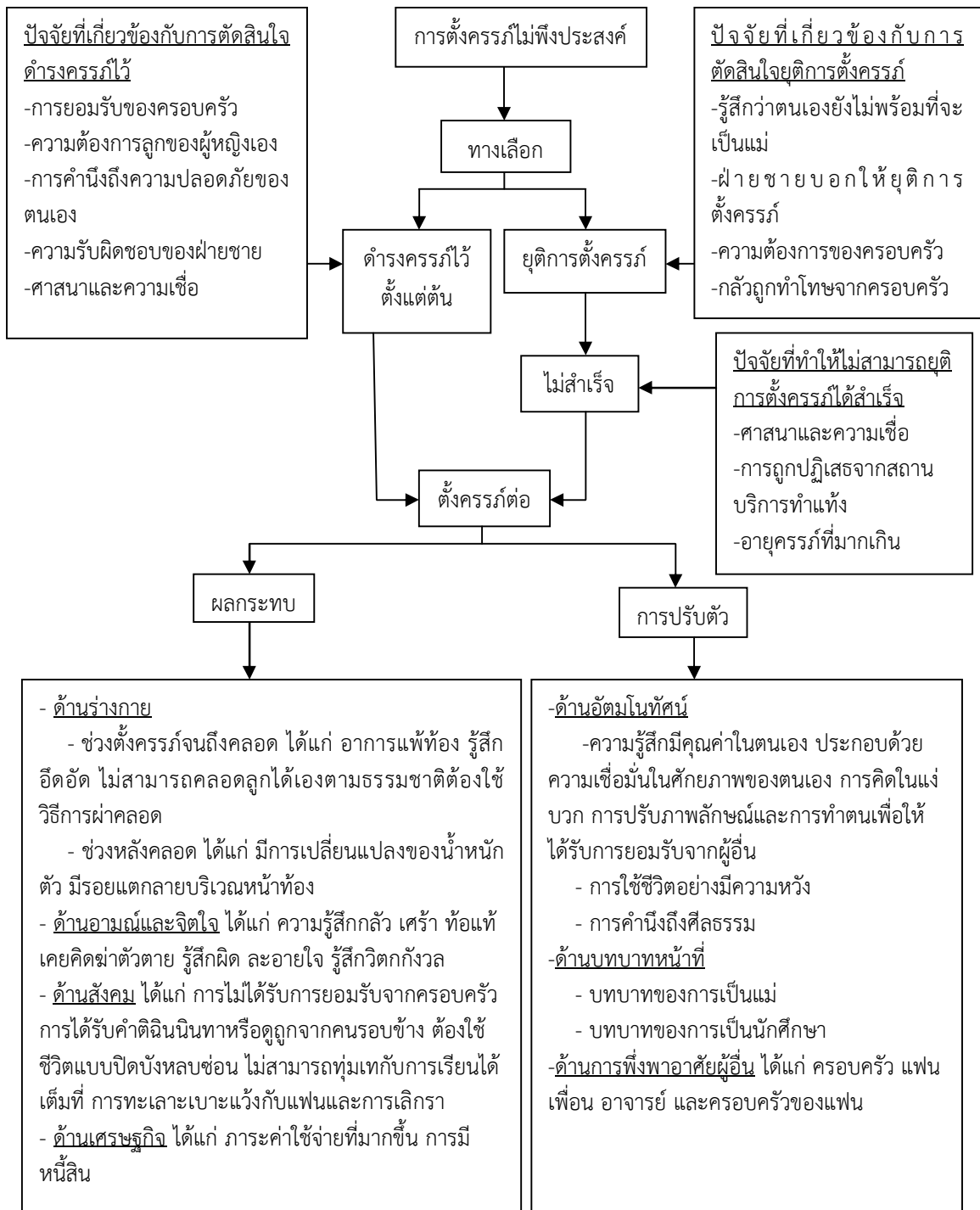
จากทั้งหมดที่กล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า กรณีศึกษาจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยขอ
ความช่วยเหลือจากบุคคลที่ตนมีความสัมพันธ์ด้วย ได้แก่ ครอบครัว แพน เพื่อน อาจารย์ และ
ครอบครัวของแพน เป็นการพึ่งพาขอความช่วยเหลือทั้งในเรื่องของค่าใช้จ่ายของเธอและลูกทั้งในช่วง
ที่ตั้งครรรค์และภายหลังจากการคลอด ค่าการศึกษา ที่พักอาศัย การเรียน ตลอดจนคำแนะนำปรึกษาและ
กำลังใจ

โดยสรุป ภายหลังจากที่กรณีศึกษาตัดสินใจดำรงครรรค์ไว้ในขณะที่ตนยังอยู่ใน
บทบาทของนักศึกษาและเลือกจะศึกษาต่อ ไม่ยอมออกจากการศึกษา ส่งผลให้กรณีศึกษาจำเป็นต้อง

ปรับตัวครั้งยิ่งใหญ่เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในชีวิตที่เกิดขึ้น ทั้งการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ เป็น การปรับตัวที่เกิดขึ้นจากความเชื่อและความรู้สึกนึกคิดที่นักศึกษามีต่อตนเองในขณะที่ตั้งครรภ์ไม่พึง ประสงค์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้กรณีศึกษา เกิดความรู้สึกว่าตนเองก็มีคุณค่าแม้ว่าจะเคยทำเรื่อง ที่ผิดพลาดมา ช่วยลดความรู้สึกผิดในจิตใจอันเกิดจากความสำนึกในความผิดชอบชั่วดีของตน มีความ เชื่อมั่นในศักยภาพของตน การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ เพื่อให้ตนสามารถดำรงบทบาทของการเป็น นักศึกษาและบทบาทของการแม่ควบคู่กันไปและดำเนินชีวิตได้ต่อไป ตลอดจนการปรับตัวด้านการ พึ่งพาอาศัยผู้อื่น ที่กรณีศึกษาจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยขอความช่วยเหลือรูปแบบของการสนับสนุนทาง สังคม จากบุคคลที่ตนมีความสัมพันธ์ด้วย ดังนั้นการปรับตัวทั้งหมดที่เกิดขึ้นนี้เพื่อให้ตนสามารถ ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของการเป็นแม่ที่ต้องตั้งครรภ์และเลี้ยงลูกอย่างกะทันหัน ควบคู่ไปกับ บทบาทของนักศึกษาที่มีหน้าที่เรียนหนังสือต่อไปได้

ผลการศึกษาเรื่องผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของ นักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ จากกรณีศึกษาที่เป็นนักศึกษาหญิงที่ตั้งครรภ์ไม่ พึ่งประสงค์ทั้ง 8 ราย สามารถสรุปเป็นแผนภาพ ทางเลือก ผลกระทบและการปรับตัวจากการ ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ทางเลือก ผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครุภัณฑ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ผลกระทบจากการตั้งครุภัณฑ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา และการปรับตัวจากการตั้งครุภัณฑ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ซึ่งจากผลการศึกษานำมาสรุปและอภิปรายผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา แนวคิดและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลกระทบจากการตั้งครุภัณฑ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา

จากการศึกษาพบว่าเมื่อนักศึกษาเกิดการตั้งครุภัณฑ์ไม่พึงประสงค์ขึ้นและตัดสินใจที่จะดำรงครุภัณฑ์ต่อไป ย่อมได้รับผลกระทบที่ตามมา ได้แก่ ผลกระทบด้านร่างกาย อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเพราะมีภาวะการตั้งครุภัณฑ์ ประกอบกับกรณีศึกษายังคงเป็นนักศึกษา เมื่อตัดสินใจดำรงครุภัณฑ์ไว้ในสถานะที่ตนยังไม่มีความพร้อมและเรียนอยู่ด้วยนั้น นำมาซึ่งความไม่สบายกายและความยากลำบากในการดำเนินชีวิต ทั้งในช่วงตั้งครุภัณฑ์จนกระทั่งตลอด ได้แก่ อาการแพ้ท้อง อึดอัดกาย ไม่สามารถคลอดลูกเองได้ตามธรรมชาติต้องใช้วิธีการผ่าคลอด ซึ่งสอดคล้องกับมาลี เกื้อนพคุณ (2554) ศึกษาการตั้งครุภัณฑ์ในมารดาวัยเสี่ยง พบว่าการตั้งครุภัณฑ์ในวัยรุ่นส่งผลให้เกิดภาวะแทรกซ้อนในระยะตั้งครุภัณฑ์ ได้แก่ การมีภาวะโลหิตจาง ภาวะทุโภชนาการ ภาวะแทรกซ้อนในระยะคลอด การเจริญเติบโตของกระดูกเชิงกรานยังไม่สมบูรณ์ ทำให้คลอดลำบาก และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกรณีศึกษา ช่วงหลังคลอด ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของน้ำหนักตัว มีรอยแตกลายบริเวณหน้าท้อง ซึ่งทั้งรอยแตกลายบริเวณหน้าท้องที่เกิดขึ้นภายหลังการคลอด และการเปลี่ยนแปลงของน้ำหนักตัวที่ทำให้สรีระร่างกายของกรณีศึกษาเปลี่ยนแปลงไป ไม่อาจหวนกลับคืนสู่สภาพเดิมได้นี้ ยังส่งผลให้ทั้งกรณีศึกษารู้สึกกังวล และขาดความมั่นใจในรูปลักษณ์ของตนเองอีกด้วย

นอกจากนี้ผลกระทบด้านอารมณ์และจิตใจ เมื่อกรณีศึกษาตัดสินใจดำรงครุภัณฑ์ไว้จนกระทั่งคลอด ต่างก็ต้องเผชิญกับความทุกข์มากมายที่เข้ามาในชีวิต เป็นความทุกข์ที่ไม่ได้เกิดจากความไม่พร้อมทางร่างกาย หรือทางสภาพจิตใจเพียงเท่านั้น แต่ยังเกิดจากสังคมภายนอกด้วยเช่นกัน เพราะกรณีศึกษายังคงอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ไม่ว่าจะเป็นความคาดหวัง ความกดดันต่างๆจากครอบครัว หรือจากบรรทัดฐานในสังคม ที่ส่งผลกระทบต่อกรณีศึกษาเกิดความรู้สึกกลัว เศร้า ท้อแท้ เคยคิดฆ่าตัวตาย รู้สึกผิด ละอายใจและรู้สึกวิตกกังวล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหทัยทิพย์

ไชยวาที (2551) ศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ พบว่าประเด็นความทุกข์จากการตั้งครรภ์ เกิดขึ้นจากความกลัวว่าสังคมและครอบครัวจะรับรู้การตั้งครรภ์ เกิดจากความรู้สึกผิดที่ทำให้ครอบครัวและคนที่ตนรักต้องเสียใจ และเกิดจากความสูญเสียโอกาสด้านต่างๆในชีวิต

สำหรับผลกระทบด้านสังคม เนื่องจากสังคมไทยยังคงยึดถือในบรรทัดฐานทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและบทบาทของการเป็นแม่ การตั้งครรภ์ของนักศึกษา ในขณะที่ยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน จึงถูกมองว่าเป็นเรื่องที่ขัดกับบรรทัดฐานทางสังคม นำมาซึ่งผลกระทบทางสังคมที่เกิดขึ้น อันส่งผลให้กรณีศึกษาไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว ได้รับคำติฉินนินทาถูกจากครอบครัว สร้างความรู้สึกอับอายให้แก่ตนเองและครอบครัว ต้องใช้ชีวิตแบบหลบซ่อนปิดบัง ไม่สามารถทุ่มเทกับการเรียนได้อย่างเต็มที่ และบางรายก็ต้องทะเลาะเบาะแว้งกับแฟน เกิดการเลิกรา และต้องดำเนินชีวิตอย่างยากลำบาก ซึ่งสอดคล้องกับมาลี เกื้อนพคุณ (2554) ศึกษาการตั้งครรภ์ในมารดาวัยเสี่ยง พบว่าการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นส่วนมาก เป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ เป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว สังคม ทำให้ต้องแยกจากสังคม กลุ่มเพื่อน อาจต้องเลี้ยงดูบุตรตามลำพัง เนื่องจากสามีไม่ยอมรับ หรือถ้ามีการสมรสอัตราการหย่าร้างของคู่สมรสวัยรุ่นก็มีอัตราการหย่าร้างที่สูง และสอดคล้องกับปรียาลักษณ์ สาทรานนท์ (2553) ศึกษาชายเป็นใหญ่กับประสบการณ์การตั้งครรภ์ไม่พร้อมของวัยรุ่นหญิง พบว่า หากผู้หญิงตัดสินใจดำรงครรภ์ไม่พร้อม ก็ต้องเผชิญการตำหนิติเตียนจากสังคม และถูกกีดกันออกจากการดำเนินชีวิตตามปกติ ถูกกลั่นแกล้งจากสังคม และในส่วนของผลกระทบด้านเศรษฐกิจ เมื่อกรณีศึกษาตัดสินใจดำรงครรภ์ไว้จนกระทั่งคลอดลูกในขณะที่ตนยังเรียนหนังสือและยังคงพึ่งพาครอบครัวอยู่ นั้น นำมาซึ่งผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับทั้งตัวของกรณีศึกษาเอง ต่อครอบครัว และคนรัก ได้แก่ ภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น และการมีหนี้สิน จนส่งผลให้กรณีศึกษาบางรายต้องช่วยทำงานไปด้วยระหว่างเรียน และกรณีศึกษาบางรายก็เกิดปัญหาขึ้นในครอบครัว เนื่องจากความเครียดจากภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นและหนี้สินนี้เอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมศรี อานกำปัง (2552) ศึกษาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นหญิงในตำบลแห่งหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมา ที่พบว่าผลกระทบที่เด่นชัดของการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร คือ วัยรุ่นหญิงต้องเสียโอกาสทางการศึกษา มีปัญหาด้านการประกอบอาชีพ ปัญหาด้านการเงิน

2. การปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา

จากการศึกษาพบว่า เพื่อให้ตนสามารถดำรงบทบาทของความ เป็นแม่ที่ต้องตั้งครรภ์ และเลี้ยงลูกอย่างกะทันหัน ควบคู่ไปกับบทบาทของนักศึกษาที่ยังคงทำหน้าที่ศึกษาเล่าเรียนไปด้วย นั้น ก็ส่งผลให้กรณีศึกษาทั้งหมดจำเป็นต้องปรับตัวครั้งยิ่งใหญ่เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในชีวิตที่เกิดขึ้น ทั้งการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ทัศน ที่ทำให้นักศึกษามีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง กล่าวคือ

มีความเชื่อมั่นว่าตนสามารถเรียนต่อไปพร้อมกับ การตั้งครรรค์และเลี้ยงลูกได้ มีการคิดในแง่บวก การพึ่งตนเอง ตั้งใจเรียนให้มากที่สุดเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น การปรับภาพลักษณ์ของตนด้วยการปรับการแต่งกายเพื่อปกปิดการตั้งครรรค์ การใช้ชีวิตอย่างมีความหวัง รวมทั้งการใช้ชีวิตไปในทางที่ถูกต้องตามหลักศีลธรรม เพื่อบรรเทาความรู้สึกผิด เป็นไปตามทฤษฎีการปรับตัวของ Roy (Roy & Andrew,1999, p.107 as cited in Kenneth D. Phillips and Robin Harris,2014, p.306-307) ที่ได้ให้ความหมายของอัตมโนทัศน์ ว่าประกอบขึ้นจากความเชื่อและความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการรับรู้ในตนเองและปฏิกิริยาของบุคคลรอบข้าง ที่ครอบคลุมในเรื่องการรับรู้ความรู้สึกของร่างกาย และด้านรูปลักษณะหน้าตา รวมถึงความรู้สึกมั่นคงในตัวเอง อุดมคติ ความคาดหวัง และด้านศีลธรรมจรรยา เป็นการปรับตัวแบบที่มุ่งรักษาความมั่นคงทางด้านจิตใจ ซึ่งการปรับตัวที่เกิดขึ้นจากความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองของกรณีศึกษา นี้ เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้กรณีศึกษาเกิดความรู้สึกว่าตนเองก็มีคุณค่าแม้ว่าจะเคยทำเรื่องผิดพลาดมา ช่วยลดความรู้สึกผิดในจิตใจอันเกิดจากความสำนึกในความผิดชอบชั่วดีของตน มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนว่าจะสามารถดำรงบทบาทของการเป็นแม่ที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันนี้ควบคู่ไปกับบทบาทของนักศึกษาได้ และสอดคล้องกับศิริประภา พิมณวงค์ (2550) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนของมารดาวัยรุ่นหลังคลอด พบว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนของมารดาวัยรุ่นหลังคลอดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ อรทัย ทรงผาสุข (2551) ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล อัตมโนทัศน์ และแรงสนับสนุนจากคู่สมรสต่อพัฒนาการการตั้งครรรค์ในหญิงตั้งครรรค์วัยรุ่นตอนปลาย พบว่า อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการการตั้งครรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อตัดสินใจดำรงครรรค์ไว้ ส่งผลให้กรณีศึกษาต้องปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของตนทั้งในบทบาทของการเป็นแม่ ในช่วงระหว่างตั้งครรรค์จนคลอด ได้แก่ การเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การนอนหลับพักผ่อน และการฝากครรรค์ เพื่อให้ตนและลูกในครรรค์มีสุขภาพที่แข็งแรง และในช่วงหลังคลอด ที่จำเป็นต้องปรับตัวทั้งในเรื่องของการดูแลอาหารการกิน หลีกเลี้ยงอาหารที่ไม่เหมาะสมภายหลังคลอด รวมถึงการให้นมและเลี้ยงลูก ซึ่งสอดคล้องกับสิรินุช เสงี่ยมศักดิ์ (2548) ศึกษาการเผชิญปัญหา ภาวะวิกฤต ภายใต้กระบวนการตัดสินใจเพื่อตั้งครรรค์ต่อของหญิงตั้งครรรค์ไม่พึงประสงค์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ พบว่า ในระยะคลี่คลายความทุกข์ จะเป็นเวลาที่ผู้หญิงส่วนใหญ่ยอมรับความเป็นจริงได้แล้วว่าตนเองไม่สามารถยุติการตั้งครรรค์ได้อีกต่อไป การใช้ชีวิตและพฤติกรรมที่มีในช่วงนี้จึงเป็นไปในลักษณะเตรียมพร้อม กับบทบาทการเป็นแม่ที่กำลังจะเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นการดูแลสุขภาพและบำรุงครรรค์ที่มีมากขึ้น และสำหรับการปรับบทบาทของการเป็นนักศึกษา จากผลการวิจัย กรณีศึกษาจำเป็นต้องปรับบทบาทของการเป็นนักศึกษาที่ต้องจัดการกับเวลาเรียนของตน และต้องพยายามทุ่มเทกับการเรียนของตนให้มาก

ขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้ตนสามารถสำเร็จการศึกษาตามที่ตั้งไว้และดำเนินชีวิตได้ต่อไป และเป็นไปตาม ทฤษฎีการปรับตัวของ Roy (Hill & Roberts,1981, p.109-110 as cited in Kenneth D. Phillips and Robin Harris,2014, p.306-307) ที่ได้กล่าวว่า การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ เป็นการแสดง บทบาทหน้าที่ของบุคคลภายใต้สังคมที่ดำรงอยู่ เป็นการกระทำหน้าที่ตามชุดของความคาดหวังของ สังคมว่าบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งตามบทบาทนั้น ควรแสดงพฤติกรรมต่อบุคคลอื่นอย่างไร โดยที่ความ คาดหวังเกี่ยวกับบทบาทนี้ จะเป็นความคาดหวังของสังคมโดยทั่วไป ซึ่งบุคคลจะต้องปรับตัวตาม บทบาทหน้าที่ตามที่สังคมคาดหวังไว้อย่างเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการ และดำรงไว้ซึ่ง ความมั่นคงทางสังคม ซึ่งบทบาทของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไป และในบุคคลเดียวกันจะมีหลาย บทบาท การแสดงหน้าที่บทบาทของบุคคลจึงเป็นการตอบสนองความต้องการและเพื่อดำรงไว้ซึ่ง ความมั่นคงของสังคม ดังเช่นกรณีศึกษา ที่แม้ว่าเดิมจะดำรงบทบาทของการเป็นนักศึกษาที่มีหน้าที่ เรียนหนังสือ แต่เมื่อตั้งครุภรณ์และมีบทบาทของการเป็นแม่เพิ่มเข้ามา กรณีศึกษาก็จำเป็นต้องปรับ บทบาทของตน เพื่อให้สามารถดำรงบทบาทของการเป็นนักศึกษาและบทบาทของการแม่ควบคู่กันไป และทำหน้าที่ได้เหมาะสมตามบทบาทของตนได้ต่อไป

นอกจากนี้กรณีศึกษายังมีการปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัยผู้อื่น เนื่องจากกรณีศึกษา ยังเป็นนักศึกษาที่กำลังอยู่ในช่วงศึกษาเล่าเรียน ยังอยู่ในวัยที่พึ่งพาครอบครัว เมื่อเกิดการตั้งครุภรณ์ขึ้น ในสถานะที่ยังไม่พร้อม ไม่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า และยังขาดประสบการณ์ จึงจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัย ขอความช่วยเหลือจากบุคคลที่ตนมีความสัมพันธ์ด้วย ได้แก่ ครอบครัว แฟน เพื่อน อาจารย์ และ ครอบครัวของแฟน เป็นไปตามทฤษฎีการปรับตัวของ Roy (Andrew & Roy, 1991 อ้างถึงใน โสภา สินี เอี่ยมสอาด, 2553, น. 20) ที่ได้กล่าวว่า บุคคลต้องมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องและพึ่งพาอาศัยกัน และกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อความความมั่นคงทางด้านสังคม ซึ่งการปรับตัวด้านการพึ่งพา อาศัยผู้อื่นของกรณีศึกษานี้ เป็นการพึ่งพาขอความช่วยเหลือในรูปแบบของการสนับสนุนทางสังคม ทั้งในเรื่องของค่าใช้จ่ายของเธอและลูกทั้งในช่วงที่ตั้งครุภรณ์และภายหลังการคลอด ค่าเล่าเรียน ที่พัก อาศัย การเรียน ตลอดจนคำแนะนำปรึกษาและกำลังใจ เพื่อให้ตนสามารถดำรงบทบาทของการเป็น แม่ที่ควบคู่ไปกับบทบาทของนักศึกษา และสามารถเผชิญกับความทุกข์ยากที่ผ่านเข้ามาในชีวิตอัน เนื่องมาจากการตั้งครุภรณ์ในขณะที่ตนยังเรียนหนังสือนี้ได้ต่อไป สอดคล้องกับศิริประภา พิมณูวงศ์ (2550) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนของมารดาวัยรุ่นหลังคลอด พบว่า การ สนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนของมารดาวัยรุ่นหลังคลอดอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งยังสอดคล้องกับพิมพ์ศิริ พรหมใจษา กรรณิการ์ กันธะรักษา และจันทร์รัตน์ เจริญสันติ (2557) ศึกษาผลของการส่งเสริมการสนับสนุนทางสังคมต่อบทบาทการเป็นมารดาในสตรี ตั้งครุภรณ์วัยรุ่น โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง พบว่า ภายหลังการส่งเสริมการ สนับสนุนทางสังคม กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยบทบาทการเป็นมารดาสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ และกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยบทบาทการเป็นมารดาสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เมื่อนักศึกษาเกิดการตั้งครรภ์แล้วนั้น สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ก็ควรมีหน่วยงานที่คอยดูแลให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาอย่างใกล้ชิด มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาที่ดี เพื่อให้นักศึกษาได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมต่อไป

2. ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญหนึ่งที่น่ามาสู่การตั้งครรภ์ของนักศึกษาเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศและการตั้งครรภ์ สถานศึกษาทั้งในระดับโรงเรียนจนถึงมหาวิทยาลัยจึงควรจัดการเรียนการสอนในความรู้เรื่องเพศและความรู้เรื่องสุขภาวะทางเพศที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้นและเหมาะสมกับยุคสมัยปัจจุบัน เพื่อให้วัยรุ่นรู้จักการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ป้องกันการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และป้องกันการตั้งครรภ์

3. ควรมีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ หน่วยงานหรือบริการทางสังคมที่ให้ความช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ ทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายมากขึ้น เพื่อให้นักศึกษาที่ตั้งครรภ์สามารถเข้าถึงบริการที่ถูกต้อง ปลอดภัยและได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสม

4. นักศึกษาส่วนใหญ่เกิดความรู้สึกกลัวที่จะถูกสังคมตำหนิหรือมองว่าประพฤติดังนั้นไม่เหมาะสม หน่วยงานหรือบริการทางสังคมที่ให้ความช่วยเหลือผู้หญิงตั้งครรภ์ จึงควรจัดตั้งอยู่ในสถานที่ที่มีความเหมาะสม มีความสะดวก และมีความเป็นส่วนตัว เพื่อให้วัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์สามารถเข้าถึงบริการได้ด้วยความรู้สึกไว้วางใจ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ในกลุ่มนักเรียนในสถานศึกษาและในกลุ่มวัยรุ่นทั่วไปด้วย เพื่อทำความเข้าใจผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีความแตกต่างหลากหลาย และเป็นแนวทางในการหาความช่วยเหลือที่เหมาะสมต่อไป

2. กรณีศึกษาในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาที่ตั้งครรภ์ต่อไปจนคลอดบุตรโดยไม่ได้ยุติการตั้งครรภ์ของตนไม่ว่าจะด้วยปัจจัยหรือเหตุผลใดก็ตาม จึงควรมีการศึกษากับกรณีศึกษาที่เลือกยุติการตั้งครรภ์ด้วยการทำแท้งด้วย เพื่อทำความเข้าใจถึงผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นในแง่มุมอื่นต่อไป

บรรณานุกรม

- กัลยา นาคเพ็ชร จุไร อภัยจิรรัตน์ และสมพิศ ไยสุน. (2548). *จิตวิทยาพัฒนาการสำหรับพยาบาล*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย.
- กฤษณา ราชู. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับค่านิยมทางเพศของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา,ชลบุรี.
- กฤตยา อาชวนิจกุล และกุลภา วจนสาระ. (2557). ท้องไม่พร้อม การเกิดและสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์. ใน ยูพิน วรสิริอมร และคณะ (บรรณาธิการ). *การเกิดกับความมั่นคงในประชากรและสังคม* (143-162). นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดสงขลา. (2553). *ข้อมูลจังหวัดสงขลา 2553*. สงขลา: ไอแคนดู.
- เกษตรชัย และหิม และประไพ สุวรรณสุนทร. (2558). ผลกระทบทางสังคมจากการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของหญิงวัยรุ่นในอำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์*. 55 (1),130-152.
- งามพิศ สัตย์สงวน. (2549). *สังคมและวัฒนธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่10). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เฉลิมศรี อานกำปิง. (2552). *การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นหญิงในตำบลหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาศุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา,นครราชสีมา.
- ชาย โพธิสิตา. (2550). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พรินติ้งฯ.
- ชลลดา ทวีคุณ. (2556). *เทคนิคการพัฒนาศิลปะภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ช่อลดา พันธุ์เสนา. (2536). *การพยาบาลจิตสังคมในผู้ป่วยภาวะวิกฤต*. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พรินติ้งกรุ๊ปจำกัด.
- ณรงค์ เส็งประชา. (2538). *มนุษย์กับสังคม*. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ณัฐยา บุญภักดี. (2552). การตั้งท้องไม่พร้อมและข้อเสนอเชิงนโยบาย. ใน กฤตยา อาชวนิจกุล (บรรณาธิการ). *ถึงเวลาต้องเข้าใจและแก้ไข ความรุนแรงทางเพศ เอดส์ และท้องไม่พร้อม* (47-69). กรุงเทพฯ: เตือนตุลา.
- ธาดา สืบหลินวงศ์. (2551). *แนวทางจริยธรรม การทำวิจัยในคนในประเทศไทย พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- นพวรรณ มาดารัตน์. (2554). *ภาวะตั้งครรภ์ไม่พร้อมของมารดาวัยรุ่นในพื้นที่เฝ้าระวังทางประชากร กาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยประชากรและสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- บุญฤทธิ์ สุขรัตน์. (2557). *การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น: นโยบาย แนวทางการดำเนินงานและติดตามประเมินผล* (พิมพ์ครั้งที่2). นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- ปัทมา รักเกื้อ. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดพัทลุง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- ปรามงค์สุทิพย์ ทรงวุฒิสีล. (2553). *จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น*. (พิมพ์ครั้งที่9). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปรียาลักษณ์ สาทรานนท์. (2553). *ชายเป็นใหญ่กับประสบการณ์การตั้งครรภ์ไม่พร้อมของวัยรุ่นหญิง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- พัชรลักษณ์ สุวรรณ. (2549). *ปัจจัยเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นเขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- พันธ์ศักดิ์ ศุกระฤกษ์. (2554). *Sexual Health in Teenage Pregnancy*. ใน บุญศรี จันทร์รัชชกุล (บรรณาธิการ). *การตั้งครรภ์ในมารดาวัยเสี่ยง* (177-180). กรุงเทพฯ: ยูเนี่ยน ศรีเอชเอ็น.
- พิมพ์ศิริ พรหมใจษา กรรณิการ์ กันธะรักษา และจันทรัตน์ เจริญสันติ. (2557). “ผลของการส่งเสริมการสนับสนุนทางสังคมต่อบทบาทการเป็นมารดาในสตรีตั้งครรภ์วัยรุ่น”, *พยาบาลสาร*, 41, 97-106.
- เพ็ญพิไล ฤทธคณานนท์. (2550). *พัฒนาการมนุษย์*. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพรส.
- พจนา หันจางสิทธิ์ และธีรณรงค์ สกุลศรี. (2557). *ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น: การศึกษาเชิงคุณภาพ*. ใน ยุพิน วรสิริอมร และคณะ (บรรณาธิการ). *การเกิดกับความมั่นคงในประชากรและสังคม* (143-162). นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไพจิตร ภูเข้มโชติ. (2554). *การพัฒนาแนวทางการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น,ขอนแก่น.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- ภัทรานี ไพบูลย์. (2537). ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับการปรับตัวของหญิงตั้งครรภ์ ที่มีภาวะความดันโลหิตสูงเนื่องจากการตั้งครรภ์: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาวิทาลัยธรรมศาสตร์,กรุงเทพมหานคร.
- มาลี เกื่อนพกุล. (2554). Teenage Pregnancy. ใน บุญศรี จันทร์รัชชกุล (บรรณาธิการ). การตั้งครรภ์ในมารดาวัยเสี่ยง (35-50). กรุงเทพฯ: ยูเนี่ยน ครีเอชั่น.
- รัชดา ธารภาค. (2558). “ท้องไม่พร้อม”แนวทางการปรึกษาทางเลือก.กรุงเทพฯ: มูลนิธิสร้างความสำเร็จเรื่องสุขภาพผู้หญิง (สคส.).
- รัชดา ธารภาค. (2558). พลังสังคมรับมือ ท้องวัยรุ่น.กรุงเทพฯ: มูลนิธิสร้างความสำเร็จเรื่องสุขภาพผู้หญิง (สคส.).
- ลัชชา ฉายศรี และคณะ. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารสาธารณสุขศาสตร์, 40 (2), 161-174.
- วันทนี วาสิกะสิน .(2526). การสังคมสงเคราะห์กับปัญหามารดานอกสมรส.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทาลัยธรรมศาสตร์.
- วิทยาการ เชียงกุล. (2552). จิตวิทยาวัยรุ่น: ก้าวข้ามปัญหาและพัฒนาศักยภาพด้านบวก.กรุงเทพฯ: สายธาร.
- วิจิตา สุขทั่วญาติ. (2551). บทเรียนที่ได้จากการสะท้อนคิดของนักเรียนหญิงที่ออกกลางคันเนื่องจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์.วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิภาพร มาพบสุข. (ม.ป.ป). จิตวิทยาทั่วไป.กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วิโรจน์ อารีย์กุล และชุลีพร ตีระเศรษฐ์ศักดิ์. (2553). การดูแลสุขภาพและการให้คำแนะนำวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าและภาควิชาเวชศาสตร์ทหารและชุมชนวิทาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า.
- วิไลลักษณ์ วงศ์อาษา ปิยะพร กองเงิน และสารรัตน์ วุฒิอาภา. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นหญิง:กรณีศึกษามหาวิทาลัยแห่งหนึ่ง.วารสารสาธารณสุขศาสตร์, 45 (3), 285-294.
- วงเดือน สุวรรณคีรี นันทนา น้ำฝน และวรวรรณ ทิพย์วาริรมย์. (2551). พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงและเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร, 16 (2), 147-155.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- ศิรินันท์ กิตตสุขสถิตและคณะ. (2554). หนูยังไม่อยากเป็นแม่:เส้นทางชีวิตที่น่าห่วงใยของแม่วัยเด็ก
ในสังคม.ใน สุรีย์พร พันพิ่ง และมาลี สันภูวรรณ (บรรณาธิการ). *จุดเปลี่ยนประชากร จุด
เปลี่ยนสังคมไทย* (181-197).นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล,
กรุงเทพมหานคร.
- ศิริประภา พิมพ์วงศ์. (2550). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตนของมารดาวัยรุ่นหลัง
คลอด*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติ
ชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน,กรุงเทพมหานคร.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2553). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (เล่ม2) วัยรุ่น-วัยสูงอายุ*. (พิมพ์ครั้งที่
ที่9). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชา จันทน์เอม. (2542). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. (พิมพ์ครั้งที่5). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชจำกัด.
- สุชาดา รัชชกุล. (2541). *การตั้งครรภไม่พึงปรารถนาและการตัดสินใจทำแท้ง*.วิทยานิพนธ์ปริญญา
ดุุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สิรินุช เสี่ยมศักดิ์. (2548). *การเผชิญปัญหา ภาวะวิกฤต ภายใต้กระบวนการตัดสินใจเพื่อตั้งครรภต่อ
ของหญิงตั้งครรภไม่พึงประสงค์ :ศึกษาเฉพาะกรณี สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้าน
เกร็ดตระการ*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคม
สงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,กรุงเทพมหานคร.
- สุพัตรา บุญญานุภาพวงศ์. (2548). *ปัจจัยที่มีผลต่อค่านิยมทางเพศของวัยรุ่นในเขต
กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเพศศาสตร์
(สหสาขาวิชา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,กรุงเทพมหานคร.
- สุมาลี ตราชู. (2550). *พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นและการป้องกันในตำบลน้ำพอง อำเภอ น้ำ
พอง จังหวัดขอนแก่น*.วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
พยาบาลชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น,ขอนแก่น.
- สุวชัย อินทรประเสริฐ และสัญญา ภัทรราชัย. (2549). Unplanned and Unwanted Pregnancy.
ใน สุวรรณา เรื่องกาญจนเศรษฐ์ และพัฒน์ มหาโชคเลิศวัฒนา (บรรณาธิการ). *รู้ทัน
ปัญหาวัยรุ่นยุคใหม่* (290-304). กรุงเทพฯ: ชมรมสุขภาพวัยรุ่น.
- สุวรรณา เรื่องกาญจนเศรษฐ์. (2549). Sexual Behavior in Thai Teenagers:From Risk Factors
to Prevention. ใน สุวรรณา เรื่องกาญจนเศรษฐ์ และพัฒน์ มหาโชคเลิศวัฒนา
(บรรณาธิการ). *รู้ทันปัญหาวัยรุ่นยุคใหม่* (177-195). กรุงเทพฯ: ชมรมสุขภาพวัยรุ่น.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- โสภาสินี เอี่ยมสอาด. (2553). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน, กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและกองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย. (2556). *แม่วัยใส ความท้าทายการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น*, 10 กรกฎาคม 2559. http://thailand.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/State%20of%20Thailand%20Population%20report%202013-MotherhoodinChildhood_th.pdf
- สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์. (2558). *สถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชน ปี2558*, 10 กรกฎาคม 2559. http://rh.anamai.moph.go.th/ewt_dl_link.php?nid=86
- สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2556). *สถิติการคลอดของแม่วัยรุ่นไทย ปี พ.ศ.2556*. นนทบุรี: สำนักกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- หทัยทิพย์ ไชยวาที. (2551). *ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- อนงค์ ประสาธน์วงกิจ ประณีต ส่งวัฒนา และบุญวดี เพชรรัตน์. (2552). ความเชื่อเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ และรูปแบบพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นและเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดสงขลา. *สงขลานครินทร์เวชสาร*, 27 (5), 369-380.
- อังคณา เพชรภาพ . (2551). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นภาคใต้ตอนบน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอก สุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ: สามลดา.
- เอกชัย โควาวิสารัช. (2554). *Holistic Approach in Teenage Pregnancy*. ใน บุญศรี จันทร์รัชชกุล (บรรณาธิการ). *การตั้งครรภ์ในมารดาวัยเสี่ยง* (27-33). กรุงเทพฯ: ยูเนี่ยน ครีเอชั่น.
- เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการวัยรุ่นและการอบรม สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย *ธรรมาธิราช หน่วยที่ 1-8*. (พิมพ์ครั้งที่15). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- อรทัย ทรงผาสุข. (2551). อิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล อัตมโนทัศน์ และแรงสนับสนุนจากคู่สมรส ต่อพัฒนาการของการตั้งครรภ์ในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นตอนปลาย. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลมารดาและทารกแรกเกิด) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- Mchunu, G., Peltzer, K., Tutshana, B., & Seutlwadi, L. (2012). Adolescent pregnancy and associated factors in South African youth. *African Health Sciences*, 12(4), 426-434.
- Kaphagawani, N. C., & Kalipeni, E. (2017). Sociocultural factors contributing to teenage pregnancy in Zomba district, Malawi. *Global public health*, 12(6), 694-710.
- Kenneth D. Phillips and Robin Harris.(2014).Sister Callista Roy: Adaptation Model. In Alligood,M.R.(Ed),*Nursing theorists and their work* (pp.303-331).United States: Elsevier Health Sciences.
- Panova, O. V., Kulikov, A. M., Berchtold, A., & Suris, J. C. (2016). Factors associated with unwanted pregnancy among adolescents in Russia. *Journal of pediatric and adolescent gynecology*, 29(5), 501-505.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ข้อมูลทั่วไป สาเหตุและทางเลือกจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกรณีศึกษา

กรณีศึกษาที่ 1 นามสมมุติ “ป๊อบ”

ป๊อบ อายุ 22 ปี เป็นเด็กสาวผิวขาว หน้าตาดี รูปร่างสูงโปร่ง พุดคุยเก่ง สายตาและน้ำเสียงของเธอเต็มไปด้วยความเด็ดเดี่ยวมุ่งมั่น อัจฉริยะดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และเป็นคนที่ค่อนข้างมั่นใจในตนเองสูง การพุดคุยกับป๊อบเป็นไปด้วยความราบรื่น เพราะเธอเต็มใจที่จะบอกเล่าเรื่องราวในชีวิตของเธอเป็นอย่างดี เธอสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี เมื่อปี 2559 ปัจจุบันทำงานเป็นพนักงานบริษัท

ป๊อบ เกิดมาในครอบครัวที่มีเชื้อสายจีน เธอใช้คำสรรพนามเรียกแทนพ่อกับแม่ ด้วยคำว่า “ป๊า ม๊า” ป๊อบเป็นลูกสาวคนโตของครอบครัว มีน้องชายหนึ่งคน ครอบครัวของเธอมีสถานะทางเศรษฐกิจปานกลาง ไม่ได้ร่ำรวยมาก แต่ก็อยู่กันอย่างพอเพียงไม่ขัดสน พ่อทำงานขับรถรับจ้าง ส่วนแม่เป็นพนักงานบริษัท ป๊อบเล่าว่า แม่ของเธอเป็นคนขยันมาก เมื่อตรงกับวันหยุดเสาร์อาทิตย์แม่ก็จะหารายได้เสริมด้วยการทำงานรับจ้าง รายจ่ายหลักๆในบ้าน แม่จะเป็นผู้รับผิดชอบเกือบทั้งหมด

ป๊อบ รักแม่มาก เพราะเธอรู้สึกว่ามีแม่ขยัน ทำงานหนัก เพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว ส่งเสียให้เธอและน้องได้เรียนหนังสือ สำหรับเธอแล้วแม่เป็นผู้หญิงที่มุ่งมั่น แข็งแกร่งและเด็ดเดี่ยว ส่วนพ่อ เธอบอกว่า ในช่วงที่เธอตั้งครรถ์นั้น เป็นช่วงเวลาเดียวกับที่ครอบครัวของเธอกำลังเกิดปัญหา เพราะแม่จับได้ว่าพ่อแอบมีภรรยาใหม่อยู่ต่างจังหวัดที่พ่อไปทำงาน สร้างความเสียใจให้กับแม่และเธอเป็นอย่างมากและส่งผลให้ในขณะนั้นเธอก็ไม่กล้าที่จะเปิดเผยเรื่องราวของตนให้ครอบครัวทราบ เพราะสงสารแม่และกลัวว่าเธอจะนำปัญหาเข้าไปเพิ่มให้แม่ต้องทุกข์ใจยิ่งขึ้นอีก ในส่วนความสัมพันธ์ของเธอกับน้องชายนั้น เธอเล่าว่าจะจะเป็นไปในรูปแบบต่างคนต่างอยู่ ไม่ค่อยได้พุดคุยหรือสนิทสนมกัน และมักจะมีเหตุให้ทะเลาะกันเป็นประจำ เนื่องจากน้องคบเพื่อน เที้ยวและค่อนข้างเกเร ไม่ค่อยสนใจการเรียนและครอบครัว

ความสัมพันธ์ของป๊อบและแฟน เริ่มจากการที่เธอไปขอจีบฝ่ายชายเป็นแฟน และคบกันสมัยที่เธอกำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยเริ่มมีเพศสัมพันธ์กันครั้งแรกในช่วงที่เธอกำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ช่วงปลายๆภาคการศึกษา ซึ่งหลังจากการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก เธอและแฟนก็มีเพศสัมพันธ์กันหลายครั้ง จนกระทั่งในช่วงที่กำลังเรียนในมหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 เทอม 2 เธอเล่าว่า เธอเริ่มมีอาการแพ้ท้อง และประจำเดือนเริ่มผิดปกติ จึงไปตรวจที่โรงพยาบาลและทราบว่าตนเองตั้งครรถ์

เมื่อป๊อบและแฟนปรึกษากัน และตัดสินใจที่จะเปิดเผยเรื่องการตั้งครรถ์ของเธอกับครอบครัว หัวใจของเธอก็ต้องสลาย เพราะพ่อและแม่ของเธอไม่ยอมรับเรื่องราวที่เกิดขึ้นและบอกให้เธอไปยุติการตั้งครรถ์นี้ ซึ่งก็ทำให้เธอต้องไปสถานบริการเพื่อทำแท้ง แต่ก็ไม่สามารถยุติการตั้งครรถ์

ได้สำเร็จ เธอจึงเลือกบอกพ่อกับแม่ไปว่าเธอทำแท้งแล้ว ทั้งที่ในความเป็นจริงเธอยังอุ้มท้องลูกอยู่ การต้องใช้ชีวิตแบบปิดบัง หลบซ่อน เพื่อไม่ให้ครอบครัวรับรู้ตัวเอง สร้างความรู้สึก เศร้า ท้อแท้ ทุกข์ใจให้กับปู่เป็นอย่างมาก ซึ่งเธอก็เล่าว่า ในชีวิตช่วงหนึ่ง เธอเคยคิดที่จะฆ่าตัวตายมาแล้ว เพราะความรู้สึกทุกข์ใจและคิดหาทางออกให้กับชีวิตไม่ได้

ภายหลังจากการใช้ชีวิตอย่างยากลำบากที่ต้องคอยปิดบังหลบซ่อนแล้ว เมื่อเธอคลอดลูก ครอบครัวของฝ่ายชายยินดีและรับผิดชอบที่จะเป็นคนช่วยดูแลลูกของเธอให้ ซึ่งจนถึงปัจจุบัน เธอก็ยังคงปิดบังเรื่องการตั้งครรภ์และมีลูกของตนกับครอบครัวของเธอเอง แต่ปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นเริ่มสร้างความทุกข์ใจให้แก่เธอในตอนนี้เป็นน้องชายทราบว่าเธอยังเก็บลูกไว้และมีลูกแล้ว ปู่บอกว่าเธอเองก็ไม่ทราบว่าน้องชายรู้เรื่องนี้ได้อย่างไร แต่เมื่อเธอกับน้องชายทะเลาะหรือมีความขัดแย้งกันเกิดขึ้น น้องชายก็มักนำเรื่องที่รู้ว่าเธอตั้งครรภ์มาใช้เป็นเงื่อนไขในการข่มขู่และต่อรองเธอ และด้วยความกลัวที่จะถูกเปิดเผยความลับ กลัวว่าพ่อกับแม่จะรู้ เธอจึงต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจของการต่อรองของน้องชายอยู่เสมอ

ปู่เล่าว่าในทุกวันนี้ ฝ่ายชายและครอบครัวก็ยังไม่พร้อมที่จะมาสู่ขอเธอ เพื่อแต่งงานตามประเพณี เพราะยังไม่มีความพร้อมในเรื่องของเงินทอง ทำให้เธอยังคงไม่สามารถบอกความจริงกับพ่อและแม่ได้ และยังคงปิดเรื่องนี้เป็นความลับ เธอพยายามใช้ชีวิตประจำวันอย่างปกติที่สุด และจะแวะไปหาลูกอยู่เป็นประจำ ในช่วงที่เธอจะพอมีเวลาว่างหลังเลิกงาน หรือช่วงที่ตรงกับวันหยุด ซึ่งเธอหวังว่าสักวันหนึ่ง ในวันที่ฝ่ายชายมีความพร้อมที่จะไปสู่ขอเธอแต่งงาน ในวันที่เธอมีหน้าที่การงานที่มั่นคงกว่านี้ เธอจะเปิดเผยความลับนี้กับพ่อแม่ของเธอ

กรณีศึกษาที่ 2 นามสมมติ “เอฟ”

เอฟ อายุ 26 ปี เด็กสาวรูปร่างสูง หน้าตาสวยคม ท่าที่เป็นมิตร เธอสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี เมื่อปี 2558 ปัจจุบันเป็นแม่บ้านเลี้ยงลูก ไม่ได้ประกอบอาชีพใด

ครอบครัวของเอฟมีฐานะค่อนข้างดี พ่อกับแม่ของเธอทำงานรับราชการทั้งคู่ โดยพ่อเป็นตำรวจ แม่เป็นครู เอฟเป็นลูกสาวคนเดียวของครอบครัว โดยเธอมีฝาแฝดซึ่งเป็นน้องชาย 1 คน และมีพี่ชาย 1 คน เอฟเล่าว่า เพราะเธอเป็นลูกสาวคนเดียวของครอบครัว จึงได้รับการเลี้ยงดูที่ค่อนข้างตามใจจากพ่อแม่และพี่ชาย ซึ่งก็ทำให้ช่วงชีวิตในวัยรุ่น เป็นชีวิตที่เธอใช้อย่างอิสระ สนุกสนาน คบเพื่อนเยอะ เที่ยวเตร่ และไม่ค่อยจะเรียบร้อยหรืออยู่ในโอวาทของพ่อแม่มากนัก แต่เธอก็เล่าว่า แม่เธอจะติดเพื่อนและค่อนข้างเกรง แต่ก็ไม่เคยสร้างปัญหาให้ครอบครัวต้องหนักใจ

ความสัมพันธ์ของเอฟกับแฟน เริ่มจากการทำความรู้จักกันตอนที่เธออายุประมาณ 16 ปี ผ่านทางการแนะนำของเพื่อน เพราะฝ่ายชายเป็นเพื่อนของเพื่อนเธอ ซึ่งเมื่อได้รู้จักกันก็เกิดความชอบพอและคบหาดูใจกันในฐานะแฟน เอฟเล่าว่า เธอเริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกภายหลังจากที่

คบกันได้ประมาณหนึ่งปี และหลังจากนั้นก็มีความสัมพันธ์กันมาตลอด โดยเธอจะเป็นคนรับประทานยาคุมกำเนิดเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ จนมาถึงช่วงหลังๆที่คบกัน เธอก็ไม่ค่อยได้ทานยาคุมกำเนิด จนกระทั่งประจำเดือนของเธอมาไม่ปกติ เธอจึงซื้อที่ตรวจครรภ์มาตรวจ และทราบว่าตนตั้งครรภ์ในที่สุด ซึ่งในขณะนั้นเธอกำลังศึกษาอยู่ปีที่ 4

หลังจากทราบว่าตนตั้งครรภ์ แฟนและครอบครัวของแฟนยินดีที่จะรับผิดชอบและให้เธอไปปรึกษาพ่อกับแม่ แต่ด้วยความหวาดกลัวว่าจะถูกทำโทษจากพ่อและแม่ และกลัวว่าพ่อกับแม่จะให้เธอลาออกจากการศึกษา เธอจึงปิดบังเรื่องการตั้งครรภ์ของตนในช่วงสามสี่เดือนแรกไม่ให้พ่อกับแม่ทราบ และปรึกษาเรื่องนี้กับพี่ชายมาตลอด ด้วยเพราะเธอสนิทกับพี่ชายและไว้วางใจพี่ชายมากที่สุด ซึ่งพี่ชายก็ให้กำลังใจเธอตลอดมาและแนะนำให้เธอได้พูดคุยกับพ่อแม่ จนเมื่อเธอรวบรวมความกล้าและตัดสินใจเปิดเผยเรื่องการตั้งครรภ์ของตนกับพ่อแม่ ผลลัพธ์ที่ได้กลับตรงกันข้ามกับสิ่งที่เธอคิดไว้ พ่อกับแม่ไม่ได้ทำโทษเธอแต่อย่างใด กลับเข้าใจและยอมรับเรื่องราวที่เกิดขึ้น พร้อมให้คำปรึกษาให้กำลังใจแก่เธอ และได้ตกลงกับครอบครัวของฝ่ายชาย ทำการจัดพิธีการแต่งงานขึ้นในขณะที่ยังตั้งครรภ์ได้ 5 เดือน

เธอเล่าว่าเธอมีความจำเป็นต้องพักการศึกษา เพราะผ่าคลอดลูกในขณะที่กำลังเรียนอยู่ชั้นปีที่ 4 เทอม 2 ทำให้ภายหลังผ่าคลอดก็ต้องพักรักษาตัวและเลี้ยงลูก ซึ่งเป็นช่วงที่ต้องไปฝึกภาคปฏิบัติ ส่งผลให้เธอสำเร็จการศึกษาล่าช้ากว่าเพื่อนร่วมรุ่น ปัจจุบันเธอและสามี พักอาศัยอยู่ร่วมกันที่บ้านของพ่อแม่เธอ และเพิ่งคลอดลูกคนที่สองได้ 3 เดือน

กรณีศึกษาที่ 3 นามสมมุติ “กุก”

กุก อายุ 22 ปี เด็กสาวรูปร่างเล็ก ผิวขาว หน้าตาน่ารัก เธอมีหน้าที่ที่เป็นมิตรและพร้อมบอกเล่าเรื่องราวของเธออย่างเต็มใจ ปัจจุบันกุกกำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3

ฐานะครอบครัวของกุกอยู่ในระดับปานกลาง พ่อกับแม่มีอาชีพทำสวน กุกเป็นลูกสาวคนสุดท้อง โดยมีพี่สาว 2 คน และด้วยเพราะเธอเป็นลูกสาวคนเล็กของครอบครัว พ่อกับแม่จึงค่อนข้างเข้มงวดกับเธอมาก ด้วยความหวงและห่วง ครอบครัวจะคอยจัดการดูแลในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของเธอ ส่งผลให้บางครั้งเธอรู้สึกอึดอัด และขาดความเป็นอิสระ

กุกกับแม่ไม่ค่อยสนิทกันเท่าไรนัก แต่เธอจะสนิทกับพ่อมากกว่า เนื่องจากแม่เป็นคนค่อนข้างดุ เมื่อมีปัญหาหรือเรื่องที่ไม่สบายใจ เธอจึงมักเลือกที่จะคุยปรึกษากับพ่อมากกว่า โดยเธอเล่าว่าช่วงที่เรียนชั้นมัธยมศึกษา เธอค่อนข้างติดเพื่อน และชอบหนีออกไปเที่ยวกับเพื่อน ทำให้เธอมักจะถูกทำโทษจากครอบครัวบ่อยครั้ง แต่เธอก็ยังคบเพื่อนและเที่ยวสนุก เพราะเธอคิดแค่เพียงว่าถึงจะเที่ยวและติดเพื่อน แต่เธอก็ไม่เคยทิ้งการเรียนของตน

กูกเล่าว่า เธอกับแฟนรู้จักกันตั้งแต่เธอเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งในขณะนั้น เธอและแฟนมีอายุต่างกัน 8 ปี เธอเล่าว่าตลอดเวลาที่คบกัน แฟนคอยดูแลเธอเป็นอย่างดี คอยไปรับส่งเธอไปเรียน และเพราะเธอค่อนข้างมีเพื่อนผู้ชายเยอะ แฟนจึงมักแสดงท่าทีหึงหวงเธอมากเป็นพิเศษ และพยายามบอกกับเธออยู่บ่อยครั้งว่าอยากมีครอบครัวและมีลูกกับเธอ เพราะกลัวว่าเมื่อกูกเข้าเรียนมหาวิทยาลัย จะไปพบเจอกับผู้ชายคนอื่นและเลิกรักกับตน

ในช่วงเวลาที่คบหากับแฟนนั้น กูกและแฟนมีเพศสัมพันธ์กันมาตลอด แต่มักไม่ได้ป้องกัน เพราะเธอเล่าว่าตนเองมีปัญหาเกี่ยวกับประจำเดือนที่มาไม่ค่อยปกติอยู่แล้ว จึงคิดเข้าใจไปว่า ตนคงมีลูกยาก ไม่น่าจะมีความเสี่ยงที่จะตั้งครรภ์ จนกระทั่งภายหลังได้ไปหาหมอเพื่อปรึกษาเรื่องประจำเดือนให้มาตามปกติ ได้ยามาทานบำรุง ประจำเดือนของเธอก็เริ่มมาตามปกติ แต่ในช่วงจังหวะนั้น เธอเองก็ยังคงมีเพศสัมพันธ์กับแฟนโดยไม่ได้ป้องกัน เพราะเธอยังคงคิดเข้าใจว่า ตนไม่น่าจะตั้งครรภ์ได้ทันที จนกระทั่งมาทราบว่าตนเองตั้งครรภ์ในภายหลัง

กรณีศึกษาที่ 4 นามสมมุติ “นีน”

นีน อายุ 20 ปี เด็กสาวรูปร่างสูงอวบ หน้าตาสวยคม พูดจาเก่ง ยิ้มแย้มแจ่มใส ปัจจุบันเธอกำลังศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 นีนเต็มใจที่จะเล่าเรื่องราวชีวิตของตน การพูดคุยกับเธอจึงเป็นไปอย่างราบรื่น

นีนเป็นลูกสาวคนโตของครอบครัว มีน้องสาวหนึ่งคนอายุ 18 ปี ครอบครัวของนีนมีฐานะปานกลาง พ่อมีพอกิน พ่อกับแม่มีอาชีพทำสวน ความสัมพันธ์ในครอบครัวค่อนข้างสนิทกัน โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับแม่ นีนเล่าว่าในครอบครัว แม่เป็นบุคคลที่เธอสนิทและไว้วางใจมากที่สุด เมื่อเธอมีเรื่องไม่สบายใจหรือมีปัญหา เธอก็จะปรึกษากับแม่เสมอมา

ความสัมพันธ์ของนีนกับแฟน เริ่มจากการเป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนกันมาตั้งแต่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โดยเริ่มคบกันเป็นแฟนตั้งแต่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งทางครอบครัวของนีนก็รู้จักแฟนเธอ และครอบครัวของแฟนก็รู้จักนีน ความสัมพันธ์ของทั้งคู่ในระหว่างนั้นเป็นไปในรูปแบบที่เที่ยวสนุกกันไปตามวัย และตลอดเวลาที่คบกันแฟนไม่เคยล่วงเกินเธอไปมากกว่าการจับมือ จนกระทั่งเธอและแฟนเข้าเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นีนเล่าว่าช่วงนั้นเธอเริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับแฟน เนื่องจากมีโอกาสได้อยู่ด้วยกันตามลำพังที่ห้องพักของแฟน และในตอนนั้นเธอก็รู้สึกรักแฟนและมั่นใจในความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น

นีนเริ่มใช้ชีวิตอยู่กับแฟน เหมือนคู่รักทั่วไป อยู่หอเดียวกัน ไปไหนมาไหนด้วยกันตลอด ซึ่งนีนเล่าว่าครอบครัวทราบว่าเขาใช้ชีวิตอยู่หอเดียวกันกับแฟน แต่เพราะเธอเป็นเด็กที่รับผิดชอบ ได้ผลการเรียนที่ดี ไม่เคยทิ้งการเรียนแม้จะมีแฟน ครอบครัวจึงไม่ได้ต่อว่าอะไร ซึ่งหลังจากมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก เธอกับแฟนก็มีเพศสัมพันธ์กันมาตลอด โดยเธอจะเป็นคนรับประทาน

ยาคุมกำเนิดเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ จนกระทั่งเธอเรียนอยู่ชั้นปีที่ 2 เธอเล่าว่า มีอยู่ครั้งหนึ่งที่เธอล้มรับประทานยาคุมกำเนิดฉุกเฉินหลังจากการมีเพศสัมพันธ์กับแฟน ซึ่งการหลงลืมในครั้งนั้นนำมาสู่การตั้งครรภ์ในที่สุด

กรณีศึกษาที่ 5 นามสมมุติ “นัท”

นัท อายุ 22 ปี เป็นเด็กสาวหน้าตาน่ารัก ท่าทางเรียบร้อย ซื่อสัตย์ พูดน้อย ปัจจุบันเธอกำลังศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 นัทเป็นเด็กที่ขยันเรียน และมีผลการเรียนที่ค่อนข้างดีมาตลอด เธอจึงเป็นที่ชื่นชมของอาจารย์และเป็นความภาคภูมิใจของครอบครัว

นัท เล่าให้ฟังว่า ครอบครัวของเธอเป็นครอบครัวที่อบอุ่น ฐานะทางครอบครัวปานกลาง พ่อกับแม่มีธุรกิจค้าขายผลไม้สดในตลาด และท่านทั้งสองก็ขยันทำงานมาก เธอมีพี่น้องทั้งหมดรวม 4 คน โดยเธอเป็นลูกสาวคนโต โดยเธอเล่าว่า เธอเป็นคนที่ตั้งใจเรียนและมีผลการเรียนที่ดีมาโดยตลอด เธอมีความรับผิดชอบสูง ช่วยพ่อแม่เลี้ยงน้อง นัทจึงเป็นที่คาดหวังของพ่อกับแม่ ที่ตั้งใจอยากให้เธอได้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท เพื่อได้มีความรู้ มีการศึกษาที่สูง และได้ทำงานที่ดี

ความสัมพันธ์ของนัทกับแฟน เริ่มจากการรู้จักกันตั้งแต่สมัยที่เธอเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เริ่มจากความสัมพันธ์แบบเพื่อน มาสู่การคบกันในสถานะแฟน ซึ่งเธอเล่าว่า ครอบครัวของเธอและครอบครัวของแฟนรู้จักกัน และรับรู้มาตลอดว่าเธอและแฟนคบหากัน จนกระทั่งเมื่อเธอเข้าเรียนมหาวิทยาลัย เธอและแฟนก็ได้แต่งงานกัน โดยผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายเป็นผู้จัดการงานให้ หลังจากนั้นเธอก็ใช้ชีวิตอยู่กับแฟนในฐานะสามีภรรยา และเธอก็มาเรียนหนังสือที่มหาวิทยาลัยตามปกติ

นัทเล่าว่า ชีวิตภายหลังการแต่งงานนั้น เธอก็ใช้ชีวิตตามปกติ ทุกสัปดาห์เมื่อถึงวันหยุดเรียน เธอก็จะเดินทางกลับบ้านที่ต่างจังหวัด เพื่อกลับบ้านมาอยู่กับแฟนและครอบครัว จนกระทั่งเมื่อเธอเรียนอยู่ชั้นปีที่ 3 แฟนปรึกษากับเธอเรื่องมีลูก เธอจึงมีเพศสัมพันธ์ด้วยวิธีการปลอดภัยตามธรรมชาติ ไม่ได้คุมกำเนิด เพราะคิดว่าตนไม่น่าจะตั้งครรภ์ในทันที และเหลือเวลาอีกไม่ถึงหนึ่งปี ตนก็ใกล้ที่จะเรียนจบแล้ว หากตั้งครรภ์คงไม่น่าจะมีผลกระทบอะไร จนมาทราบว่าคุณตั้งครรภ์ในที่สุด

เธอเล่าว่าภายหลังจากที่แฟนและครอบครัวทราบว่าเธอต้งครรภ์ ทุกคนต่างรู้สึกดีใจ แต่สำหรับตัวของเธอเองนั้น แม้จะรู้สึกดีใจ แต่ก็เต็มไปด้วยความรู้สึกวิตกกังวลกับอนาคตที่จะเกิดขึ้นต่อไป ทั้งในเรื่องของการเรียน และการเปิดเผยเรื่องการตั้งครรภ์ของเธอกับเพื่อนที่มหาวิทยาลัย ซึ่งเธอเล่าว่า กว่าที่เธอจะตัดสินใจเปิดเผยเรื่องราวการตั้งครรภ์ของตนได้ และต้องจัดการกับการเรียนเวลาเรียนต่างๆ ขอคำปรึกษาจากอาจารย์ในคณะ รวมถึงการผ่านช่วงเวลาที่ไม่ดีที่โดนสังคมรอบข้างมอง

ตลอดจนความยากลำบากที่ต้องตั้งครุฑและเดินทางมาเรียนหนังสือ ก็นับเป็นช่วงชีวิตช่วงหนึ่งที่เธอ รู้สึกยากลำบากและเคยแอบคิดว่าตนตัดสินใจผิดพลาดไป ที่ปล่อยให้ตนเองมีลูกในขณะนั้น

แม้ว่าปัจจุบันเธอจะคลอดลูกแล้ว และฝากให้แม่ช่วยดูแลลูกให้ในระหว่างที่เธอมาเรียนหนังสือ แต่เธอก็บอกว่า หากย้อนกลับไปได้ เธอก็คิดว่าตนน่าจะมีความพร้อมที่มากกว่านี้ และน่าจะเรียนให้จบก่อนที่จะตัดสินใจตั้งครุฑในครั้งนี้

กรณีศึกษาที่ 6 นามสมมุติ “พราว”

พราว อายุ 23 ปี เด็กสาวหน้าตาดี พูดคุยเก่ง น้ำเสียงชัดถ้อยชัดคำ และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง เธอสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี เมื่อปี 2558 ปัจจุบันทำงานเป็นพนักงานบริษัท

พ่อกับแม่ของพราวมีอาชีพรับจ้างทั่วไป แม้จะมีรายได้ไม่มากนัก แต่ก็พออยู่กันได้ ซึ่งการใช้จ่ายในครอบครัวก็เป็นไปในรูปแบบที่ต้องช่วยกันประหยัด พราวมีพี่น้องทั้งหมดรวม 4 คน โดยเธอเป็นลูกสาวคนโต และเป็นพี่คนโตของพ่อกับแม่ที่ตั้งใจอยากให้เธอได้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี เธอเล่าว่า เธอตั้งใจเรียนและปฏิบัติตนดีมาตลอด เพราะทราบดีว่าพ่อกับแม่ต้องทำงานหนัก เพื่อส่งเสียให้เธอได้เรียนหนังสือ และต้องคอยดูแลน้องๆอีกสามคน การเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัย จึงเป็นความภาคภูมิใจของเธอและครอบครัว เธอจึงตั้งใจเรียนหนังสือ และทำกิจกรรมของคณะมาตลอด เธอมีเพื่อนกลุ่มใหญ่และเพื่อนๆต่างรักเธอ เพราะเธอเป็นคนสนุกสนาน และบ่อยครั้งเพื่อนๆก็มักจะมาขอคำปรึกษาในเรื่องของการเรียน หรือปัญหาชีวิตกับเธอเสมอ

แต่ภายหลังจากที่เธอเริ่มมีแฟน ชีวิตของเธอก็ถึงจุดเปลี่ยนครั้งยิ่งใหญ่เมื่อเธอทราบว่าตนตั้งครุฑในขณะที่กำลังเรียนอยู่ชั้นปี 4 และแม้ว่าภายหลังที่ทราบว่าตั้งครุฑ เธอตัดสินใจที่จะดำรงครุฑไว้ด้วยความเชื่อมั่นว่าเธอสามารถตั้งครุฑและเลี้ยงลูกของตนเองได้ สามารถเรียนจบได้ในคราวเดียวกัน และไม่เคยมีความคิดที่จะยุติการตั้งครุฑของตน แต่ในช่วงแรกของการตั้งครุฑนั้น เธอก็ต้องใช้ชีวิตอย่างยากลำบาก เพราะต้องปิดบังเรื่องการตั้งครุฑของตนกับครอบครัวและคนรอบข้าง ด้วยเพราะเธอรู้สึกผิดและเสียใจที่ทำให้คนรอบข้างผิดหวังในตัวของเธอ และยังไม่มีความพร้อมพอที่จะเปิดเผยเรื่องนี้กับใคร แต่จะมีเพื่อนสนิทเพียงคนเดียวในกลุ่มที่เธอเปิดเผยเรื่องการตั้งครุฑ และขอคำปรึกษามาตลอดจนเรียนจบ

พราวปฏิเสธที่จะเล่าเรื่องของแฟน เธอบอกแค่เพียงว่าเธอแยกทางกับแฟนตั้งแต่เธอตั้งครุฑได้ 5 เดือน และแม้ปัจจุบันเธอจะไม่มีแฟน แต่เธอก็จะเลี้ยงลูกของเธอให้ดีที่สุด

กรณีศึกษาที่ 7 นามสมมุติ “มาย”

มาย อายุ 21 ปี รูปร่างเล็ก ผิวขาว หน้าตาดี เป็นเด็กสาวที่สดใสร่าเริง อัจฉริยะดี พูดคุยเก่ง เธอบอกเล่าเรื่องราวของตนเองอย่างเปิดเผย และมีท่าที่เป็นกันเอง ปัจจุบันมายกำลังศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2

มายเป็นลูกสาวคนโตของครอบครัว มีน้องชายหนึ่งคนอายุ 18 ปี ครอบครัวของมายมีฐานะค่อนข้างดี พ่อกับแม่ของเธอทำงานรับราชการทั้งคู่ โดยพ่อเป็นตำรวจ แม่เป็นครู มีคนนับหน้าถือตามากมาย เธอเล่าว่าเพราะเธอเป็นลูกสาวคนแรกของครอบครัว ชีวิตในวัยเด็กจึงได้รับการเลี้ยงดูที่ค่อนข้างตามใจจากพ่อและแม่ จนถึงช่วงชีวิตวัยรุ่น ในขณะที่เธอกำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น เธอติดเพื่อนมาก เริ่มมาอยู่หอพัก ใช้ชีวิตอย่างสนุกสนาน อิสระ คึกคะนองไปตามวัย ไม่ค่อยจะเรียบร้อยหรืออยู่ในโอวาทของพ่อกับแม่มากนัก แต่ก็สนใจในการเรียน ไม่เคยทิ้งการเรียน

ความสัมพันธ์ของมายและแฟน เริ่มจากการพบกันที่ร้านขายของแห่งหนึ่งแถวละแวกบ้าน ซึ่งฝ่ายชายก็ได้เข้ามาขอเบอร์โทรศัพท์ของมาย และหลังจากนั้นก็เริ่มคบกันในขณะที่เธอกำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มายคบหากับแฟนได้ประมาณหกเดือน ไปไหนมาไหนด้วยกันบ่อยๆ จนวันหนึ่งไปบ้านของแฟน ซึ่งในวันนั้นไม่มีใครอยู่บ้าน เธออยู่กับแฟนแค่สองคน ด้วยบรรยากาศที่เป็นใจและความอยากรู้อยากลอง จึงทำให้มายมีเพศสัมพันธ์กับแฟนครั้งแรกในช่วงที่เธอกำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งหลังจากการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก เธอและแฟนก็มีเพศสัมพันธ์กันหลายครั้ง โดยที่เธอจะกินยาคุมฉุกเฉินมาโดยตลอดเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ จนกระทั่งเธอพบว่าประจำเดือนเริ่มผิดปกติ และมีอาการคล้ายคนแพ้ท้อง จึงไปตรวจที่โรงพยาบาลและทราบว่าตนเองตั้งครรภ์ ซึ่งในขณะนั้น เธอกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นปีที่ 1 เทอม 1 และเมื่อเธอตัดสินใจเปิดเผยเรื่องการตั้งครรภ์ของเธอกับพ่อและแม่ ส่งผลให้พ่อและแม่สั่งให้เธอลาออกจากมหาวิทยาลัย ด้วยความโกรธและความอับอาย และจัดงานแต่งงานให้เธอกับแฟน

ภายหลังจากการลาออกจากมหาวิทยาลัยและแต่งงานแล้ว มายแยกครอบครัวไปอยู่ที่บ้านของแฟน และเลี้ยงลูกด้วยตนเอง จนภายหลังเธอเล่าว่า แฟนเริ่มมีพฤติกรรมไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่ค่อยสนใจดูแลเธอและลูก และเริ่มมีปากเสียงกันบ่อยครั้ง จนนำไปสู่การเลิกรักกัน และเธอก็ย้ายกลับมาอยู่กับแม่ โดยครอบครัวของแฟนเป็นฝ่ายขอที่จะรับผิดชอบดูแลลูกของเธอให้เอง

มายกลับมาอยู่บ้าน และตัดสินใจที่จะเรียนต่อในมหาวิทยาลัยอีกครั้ง และสามารถสอบเข้าเรียนมหาลัยอย่างที่ตั้งใจไว้ได้ ซึ่งในระหว่างนั้นเธอก็ได้พบกับแฟนคนปัจจุบัน โดยครอบครัวของเธอและแฟนรู้จักกัน และบ้านของทั้งสองฝ่ายก็อยู่ไม่ไกลกันมาก ภายหลังจากที่คบหากันไปจนกระทั่งเธอกำลังเรียนอยู่ปี 2 เทอม 1 เรื่องไม่คาดฝันก็เกิดขึ้นอีกครั้ง เมื่อเธอทราบว่าตนตั้งครรภ์ และแม้ว่าแฟนจะแสดงความรับผิดชอบ แต่เธอก็ต้องใช้ชีวิตอย่างยากลำบากเพราะต้องคอยปิดบัง

ครอบครัว เนื่องจากกลัวว่าครอบครัวจะเสียใจและผิดหวังในตัวเธอเป็นครั้งที่สอง และกลัวว่าครอบครัวจะให้เธอออกจากการศึกษาอีกครั้ง จนกระทั่งเมื่อเธอมีอายุครรภ์ได้ประมาณ 6 เดือน เธอตัดสินใจบอกความจริงกับแม่ เพราะด้วยขนาดของครรภ์ที่เริ่มขยายใหญ่ขึ้นและแม่ก็เริ่มสังเกตผลลัพธ์ที่ได้กลับตรงกันข้ามกับสิ่งที่เธอคิดไว้ เธอเล่าว่าแม่แม่จะรู้สึกเสียใจ แต่แม่ก็เข้าใจและยอมรับเรื่องราวที่เกิดขึ้น พร้อมให้คำปลอบโยน ให้กำลังใจแก่เธอ ให้เธอได้ตัดสินใจเรื่องเรียนด้วยตนเอง และได้ตกลงกับครอบครัวของฝ่ายชาย ทำการจัดพิธีการแต่งงานขึ้นให้เธอกับแฟน

ปัจจุบัน มายเพิ่งคลอดลูกได้ 2 เดือน เธอแยกครอบครัวไปอยู่บ้านของฝ่ายชาย ภายหลังแต่งงาน เธอเล่าว่า ในขณะนั้นนอกจากการเป็นนักศึกษาแล้ว เธอก็ทำงานหารายได้พิเศษด้วยการขายของออนไลน์ เพื่อหารายได้จุนเจือครอบครัวและส่งเงินส่วนหนึ่งจากรายได้นั้นไปให้ลูกคนแรกตลอดทุกเดือน

กรณีศึกษาที่ 8 นามสมมุติ “ดวง”

ดวง อายุ 22 ปี เด็กสาวรูปร่างดี ผิวค่อนข้างคล้ำ หน้าตาสวยคม ท่าทางเจิบขริ่ม และพูดน้อย ระหว่างการพูดคุย เธอจะตอบคำถามแบบสั้นๆ แต่ก็เต็มใจที่จะบอกเล่าเรื่องราวของตน ปัจจุบันเธอกำลังเรียนอยู่ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3

แม่ของดวงทำงานรับจ้างในโรงงานแห่งหนึ่ง มีรายได้ไม่มากนัก แต่ก็พออยู่กันได้ เธอเล่าว่า ภายหลังจากที่พ่อเสียชีวิตในขณะที่เธออายุได้ 17 ปี แม่กลายมาเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการหารายได้เพื่อเลี้ยงดูและส่งเสียให้ดวงเรียนหนังสือ ดวงมีพี่น้องทั้งหมดรวม 4 คน คือพี่ชายคนโต (เสียชีวิตแล้ว) พี่สาวคนที่สองแต่งงานแล้วย้ายไปอยู่ต่างจังหวัดกับครอบครัว ดวงเป็นลูกคนที่สาม และมีน้องสาว 1 คนอายุ 19 ปี น้องสาวของดวงเรียนจบได้แค่ชั้นมัธยมศึกษา 3 ไม่ได้ศึกษาต่อ เพราะคบเพื่อน เทียวเถร ไม่ค่อยสนใจการเรียน จนกระทั่งตั้งท้องและมีลูกในที่สุด ซึ่งครอบครัวของน้องสาวก็พักอาศัยอยู่ใกล้กับบ้านของแม่

ดวงเล่าว่า ภายหลังจากที่พ่อเสียชีวิตและน้องสาวของเธอมีลูกมีครอบครัวไปแล้วนั้น ดวงกลายเป็นความหวังของแม่และพี่สาว ที่อยากให้เธอได้เรียนจบสูงๆ มีงานทำที่ดี จนกระทั่งเธอสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ก็สร้างความภาคภูมิใจให้แก่ครอบครัวเป็นอย่างมาก แต่แล้วเรื่องที่ไม่คาดฝันก็เกิดขึ้น หลังสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเป็นช่วงเวลาทีรอจะเปิดภาคการศึกษาของมหาวิทยาลัย เธอมาทราบว่ตนตั้งครรภ์

ดวงเล่าว่า เธอคบหากับแฟนตั้งแต่เธอเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และเริ่มมีเพศสัมพันธ์ แต่สาเหตุที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ในครั้งนี้ เกิดจากช่วงนั้นเป็นช่วงเทศกาล เธอและฝ่ายชายดื่มเหล้าทำให้เมาจนขาดสติ การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ได้ตั้งใจอันเนื่องจากขาดสติและการควบคุมตัวเอง ในครั้งนั้นจึงเป็นครั้งเดียวที่ไม่ได้ป้องกันและนำมาสู่การตั้งครรภ์ในที่สุด

เมื่อทราบว่าตนตั้งครรรค์ ด้วยความกลัวว่าแม่จะทำโทษไม่ให้เธอเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย เธอจึงปิดบังเรื่องการตั้งครรรค์ของตนเองกับแม่ แต่ก็โทรไปปรึกษาพี่สาวที่อยู่ต่างจังหวัดตลอด ด้วยเพราะเธอสนิทกับพี่สาวมากและเคารพพี่สาวเหมือนดังแม่อีกคน ซึ่งเธอเล่าว่านอกเหนือจากที่ต้องปิดบังแม่แล้ว เธอยังต้องคอยหลบซ่อน ปิดบังการตั้งครรรค์ของตนกับเพื่อนในชั้นเรียนด้วยกัน และใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยแบบปลีกตัวออกจากเพื่อนๆ ไม่ค่อยสูงส่งกับใคร เลิกเรียนแล้วเธอก็จะรีบกลับบ้านหรือกลับบ้าน แต่ก็ยังมีเพื่อนสนิทในกลุ่มที่เรียนด้วยกันแค่มกัคนทีทราบเรื่องของเธอ

จนกระทั่งเธออายุครรรค์ได้ประมาณ 7 เดือน ดวงรวบรวมความกล้าและตัดสินใจเปิดเผยเรื่องการตั้งครรรค์ของตนกับแม่ ดวงเล่าว่า แม่ร้องไห้และเสียใจอย่างมากกับเรื่องราวที่เกิดขึ้น แต่ก็ไม่ได้ทำโทษเธอแต่อย่างใด กลับช่วยดูแลเธอภายหลังที่ทราบเรื่องและให้เธอได้เรียนหนังสือต่อไปตามที่ต้องการ

ในปัจจุบันดวงพักอาศัยอยู่ที่บ้านของแฟนและอยู่ร่วมกับครอบครัวของฝ่ายแฟนด้วย ซึ่งเธอเล่าว่า ครอบครัวของฝ่ายชายค่อนข้างมีฐานะ และรักลูกของเธอมาก โดยภายหลังจากที่เธอคลอดลูกแล้ว ย่าของฝ่ายชายก็จะช่วยดูแลเลี้ยงลูกให้เธอ ในขณะที่เธอมาเรียนหนังสือ และช่วยสนับสนุนค่าใช้จ่ายของลูกเธอเกือบทั้งหมด

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกรณีศึกษา

ชื่อ (นามสมมติ)	อายุ (ปี)	การศึกษา	อาชีพ	สถานภาพ บิดา-มารดา	จำนวนบุตร	ความสัมพันธ์ กับฝ่ายชาย
บี๊	22	จบการศึกษาระดับ ป.ตรี ในปี 2559	พนักงานบริษัท	อยู่ด้วยกัน	1 คน อายุ 3 ปี	แยกกันอยู่
เอฟ	26	จบการศึกษาระดับ ป.ตรี ในปี 2558	-	อยู่ด้วยกัน	2 คน คนโตอายุ 3 ปี คนเล็กอายุ 3 เดือน	อยู่ด้วยกัน
ก๊ิก	22	กำลังศึกษาระดับ ป.ตรี ชั้นปีที่ 3	นักศึกษา,ชายของ ออนไลน์	อยู่ด้วยกัน	1 คน อายุ 4 ปี	อยู่ด้วยกัน
พราว	23	จบการศึกษาระดับ ป.ตรี ในปี 2558	พนักงานบริษัท	อยู่ด้วยกัน	1 คน อายุ 1 ปี 3 เดือน	เลิกรากัน
นีน	20	กำลังศึกษาระดับ ป.ตรี ชั้นปีที่ 2	นักศึกษา	อยู่ด้วยกัน	1 คน อายุ 2 เดือน	อยู่ด้วยกัน
นัท	22	กำลังศึกษาระดับ ป.ตรี ชั้นปีที่ 4	นักศึกษา,ชายครีม ออนไลน์	อยู่ด้วยกัน	1 คน อายุ 8 เดือน	อยู่ด้วยกัน
มาย	21	กำลังศึกษาระดับ ป.ตรี ชั้นปีที่ 2	นักศึกษา,ชายครีม ออนไลน์	อยู่ด้วยกัน	2 คน คนโตอายุ 3 ปี คนเล็กอายุ 2 เดือน	อยู่ด้วยกัน
ดวง	22	กำลังศึกษาระดับ ป.ตรี ชั้นปีที่ 3	นักศึกษา,ชายครีม ออนไลน์	พ่อเสียชีวิต อยู่กับแม่	1 คน อายุ 2 ปี	อยู่ด้วยกัน

ส่วนที่ 2 สาเหตุหลักที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

เมื่อกล่าวถึงสาเหตุหลักที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา นั้น คงเป็นประเด็นคำถามที่ผู้คนทั่วไปเกิดความสงสัยว่าเพราะเหตุใดกรณีศึกษาเหล่านี้ ถึงไม่ยอมหาวิธีป้องกันการตั้งครรภ์เพื่อไม่ให้ตนเองต้องมารับบทบาของการเป็นแม่ในขณะที่ยังคงเป็นนักศึกษาอยู่ได้ ทั้งที่วิธีการคุมกำเนิดนั้นก็มากมายหลากหลายวิธี ซึ่งเมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงสาเหตุหลักที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของกรณีศึกษา ก็พบว่า สาเหตุที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ของกรณศึกษานั้น ไม่ได้เกิดจากการขาดการป้องกันในระหว่างการมีเพศสัมพันธ์เพียงเท่านั้น แต่มีสาเหตุอีกมากมาย ซึ่งผู้วิจัยสามารถรวบรวมและอธิบายได้ ดังนี้

2.1 การขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการคุมกำเนิด

แม้ในยุคปัจจุบัน จะมีความรู้ใหม่ๆมากมายที่เปิดโอกาสให้ผู้คนในสังคมทั้งหญิงชาย ได้ศึกษา เรียนรู้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการคุมกำเนิด และเป็นความรู้ที่เปิดกว้างแพร่หลายมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามก็ไม่ได้หมายความว่าผู้หญิงทุกคน จะมีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการคุมกำเนิดนี้ ดังตัวอย่างของกรณีศึกษาที่ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า กรณีศึกษา 2 ราย เล่าว่า ปกติฝ่ายชายจะเป็นฝ่ายคุมกำเนิดด้วยวิธีธรรมชาติคือการหลั่งภายนอก ซึ่งก็ใช้วิธีนี้มาหลายครั้งและไม่มีปัญหาเกิดขึ้น จนกระทั่งมาทราบว่าตนตั้งครรภ์ ก็สร้างความตกใจและความสงสัยให้กับพวกเธอเช่นกัน เพราะไม่คาดคิดว่าตนจะตั้งครรภ์ได้ ทั้งที่ฝ่ายชายก็คุมกำเนิดแล้ว ซึ่งสิ่งนี้เองที่สะท้อนให้เห็นว่า เพราะการขาดความเข้าใจที่ถูกต้องว่า การคุมกำเนิดด้วยวิธีการหลั่งภายนอกนั้น แม้จะเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยคุมกำเนิดได้ แต่ก็ใช่วิธีที่อาจเกิดความผิดพลาดหรือล้มเหลวได้สูงเช่นกัน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“ใส่ถุงยางอยู่ช่วงแรกๆ ช่วงหลังๆไม่ พอป้องกันมาส์กระยะนี้ คิดว่าไม่มีอะไรแล้ว ก็เลยแบบไม่ต้องใส่ก็ได้ ใส่มั้งไม่ใส่มั้ง เหมือนปล่อยข้างนอก ด้วยอะไรด้วยอย่างนี้เราก็เลยคิดว่าไม่มีอะไรหรอก”

(ปู้บ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2559)

“คือเอพนั้นไม่ได้คุมหนา ก็แฟนเขาคุมแบบธรรมชาติตั้งนั้นหนา ไม่ได้แบบหลั่งในอะไรแบบนี้ หลั่งนอก คือเราก็ไม่คิด ก็ชะล่าใจ เพราะมันเหมือนกับว่า เราอยู่กับแบบนี้มาหลายปีแล้ว หนูก็ไม่ได้คิดว่ามันจะพลาดจะอะไรแบบนี้ ”

(เอพ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2560)

กรณีของกุกเล่าว่า เธอมีปัญหาเกี่ยวกับประจำเดือนที่มาไม่ปกติอยู่แล้ว จึงไม่ได้ใช้วิธีการคุมกำเนิดเพราะคิดและเข้าใจไปเองว่าตนน่าจะมีลูกยาก และภายหลังจากไปหาหมอเพื่อ

ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาประจำเดือนที่ไม่ปกติและได้ทานยาแล้ว ประจำเดือนของเธอก็เริ่มมาปกติ แต่เธอก็ยังเข้าใจว่าสภาพร่างกายของตนน่าจะยังไม่มีความพร้อมที่จะตั้งครรภ์ได้ในทันที จึงไม่ได้ใช้วิธีการคุมกำเนิดใดๆ จนกระทั่งมาทราบว่าตนเองตั้งครรภ์ในที่สุด ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เหมือนกับว่าหนูจึ้น ปกติหนูคิดไปว่าหนูมีลูกไม่ได้อยู่แล้ว เพราะว่าคือประจำเดือนหนูมาไม่ปกติ ประจำเดือนจะมาแบบกะปิกะปอย ละช่วงนึงหนูก็ไปหาหมอ พอเข้าไป หมอก็ให้ยามากิน ประจำเดือนหนูก็มาปกติ แต่เสร็จทีนี้หนูไม่รู้ว่าหลังจากที่มันมาเริ่มปกติแล้วจึ้น มันสามารถมีลูกขึ้นมาได้ทันทีทันใดนั่นเลย”

(กุก,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2560)

นอกจากนี้ กรณีของนีนเล่าว่า ภายหลังจากมีเพศสัมพันธ์เธอจะใช้วิธีการคุมกำเนิดโดยการกินยาคุมกำเนิดแบบฉุกเฉินมาโดยตลอด แต่ความผิดพลาดก็เกิดขึ้นเพราะเธอลืมกินยาตามระยะเวลาที่กำหนด และก็ไม่ได้ปรึกษาใครหรือหาวิธีแก้ไขเพราะคิดว่าการลืมกินยาคุมฉุกเฉินในครั้งนั้น ไม่น่าจะส่งผลให้เกิดการตั้งครรภ์ได้ในทันที เพราะก่อนหน้านี้เธอก็ทานยาคุมฉุกเฉินมาตลอด ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“ก็ป้องกันแบบกินยาคุมฉุกเฉิน แต่ที่มันพลาดคือหนูลืมกินคะ มันต้องกินภายในสามวัน แต่หนูนับพลาด ไปกินเอาวันที่ 4 อะคะ”

(นีน,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

2.2 ฝ่ายชายขาดการรับผิดชอบในการคุมกำเนิด

จากการวิจัย กรณีของพราวเล่าว่า ปกติแล้วในการมีเพศสัมพันธ์แต่ครั้งเธอจะให้ฝ่ายชายได้เป็นคนรับผิดชอบในการคุมกำเนิดเอง ด้วยวิธีการใส่ถุงยางอนามัยหรือวิธีการหลังภายนอก แต่สาเหตุที่ทำให้เธอเกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ขึ้นนั้น ก็น่าจะเกิดจากการที่ในบางครั้งฝ่ายชายปฏิเสธที่จะใส่ถุงยางอนามัยและไม่สามารถคุมตัวเองให้หลังภายนอกได้สำเร็จ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เราไม่รู้ว่าเขาจะตั้งใจปล่อยข้างในเราบ้างหรือเปล่า คือเราไม่รู้ เขาก็บอกว่าเออ เอามาปล่อยข้างนอกให้เราเห็นนะ แต่ว่าก่อนหน้านี้ เขาอาจปล่อยข้างในไปแล้ว เขาก็ไม่ได้บอกเรา”

(พราว,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2560)

2.3 สถานการณ์ที่ไม่ได้เตรียมการณืไว้ล่วงหน้า

การตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่ได้เตรียมการหรือเตรียมพร้อมไว้ล่วงหน้า ดังที่กรณีของมายที่เล่าว่า เมื่อตนได้เจอกับฝ่ายชายและได้อยู่ด้วยกันสองคน ซึ่งในขณะนั้นบรรยากาศเป็นใจ จึงทำให้ตนมีความสัมพันธ์กับฝ่ายชายแบบไม่ทันตั้งตัว และเป็นไปด้วยความศึคคะนอง โดยไม่ได้มี

การเตรียมพร้อมที่จะป้องกันการตั้งครุฑมาก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์กับฝ่ายชาย ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กรณีศึกษา เกิดการตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ขึ้น ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“ช่วงนั้นคือแบบพอเจอกัน เราก็ไม่ได้เตรียมตัวอะไร แฟนก็ได้ใส่ถุง มันทึก็เป็นแบบ เออบรรยากาศตอนนั้นคือเราก็อยากเอาใจแฟนด้วย ตามใจแฟน เลยไม่ได้ป้องกัน”

(มาย,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2560)

2.4 การมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ตั้งใจ

กรณีของดวง เธอเล่าว่า เพื่อป้องกันการตั้งครุฑ ทุกครั้งที่ตนมีเพศสัมพันธ์ ฝ่ายชายจะใส่ถุงยางอนามัย แต่สาเหตุที่นำมาสู่การตั้งครุฑในครั้งนี้ เกิดจากช่วงนั้นเป็นช่วงเทศกาล เธอและฝ่ายชายดื่มเหล้าทำให้เมาจนขาดสติ การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ได้ตั้งใจอันเนื่องจากขาดสติและการควบคุมตัวเองในครั้งนั้นจึงเป็นครั้งเดียวที่ไม่ได้ป้องกันและนำมาสู่การตั้งครุฑในที่สุด ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เมื่อก่อนหนูป้องกันทุกครั้งเลยนะพี่ คือแฟนใส่ถุงยาง ไม่เคยพลาดเลย ใส่ถุงยางตลอด แต่เพิ่งมาพลาดตอนวันสงกรานต์ แบบเขาเมาด้วย เราเมาด้วย แค่อครั้งเดียวแล้วก็ติดเลย”

(ดวง,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2560)

จากที่กล่าวมาในข้างต้น จะเห็นได้ว่าสาเหตุที่นำมาสู่การตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ของกรณีศึกษานั้น ไม่ใช่แค่การมีเพศสัมพันธ์ที่ปราศจากการคุมกำเนิดเพียงเท่านั้น แต่ยังมีสาเหตุมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการคุมกำเนิด เพราะแม้กรณีศึกษาจะใช้วิธีการป้องกันการตั้งครุฑ โดยเลือกวิธีใดวิธีหนึ่งมาเพื่อใช้ในการป้องกันการตั้งครุฑแล้ว แต่การขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการคุมกำเนิด การมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง ก็ส่งผลให้มีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยได้ การที่ฝ่ายชายขาดการรับผิดชอบในการคุมกำเนิด ไม่ได้ให้ความร่วมมือหรือความรับผิดชอบในการคุมกำเนิดอย่างเต็มที่ หรือเมื่อต้องตกสถานการณ์ที่ไม่ได้เตรียมการไว้ล่วงหน้า ในลักษณะที่มีโอกาสได้อยู่ด้วยกันในสถานที่หรือบรรยากาศที่เป็นใจ ตลอดจนการมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ได้ตั้งใจอันเกิดจากขาดสติและการควบคุมตัวเองเพราะการดื่มสุรา ก็เป็นสาเหตุที่นำมาสู่การตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ขึ้นในที่สุด

ส่วนที่ 3 ทางเลือกที่เกิดขึ้นเมื่อรู้ว่าตนเองตั้งครุฑ

นับเป็นเรื่องยากสำหรับกรณีศึกษาที่ต้องตัดสินใจว่าจะทำอย่างไรต่อไป ภายหลังจากที่รับรู้ว่าการตั้งครุฑในขณะที่ยังเป็นนักศึกษา เพราะยังอยู่ในวัยเรียนหนังสือ อีกทั้งคำถามที่เกิดขึ้นในใจมากมายว่าจะหาทางออกอย่างไร จะเรียนจบหรือไม่ หรือชีวิตจะเป็นอย่างไรต่อไป ก็ได้

สร้างความสับสนกังวลใจเป็นอย่างมาก กรณีศึกษาทั้งหมดจึงต้องพยายามคิดหาทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดสำหรับตนเอง โดยจากผลการศึกษาพบว่า เมื่อกรณีศึกษารับรู้ว่าตนเองตั้งครรรค์ไม่พึงประสงค์แล้วนั้น ทางเลือกที่เกิดขึ้น ก็จะมีอยู่ 2 ทางเลือก ได้แก่ การตัดสินใจดำรงครรรค์ไว้ตั้งแต่รับรู้ว่าตนตั้งครรรค์ และการตัดสินใจที่จะยุติการตั้งครรรค์ ซึ่งผู้วิจัยสามารถรวบรวมและอธิบายได้ดังนี้

3.1 การตัดสินใจดำรงครรรค์ไว้ตั้งแต่รับรู้ว่าตนตั้งครรรค์

ผลการศึกษาพบว่า จากกรณีศึกษาทั้งหมด 8 ราย พบว่ามีกรณีศึกษา 5 ราย ที่ไม่เคยคิดจะยุติการตั้งครรรค์และตัดสินใจที่จะดำรงครรรค์ไว้ตั้งแต่รับรู้ว่าตนตั้งครรรค์ แม้ว่ารู้ดีว่าตนยังคงอยู่ในวัยเรียน และอาจต้องเผชิญกับผลกระทบต่างๆที่อาจเกิดขึ้นมากมายในชีวิต ภายหลังจากที่ตัดสินใจดำรงครรรค์ไว้ ไม่เลือกที่จะยุติการตั้งครรรค์ก็ตาม โดยประเด็นที่น่าสนใจคือ ปัจจัยเกี่ยวข้องใดบ้าง ที่ทำให้กรณีศึกษาตัดสินใจดำรงครรรค์ไว้ตั้งแต่ต้นและไม่เคยคิดที่จะยุติการตั้งครรรค์ของตนเลย ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมและอธิบายได้ดังนี้

3.1.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจดำรงครรรค์ไว้

สาเหตุที่ทำให้กรณีศึกษา ตัดสินใจดำรงครรรค์ของตนไว้ตั้งแต่รับรู้ว่าตนตั้งครรรค์ และไม่เคยคิดจะยุติการตั้งครรรค์ของตนนั้น ประกอบด้วยสาเหตุที่เหมือนและแตกต่างกันออกไป ดังนี้

ก. การยอมรับของครอบครัว

กรณีศึกษาเล่าว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เธอตัดสินใจดำรงครรรค์ไว้นั้น เพราะได้รับการยอมรับ และได้รับความเห็นใจจากครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ หรือญาติพี่น้อง ภายหลังจากตัดสินใจเปิดเผยเรื่องการตั้งครรรค์ของตนไปแล้ว ซึ่งความเข้าใจ เห็นใจ และกำลังใจจากครอบครัวนี้เอง ที่ช่วยเยียวยาความทุกข์ในจิตใจที่เกิดขึ้นของเธอให้บรรเทาลงได้ และช่วยให้กรณีศึกษาสามารถคิดหาทางเลือกให้กับชีวิตของตนได้ต่อไป ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“พ่อกับแม่ก็พูดกับเอฟนะ ว่ามาแล้วทำไงอะ อีให้พ่อกับแม่พาไปทำเหรอ พ่อกับแม่ทำไม่ลงเหมือนกัน หลานพ่อกับแม่เหมือนกัน ในเมื่อเขามาแล้ว เราต้องให้เขามา เราจะไปทำเขามันไม่ได้ มันบาป”

(เอฟ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2560)

“แม่ก็บอกว่าถ้าไม่ไหวก็กลับบ้าน ลูกสี่คนแม่ยังเลี้ยงไหวเลย แล้วหลานคนเดียวทำไมจะเลี้ยงไม่ไหว เอามาเหอะ เอามาบ้าน คือหนูก็ดวงดีอย่างนี้ตรงที่พ่อแม่เขาเข้าใจเราอะนะ”

(พราว, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2560)

ข.ความต้องการลูกของผู้หญิงเอง

แม้ว่าจะทราบดีว่าการตั้งครรภ์ของตน เป็นการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นในสภาวะที่ตนยังไม่มีความพร้อม เพราะตนยังคงศึกษาเล่าเรียน แต่เพราะความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองว่าจะสามารถเลี้ยงลูกที่เกิดมาได้ ประกอบกับความรู้สึกสงสารลูกของตน จึงทำให้กรณีศึกษาส่วนหนึ่งตัดสินใจด้วยตนเองว่าจะดำรงครรภ์ของตนไว้ตั้งแต่แรกเริ่มที่รู้ว่าตนตั้งครรภ์

“คิดว่าเราเลี้ยงได้ด้วย คิดอยู่แล้ว เพราะเหมือนว่ายังไงเขามาเราก็ต้องเกิดเขา เขาอุตสาหมาเกิดกับเราสงสารเด็กนั้น มันทำไม่ลง เด็กตัวเล็กๆ ยิ่งเราเห็นลูกคนอื่นน่ารักๆ เหมือนกับเราเห็นลูกคนอื่นเรายังรัก ยิ่งเมตตาอยู่แล้ว แล้วให้เราไปทำกับลูกเรา เราทำไม่ลง”

(เอฟ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2560)

“หนูไม่รู้ว่าจะคนอื่นเขาคิดยังไง แต่เรามีศักยภาพ เรามีความสามารถ หนูไม่กลัวหรอก เพราะหนูคิดว่าหนูมีศักยภาพพอที่จะเลี้ยงลูกได้ ถึงเขาจะไม่เลี้ยงดู ถึงเขาจะไม่อะไร แต่ลูกหนู หนูเลี้ยงได้”

(พราว,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2560)

“หนูก็คิดว่าเออ ไม่เป็นไรหรอก ถึงจะท้องแต่เราก็เรียนได้ เราจัดการชีวิตได้ ก็ไม่เคยมีความคิดจะเอาออก”

(นท,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2560)

ค.การคำนึงถึงความปลอดภัยของตนเอง

ด้วยว่ากลัวผลกระทบจากการยุติการตั้งครรภ์ด้วยวิธีการทำแท้ง ที่อาจส่งผลให้เกิดความเสี่ยงจากการตกเลือดจากการทำแท้ง กลัวว่าตนจะเจ็บหรือเกิดอันตรายขึ้น ตลอดจนจนความกังวลว่าภายหลังการทำแท้งจะส่งผลเสียต่อสุขภาพของตน เหล่านี้เอง ที่กลายเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลทำให้กรณีศึกษาตัดสินใจที่จะดำรงครรภ์ไว้ ไม่เลือกยุติการตั้งครรภ์ของตนไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดก็ตาม ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“หนูเลือกเก็บลูกไว้ดีกว่า เพราะหนูกลัวว่ากินยาขับแล้วลูกไม่ออก ลูกพิการอะไรอย่างนี้ หนูก็กลัวนะ”

(พราว,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2560)

“ก็เอฟคิดว่าถ้าเราทำนั้น ถ้าไปทำ แล้วมันจะอันตรายกับตัวเอฟเองด้วย เลยไม่ดีกว่า”

(เอฟ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2560)

“ไม่กล้าทำ กลัวเจ็บด้วยพี่ กลัวมาก”

(ดวง,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2560)

ง. ความรับผิดชอบของฝ่ายชาย

ความรับผิดชอบหรือความต้องการลูกของฝ่ายชาย ถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจของกรณีศึกษาว่าพวกเขาจะเลือกทางไหนให้ตนเอง ระหว่างการตัดสินใจดำรงครรภ์ไว้ต่อ หรือจะยุติการตั้งครรภ์ของตน โดยจากผลการศึกษาพบว่า การตัดสินใจดำรงครรภ์ไว้ของกรณีศึกษานั้น ส่วนหนึ่งมาจากการที่ฝ่ายชายซึ่งเป็นพ่อของลูกในครรภ์ของพวกเขายอมรับและแสดงความรับผิดชอบ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“แฟนเขาร้อมที่จะรับผิดชอบ อยากให้เรามีตั้งแต่แรกอยู่แล้ว”

(กูก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2560)

“บอกแฟน แฟนเขาก็รับผิดชอบนะคะ แล้วไม่ยากให้มายเรียนบอกให้ออกเลย เตียวเขาเลี้ยงเอง”

(มาย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2560)

“พ่อแม่แฟนเขาก็บอกว่าเอฟ ต้องรีบไปบอกพ่อกับแม่นะ เพราะถ้าไม่รีบบอกเดี๋ยวพ่อกับแม่เอฟเขาจะว่าพ่อแม่ได้ ว่าท้องแล้วไม่ยอมรับมาคุยอะไรอย่างนี้ เอฟต้องไปรีบคุย เด๋วเขาจะว่าพ่อกับแม่ได้ เขาก็รับผิดชอบหมดค่ะ”

(เอฟ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2559)

ง. ศาสนาและความเชื่อ

ความเชื่อเรื่องบาปบุญที่เกี่ยวข้องกับศาสนา เป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้กรณีศึกษา ตัดสินใจที่จะดำรงครรภ์ไว้ ไม่ยุติการตั้งครรภ์ของตน เพราะกลัวว่าหากตนเลือกที่จะยุติการตั้งครรภ์ ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดก็ตาม ย่อมเป็นการสร้างบาปให้กับตนเองและคนในครอบครัว และอาจส่งผลให้ชีวิตของตนเองไม่เจริญก้าวหน้า กรณีศึกษาจึงตัดสินใจที่จะดำรงครรภ์ไว้ตั้งแต่ต้น ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“กลัวบาป ดูนในทีวีเยอะเกิน ทำให้แม่บาปด้วย หนูเลยไม่กล้าทำ”

(ดวง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2560)

“กลัวบาป กลัวบาปมาก กลัวแบบว่าถ้าทำแท้งแล้ว จะทำอะไรไม่ขึ้น บาป บาปเรา บาปแฟน บาปถึงคนที่รู้ เรื่องเรา”

(เอฟ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2559)

“กลัวทำอะไรไม่ขึ้นด้วยนะ เพราะหนูเป็นคนชอบเข้าวัดเข้าวา แล้วหนูก็บอกตลอดเลยว่าหนูไม่กล้าจะถ้าเรื่องแบบนี้ คือเรากลัวบาปจะติดตัวเราไปตลอดอะ”

(พรราว, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2560)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า แม้ว่ากรณีศึกษาจะรู้ว่าตนยังคงอยู่ในวัยเรียน และอาจต้องเผชิญกับผลกระทบต่างๆที่อาจเกิดขึ้นมากมายในชีวิต หากเลือกที่จะดำรงครรรภ์ไว้ แต่ด้วยปัจจัยเกี่ยวข้อง ได้แก่ การยอมรับของครอบครัว ความรัก ความห่วงใย การดูแล กำลังใจจากครอบครัว ความต้องการลูกของผู้หญิงเองอันเกิดจากความสงสารลูกในครรภ์และความเชื่อมั่นในศักยภาพของตน การคำนึงถึงความปลอดภัยของตนเองด้วยว่ากลัวผลกระทบจากการยุติการตั้งครรภ์ และความรับผิดชอบของฝ่ายชาย ตลอดจนความเชื่อเรื่องบาปบุญที่เกี่ยวข้องกับศาสนา เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยสนับสนุนและทำให้กรณีศึกษาตัดสินใจดำรงครรรภ์ไว้ตั้งแต่ต้นและไม่เคยคิดที่จะยุติการตั้งครรภ์ของตนเลย

3.2 การตัดสินใจที่จะยุติการตั้งครรภ์

จากผลการศึกษาพบว่า แม้ว่าท้ายสุดแล้วกรณีศึกษาทั้ง 8 ราย จะตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ ดำรงครรรภ์ไว้จนคลอด แต่ก็พบว่า มีกรณีศึกษา 3 ราย ที่เคยตัดสินใจยุติการตั้งครรภ์ของตน และพยายามยุติการตั้งครรภ์ด้วยวิธีการต่างๆ ภายหลังจากที่รับรู้ว่าจะตั้งครรภ์ โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจยุติการตั้งครรภ์ และปัจจัยที่ทำให้ไม่สามารถยุติการตั้งครรภ์ได้สำเร็จ ดังนี้คือ

3.2.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจยุติการตั้งครรภ์

สาเหตุที่ทำให้ผู้หญิงตัดสินใจยุติการตั้งครรภ์ของตนนั้น ประกอบด้วยสาเหตุที่เหมือนและแตกต่างกันออกไป โดยจากผลการศึกษาพบว่า การที่กรณีศึกษาทั้ง 3 ราย พยายามที่จะยุติการตั้งครรภ์ด้วยวิธีการต่างๆนั้น มีสาเหตุที่มาจากทั้งตัวของผู้หญิงเอง แฟน ครอบครัว ทั้งครอบครัว และส่วนใหญ่ก็มีมากกว่าหนึ่งสาเหตุที่ประกอบการตัดสินใจยุติการตั้งครรภ์ ดังนี้

ก. รู้สึกว่าตนเองยังไม่พร้อมที่จะเป็นแม่

เมื่อกรณีศึกษารับรู้ว่าจะตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ก็มีความกังวลต่อปัญหาหรือผลกระทบที่จะตามมามากมาย โดยเฉพาะการตั้งครรภ์นั้น เป็นการตั้งครรภ์ในขณะที่ตนยังอยู่ในช่วงวัยเรียนด้วยแล้ว ความรู้สึกที่ตนเองยังไม่พร้อมที่จะเป็นแม่ ก็ได้กลายมาเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กรณีศึกษาตัดสินใจยุติการตั้งครรภ์ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เออ เรายังเด็กอยู่ เรายังเรียนอยู่ ถ้ามันมาแล้วปัญหาแน่ คือเราก็คเคยเห็นไง ว่าปัญหามันจะตามมาพรวดเลย ยาวเลย เยอะแยะเลย ก็เลยคิดว่า เหยี่ย ไม่ได้นะ อะไอย่างเนี่ย”

(ปู้, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2559)

“พอหมอบอกมาว่าต้อง ทอนนั่นก็ตกใจไปเลยคะ คิดว่าจะทำยังไงดี เพราะว่าเราเองก็ยังไม่เรียนอยู่”

(ปิ่น, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

ข. ฝ่ายชายบอกให้ยุติการตั้งครรภ์

แฟนหรือคู่รักของผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ มักเป็นบุคคลอันดับแรกๆที่จะผู้หญิงเลือกจะเปิดเผยการตั้งครรภ์ และร่วมกันปรึกษาหาทางออกร่วมกัน จากผลการศึกษาพบว่า แฟนของกรณีศึกษารายนี้ แนะนำให้กรณีศึกษายุติการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้น ภายหลังจากที่เธอได้ขอคำปรึกษาจากแฟนและคิดหาทางออกร่วมกันแล้ว ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“بيبคุยกับแฟนสองคน ต่างคนก็ต่างไม่พร้อมทั้งสองคนไง พอมันไม่พร้อมเสร็จ กลัวมันจะมีปัญหาตามมาเยอะอะไรอย่างนี้ ก็เลยคิดเอาออก”

(بيب, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2559)

ค. ความต้องการของครอบครัว

ครอบครัว เป็นกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อชีวิตของกรณีศึกษามาก เพราะกรณีศึกษา ยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน และพึ่งพาครอบครัวในหลายๆด้าน จากผลการศึกษาพบว่า ความต้องการของครอบครัวที่ต้องการให้กรณีศึกษายุติการตั้งครรภ์นั้น ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เธอต้องตัดสินใจยุติการตั้งครรภ์ลง แม้ว่ากรณีศึกษารายนี้จะไม่ได้ต้องการจะยุติการตั้งครรภ์ แต่เมื่อเป็นความต้องการของครอบครัว เธอจึงจำเป็นต้องทำตามความต้องการนั้น ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“พอช่วงหลังๆพอเราถึงبيب พออีกวัน เขาก็ให้ไปเอาออก”

(بيب, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2559)

ง. กลัวถูกทำโทษจากครอบครัว

ด้วยความรู้สึกกลัวว่าครอบครัวจะโกรธ ผิดหวัง และอาจลงโทษด้วยวิธีการต่างๆหากรับรู้เรื่องราวการตั้งครรภ์ กรณีศึกษาจึงเลือกที่จะปิดบังเรื่องนี้กับครอบครัวและตัดสินใจที่จะยุติการตั้งครรภ์ของตน

“หนูคิดจะเอาออกนะ เพราะว่า หนูกลัวว่าพ่อแม่รู้ว่าเรา”

(มาย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2560)

“เรารู้ว่าที่มันตามมานั้นจะเกิดอะไรบ้าง มาเป็นภาพเลย มาเป็นข้อๆเลย มาเหมือนนิยายเลย คือแบบเหมือนโฆษณาเลยอะ ออกมาเป็นแบบนี้เลยอะ จะโดนพ่อทุบไหม อะอย่างนี้”

(بيب, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2559)

3.2.2 วิธีการต่างๆที่ใช้เพื่อยุติการตั้งครรภ์

เมื่อรับรู้ว่าคุณตั้งครรภ์ กรณีศึกษาก็จะพยายามแสวงหาข้อมูล และวิธีการต่างๆ เพื่อยุติการตั้งครรภ์ของตน จากผลการศึกษาพบว่า แม้ว่ากรณีศึกษาบางรายใช้วิธีการยุติการตั้งครรภ์

มากกว่า 1 วิธี แต่ก็ไม่สำเร็จ ทำยสุดแล้วไม่สามารถยุติการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ได้ ก็จำยอมที่จะต้องดำรงครรภ์ไว้ต่อ โดยวิธีการที่กรณีศึกษาเคยพยายามที่จะยุติการตั้งครรภ์ มีดังนี้

ก. รับประทานยาขับเลือด

กรณีศึกษารายหนึ่งเล่าว่า ภายหลังจากที่ทราบว่าคุณตั้งครรภ์ เธอตัดสินใจที่จะยุติการตั้งครรภ์ด้วยตนเอง โดยการรับประทานยาขับเลือด เพราะเธอคิดว่าเป็นวิธีที่ง่ายและสามารถกระทำได้ที่บ้าน แค่เพียงไปหาซื้อยาขับเลือดจากร้านค้า ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เออ พวกแบบนั้นแล พวกสตรีเบนโล กินเข้าไปนิดเดียว ก็คือว่าวันที่รู้เลย กินเข้าไป แต่วามันก็ร้อนท้อง แล้วก็แวนึกในใจกลัว และสุดท้ายก็แบบหยุดกินยา”

(ปั๊, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2559)

ข. การไปสถานบริการทำแท้ง

นอกเหนือจากวิธีการลองรับประทานยาขับเลือดแล้ว กรณีของปั๊ ก็เลือกที่จะไปสถานบริการทำแท้ง เพื่อยุติการตั้งครรภ์ของตน เนื่องจากครอบครัวของเธอไม่ยอมรับและสั่งให้เธอไปสถานบริการเพื่อทำแท้ง ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“หลังจากที่พ่อบอกเราแล้ว เราก็ไปมาสองคลินิก แต่เขาไม่ทำให้”

(ปั๊, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2559)

ค. การไปปรึกษาคลินิกวางแผนครอบครัว

นอกเหนือจากกรณีของปั๊ที่ตัดสินใจยุติการตั้งครรภ์ด้วยการรับประทานยาขับเลือดและไปสถานบริการทำแท้งแล้ว พบว่ายังมีกรณีศึกษาอีก 2 ราย ที่ตัดสินใจไปปรึกษาคลินิกวางแผนครอบครัว เพื่อต้องการยุติการตั้งครรภ์ของตน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“คือเหมือนก็ไปปรึกษาที่คลินิกวางแผนครอบครัวอะคะ ก็ไปชวน”

(เนิน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

“มายไปที่ศูนย์ ไปปรึกษาเขา ว่าถ้าจะเอาออก ทำยังไงได้บ้าง”

(มาย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2560)

3.2.3 ปัจจัยที่ทำให้ไม่สามารถยุติการตั้งครรภ์ได้สำเร็จ

แม้ว่ากรณีศึกษาทั้ง 3 ราย จะพยายามยุติการตั้งครรภ์ด้วยวิธีการต่างๆมากมาย แต่ทำยสุดแล้วก็ไม่สามารถยุติการตั้งครรภ์สำเร็จได้นั้น ก็เพราะเกิดจากปัจจัยต่างๆที่เข้ามาเป็นอุปสรรคต่อการยุติการตั้งครรภ์ โดยจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้ผู้หญิงไม่สามารถยุติการตั้งครรภ์ได้สำเร็จ เกิดจากทั้งปัจจัยภายใน อันประกอบด้วยศาสนาและความเชื่อของผู้หญิงเอง และปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ ดังนี้คือ

ก. ศาสนาและความเชื่อ

ศาสนาและความเชื่อ กลายมาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้กรณีศึกษาไม่สามารถยุติการตั้งครุฑได้สำเร็จ แม้ว่ากรณีศึกษาบางรายจะพยายามหาวิธีการยุติการตั้งครุฑและลงมือปฏิบัติแล้วก็ตาม แต่ก็ด้วยเพราะความหวาดกลัวต่อบาปกรรมที่จะตามมาภายหลังการยุติการตั้งครุฑได้สำเร็จแล้ว หรือเพราะความเชื่อเรื่องการทรงเจ้า หรือสิ่งลึกลับตามคำทักทายของหมอดู ที่แนะนำเด็กที่เกิดมาอาจมีบุญ ที่จะมาช่วยเสริมดวง บารมี ทำให้ชีวิตดีขึ้นเจริญขึ้น เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยขัดขวางที่ทำให้กรณีศึกษาหยุดชะงัก และล้มเลิกความพยายามที่จะยุติการตั้งครุฑนั้น

“กลัวบาปด้วย เพราะว่าเคยไปนั่งกรรมฐาน แล้วพระอาจารย์ก็สอน พระอาจารย์สอน พูดมาคำหนึ่งว่า ถ้าคนเขาจะพูด ก็ให้เขาพูดไปเถอะ พูดไม่นานเดียวเขาก็ลืม เขานินทาได้ เดียวเขาก็ลืม แต่ว่าถ้าบาปอะ ติดตัวไปตลอดชีวิตเลย ให้ตายยังไงก็ติดตัว ก็เลยแบบ เออเนาะ”

(ปู่, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2559)

“แต่ว่าตอนนั้นเราอยู่ในวงการพระด้วย ที่เขาทรงพระอะไรอย่างนี้ มันก็เกี่ยวอยู่นะ ส่วนนี้เขาก็บอกว่าอย่าทำเลย ทำแล้วมันบาปนา จากชีวิตที่ว่า ไปเอาออกก็จริง เรียนจบก็จริง แต่ว่าหลังจากนั้น ชีวิตจะมีแต่ลงเหวนะ เอาไหม หรือถ้าเก็บเอาไว้แล้วถ้าเกิดว่าเขามาเสริมดวงเรา ดวงเราเราจะมีแต่ยิ่งขึ้น ชีวิตยิ่งเจริญขึ้น จะเอาอย่างไร นึกในใจ ละถ้าเรียนจบไปแล้ว ชีวิตจะลงเหว จะทำไปทำไมวะ จะมีไปทำไม เออ เก็บ หลังจากนั้นเลยบอกว่าเก็บ”

(ปู่, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2559)

ข. การถูกปฏิเสธจากสถานบริการทำแท้ง

จากผลการศึกษาพบว่า กรณีศึกษารายหนึ่ง เลือกยุติการตั้งครุฑโดยการมาทำแท้งที่สถานบริการ แต่กลับพบว่า บุคลากรทางการแพทย์ปฏิเสธที่จะทำแท้งให้ โดยเธอก็ไม่ทราบเหตุผลว่าเหตุใดจึงถูกปฏิเสธการทำแท้งนั้น ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เขาไม่ได้บอกเหตุผลนะพี่ แต่เหมือนช่วงนั้น ก็เหมือนประมาณว่า ยังไงอะ ทั้งสองคลินิกเลย อยู่ๆ เขาก็แค่ชวนให้ แล้วเขาก็ปรีนโบชวนให้ แล้วก็คืน ส่งคืน จบ เขาบอกว่าเขาไม่ทำให้ ไม่รู้ว่าเพราะเป็นจรรยาบรรณของเค้า หรือเป็นเพราะอะไร”

(ปู่, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2559)

ค.อายุครรภ์ที่มากเกินไป

อายุครรภ์ที่มากขึ้น ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ขัดขวางการยุติการตั้งครรภ์ของกรณีศึกษา เพราะเมื่อกรณีศึกษาได้ไปปรึกษากับคลินิกการวางแผนครอบครัวแล้ว ก็ถูกปฏิเสธที่จะไม่ทำแท้งให้ ด้วยเหตุผลที่ว่าอายุครรภ์มากเกินไปที่แพทย์จะทำ อาจเสี่ยงต่อการตกเลือดจากการทำแท้งได้ ซึ่งก็ทำให้กรณีศึกษาเกิดความรู้สึกเป็นห่วงตนเอง กลัวอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับตน จึงล้มเลิกความคิดที่จะยุติการตั้งครรภ์ในที่สุด ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“คือเหมือนก็ไปปรึกษาที่คลินิกวางแผนครอบครัวอะคะ ก็ไปชวน
แต่เขาก็ไม่ให้ทำแท้งแล้วตอนนั้น เขาบอกว่ากลัวว่าเด็กโตเกินกว่าที่จะให้
ทำ”

(นีน,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

“ มายไปปรึกษาเขา ว่าถ้าจะเอาออก ทำยังไงได้บ้าง แล้วเขาก็บอก
ว่าห้าเดือนแล้ว ถ้าจะไปเอาออกมันอันตรายนะ หนูก็เลยคิดว่าอันตรายจัง
จั้นไม่เอาออกก็ได้ ก็เลยต้องยอมรับไป”

(มาย,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2560)

จากที่กล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ภายหลังจากที่รับรู้ว่าคุณตั้งครรภ์ กรณีศึกษา ส่วนหนึ่งเคยตัดสินใจยุติการตั้งครรภ์ของตน โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจยุติการตั้งครรภ์ ได้แก่ รู้สึกว่าตนเองยังไม่พร้อมที่จะเป็นแม่ ฝ่ายชายบอกให้ยุติการตั้งครรภ์ ความต้องการของครอบครัว กลัวถูกทำโทษจากครอบครัว ที่เป็นแรงกดดัน ส่งผลให้กรณีศึกษาพยายามยุติการตั้งครรภ์ ด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ รับประทานยาขับเลือด การไปสถานบริการทำแท้ง การไปปรึกษาคลินิกวางแผนครอบครัว แต่เนื่องมาจากอายุครรภ์ที่มากเกินไป การถูกปฏิเสธจากสถานบริการทำแท้ง ตลอดจนความเชื่อและความกลัวบาปตามหลักศาสนา ก็กลายเป็นปัจจัยที่ทำให้กรณีศึกษาเหล่านี้ไม่สามารถยุติการตั้งครรภ์ของตนได้สำเร็จ และจำใจต้องยอมรับการตั้งครรภ์ของตนพร้อมทั้งดำรงครรภ์ต่อไป

สรุปจากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่า เมื่อกรณีศึกษารับรู้ว่าคุณตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์แล้วนั้น ทางเลือกที่เกิดขึ้น แบ่งได้ 2 ทางเลือก ได้แก่ การตัดสินใจดำรงครรภ์ไว้ตั้งแต่รับรู้ว่าคุณตั้งครรภ์ด้วยปัจจัยที่ได้กล่าวไว้แล้ว และการตัดสินใจที่จะยุติการตั้งครรภ์ ผ่านการพยายามหาวิธีการต่างๆ แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ ไม่สามารถยุติการตั้งครรภ์ได้ ท้ายสุดแล้วกรณีศึกษาทั้งหมดจึงต้องตั้งครรภ์ต่อไปจนคลอด กลายเป็นทางเลือกสุดท้ายที่ทุกคนต้องเลือก และเมื่อต้องตั้งครรภ์ต่อไป ก็ส่งผลให้กรณีศึกษาทั้งหมดต่างได้รับผลกระทบและจำเป็นต้องมีการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นนี้ให้ได้ เพื่อให้ตนสามารถดำรงบทบาทการเป็นนักศึกษาและบทบาทของการเป็นแม่ไปในคราวเดียวกัน

ภาคผนวก ข
แนวคำถามสัมภาษณ์การวิจัย

แนวคำถามสัมภาษณ์การวิจัย

เรื่อง ผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรรค์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดหนึ่งในภาคใต้

เริ่มสนทนา ด้วยการแนะนำตนเอง เริ่มพูดคุยซักถามเรื่องทั่วไปกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อสร้างสัมพันธภาพและความคุ้นเคยระหว่างกันในเรื่องต้น พร้อมทั้งชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และการเก็บข้อมูล ตลอดจนประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้เข้าใจและให้ความร่วมมือ และขอให้ผู้ให้ข้อมูลได้ลงนามในหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัยก่อนการให้ข้อมูล และจะขออนุญาตบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยวิธีการบันทึกเสียงด้วยในระหว่างการสัมภาษณ์ หลังจากนั้นจึงเริ่มเข้าสู่การสัมภาษณ์ ซึ่งคำถามที่ผู้วิจัยตั้งไว้เป็นเค้าโครงอย่างคร่าวๆ และครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

- ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานะ ภูมิลำเนาบ้านเกิด ปัจจุบันพักอาศัยอยู่ที่ไหน(บ้าน,หอพัก,บ้านเช่าฯ) และพักอาศัยอยู่กับใคร
- ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครอบครัว สถานภาพของพ่อแม่ การประกอบอาชีพของพ่อแม่ บทบาทและภาระรับผิดชอบของผู้ให้สัมภาษณ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว บุคคลในครอบครัวที่สนิทสนมและไว้วางใจมากที่สุด
- ข้อมูลเกี่ยวกับแฟนของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ แฟนอายุเท่าไร การศึกษา อาชีพ เจอแฟนตั้งแต่เมื่อไร รู้จักกันได้อย่างไร ใครเป็นคนทำความรู้จัก วิธีการทำความรู้จักเป็นอย่างไร คบกันมานานเท่าไรจึงคบกันแบบแฟน การพัฒนาความสัมพันธ์เป็นอย่างไร การตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์กับแฟนครั้งแรกเมื่อไหร่ เพราะอะไรถึงตัดสินใจในครั้งนั้น การมีเพศสัมพันธ์ครั้งนั้นเป็นไปด้วยความสมัครใจ ยินยอมหรือไม่อย่างไร และได้มีการคุมกำเนิดหรือป้องกันหรือไม่อย่างไร หลังจากนั้นเจอกับแฟนบ่อยแค่ไหน และมีการคุมกำเนิดหรือป้องกันจากการมีเพศสัมพันธ์หรือไม่อย่างไร และปัจจุบันยังคบหากับแฟนคนนี้อยู่หรือไม่ เพราะเหตุใด

ส่วนที่2 แนวคำถามเกี่ยวกับการตั้งครรรค์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา

- ทราบได้อย่างไรว่าตั้งครรรค์ ในขณะที่ทราบตั้งครรรค์ได้ก็เดือนแล้ว รู้สึกอย่างไรเมื่อทราบว่าตั้งครรรค์
- เมื่อทราบที่ตั้งครรรค์ ได้ปรึกษาหรือขอคำแนะนำจากใครหรือไม่ อย่างไร
- คิดว่าการตั้งครรรค์นี้เกิดจากสาเหตุอะไร
- เคยคิดที่จะยุติการตั้งครรรค์หรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไรบ้าง หากเคยคิดที่จะยุติการตั้งครรรค์ สาเหตุใดที่นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงความคิดดังกล่าว

- ฝ่ายชายทราบหรือไม่ แสดงออกอย่างไร คิดเห็นและรู้สึกอย่างไรต่อคำพูดและ
ปฏิกิริยาเหล่านั้น

- ครอบครัว/เพื่อน ทราบว่าตั้งครรภ์หรือไม่ ทราบตอนไหน ได้พูดคุยกันเรื่องใดบ้าง
หลังจากคุยแล้วมีความรู้สึกอย่างไร เกิดอะไรขึ้นบ้างหลังจากนั้น

- คนในชุมชน หรือคนรู้จัก ทราบว่าตั้งครรภ์หรือไม่ คิดว่าผู้อื่นคิดเห็นอย่างไรกับการ
ตั้งครรภ์ของตนเอง เคยเจอเหตุการณ์อะไรที่ทำให้คิดเช่นนั้น และมีความรู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์ที่
เกิดขึ้น

- ในขณะที่ตั้งครรภ์อาศัยอยู่กับใคร มีใครแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือบ้างในขณะที่
ตั้งครรภ์

ส่วนที่ 3 แนวคำถามเกี่ยวกับผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึง
ประสงค์ของนักศึกษา

- นับตั้งแต่ผู้ให้สัมภาษณ์ตั้งครรภ์ เกิดปัญหาหรือผลกระทบทางด้านร่างกาย
ผลกระทบด้านอารมณ์และจิตใจ ผลกระทบด้านสังคม ผลกระทบด้านเศรษฐกิจอย่างไรบ้าง

- ผู้ให้สัมภาษณ์มีการปรับตัวอย่างไร ตั้งแต่ช่วงที่รู้ว่าตนตั้งครรภ์จนกระทั่งหลัง
คลอดถึงปัจจุบัน ทั้งการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ ที่เกี่ยวกับความเชื่อ ความคาดหวัง ศีลธรรม
ภาพลักษณ์และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองอย่างไรบ้าง เพื่อให้สามารถดำรงครรภ์ต่อไปได้อย่าง
เข้มแข็ง มีการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่อย่างไร ทั้งบทบาทของการเป็นแม่ ภาระบทบาทของการเป็น
นักศึกษา เพื่อสามารถแสดงบทบาทของตนได้ตามปกติ และมีการปรับตัวที่ต้องมีความสัมพันธ์ที่
เกี่ยวข้องและพึ่งพาอาศัยกันและกันกับเพื่อนหรือคนอื่นๆในสังคมอย่างไร เพื่อให้ตนสามารถดำรง
บทบาทของการต้องเป็นแม่ที่ตั้งครรภ์ และบทบาทของการเป็นนักศึกษาไปในคราวเดียวกันได้

ภาคผนวก ค
หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย

หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้าขอแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยเรื่อง...ผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา...ชื่อผู้วิจัย...นางสาวอังคณา...ณรงค์ฤทธิ์...
โทรศัพท์...0894654982...

โดยข้าพเจ้าได้รับทราบเกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการ ดังต่อไปนี้

- เหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการวิจัย
- เหตุผลและคุณสมบัติที่เหมาะสมของบุคคลที่ได้รับการเชิญชวนให้เข้าร่วมวิจัย
- ระยะเวลาที่ต้องเข้าร่วมการวิจัย ซึ่งจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์ครั้งละ 1-2 ชั่วโมง ทั้งนี้การสัมภาษณ์ครั้งต่อไป จะมีการนัดหมายตกลงกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูล

- รายละเอียดขั้นตอนต่างๆ ในการวิจัยที่ผู้ให้ข้อมูลจะต้องปฏิบัติหรือได้รับการปฏิบัติ โดยเมื่อผู้ให้ข้อมูลแสดงเจตนายินยอมในการให้ข้อมูลเพื่อการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูล ตามวันเวลาที่นัดหมาย โดยในขณะที่สัมภาษณ์ผู้วิจัยจะขออนุญาตจดบันทึกข้อความหรือบันทึกเสียงสนทนาด้วย ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิที่จะขออนุญาตให้มีการจดบันทึกเสียงหรือไม่ก็ได้ และตลอดการวิจัยผู้วิจัยจะเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ เคารพในความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล

- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัยครั้งนี้ คือข้อมูลของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ ตลอดจนหน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้น เล็งเห็นถึงความต้องการของนักศึกษาที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และหาแนวทางการช่วยเหลือที่เหมาะสม นำไปสู่การวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาต่อไป

- การปกป้องข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมการวิจัย โดยผู้วิจัยขอรับรองว่าจะรักษาข้อมูลของท่านเป็นความลับ ทั้งนี้จะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล และการรายงานผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลโดยรวม เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบอันเป็นเหตุให้ผู้ให้ข้อมูลเสียหาย เสื่อมเสียเกียรติ ชื่อเสียง

- ผู้เข้าร่วมการวิจัยมีสิทธิยุติการให้สัมภาษณ์ หรือไม่ตอบคำถาม หรือออกจากกรการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อการดำเนินชีวิตของท่าน

ทั้งนี้ หากข้าพเจ้ามีข้อสงสัยในการเข้าร่วมวิจัย ข้าพเจ้ามีสิทธิซักถามผู้วิจัยได้ในระหว่างเข้าร่วมวิจัย และหากการกระทำหรือคำชี้แจงของผู้วิจัยไม่เป็นที่พอใจ ข้าพเจ้ามีสิทธิปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยได้ทันที

ลายเซ็นผู้เข้าร่วมวิจัย.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลายเซ็นนักวิจัย.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(.....)

ภาคผนวก ง
รายงานบทความการประชุมวิชาการระดับชาติ

สำเนาต้นฉบับที่ได้รับการตอบรับนำเสนอบทความในการประชุมวิชาการระดับชาติ

1. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ครั้งที่ ๙ ในหัวข้อ “การบูรณาการงานวิจัย เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน” วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

OA17011-3

ที่ ศธ ๐๓๐๖/ว๐๘๘๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
อ.เมือง จ.ภูเก็ต ๘๓๐๐๐

๒๘ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาบทความวิจัย

เรียน น.ส.อังคณา ณรงค์ฤทธิ์

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิจัย เรื่อง ผลกระทบจากการตั้งครุภัณฑ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา : กรณีศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ ประเภท บรรยาย สาขา สังคมศาสตร์และบริหารธุรกิจ เพื่อนำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ครั้งที่ ๙ ในหัวข้อ “การบูรณาการงานวิจัย เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน” วันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการคัดกรองบทความวิจัยได้พิจารณาบทความของท่านแล้ว โดยบทความของท่าน “ผ่านการประเมิน” และได้รับการพิจารณาให้เข้าร่วมนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการดังกล่าว

ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยฯ จะแจ้งรายละเอียดกำหนดการการนำเสนอให้ทราบอีกครั้งผ่านทางเว็บไซต์ <http://seminarresearch.pkru.ac.th>

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ขอขอบคุณอย่างยิ่ง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.กุลวรา สุวรรณพิมพ์)
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

สถาบันวิจัยและพัฒนา

โทร. ๐-๗๖๒๑-๑๘๕๗, ๒๔๐๗๔-๗, ๒๒๒๓๗๐ ต่อ ๓๔๑๐, ๗๔๐๑

โทรสาร ๐-๗๖๒๑-๑๗๗๘

ผลกระทบจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา : กรณีศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้

Impacts Resulting from Unwanted Pregnancy among Students : A Case Study of a Province in the Southern Part of Thailand

อังคณา ณรงค์ฤทธิ์¹ มาลี สบายยิ่ง²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท, หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โทรศัพท์ 089-4654982 อีเมลล์ purefai07@gmail.com

¹Master's Degree Student, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University. Tel 089-4654982 Email: Purefai07@gmail.com

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

²Assist.Prof.Dr., Lecturer at Department of Education, Foundation, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตกับนักศึกษาที่เคยตั้งครรภ์ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา แล้วเลือกดำเนินการตั้งครรภ์ต่อไปจนคลอด จำนวน 7 ราย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย จำแนกผลกระทบออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านร่างกาย ผลกระทบด้านร่างกายแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงตั้งครรภ์จนถึงคลอด ได้แก่ อาการแพ้ท้อง รู้สึกอึดอัด ไม่สามารถคลอดลูกได้เองตามธรรมชาติต้องใช้วิธีการผ่าคลอด และช่วงหลังคลอด ได้แก่ มีการเปลี่ยนแปลงของน้ำหนักตัว มีรอยแตกหลายบริเวณหน้าท้อง 2) ด้านอารมณ์และจิตใจ ได้แก่ รู้สึกกลัว เศร้า ท้อแท้ เคยคิดฆ่าตัวตาย รู้สึกผิด ละอายใจ รู้สึกวิตกกังวล 3) ด้านสังคม ได้แก่ การไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว การได้รับคำติฉินนินทาหรือดูถูกจากคนรอบข้าง ต้องใช้ชีวิตแบบปิดบังหลบซ่อน ไม่สามารถทุ่มเทกับการเรียนได้เต็มที่ การทะเลาะเบาะแว้งกับแฟนและการเลิกรา 4) ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ภาระค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น การมีหนี้สิน

คำสำคัญ: การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์, ผลกระทบ, นักศึกษา, แม่วัยรุ่น

Abstract

The objective of this article was to explore impacts resulting from unwanted pregnancy among students. Data of this qualitative study was collected through in-depth interviews and observation on seven students who were pregnant during their tertiary study and opted to continue their pregnancy until giving birth. The data were analyzed descriptively.

The study found that the impacts could be classified into four aspects as follows. 1) physical impacts which were divided into two phases: the pregnancy period—nausea and vomiting of pregnancy (NVP), feel uncomfortable, inability to give birth the natural way and needing a caesarean section; and the post-delivery period—bodyweight change and stretch marks of the abdominal area. 2) emotional and mental impacts—feeling afraid, sad, discouraged, suicidal, guilty, embarrassed and worried. 3) social impacts—not being accepted by family, being blamed or despised by surrounding people, having to live secretly, inability to be fully dedicated to studies, quarrelling with the partner and being estranged. 4) economic impacts—increased expenses and being in debt.

Keyword: unwanted pregnancy, impact, student, teenage mother

บทนำ

การตั้งครรภ์ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีความสำคัญครั้งยิ่งใหญ่ในชีวิตของผู้หญิง ผู้ที่ต้องมารับบทบาทของการเป็นแม่ ต้องอุ้มท้องและให้กำเนิดลูกที่มาจากเลือดเนื้อของเธอเอง เปรียบเสมือนช่วงเวลาแห่งความปลื้มปิติของครอบครัวที่รอคอยรับการเกิดขึ้นของชีวิตใหม่ แต่ขณะเดียวกันหากการตั้งครรภ์นั้นเป็นการตั้งครรภ์ที่ยังไม่พร้อมหรือไม่พึงประสงค์ เป็นการตั้งครรภ์ที่สังคมไม่ได้คาดหวัง การปฏิบัติและความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อผู้หญิงที่ตั้งครรภ์นั้นย่อมแตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์นั้นเกิดขึ้นกับหญิงวัยรุ่นที่ยังเป็นนักศึกษา

ปัจจุบันปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์หรือไม่พร้อมในกลุ่มวัยรุ่นหญิง ยังคงเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ แม้หลายหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมจะให้ความสำคัญและตื่นตัวที่จะหามาตรการป้องกันและแก้ไข แต่สถานการณ์การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์นี้ก็ยังคงพบว่าเป็นกันทั่วโลก โดยข้อมูลล่าสุดจาก World Health Statistics 2013 ได้รายงานอัตราการเกิดมีชีพเฉลี่ยทั่วโลกในมารดาอายุ 15-19 ปี ระหว่างปี พ.ศ.2549-2553 เฉลี่ยอยู่ที่ 48.9 ต่อประชากรหญิงในกลุ่มเดียวกัน 1,000 คน (บุญฤทธิ์ สุจริตน์,2557) สำหรับในประเทศไทย ข้อมูลจากสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ ปี 2558 ที่รายงานถึงสถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชน ปี 2558 พบว่า อัตราการคลอดของหญิงอายุ 15-19 ปี ณ ปี พ.ศ.2546 เท่ากับ 39.2 ต่อประชากร 1,000 คน และมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยในปี 2555 มีอัตราสูงสุดที่ 53.4 และค่อยๆลดลง จนมาถึงในปี 2558 ที่อัตรา 44.3 ต่อประชากรหญิง 1,000 คน

การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่น เป็นปรากฏการณ์ที่เชื่อมโยงกับประเด็นต่างๆ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ ความเชื่อ ค่านิยม การเมืองและกฎหมาย อีกทั้งหญิงที่ตั้งครรภ์เหล่านี้ ต่างต้องเผชิญกับผลกระทบจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์หลายๆด้าน ทั้งผลกระทบต่อร่างกายอันเกิดจากการตั้งครรภ์ในขณะที่ยังน้อย ส่งผลให้เกิดภาวะแทรกซ้อนมากมายทั้งในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอดและหลังคลอด ได้แก่ การมีภาวะโลหิตจาง ภาวะทุพโภชนาการ การเจริญเติบโตของกระดูกเชิงกรานยังไม่สมบูรณ์ ทำให้คลอดลำบาก ต้องผ่าท้องทำคลอดเพิ่มถึง4เท่า เมื่อเทียบกับมารดาอื่น (มาลี เกื้อนพกุล,2554) ผลกระทบด้านอารมณ์และจิตใจ เนื่องจากสิ่งที่เกิดขึ้นนี้สร้างความเปลี่ยนแปลงต่อชีวิตของเธอโดยเฉพาะด้านจิตใจ ทั้งความเครียด ความวิตกกังวล ความทุกข์มากมายจากการรับรู้ของพวกเธอที่มีต่อตนเองและสังคมรอบข้าง (หทัยทิพย์ ไชยวาที ,2551) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจที่ต้องมีค่าใช้จ่ายและการรับผิดชอบมากขึ้น ประกอบกับตัววัยรุ่นเองที่ยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ไม่ได้ประกอบอาชีพ และผลกระทบด้านสังคม การไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว สังคม ทำให้ต้องแยกจากสังคม กลุ่มเพื่อน อาจต้องเลี้ยงดูบุตรตามลำพังเนื่องจากสามีไม่ยอมรับ หรือถ้ามีการสมรสอัตราการหย่าร้างของคู่สมรสวัยรุ่นก็มีอัตราการหย่าร้างที่สูง (มาลี เกื้อนพกุล,2554) โดยเฉพาะหากวัยรุ่นหญิงที่กำลังอยู่ในช่วงศึกษา ตัดสินใจเลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อจนคลอด บุตรและศึกษาต่อไปพร้อมๆกัน ย่อมหมายถึงการพร้อมที่จะยอมรับภาระหน้าที่ของการเป็นแม่ที่กำลังจะตามมาควบคู่ไปกับบทบาทของการเป็นนักศึกษา และยอมรับผลจากการตั้งครรภ์และการคลอดบุตรก่อนวัยอันควร

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นจังหวัดหนึ่งของภาคใต้ที่มีความเจริญทางด้านทางท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ มีมหาวิทยาลัยในพื้นที่ทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชนถึง 5 แห่ง และมีจำนวนนิสิตนักศึกษาเป็นจำนวนมากที่มาจากหลากหลายพื้นที่ อีกทั้งจากรายงานสถิติการคลอดของแม่วัยรุ่นประเทศไทยจากการสำรวจในปี 2556 และจำแนกเป็นรายจังหวัด (สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์,2557) ยังพบว่าพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นพื้นที่ที่มีอัตราการคลอดบุตรของแม่วัยรุ่นที่มีอายุ 15-19 ปี สูงถึง 51.2 ต่อประชากรหญิงวัยเดียวกัน 1,000 คน คิดเป็นจำนวนทั้งสิ้น 2,725 คน ซึ่งเป็นสถิติตัวเลขที่ค่อนข้างสูง ฉะนั้นจากปรากฏการณ์การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่ยังคงต้องพึ่งพาครอบครัว เป็นความคาดหวังจากครอบครัวและสังคมว่าพวกเขาเหล่านั้นที่ต้องเรียนหนังสือ ไม่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ขึ้นและเลือกที่จะดำรงครรภ์ต่อไปพร้อมกับกับครอบครัวแล้วนั้น จึงเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่น่าศึกษาว่า พวกเขาได้รับผลกระทบใดบ้างจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์นี้

งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษาเป็นอย่างไรบ้าง ซึ่งการทำความเข้าใจถึงผลกระทบจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษานี้ อาจเป็นหนทางหนึ่งที่ช่วยให้สังคมได้รับรู้และเกิดความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมนี้จากข้อมูลในระดับบุคคลเป็นสำคัญ เพราะใน

ความเป็นจริงแล้ว ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทุกคนในสังคม ที่สามารถช่วยกันป้องกันดูแลและช่วยประคับประคองทั้งแม่และเด็กให้อยู่รอดปลอดภัย สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างปกติ

วัตถุประสงค์

ศึกษาผลกระทบจากการตั้งครกไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งอยู่ในกลุ่มการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) ประเภทการศึกษาเฉพาะกรณีเชิงพหุ (multiple case study) ที่มีจำนวนกรณีศึกษามากกว่า 1 กรณี โดยมีขั้นตอนในการศึกษาดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาที่เคยตั้งครกในขณะกำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาแล้วเลือกดำเนินการตั้งครกต่อไปจนตลอดจำนวน 7 ราย และเนื่องจากการเข้าถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทำได้ยาก จึงใช้วิธีการที่เรียกว่า Snowball ซึ่งเป็นวิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลจากการแนะนำต่อๆ กันไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาและเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้คือ

2.1 การเตรียมผู้วิจัย ผู้วิจัยมีความจำเป็นต้องเตรียมตัวเองเพื่อให้พร้อมสำหรับการเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ สังเกต และจดบันทึกภาคสนาม

2.2 การเตรียมสถานที่และเวลา ผู้วิจัยมีการเตรียมสถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ที่มีความเป็นส่วนตัว และสะดวกต่อผู้ให้ข้อมูล รวมถึงวัน เวลาที่ผู้ให้ข้อมูลสะดวก และไม่กระทบกับการศึกษาหรือการทำงานของผู้ให้ข้อมูล

2.3 การเตรียมผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้นัดเจอกับผู้ให้ข้อมูลตามลำพังและเปิดเผยตนเองให้ผู้ให้ข้อมูลได้รู้จัก เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพ พูดคุย รับฟังเรื่องราวต่างๆ จนผู้ให้ข้อมูลรู้สึกไว้วางใจ และเห็นว่าผู้วิจัยมีความจริงจัง หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงค่อยดำเนินการนัดเจอผู้ให้ข้อมูลเพื่อทำการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกต

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก พร้อมกับการสังเกตและจดบันทึกสิ่งต่างๆ

3. วิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยการนำข้อมูลที่ได้ออกจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และข้อมูลจากการสังเกต จดบันทึก หรือจากการบันทึกเทปมาทำการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อจัดเรียงหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ โดยเลือกวิธีการแบบพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งเน้นการตีความและการให้ความหมายกับกรณีศึกษาอย่างคลุ่มลึกและรอบด้าน

4. การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล

การศึกษาระดับอุดมศึกษาผลกระทบจากการตั้งครกไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจะสอบถามความยินยอมแบบสมัครใจจากผู้ให้ข้อมูล และขอให้ผู้ให้ข้อมูลได้ลงนามในหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัยก่อนการให้ข้อมูล พร้อมทั้งชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและการเก็บข้อมูล ตลอดจนประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้เข้าใจและให้ความร่วมมือ และตลอดการวิจัยจะเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เคารพในความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล และให้ความมั่นใจว่าข้อมูลที่ได้อาจจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่ออันเป็นเหตุให้ผู้ให้ข้อมูลเสียหาย เสื่อมเสียเกียรติชื่อเสียง และหากผู้ให้ข้อมูลต้องการยุติการให้สัมภาษณ์ก็สามารถทำได้ทุกเมื่อ

ผลการวิจัย

การตั้งครกไม่พึงประสงค์ถือเป็นช่วงวิกฤตหนึ่งในชีวิตของผู้หญิง โดยเฉพาะผู้หญิงที่ยังเป็นนักศึกษา อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ไม่ได้สมรสตามประเพณี และตัดสินใจที่จะดำรงครกต่อไป ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตามย่อมนำมาซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมามากมาย ซึ่งในการศึกษาระดับอุดมศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการตั้งครกไม่พึงประสงค์ของกรณีศึกษาแยกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ผลกระทบด้านร่างกาย

วัยรุ่น เป็นช่วงต้นของวัยเจริญพันธุ์ที่ยังต้องอาศัยการพัฒนาของระบบต่างๆของร่างกายเพื่อให้พร้อมที่จะตั้งครรภ์ การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจึงนำมาซึ่งปัญหาด้านสุขภาพมากกว่าผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ในวัยอื่น (ทรงยศ พิลาสันต์ ,2557) ซึ่งจากการศึกษาในครั้งนี้ เมื่อกรณีศึกษาตั้งครรภ์ขึ้นและตัดสินใจที่จะดำรงครรภ์ไว้ ในขณะที่ยังเป็นนักศึกษาอยู่ด้วยแล้วนั้น ส่งผลให้พวกเธอต้องเผชิญกับผลกระทบด้านร่างกายอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่เกิดจากภาวะการตั้งครรภ์ ซึ่งผู้วิจัยจะขอเสนอเป็น 2 ช่วง ดังนี้

1.1 ช่วงตั้งครรภ์จนถึงช่วงคลอด ผลกระทบด้านร่างกายที่เกิดขึ้นในช่วงนี้มีดังนี้

1.1.1 อาการแพ้ท้อง

เป็นอาการที่เกิดขึ้นระหว่างการตั้งครรภ์ ได้แก่ อาการวิงเวียนศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน เหนื่อยง่าย โดยเฉพาะเมื่อมีอาการแพ้ท้องในช่วงระหว่างเรียน ส่งผลให้กรณีศึกษาบางรายไม่สามารถเรียนหรืออ่านหนังสือได้อย่างเต็มที่เนื่องจากความไม่สบายกายที่เกิดขึ้น และกรณีศึกษาบางรายต้องพยายามปิดบังอาการของตนเพื่อไม่ให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนหรือผู้อื่นรู้ เกิดเป็นความยากลำบากในการใช้ชีวิตประจำวัน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

"ทำยังไงก็ได้ อย่าให้มีเสียง อ้วกมีเสียงมันก็ทรมานอยู่แล้วนะที่ แต่อันนี้ต้องเก็บเสียงตัวเองอีก

นี่ดี โอ้ย เหมือนใส่จะหลุดออกมาเลยอะ"(เป็อบ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2559)

"ก็มีบางทีเราขี้เกียจไปเรียน อยากนอนพัก เพราะเราท้องแล้วรู้สึกเหนื่อยอะ" (ปัด,สัมภาษณ์

เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2560)

1.1.2 รู้สึกอึดอัด

การเจริญเติบโตของลูกในครรภ์ ส่งผลให้กรณีศึกษาเกิดความรู้สึกอึดอัด ไม่สบายกายและสร้างความยุ่งยากในการใช้ชีวิตประจำวันและการเรียน โดยจากการศึกษาพบว่า กรณีศึกษาบางรายมีความรู้สึกหายใจไม่สะดวก มีอาการจุกที่ท้อง ส่งผลให้ไม่สามารถเรียนหนังสือได้อย่างเต็มที่ บางรายต้องเลือกโต๊ะเก้าอี้ในชั้นเรียนที่มีขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อไม่ให้ท้องของตนชนคานกับโต๊ะขณะเรียน และต้องซื้อชุดนักศึกษาใหม่ที่มีขนาดใหญ่ขึ้น ดังบทสัมภาษณ์ที่ว่า

"เวลาเราเรียนอะ สักช่วงสิบโมงมันจะตื่น แล้วมันจะเจ็บไปพักนึง แล้วมันจะตื่นอีกทีตอนเราจะ

นอน โห้ออึดอัดมัน มันหิบบ่อยอยู่ในท้องจ้ะ"(เป็อบ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2559)

"ตอนนั้นนั่งที่ห้องเรียน ท้องก็ตืดเก้าอี้แล้วอะ ในห้องเรียน ท้องโตมาก ก็ต้องหาโต๊ะใหญ่ๆนั่ง"

(นีน,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

"โอโฮ อึดอัดมากอะ แล้วเราต้องใส่ชุดนักศึกษาคิดดู แปะเก้าอี้เดือนต้องใส่อยู่ กระโปรง เสื้อก็คือ

ต้องไปซื้อใหม่หมดเลย เอาที่ใหญ่ที่สุดทั้งสองอย่างเลย" (นีน,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

1.1.3 ไม่สามารถคลอดลูกได้เองตามธรรมชาติต้องใช้วิธีการผ่าคลอด

จากการสัมภาษณ์ มีกรณีศึกษา 3 ราย ที่ต้องใช้วิธีการผ่าคลอดเพราะตนมีรูปร่างเล็ก ลูกในครรภ์ตัวโต และต้องผ่าคลอดเพราะสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรงเนื่องจากเคยประสบอุบัติเหตุมาก่อน ดังบทสัมภาษณ์ที่ว่า

"ผ่าคะเพราะว่าเกิดเองไม่ได้ เคยประสบอุบัติเหตุรถคว่ำ แล้วก็กระดูกเชิงกรานหัก หมอกระดูก

บอกคลอดเองไม่ได้แล้ว แบบนี้ต้องผ่าอย่างเดียว"(นีน,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

"ผ่า เพราะว่าลูกตัวใหญ่มาก หมอเขานั่งเข็ควีครูดท้ายดู น้าหนักลูกประมาณสามพันกว่า หมอ

บอกว่าแล้วแม่ตัวเล็กท้องจะใหญ่ จะเกิดยากมาก (แนน,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2560)

1.2 ช่วงหลังคลอด ผลกระทบด้านร่างกายที่เกิดกับกรณีศึกษาในช่วงนี้ มีดังนี้

1.2.1 มีการเปลี่ยนแปลงของน้ำหนักตัว

การเปลี่ยนแปลงของน้ำหนักตัว ได้แก่ น้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้นภายหลังการคลอดนั้น ส่งผลให้กรณีศึกษา รู้สึกสูญเสียความเชื่อมั่นเนื่องจากสรีระร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไป ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

"เมื่อก่อนกางเกงเบอร์เอสสี่ได้ ละเป็นคนตัวเล็กไม่เคยอ้วน ตอนนี่คือขยายหมด รูปร่างเปลี่ยน

ไม่สามารถกลับไปใส่กางเกงตัวเก่าได้อีกเลย" (เป็อบ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2560)

1.2.2 มีรอยแตกลายบริเวณหน้าท้อง

รอยแตกหลายบริเวณหน้าท้องของกรณีศึกษานั้นเกิดขึ้นเนื่องจากการขยายตัวของผิวหนังบริเวณหน้าท้องในช่วงตั้งครรภ์ ส่งผลให้กรณีศึกษารู้สึกขาดความมั่นใจในรูปลักษณ์ของตนเอง ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“คือมีรอยแผลเป็นค้ำหลังคลอดเยอะเลยคะ” (กุก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2560)

“ท้องแตกหลายมาก น่าเกลียดเลยอะ เสียโฉมเลย”(นีน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

จากที่กล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ผลกระทบด้านร่างกายที่เกิดขึ้นกับกรณีศึกษา อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเพราะมีภาวะการตั้งครรภ์ ประกอบกับกรณีศึกษายังคงเป็นนักศึกษา เมื่อตัดสินใจดำรงครรภ์ไว้ในสภาวะที่ตนยังไม่มีความพร้อมและเรียนอยู่ด้วยนั้น นำมาซึ่งความไม่สบายกายและความยากลำบากในการดำเนินชีวิตในช่วงระหว่างตั้งครรภ์จนกระทั่งคลอด อีกทั้งรอยแตกหลายบริเวณหน้าท้องที่เกิดขึ้นภายหลังการคลอด และการเปลี่ยนแปลงของน้ำหนักตัวที่ทำให้สรีระร่างกายเปลี่ยนแปลงไป ไม่อาจหวนกลับคืนสู่สภาพเดิมได้ ยังส่งผลให้กรณีศึกษารู้สึกกังวล และขาดความมั่นใจในรูปลักษณ์ของตนเองอีกด้วย

2. ผลกระทบด้านอารมณ์และจิตใจ

เนื่องด้วยเพราะยังคงอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน เมื่อกรณีศึกษาตัดสินใจดำรงครรภ์ไว้จนกระทั่งคลอด ต่างก็ต้องเผชิญกับความทุกข์มากมายที่เข้ามาในชีวิต เป็นความทุกข์ที่ไม่ได้เกิดจากความไม่พร้อมทางร่างกาย หรือทางสภาพจิตใจเพียงเท่านั้น แต่ยังเกิดจากสังคมภายนอกด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นความคาดหวัง ความกดดันต่างๆ จากครอบครัว หรือจากบรรพบุรุษในสังคม ซึ่งจากการศึกษาวิจัยจะนำเสนอเกี่ยวกับผลกระทบด้านอารมณ์และจิตใจที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ดังนี้

2.1 รู้สึกกลัว

การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของกรณีศึกษา เป็นการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นในสภาวะที่พวกเขายังไม่พร้อม และขัดต่อบรรพบุรุษของสังคมไทย ฉะนั้นเมื่อกรณีศึกษารู้ว่าตนตั้งครรภ์ ก็จะมีความรู้สึกกลัวเกิดขึ้น ได้แก่ ความกลัวที่จะถูกลดโทษจากครอบครัวและสังคม กลัวความลับจะถูกเปิดเผย กลัวจะถูกออกจากการศึกษา ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เรารู้ว่าที่มันตามมานั้นจะเกิดอะไรบ้าง มาเป็นภาพเลย มาเหมือนนิยายเลย คือแบบเหมือน

โฆษณาเลยอะ จะโดนพ่อทุบโหม อะโรยอย่างนี้”(เป็บ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2559)

“กลัวว่าท้องเราจะใหญ่ แล้วเพื่อนจะเห็น เพื่อนที่ภาคไม่เท่าไร แต่เพื่อนคนอื่น เขาไม่รู้ว่าเราจะว่าหรือคิดยังไงกับเรา”(นัท, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2560)

“กลัวข้างหน้า เราตัดสินใจลงไปว่าเราเก็บ แล้วอยู่ๆวันนึงเรื่องหลุดขึ้นมา” (เป็บ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2559)

“คือเอฟไม่กล้าบอก เพราะเอฟกลัวบอกไปแล้วเอฟจะไม่ได้เรียน คือเอฟกลัวมากกว่าจะไม่ได้เรียน” (เอฟ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2559)

2.2 เศร้า ท้อแท้ เคยคิดฆ่าตัวตาย

ภายใต้สภาวะที่ต้องตั้งครรภ์ เปลี่ยนจากชีวิตวัยรุ่นที่มีอิสระมาดำรงบทบาทของความเป็นแม่อย่างกะทันหัน ในขณะที่ยังคงต้องเรียนหนังสือไปด้วย และต้องคอยหลบซ่อนปิดบังเรื่องการตั้งครรภ์ของตนกับคนรอบข้างด้วยนั้น ส่งผลให้กรณีศึกษา มีความรู้สึกเศร้า ท้อแท้ ไม่สามารถหาทางออกที่เหมาะสมให้กับชีวิตได้ จนทำให้กรณีศึกษาบางรายก็เคยคิดหาทางออกด้วยวิธีการฆ่าตัวตายมาแล้วเช่นกัน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“ช่วงนั้นท้อซิบหายเลย พ่อแม่จะจับติดโหม จะแพ้โหม จะมีปัญหาตอนหลังโหม คือแบบบางทีพอมิเรื่องอะไรนิดๆหน่อยๆมากระทบกับใจอะ มันจะแบบควาน์เลยนะพี่ เฟลมากเลย คือแบบคิดว่า กูน่าจะตายไปให้พ้นๆเลย มันจะได้จบๆไป”(เป็บ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2559)

“คือตอนนั้นหนูท้อใจไปเลยอะ ไม่อยากเรียนแล้ว ไม่อยากเรียนเลย แต่แฟนพูดขึ้นมา ทำให้หนูรู้สึกว่าการต้องทำทุกอย่างเพื่อลูกนะ เต็มต่อไปข้างหน้าคือลูกอะ ถ้าเราไม่ทำอะ ลูกเขาจะลำบาก หนูก็เลยสู้ สู้จนถึงทุกวันนี้แหละ” (กุก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2560)

2.3 รู้สึกผิด ละอายใจ

จากการศึกษา พบว่า กรณีศึกษาบางราย เป็นลูกสาวคนโต หรือเป็นลูกสาวคนเดียวของครอบครัว เป็นความหวังของพ่อและแม่ การตั้งครุฑในขณะที่ยังเรียนอยู่นี้จึงเปรียบเสมือนเป็นการทำลายความหวังต่างๆที่พ่อแม่และครอบครัวตั้งไว้ ทำให้ครอบครัวเสียใจ และยังสร้างความอับอาย เสื่อมเสียชื่อเสียงให้ครอบครัวและคนที่เธอรักด้วย จึงทำให้พวกเธอรู้สึกผิดและละอายใจต่อสิ่งที่ได้กระทำไป ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“อู๋ บาบเรียนนะ ในความรู้สึกหนู คือเราเป็นลูกคนโต แล้วเขาคาดหวังว่าเราน่าจะไปได้ดี ได้ทำให้เขาภูมิใจมากกว่านี้ แต่คือเราไม่ใช่ใจ” (พราว, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2560)

“รู้สึกผิดนั่นแหละ กลัวพ่อกับแม่ไม่รอด พ่อเป็นตำรวจแม่เป็นครู แต่เราทำตัวแบบนี้เพราะสังคมเขาก็กว้างใจ เพื่อนเขาเยอะ” (เอฟ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2560)

“ก็คือสงสารแม่ใจ ที่ท้องก่อนก็คือแม่ก็เสียใจและผิดหวังเหมือนกันเพราะก็อยากให้เราได้เรียนจบ ทำงานมั่นคง แต่งงานอะไรก่อน แล้วค่อยมีลูก เออเราก็รู้สึกผิด เราต้องทำให้ได้ต้องเรียนต้องไม่หยุด ต้องฝ่าฟันอุปสรรคทุกอย่างไปให้” (นีน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

2.4 รู้สึกวิตกกังวล

ภายหลังจากที่รู้วาทนตั้งครุฑนั้น กรณีศึกษาต่างมีความรู้สึกกังวลเกิดขึ้น ได้แก่ กังวลเกี่ยวกับอนาคต กังวลถึงสุขภาพของลูกในครรภ์ กังวลในเรื่องของการตั้งครุฑที่กระทบกับการเรียน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า “ไม่รู้จะหาทางออกยังไง เราไม่รู้เลยว่าข้างหน้าจะเจออะไรอีกจะโอยังไง” (ป๊อบ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2559)

“ตอนนั้นที่ไปฝากท้อง ภาวะแทรกซ้อนของเด็กมันจะมีนะ ซึ่งเราไม่เคยรู้เลย เราก็คิดว่าคนที่ท้องก็ท้องปกติเหมือนคนทั่วไป ที่ไหนได้ ความเสี่ยงเยอะมาก เป็นธาลัสซีเมียไหม เป็นโรคอะไรไหม แล้วพ่อกับแม่เป็นโรคอะไรไหม เราก็มารู้หนิ แล้วลูกออกมาจะเป็นยังไง จะครบสามสองไหม อีก ความเสี่ยงเราเยอะแค่นั้น พอมารู้ถึงเครียด” (ป๊อบ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2560)

“ตอนนั้นเครียดนะ เพราะว่าเรียนอยู่ แล้วก็คิดว่าต่อไปจะเป็นยังไงจะโอยังไงนี่ เราจะตรือหรือเราจะเรียนต่ออย่างนี้จะกะ” (นีน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

จากทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า เมื่อกรณีศึกษาตั้งครุฑไม่พึงประสงค์และตัดสินใจตำรงครุฑไว้แล้วนั้น พวกเธอต้องเผชิญกับความรู้สึกวิตกกังวล รู้สึกผิด ละอายใจต่อครอบครัว กลัว เกร้า ท้อแท้จากการไม่สามารถหาทางออกของชีวิตได้อย่างเหมาะสมและต้องมารับบทบาทของการเป็นแม่อย่างกะทันหัน ภายใต้การไม่ยอมรับจากคนในครอบครัวและสังคมจนทำให้กรณีศึกษาบางรายเคยคิดที่จะหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตายมาแล้ว

3. ผลกระทบด้านสังคม

สังคมไทยยังคงยึดถือในบรรทัดฐานทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและบทบาทของการเป็นแม่ การตั้งครุฑของนักศึกษา ในขณะที่ยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ไม่ได้สมรสถูกต้องตามประเพณีนั้น จึงถูกมองว่าเป็นเรื่องที่ขัดกับบรรทัดฐานทางสังคม นำมาซึ่งผลกระทบทางสังคมที่เกิดขึ้นกับพวกเธออย่างมากมาย ซึ่งจากการศึกษาผู้วิจัยจะนำเสนอเกี่ยวกับผลกระทบด้านสังคมที่เกิดขึ้นจากการตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ดังนี้

3.1 การไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว

จากการศึกษาพบว่า มีกรณีศึกษา 1 ราย ที่เมื่อตัดสินใจเปิดเผยเรื่องการตั้งครุฑของเธอกับครอบครัวแล้วนั้น ครอบครัวไม่สามารถยอมรับเรื่องที่เกิดขึ้นได้ และสั่งให้เธอไปยุติการตั้งครุฑนี้ แต่เมื่อเธอตัดสินใจตำรงครุฑไว้จนคลอดลูก จึงจำเป็นต้องปิดบังเรื่องที่ยังตำรงครุฑไว้และมีลูกจนถึงปัจจุบัน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“พอบอกปากก็จุกไป ละก็บอกว่ามีจะมีอะไรตอนไหนกูไม่รู้ว่า แต่มีงเรียนให้จบก่อน แล้วมีงั้นยึดคำขาดของป้าเลย ก็คือป้าบอกว่าให้ไปเอาออก” (ป๊อบ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2559)

3.2 การได้รับคำติฉินนินทาหรือดูถูกจากคนรอบข้าง

จากการศึกษาพบว่า กรณีศึกษาทั้งหมด ต่างเคยผ่านประสบการณ์ที่ได้รับการดูถูก หรือคำติฉินนินทาจากคนใกล้ชิดและคนรอบข้างในสังคมมาด้วยกันแล้วทั้งสิ้น สร้างความรู้สึกโกรธ เครียดให้แก่พวกเธอ และเกิดเป็นความรู้สึกผิดที่ทำให้ครอบครัวต้องอับอายและเสียชื่อเสียงไปด้วย ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

"ชาวบ้านที่นิทานแต่ลูกเพื่อน ลูกเองไม่ดูอะ ก็คือลูกชั้นนะ ตีอย่างนั้น ตีอย่างนี้ ลูกชั้นนะตอนนี้ทำงานเงินเดือนเท่านี้ๆ แล้วนี่นะถ้าเป็นลูกเรา ถ้าลูกชั้นท้องนะ ชั้นจะบอกมันเลยให้เอาออก ให้มันคุมให้เป็นอย่าให้มันเที่ยวโผล่หัวมา พูดทำงานองแบบว่ากระแตกกระดันพ่อแม่เราอะ" (พราว, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2560)

"เพื่อนบ้านมีมาพูด แบบว่าอะไรอะ ประมาณว่าเราไปเรียน เรียนไปเรียนมาท้องซะแล้ว ได้ลูกแล้ว เขาก็มาพูดกับญาติ แล้วนี่เขาก็มาบอกแม่นีน คนที่เป็นญาติอะคะ แม่เรารู้สึกเจ็บใจ แค้นที่มีมันไปพูดเสียๆหายๆ เขาก็เลยบอกเราว่าลูกพยายามเรียนให้จบ ตั้งใจเรียน ลบคำตุลลูก ลบคำสบประมาทของพวกมันให้ได้"(นีน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

3.3 ต้องใช้ชีวิตแบบปิดบัง หลบซ่อน

การตั้งครรภ์ในขณะที่ศึกษาอยู่ด้วยนั้น เป็นเรื่องที่มีการศึกษามองว่าน่าอาย และสร้างความเสียหายชื่อเสียงต่อตนเองและครอบครัว ประกอบกับความกลัวที่จะถูกกลั่นแกล้ง กลัวที่จะกระทบกับการศึกษาและการทำงาน จึงส่งผลให้กรณีศึกษาพยายามปกปิดการตั้งครรภ์ของตนไว้ ทั้งในช่วงแรกของการตั้งครรภ์ ที่กรณีศึกษาบางรายพยายามปิดบังครอบครัว หรือในช่วงระหว่างการตั้งครรภ์ที่ปิดบังเพื่อนในชั้นเรียน และนอกจากนี้ก็ยังมีกรณีศึกษา 1 รายที่ยังคงปิดบังเรื่องการตั้งครรภ์และมีลูกของตนกับครอบครัวจนถึงปัจจุบัน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

"ที่ร้านที่หนูไปทำ คือคนท้องเขาจะไม่ให้ทำนะ เป็นงานที่หนูรับจ๊อบตอนสมัยเรียนอะ ทำทุกอย่างอะ แล้วมีครั้งนึงที่น้องเขาหักหนูว่าหนูบอปปออะ เขาก็ว่าพี่พราว ทำไมพี่พราวอ้วกบอปปอจัง เหมือนคนท้องเลย แต่หนูก็เงียบ ไม่พูด"(พราว, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2560)

"คือเอาแจ็กเก็ตปิดด้วย แล้วเอากระเป่าเป้ลูกใหญ่ สะพายข้างหน้าอะไรอย่างนี้คะ พยายามอำพรางให้ไม่ค่อยเห็นมากที่สุด"(นีน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

"เขายังไม่รู้เลยตอนนี้ เราก็ก๊อบแอบมาเรื่อยๆ" (ปู, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2559)

3.4 การทุ่มเทกับการเรียนทำได้ไม่เต็มที่

แม้ว่ากรณีศึกษาทั้งหมด จะตัดสินใจเลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อไปพร้อมๆกับการศึกษา ไมยอมที่จะสูญเสียโอกาสทางการศึกษา แต่พวกเขาเองก็ต้องเผชิญกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจตั้งครรภ์และมีลูกควบคู่ไปกับการศึกษาเล่าเรียนด้วย ดังนี้

3.4.1 พักการศึกษาไว้ช่วงที่ตั้งครรภ์และคลอดลูก

จากการศึกษาพบว่า มีกรณีศึกษา 2 ราย ที่มีความจำเป็นต้องพักการศึกษาไว้ในช่วงที่ตั้งครรภ์และคลอดลูก ส่งผลให้พวกเขาสำเร็จการศึกษาช้ากว่าเพื่อนร่วมรุ่น ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

"ก็ช่วงฝึกงาน อันนั้นครีโปกไว้ เพราะว่ามันเป็นช่วงคลอดน้องพอดี แล้วต้องผ่า แล้วก็ไปฝึกงานย้อนหลัง ก็รอฝึกพร้อมรุ่นน้องอะคะ" (เอฟ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2560)

"พอรู้ว่ามัน้องจริง ก็ไปครีโปกเรียน หยุดเรียนตอนนั้น ก็คือหยุดเรียนไปปีนึง" (กุก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2560)

3.4.2 กระทบกับเวลาเรียน

เนื่องจากการตั้งครรภ์ส่งผลให้กรณีศึกษารู้สึกว่าร่างกายเหนื่อย เพลียง่าย ทำกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัยไม่ได้เท่าที่ควร และกรณีศึกษาบางรายเมื่อกลับบ้านก็ต้องทำหน้าที่เลี้ยงลูก ทำงานต่างๆในบ้านด้วยตนเอง จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้พวกเขาารู้สึกว่าตนไม่มีเวลาให้กับการเรียนอย่างเต็มที่ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

"ก็เหมือนถ้าวันไหนการบ้านเยอะจริงๆ หนูก็จะให้ลูกนอนก่อน แต่หรือไม่บางทีหนูก็ทำที่มาก่อน เหมือนถ้าวันไหนเวลาว่าง เหมือนจะมีหนูเรียนป้ายโม่งถึงสี่โมง ไปเรียนอีกที่ห้าโมง มีเวลาว่างหนึ่งชั่วโมงหนูก็จะไปหอสมุดกับเพื่อน"(กุก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2560)

"เครียด เครียดว่าจะมีปัญหาเรื่องสอบอะไรอย่างนี้คะ เพราะว่ามีเรียนนั้นนทานการ แล้วก็ต้องสอบปฏิบัติ แล้วเราก็อาง ทำได้ไม่เต็มที่"(นีน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

"ก็มีที่ต้องนอนเร็ว เพราะเมื่อก่อนเราจะอ่านหนังสือดีก แต่พอท้องก็จะนอนเร็ว สู้ทุ่มกับนอนแล้วไม่ได้มีเวลาอ่านหนังสือเหมือนเดิม"(นัท, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2560)

3.5 การทะเลาะเบาะแว้งกับแฟน การเลิกรา

เนื่องจากกรณีศึกษายังเป็นวัยรุ่นเมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นจนมีลูก และต้องมาใช้ชีวิตคู่อยู่ร่วมกันในขณะที่วุฒิภาวะยังไม่พร้อม ประกอบกับความไม่พร้อมในด้านอื่นๆด้วยนั้น จึงทำให้กรณีศึกษาบางรายต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัวไปด้วยเลี้ยงลูกไปด้วย บางรายต้องเรียนไปด้วยเลี้ยงลูกไปด้วย สร้างความรู้สึกแตกต่างเมื่อเห็นเพื่อนในวัยเดียวกันยังเที่ยวเล่นสนุกสนานและมีชีวิตอิสระ เกิดเป็นความเบื่อหน่ายและความเครียดจนนำไปสู่การทะเลาะเบาะแว้งกับแฟน และมีกรณีศึกษาหลายรายที่ตัดสินใจเลิกรากับแฟน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“จนหนูท้องได้ห้าเดือน แล้วหนูทะเลาะกับแฟน ทะเลาะใหญ่มาก หนูก็ทนไม่ไหวนะ ก็หอบผ้า หอบผอนกลับบ้านเลย” (พราว, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2560)

“มีทะเลาะ ก็คือเรื่องใช้เงิน แบบเราอะเก็บทุกบาททุกสตางค์ให้ลูกใจ เราเผื่อใจ ลูกซื้อของใช้ของเด็ก มันจำเป็นต้องซื้อ แต่เขาเป็นผู้ชายใจ ยังติดสนุก ไปเที่ยว ไปกินเหล้า ไปปาร์ตี้ เราก็แบบ เออ เบาๆลงหน่อยได้ไหม ก็ทะเลาะกันเรื่องแบบนี้” (แนท, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2560)

จากทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า เนื่องด้วยว่าสังคมไทยยังคงเป็นสังคมที่ยึดถือในบรรทัดฐานทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและบทบาทความเป็นแม่ การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาที่กำลังอยู่ในช่วงศึกษาเล่าเรียน ไม่ได้ได้รับการสมรสที่ถูกต้องตามประเพณีนั้น ส่งผลให้กรณีศึกษาที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เหล่านี้ ไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว ได้รับคำติฉินนินทาจากคนรอบข้าง สร้างความรู้สึกอับอายให้แก่ตนเองและครอบครัว ต้องใช้ชีวิตแบบหลบซ่อนปิดบัง ไม่สามารถทุ่มเทกับการเรียนได้อย่างเต็มที่ และบางรายก็ต้องทะเลาะเบาะแว้งกับแฟน เกิดการเลิกรา

4. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

กรณีศึกษายังเป็นวัยรุ่นที่อยู่ในช่วงศึกษาเล่าเรียน และยังคงพึ่งพาครอบครัวในด้านต่างๆโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ทั้งการค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ค่าการศึกษา เมื่อพวกเขาเกิดตั้งครรภ์ขึ้นจึงนำมาซึ่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจที่ตามมา ซึ่งจากการศึกษาผู้วิจัยจะนำเสนอเกี่ยวกับผลกระทบด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ดังนี้

4.1 ภาระค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น

จากการศึกษาพบว่า เมื่อกรณีศึกษาตั้งครรภ์ ส่งผลให้พวกเขาต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น โดยผู้วิจัยขอแบ่งในส่วนของภาระค่าใช้จ่ายที่มากขึ้นของกรณีศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

4.1.1 กรณีศึกษาที่หารายได้ด้วยตนเอง

กรณีศึกษาในกลุ่มนี้ คือกรณีศึกษาที่หารายได้ด้วยตนเอง ด้วยสาเหตุต่างๆ ได้แก่ การที่ตนยังคงปิดบังเรื่องการตั้งครรภ์ของตนไม่ให้ครอบครัวรู้จึงต้องทำงานหาเงินเลี้ยงดูลูกด้วยตนเอง หรือเพราะต้องการช่วยแบ่งเบาภาระของครอบครัวไม่ยอมให้ครอบครัวต้องมารับภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการตั้งครรภ์และมีลูกของตน กรณีศึกษาในกลุ่มนี้ก็จะทำงาน หารายได้ด้วยตนเอง ทั้งเรียนไปด้วย และทำงานไปด้วย เพื่อเก็บเงินไว้ใช้ดูแลครรภ์และเลี้ยงดูลูกภายหลังคลอด ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“หนูก็มาสมัครงาน เขาก็รับเราทำงานเลยนะ หนูบอกว่าหนูอยากทำงานมากเลย เพราะว่าการตอนนี้ ภาระหนูเยอะมาก แกก็ให้เราทำงาน เราทำงานปุ๊บก็มีเงินส่งค่านมให้ลูกได้มากกว่าเดิมใจ” (พราว, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2560)

“เราโตแล้ว เรามีครอบครัวแล้ว เราก็ต้องหากินเอาเอง ยกเว้นถ้าเราเดือดร้อนลำบากจริงๆ เราถึงจะเอ่ยปากบอกเขา” (แนท, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2560)

4.1.2 กรณีศึกษาที่ไม่ได้หารายได้ด้วยตนเอง

กรณีศึกษาในกลุ่มนี้ คือกรณีศึกษาที่ไม่ได้หารายได้ด้วยตนเอง มีครอบครัวคอยช่วยเหลือ ทำให้ครอบครัวต้องมียาจ่ายเพิ่มขึ้นในการเลี้ยงดูนักศึกษาและลูก บางครอบครัวก็ต้องรับภาระเลี้ยงดูสามีของกรณีศึกษาด้วย ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“พอ พ่อกับแม่รู้ เขาก็ย้ายไปฝากพิเศษให้ ค่าใช้จ่ายอะไร แม่ให้หมดเลย แม่ช่วยหมดเลย” (เอฟ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2559)

“เรื่องตังค์เราก็อ้างหาเลี้ยงตัวเองไม่ได้ ก็คือต้องขอแม่ น่าจะต้องเรียนจบทำงานก่อน ตอนนี้อยู่
 แพนกับแม่ตัวเองก็ช่วยค่าใช้จ่าย ภาระทุกอย่าง”(นีน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560)

4.2 การมีหนี้สิน

เนื่องด้วยจากภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้น อันเกิดจากการตั้งครุฑและมิลูก ทำให้กรณีศึกษาจำเป็นต้องกู้หนี้ยืมสินเพื่อมาใช้จ่ายในครอบครัว เลี้ยงดูลูก และส่งตนเองเรียนด้วยเช่นกัน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“กรณีที่หนูบ่มีหนี้สิน เงินเดือนยังไม่ออกกะ หนูหนีบยืมหมคอะ คนที่หนูรู้จัก เพื่อนหนูจะรู้ พอ
 หนูบ่มีหนี้ก็กะพักไปหาเพื่อนสนิทอะ” (พราว, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2560)

“เหมือนกับว่าเดือนไหนไม่มีเงินผ่อนรถ หนูมีนะคะที่ว่าเดือนไหนแพนไม่มีงานเลยทั้งเดือน นั้น
 แล พ้อแพนก็ไปหาไปยืมเขามาให้” (กุก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2560)

จากทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า จากการตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา นั้น นำมาซึ่ง
 ภาระรับผิดชอบที่เกิดขึ้นกับตัวของพวกเธอเอง ต่อครอบครัวและคนรัก เนื่องจากกรณีศึกษาเหล่านี้ตั้งครุฑ
 ในขณะที่เรียนหนังสือ เป็นวัยที่ยังคงพึ่งพาครอบครัวในเรื่องของค่าใช้จ่ายต่างๆ เมื่อตัดสินใจดำรงครุฑไว้จนกระทั่ง
 คลอดลูก ภาระค่าใช้จ่ายก็เพิ่มขึ้นและมีหนี้สิน กรณีศึกษาบางรายจึงต้องช่วยทำงานไปด้วยระหว่างเรียน และ
 กรณีศึกษาบางรายก็เกิดปัญหาขึ้นในครอบครัว เนื่องจากความเครียดจากภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นและหนี้สินนี้เอง

สรุปผลและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าเมื่อนักศึกษาเกิดการตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ขึ้นและตัดสินใจที่
 จะดำรงครุฑต่อไป ย่อมได้รับผลกระทบที่ตามมา ทั้งผลกระทบด้านร่างกายที่กรณีศึกษาต้องตั้งครุฑในขณะที่ยังคง
 ศึกษาอยู่ด้วยนั้น นำมาซึ่งความไม่สบายกายและความยากลำบากในการใช้ชีวิตประจำวัน เพราะต้องเผชิญกับการ
 เปลี่ยนแปลงทางร่างกายในช่วงตั้งครุฑจนถึงคลอดได้แก่ อาการแพ้ท้อง รู้สึกอึดอัด ไม่สามารถคลอดลูกเองได้ตาม
 ธรรมชาติต้องใช้วิธีการผ่าคลอด ซึ่งสอดคล้องกับมาลี เกื้อนพคุณ (2554) ศึกษาการตั้งครุฑในมารดาวัยเสี่ยง พบว่า
 การตั้งครุฑในวัยรุ่นส่งผลให้เกิดภาวะแทรกซ้อนในระยะตั้งครุฑ ได้แก่ การมีภาวะโลหิตจาง ภาวะทุโภชนาการ
 ภาวะแทรกซ้อนในระยะคลอด การเจริญเติบโตของกระดูกเชิงกรานยังไม่สมบูรณ์ ทำให้คลอดลำบาก และช่วงหลัง
 คลอด ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของหน้าท้อง มีรอยแตกหลายบริเวณหน้าท้อง ที่ส่งผลให้กรณีศึกษารู้สึกกังวล และ
 ขาดความมั่นใจในรูปลักษณ์ของตนเอง และในส่วนของผลกระทบด้านอารมณ์และจิตใจ เมื่อกรณีศึกษาเกิดการ
 ตั้งครุฑขึ้นแล้วนั้นก็ต้องเผชิญกับความรู้สึกวิตกกังวล รู้สึกผิด ละอายใจต่อครอบครัว กลัว เกรี้ยว ท้อแท้ จนทำให้
 กรณีศึกษาบางรายเคยคิดที่จะหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหทัยทิพย์ ไชยวาที (2551)
 ศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ พบว่าประเด็นความทุกข์จากการตั้งครุฑ เกิดขึ้นจาก
 ความกลัวว่าสังคมและครอบครัวจะรังเกียจการตั้งครุฑ เกิดจากความรู้สึกผิดที่ทำให้ครอบครัวและคนที่ตนรักต้อง
 เสียใจ และเกิดจากความสูญเสียโอกาสด้านต่างๆในชีวิต

นอกจากนี้ ในส่วนของผลกระทบด้านสังคม เนื่องจากกรณีศึกษายังเป็นนักศึกษาที่กำลังอยู่ในช่วงศึกษา
 เล่าเรียน เมื่อเกิดการตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ขึ้น จึงถูกมองว่าเป็นเรื่องที่ขัดกับบรรทัดฐานทางสังคมไทย ส่งผลให้พวก
 เธอไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว ได้รับคำติฉินนินทาจากคนรอบข้าง สร้างความรู้สึกอับอายให้แก่ตนเอง
 และครอบครัว ต้องใช้ชีวิตแบบหลบซ่อนปิดบัง ไม่สามารถทุ่มเทกับการเรียนได้อย่างเต็มที่ และบางรายก็ต้อง
 ทะเลาะเบาะแว้งกับแฟน เกิดการเลิกรา และต้องดำเนินชีวิตอย่างยากลำบากซึ่งสอดคล้องกับมาลี เกื้อนพคุณ
 (2554) ศึกษาการตั้งครุฑในมารดาวัยเสี่ยง พบว่าการตั้งครุฑในวัยรุ่นส่วนมาก เป็นการตั้งครุฑที่ไม่พึงประสงค์
 เป็นการตั้งครุฑที่ไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว สังคม ทำให้ต้องแยกจากสังคม กลุ่มเพื่อน อาจต้องเลี้ยงดูบุตร
 ตามลำพังเนื่องจากสามีไม่ยอมรับ หรือถ้ามีการสมรสอัตราการหย่าร้างของคู่สมรสวัยรุ่นก็มีอัตราการหย่าร้างที่สูง
 และสอดคล้องกับปรียาลักษณ์ สาทรานนท์ (2553) ศึกษาชายเป็นใหญ่กับประสบการณ์การตั้งครุฑไม่พร้อมของ
 วัยรุ่นหญิง พบว่า หากผู้หญิงตัดสินใจดำรงครุฑไม่พร้อม ก็ต้องเผชิญการตำหนิตติเตียนจากสังคม และถูกกีดกันออก
 จากการดำเนินชีวิตตามปกติ ถูกกลั่นแกล้งจากสังคม และในส่วนของผลกระทบด้านเศรษฐกิจ เมื่อกรณีศึกษาตัดสินใจ
 ดำรงครุฑไว้จนกระทั่งคลอดลูกในขณะที่ตนยังเรียนหนังสือและยังคงพึ่งพาครอบครัวอยู่นั้น นำมาซึ่งผลกระทบทาง
 เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับตัวของพวกเธอเอง ต่อครอบครัว และคนรัก ได้แก่ ภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น และการมี

หนังสือเรียน จนส่งผลให้กรณีศึกษาบางรายต้องช่วยทำงาน หน่วยงานเสริมไปด้วยระหว่างเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมศรี อานก่าปัง(2552) ศึกษาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นหญิงในตำบลหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมา ที่พบว่าผลกระทบที่เด่นชัดของการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร คือ วัยรุ่นหญิงต้องเสียโอกาสทางการศึกษา มีปัญหาด้านการประกอบอาชีพ ปัญหาด้านการเงิน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาผลกระทบจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ในกลุ่มนักเรียนในสถานศึกษาและในกลุ่มวัยรุ่นทั่วไปด้วย เพื่อทำความเข้าใจผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีความแตกต่างหลากหลาย และเป็นแนวทางในการหาความช่วยเหลือที่เหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ควรจะมีหน่วยงานที่ดูแลและให้ความรู้ในเรื่องของการป้องกันการตั้งครรภ์ ตลอดจนเมื่อนักศึกษาเกิดการตั้งครรภ์แล้วนั้น ก็ควรมีหน่วยงานที่คอยดูแลให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ นักศึกษาได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมศรี อานก่าปัง. (2552). *การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นหญิงในตำบลหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาศุภาพชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2550). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ:อมรินทร์พริ้นติ้งฯ
- ทรงยศ พิลาสันต์. (2557). ข้อมูลสถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นไทย. *Policy Brief*,2(15),1-4
- ธาดา สิบหลิววงศ์. (2551). *แนวทางจริยธรรม การทำวิจัยในคนในประเทศไทย พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2550.
- บุญฤทธิ์ สุจริตน์. (2557). *การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น:นโยบาย แนวทางการดำเนินงานและติดตามประเมินผล*. (พิมพ์ครั้งที่2). นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- ปรียาลักษณ์ สาทรานนท์. (2553). *ชายเป็นใหญ่กับประสบการณ์การตั้งครรภ์ไม่พร้อมของวัยรุ่นหญิง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มาลี เกื้อนพกุล. (2554). *Teenage Pregnancy*. ใน บุญศรี จันทร์รัชชกุล(บรรณาธิการ). *การตั้งครรภ์ในมารดาวัยเสี่ยง* (35-50). กรุงเทพฯ: ยูเนียน ศรีเอชัน.
- สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์. (2558). *สถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชน ปี2558*, 10 กรกฎาคม 2559. http://rh.anamai.moph.go.th/ewt_dl_link.php?nid=86
- สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2556). *สถิติการคลอดของแม่วัยรุ่นไทย ปี พ.ศ.2556*. นนทบุรี: สำนักกิจการโรงพยาบาลสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- หทัยทิพย์ ไชยวาท. (2551). *ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุคลากรกรม

- ปิ๊บ. (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 10 กรกฎาคม 2559, 12 พฤศจิกายน 2559, 30 มกราคม 2560. ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.
- เอฟ. (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 6 ธันวาคม 2559, 11 มกราคม 2560. ที่อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา.
- แนท. (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 25 มกราคม 2560. ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.
- ก๊วก. (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2560, 8 กุมภาพันธ์ 2560. ที่อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา.
- พรราว. (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2560. ที่อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา.
- นิน. (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2560. ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.
- นัท. (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 1 มีนาคม 2560. ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.

ประวัติผู้วิจัย

1. ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-นามสกุล	อังคณา ณรงค์ฤทธิ	
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	
วัน เดือน ปี เกิด	7 พฤษภาคม 2533	
ที่อยู่ปัจจุบัน	140/227 ซ.อุดมพร3 หมู่8 ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา 90000	
เบอร์โทรศัพท์	089-4654982	
เบอร์โทรสาร	-	
เบอร์โทรศัพท์มือถือ	089-4654982	

2. ประวัติการศึกษา

ปี พ.ศ.ที่จบ	วุฒิการศึกษา	สาขาวิชา	สถาบันที่จบ
2556	สังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต	สังคมสงเคราะห์ศาสตร์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3. ประวัติการทำงาน

ช่วงปี พ.ศ.	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
2556-2558	นักสังคมสงเคราะห์	โรงพยาบาลธัญญารักษ์สงขลา

4. ผลงานด้านการวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว

-

งานวิจัยที่กำลังดำเนินการ

ผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครกไม้ที่พึ่งประสงค์ของนักศึกษา

ภาคผนวก จ

รายงานบทความตีพิมพ์วารสาร

การปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา : กรณีศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้
Adaptations Resulting from Unwanted Pregnancy among Students : A Case
Study of a Province in the Southern Part of Thailand

สำเนาต้นฉบับที่ได้รับการตอบรับจากผู้ตีพิมพ์

2. การตอบรับตีพิมพ์ในวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๕๐ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๑) เรื่อง การปรับตัวจากการตั้งครุฑไม้เพียงประสงค์ของนักศึกษา: กรณีศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้

ที่ ศร ๒๒๑๐ / ๒๒๒๒

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี
๒๐๑๓๑

๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาบทความ

เรียน นางสาวอังคณา ณรงค์ฤทธิ์

ตามที่ท่านได้ส่งบทความของท่านเรื่อง “การปรับตัวจากการตั้งครุฑไม้เพียงประสงค์ของนักศึกษา: กรณีศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้” เพื่อขอรับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งอยู่ในฐานข้อมูลศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) และได้รับการรับรองคุณภาพวารสารให้อยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ ๑ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๘ ถึง ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒ นั้น

บัดนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาผลงานได้ประเมินคุณภาพบทความของท่านเสร็จเรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการฯ ขอเรียนให้ท่านทราบว่า บทความของท่านผ่านการพิจารณาคุณภาพและจะได้รับตีพิมพ์ในวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๕๐ (มกราคม - เมษายน ๒๕๖๑)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญรอด บุญเกิด)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการฯ มหาวิทยาลัยบูรพา
โทร. ๐-๓๘๑๐-๒๓๔๔
โทรสาร ๐-๓๘๓๙-๐๓๕๕

การปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา : กรณีศึกษาจังหวัด หนึ่งในภาคใต้

Adaptations Resulting from Unwanted Pregnancy among Students : A Case
Study of a Province in the Southern Part of Thailand

อังคณา ณรงค์ฤทธิ (Angkana Narongrit)*

มาลี สบายยิ่ง (Malee Sabaiying)**

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักศึกษาที่เคยตั้งครรภ์ ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา แล้วเลือกดำเนินการตั้งครรภ์ต่อไปจนคลอด จำนวน 8 ราย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและนำเสนอด้วยวิธีการเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย บ่งชี้ว่านักศึกษามีการปรับตัว 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอัตมโนทัศน์ นักศึกษามีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง กล่าวคือ มีความเชื่อมั่นว่าตนสามารถเรียนต่อไปพร้อมกับการตั้งครรภ์และเลี้ยงลูกได้ มีการคิดในแง่บวก การปรับการแต่งกายเพื่อปกปิดการตั้งครรภ์ และการพึ่งตนเอง ตั้งใจเรียนให้มากที่สุดเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น มีงานทำที่ดีในอนาคต สามารถเลี้ยงตนเองและลูกได้ ตลอดจนการใช้ชีวิตไปในทางที่ถูกต้องตามหลักศีลธรรม เพื่อบรรเทาความรู้สึกผิด 2) ด้านบทบาทหน้าที่ ได้แก่ บทบาทของการเป็นแม่ ที่ทำหน้าที่ดูแลสุขภาพของตนเองและลูกในครรภ์ เลือกรับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ เลี้ยงลูก ควบคู่ไปกับบทบาทของการเป็นนักศึกษาที่ต้องพยายามทุ่มเทกับการเรียนมากขึ้น และการจัดการกับเวลาเรียนของตน เพื่อให้สำเร็จการศึกษา สร้างความภาคภูมิใจให้ครอบครัว 3) ด้านการพึ่งพาอาศัยผู้อื่น เป็นการขอความช่วยเหลือ ในเรื่องของค่าใช้จ่าย ค่าเล่าเรียน การเรียน ค่ารักษาและกำลังใจ จากครอบครัว แฟน เพื่อน อาจารย์ และครอบครัวของแฟน

คำสำคัญ: การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การปรับตัว นักศึกษา

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง ผลกระทบและการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา

* นักศึกษาปริญญาโท, หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สงขลา 90110

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สงขลา 90110

Abstract

This qualitative study aimed at investigating adaptations resulting from unwanted pregnancy among students. Data were collected through in-depth interviews with eight students who were pregnant while studying in a tertiary institution and opted to continue their pregnancy until giving births. The data were analyzed and presented with analytical description.

The results of the study indicated that the students had to adapt themselves in three aspects. 1) Self-concept—The students had self-esteem, were confident that they could continue studying while pregnant and raise their child. They were positive, adapted the way they dress to hide their pregnancy; were self-dependent and paid as much attention to studying as possible to be accepted by others, have a good job in the future, be able to raise themselves and their children, and to lead their lives morally correct to mitigate their feelings of guilt. 2) Role and responsibilities—In the role of a mother, they take care of their own health and the baby in the womb by choosing what to eat, getting enough sleep, and taking care of the baby at the same time as playing the role of a student who dedicate to studying and managing the time to achieve their studies and make their families proud of them. 3) Dependence on others—They asked for help in expenses for tuition fees, for advice and encouragement from their families, partners, friends, lecturers and their partner's family.

Keywords: unwanted pregnancy, adaptation, students

บทนำ

การตั้งครรภ์ เป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ในชีวิตของผู้หญิง เปรียบเสมือนช่วงเวลาแห่งความปลื้มปิติของครอบครัวหรือคนรอบข้างที่รอต้อนรับการเกิดขึ้นของชีวิตใหม่ แต่ขณะเดียวกันหากการตั้งครรภ์นั้นเป็นการตั้งครรภ์ที่ยังไม่พร้อมหรือไม่พึงประสงค์ เป็นการตั้งครรภ์ที่สังคมไม่ได้คาดหวัง การปฏิบัติและความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อผู้หญิงที่ตั้งครรภ์นั้นย่อมแตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์นั้นเกิดขึ้นกับหญิงวัยรุ่นที่ยังเป็นนักศึกษา

ปัจจุบันปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่นหญิง ยังคงเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ แม้หลายหน่วยงานจะให้ความสำคัญและหามาตรการป้องกันและแก้ไข แต่สถานการณ์การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์นี้ก็ยังคงพบว่ามีเกิดขึ้นในทุกมุมโลก โดยข้อมูลล่าสุดจาก

World Health Statistics 2013 ได้รายงานอัตราการเกิดมีชีพเฉลี่ยทั่วโลกในมารดาอายุ 15-19 ปี ระหว่างปี พ.ศ.2549-2553 เฉลี่ยอยู่ที่ 48.9 ต่อประชากรหญิงในกลุ่มเดียวกัน 1,000 คน (บุญฤทธิ์ สุจริตน์, 2557) สำหรับในประเทศไทย ข้อมูลจากสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ ปี 2558 รายงานถึง สถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชน ปี 2558 พบว่าอัตราการคลอดของหญิง อายุ 15-19 ปี ณ ปี พ.ศ.2546 เท่ากับ 39.2 ต่อประชากร 1,000 คนและมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยในปี 2555 มีอัตราสูงสุดที่ 53.4 และค่อยๆลดลง จนมาถึงในปี 2558 ที่อัตรา 44.3 ต่อประชากรหญิง 1,000 คน

วัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์ต่างต้องเผชิญกับผลกระทบจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์หลายๆ ด้าน ทั้งผลกระทบด้านร่างกาย อันเกิดจากการตั้งครรภ์ในขณะที่อายุยังน้อย ได้แก่ การมีภาวะ โลหิตจาง ภาวะทุพโภชนาการ การเจริญเติบโตของกระดูกเชิงกรานยังไม่สมบูรณ์ ทำให้คลอด ลำบาก ต้องผ่าท้องทำคลอดเพิ่มถึง 4 เท่าเมื่อเทียบกับมารดาวัยอื่นๆ (มาลี เกื้อนพกุล, 2554) ผลกระทบด้านอารมณ์และจิตใจ เนื่องจากสิ่งที่เกิดขึ้นนี้สร้างความเปลี่ยนแปลงต่อชีวิตของพวกเขา โดยเฉพาะด้านจิตใจ ทั้งความเครียด ความวิตกกังวล ความทุกข์มากมายจากการรับรู้ของพวกเขา ที่มีต่อตนเองและสังคมรอบข้าง (หทัยทิพย์ ไชยวาทิ, 2551) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจที่ต้องมี ค่าใช้จ่ายและภาระรับผิดชอบมากขึ้น ประกอบกับตัววัยรุ่นเองที่ยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ไม่ได้ ประกอบอาชีพ และผลกระทบด้านสังคม การไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว สังคม ทำให้ต้อง แยกจากสังคม กลุ่มเพื่อน อาจต้องเลี้ยงดูบุตรตามลำพังเนื่องจากสามีไม่ยอมรับ หรือถ้ามีการ สมรสอัตราการหย่าร้างของคู่สมรสวัยรุ่นก็มีอัตราการหย่าร้างที่สูง (มาลี เกื้อนพกุล, 2554) โดยเฉพาะหากวัยรุ่นหญิงเกิดการตั้งครรภ์ในขณะที่กำลังอยู่ในช่วงศึกษาและตัดสินใจเลือกที่จะ ตั้งครรภ์ต่อจนคลอดบุตรและศึกษาต่อไปพร้อมๆ กัน ย่อมหมายถึงการพร้อมที่จะยอมรับ ภาระหน้าที่ของการเป็นแม่ที่กำลังจะตามมาควบคู่ไปกับบทบาทของการเป็นนักศึกษา และ ยอมรับผลจากการตั้งครรภ์และการคลอดบุตรก่อนวัยอันควร ฉะนั้นการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นใน ขณะที่กำลังศึกษานี้จึงเปรียบเสมือนภาวะวิกฤตหนึ่งของชีวิต ที่ต้องตัดสินใจหาทางเลือกที่ เหมาะสมให้แก่ตนเอง และปรับตัวให้เข้ากับบทบาทของการเป็นแม่ ทั้งในส่วนของ การปรับการรับรู้ ของตนเอง เกี่ยวกับความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีศักยภาพที่จะดำรงครรภ์และศึกษาต่อไปพร้อมๆ กันได้ ซึ่งความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของ หญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ (โสภาสินี เขี่ยมสอาด, 2548) การปรับบทบาทของการเป็นแม่ในช่วงระหว่าง ตั้งครรภ์จนคลอด ซึ่งจะเป็นช่วงเวลาที่ผู้หญิงส่วนใหญ่ยอมรับความเป็นจริงได้แล้วว่าตนเองไม่ สามารถยุติการตั้งครรภ์ได้อีกต่อไป การใช้ชีวิตและพฤติกรรมที่มีในช่วงนี้จึงเป็นไปในลักษณะ

เตรียมพร้อมกับบทบาทการเป็นแม่ที่กำลังจะเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นการดูแลสุขภาพและบำรุงครรภ์ที่มีมากขึ้น (สิรินุช เสี่ยงมศักดิ์, 2548) ควบคู่ไปกับบทบาทของการเป็นนักศึกษา ตลอดจนการปรับตัวในส่วนของ การพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ในรูปแบบของการสนับสนุนทางสังคม เพื่อช่วยให้ตนเองสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนได้

พื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นจังหวัดหนึ่งของภาคใต้ที่มีความเจริญทางการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ มีมหาวิทยาลัยในพื้นที่ทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชนถึง 5 แห่ง และมีจำนวนนิสิตนักศึกษาเป็นจำนวนมากที่มาจากหลากหลายพื้นที่ อีกทั้งจากรายงานสถิติการคลอดของแม่วัยรุ่นในประเทศไทยจากการสำรวจในปี 2556 และจำแนกเป็นรายจังหวัด (สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์, 2557) ยังพบว่าพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นพื้นที่ที่มีอัตราการคลอดบุตรของแม่วัยรุ่นที่มีอายุ 15-19 ปี สูงถึง 51.2 ต่อประชากรหญิงวัยเดียวกัน 1,000 คน คิดเป็นจำนวนทั้งสิ้น 2,725 คน ซึ่งเป็นสถิติตัวเลขที่ค่อนข้างสูง ฉะนั้นจากปรากฏการณ์การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่ยังคงต้องพึ่งพาครอบครัว เป็นความคาดหวังจากครอบครัวและสังคมว่ามีหน้าที่ต้องเรียนหนังสือ เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ขึ้นและเลือกที่จะดำรงครรภ์ต่อไปพร้อมๆ กับการเรียนแล้วนั้น จึงเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่น่าศึกษาว่า นักศึกษามีการปรับตัวอย่างไรบ้างจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ตนเองสามารถดำรงบทบาทของการเป็นนักศึกษาที่ยังคงศึกษาอยู่ในระบบของสถานศึกษาและดำรงบทบาทของการเป็นแม่ที่ตั้งครรภ์นี้ได้ไปในคราวเดียวกัน

งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอว่านักศึกษามีการปรับตัวอย่างไรบ้างเมื่อเกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ขึ้น และอาจเป็นหนทางหนึ่งที่ช่วยให้สังคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับรู้และเกิดความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมนี้จากข้อมูลในระดับบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ล้วนเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทุกคนในสังคม ที่สามารถช่วยกันป้องกันดูแลและช่วยประคับประคองทั้งแม่และเด็กให้อยู่รอดปลอดภัยและอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างปกติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจการปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ในด้าน 1) อคติทัศนคติ 2) บทบาทหน้าที่ 3) การพึ่งพาอาศัยผู้อื่น

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยนำแนวคิดการปรับตัวตามทฤษฎีของรอย ทั้งการปรับตัวด้านทัศนคติ การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ และการปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัยผู้อื่น มาเป็นกรอบในการศึกษาและอธิบายปรากฏการณ์การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะช่วยให้เข้าใจว่านักศึกษาที่ต้องเผชิญกับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์อันเปรียบเสมือนภาวะวิกฤตหนึ่งของชีวิต มีการปรับตัวกับ

สถานการณ์ที่เกิดขึ้นนี้อย่างไร เพื่อให้ตนสามารถดำรงบทบาทของการเป็นนักศึกษาที่ยังคงศึกษาอยู่ในระบบของสถานศึกษา และดำรงบทบาทของการเป็นแม่ที่ตั้งครรภ์นี้ได้ไปในคราวเดียวกันได้

วิธีการวิจัย

ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งอยู่ในกลุ่มการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) ประเภทการศึกษาเฉพาะกรณีเชิงพหุ (multiple case study) ที่มีจำนวนกรณีศึกษามากกว่า 1 กรณี โดยมีขั้นตอนในการศึกษาดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาที่เคยตั้งครรภ์ ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาแล้วเลือกดำเนินการตั้งครรภ์ต่อไปจนคลอดจำนวน 8 ราย และเนื่องจากการเข้าถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทำได้ยาก จึงใช้วิธีการที่เรียกว่า Snowball โดยเริ่มจากผู้วิจัยสอบถามถึงกลุ่มเป้าหมายกับบุคคลที่ผู้วิจัยรู้จัก หลังจากนั้นให้บุคคลนี้ประสานกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อถามถึงความยินยอมในการให้ข้อมูล เมื่อกลุ่มเป้าหมายยินดีและสมัครใจให้ข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยจึงติดต่อขอสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายโดยตรง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก พร้อมกับการสังเกตและจดบันทึกสิ่งต่างๆ การสัมภาษณ์เชิงลึกในแต่ละกรณีศึกษา ผู้วิจัยเริ่มจากการสร้างสัมพันธภาพพูดคุยรับฟังเรื่องราวต่างๆ จนกรณีศึกษา รู้สึกไว้วางใจ จึงให้ลงนามในหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย หลังจากนั้นจึงเริ่มการสัมภาษณ์แบบเปิดประเด็น ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยในขณะสัมภาษณ์ก็จะมีการสังเกตท่าทีของกรณีศึกษาระหว่างการสัมภาษณ์ หากพบว่ากรณีศึกษาไม่สะดวกก็จะนัดมาสัมภาษณ์ในครั้งต่อไป ทั้งนี้หลังจากการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่ไปกับการเก็บข้อมูล เพื่อดูว่าข้อมูลที่ได้ เพียงพอ ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัยแล้วหรือยัง หากข้อมูลไม่เพียงพอก็จะสัมภาษณ์ครั้งต่อไปในประเด็นที่ยังไม่ครบถ้วน จนสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ชัดเจนและคำตอบของกรณีศึกษามีความเข้าใจต่างสถานที่และเวลา

3. วิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และข้อมูลจากการสังเกต จดบันทึก หรือจากการบันทึกเทปมาทำการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อจัดเรียงหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ โดยเลือกวิธีการนำเสนอเชิงพรรณนา

4. การพิทักษ์สิทธิ ผู้ให้ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาการปรับตัวจากการตั้งครมไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจะสอบถามความยินยอมแบบสมัครใจจากผู้ให้ข้อมูล และขอให้ผู้ให้ข้อมูลได้ลงนามในหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัยก่อนการให้ข้อมูล พร้อมทั้งชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและการเก็บข้อมูล ตลอดจนประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้เข้าใจและให้ความร่วมมือ และตลอดการวิจัยจะเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เคารพในความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล และให้ความมั่นใจว่าข้อมูลที่ได้จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบอันเป็นเหตุให้ผู้ให้ข้อมูลเสียหาย เสื่อมเสียเกียรติชื่อเสียง และหากผู้ให้ข้อมูลต้องการยุติการให้สัมภาษณ์ก็สามารถทำได้ทุกเมื่อ

ผลการวิจัย

การตั้งครมไม่พึงประสงค์ของกรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการตั้งครมในขณะที่ยังอยู่ในบทบาทของนักศึกษาที่ยังคงเรียนหนังสือ อยู่ในวัยที่ยังคงต้องพึ่งพาครอบครัว ฉะนั้นเมื่อเกิดการตั้งครมขึ้นเกิดในสถานะที่พวกเธอยังไม่มีความพร้อม ไม่ได้มีการเตรียมวางแผนไว้ล่วงหน้า จึงก่อให้เกิดผลกระทบที่ตามมามากมาย ทั้งผลกระทบด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและเศรษฐกิจ และต้องเผชิญกับความทุกข์ยากในการใช้ชีวิต ภายหลังจากที่พวกเธอตัดสินใจดำรงครมไว้ในขณะที่ตนยังอยู่ในบทบาทของนักศึกษาและเลือกจะศึกษาต่อ ไม่ยอมออกจากการศึกษา ฉะนั้นกรณีศึกษาทั้งหมดจึงต้องพยายามปรับตัวครั้งยิ่งใหญ่ เพื่อยอมรับการตั้งครมที่เกิดขึ้น และสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของการเป็นแม่ที่ต้องตั้งครมและเลี้ยงลูกอย่างกะทันหัน ควบคู่ไปกับบทบาทของนักศึกษาที่มีหน้าที่เรียนหนังสือต่อไปได้ ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอการปรับตัวที่เกิดขึ้นจากการตั้งครมไม่พึงประสงค์ของกรณีศึกษา แยกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์

Roy & Andrew, 1999, p 107 (as cited in Kenneth D. Phillips and Robin Harris, 2014) ได้ให้ความหมายของอัตมโนทัศน์ว่าประกอบขึ้นจากความเชื่อและความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการรับรู้ในตนเองและปฏิกิริยาของบุคคลรอบข้าง ที่ครอบคลุมในเรื่องการรับรู้ความรู้สึกของร่างกาย และด้านรูปลักษณะหน้าตา รวมถึงความรู้สึกมั่นคงในตัวเอง อุดมคติ ความคาดหวัง และด้านศีลธรรมจรรยา ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้พบว่าสิ่งสำคัญที่ช่วยให้กรณีศึกษาสามารถเผชิญกับความทุกข์ที่เข้ามาในชีวิตและสามารถดำรงบทบาทของการเป็นแม่ที่ควบคู่ไปกับบทบาทของนักศึกษาได้ต่อไปนั้น เพราะพวกเธอมีการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง ดังนี้

1.1 ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

แม้ว่ากรณีศึกษาจะตั้งเผชิญกับความทุกข์และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์และตัดสินใจดำรงครรรภ์ไว้จนกระทั่งคลอดและเลี้ยงลูก ในขณะที่ยังคงเรียนหนังสือไปด้วยนั้น แต่เมื่อเกิดความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง พยายามคิดในแง่บวกเพื่อให้กำลังใจตนเอง มีการปรับภาพลักษณ์ของตนเพื่อไม่ให้เกิดความรู้สึกแตกต่างเมื่อต้องเข้าสู่สังคม และการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น ช่วยให้กรณีศึกษาเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีศักยภาพเพียงพอที่ดำรงบทบาทของการเป็นแม่ที่ควบคู่ไปกับบทบาทของนักศึกษา และสามารถเผชิญกับผลกระทบที่ผ่านเข้ามาในชีวิตอันเนื่องมาจากการตั้งครรรภ์นี้ได้ ดังนี้

1.1.1 ความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง

เมื่อกรณีศึกษาที่มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง ตัดสินใจที่จะดำรงครรรภ์ไว้ไม่ยุติการตั้งครรรภ์ และเชื่อมั่นว่าตนสามารถเรียนต่อไปพร้อมๆกับการตั้งครรรภ์และเลี้ยงลูกได้ ส่งผลให้พวกเขาสามารถรับมือกับความทุกข์หรือผลกระทบที่เกิดขึ้น และทำหน้าที่ตามบทบาทได้ต่อไป ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“คิดว่าเราเลี้ยงเองได้ เราไม่เอาออกแน่ คิดอยู่แล้ว เพราะเหมือนว่ายังไงเขามาเราก็ต้องเกิดเขา เขาอุตุส่าห์มาเกิดกับเราแล้ว” (เอฟ,สัมภาษณ์,6 ธันวาคม 2559)

“เราเชื่อว่าเราทำได้ แคตัวเราเองต้องตั้งใจเรียนให้จบ เขาจะพูดอะไรก็ให้พูดไปเราปล่อยผ่าน ไม่สนใจ และต้องพยายามทำตัวเราให้ดีที่สุด” (นีน,สัมภาษณ์,29 มีนาคม 2560)

1.1.2 การคิดในแง่บวก

ความคิดแง่บวกของกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นนี้ เป็นสิ่งที่พวกเขาได้รับรู้ผ่านมุมมองที่พยายามมองชีวิตในด้านดีจากเรื่องราวและประสบการณ์ของชีวิตที่เกิดขึ้น เพื่อลดความรู้สึกผิดของตนเองลง เกิดความรู้สึกผ่อนคลายมากขึ้น และเพื่อสร้างกำลังใจให้แก่ตนเอง สามารถดำรงบทบาทของการเป็นแม่และบทบาทของนักศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสมต่อไปได้ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เปลี่ยนความคิด อย่าไปคิดว่าเออทำไมเราเจอหนักกว่าคนอื่น นั่นแหละโชคชะตาเข้าข้างเราแล้วที่ให้เราเจอแบบนี้ เพราะเดี๋ยวหลังจากนี้จะทำให้เราเจอสิ่งดีๆเข้ามา คิดบวกเอาไว้ เราถึงมีกำลังใจเรียนต่อ” (บี,สัมภาษณ์,12 พฤศจิกายน 2559)

“เราก็พยายามทำตัวดีขึ้น ตั้งใจเรียนขึ้น ไม่เหลวไหล จะนึกถึงลูกตลอด คนอื่นลำบากกว่าเราอีก เราก็ต้องทำได้ ต้องผ่านไปให้ได้ ก็จะพยายามคิดบอกตัวเองแบบนี้อะคะ เราก็จะรู้สึกดีขึ้น มีกำลังใจขึ้น” (นีน, สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2560)

1.1.3 การปรับภาพลักษณ์

ในช่วงของการตั้งครรภ์ เมื่อขนาดของครรภ์มีการขยายขนาดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ กรณีศึกษาทั้งหมดเล่าว่า พวกเขาพยายามจะปรับภาพลักษณ์ของตนเอง ด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การใส่ชุดนักศึกษาที่มีขนาดใหญ่ขึ้น การใส่เสื้อคลุม หรือการเอากระเป๋ามาสะพายด้านหน้า ไม่ให้ผู้อื่นสังเกตเห็นชัด เพื่อช่วยในการปกปิดไม่ให้บุคคลอื่นรู้ว่าตนตั้งครรภ์ และช่วยสร้างความมั่นใจในรูปลักษณ์ของตนในขณะที่มาเรียนหนังสือและใช้ชีวิตประจำวันได้ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เวลามาเรียนหรือไปไหน ก็หาแจ๊คเก็ตตัวใหญ่ๆ ตัวประจำ ตัวโปรดเลยตัวนั้น คือก็ต้องใส่ตลอด ใส่จนชินเลย แล้วก็มีการเอาอันนี้ ก็ใช้กระเป๋าแล้วเอามาสะพายข้างหน้า” (ปูป, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2559)

“เสื้อแจ๊คเก็ตนี้ แจ๊คเก็ตใหญ่ๆ เราก็จะใส่ไว้ ตอนไปเรียน หรือไปไหน ก็อย่างน้อย เราก็คิดว่ามันช่วยปิดบัง ไม่ให้ใครเห็นท้องเราชัด” (มาย, สัมภาษณ์, 17 พฤษภาคม 2560)

1.1.4 การทำตนเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น

ภายหลังจากที่กรณีศึกษาตัดสินใจดำรงครรภ์ไว้ ยอมรับตนเองในบทบาทของการเป็นแม่ที่ต้องอุ้มท้อง เลี้ยงลูกในขณะที่ยังคงเรียนต่อไปด้วย พวกเขาจะพยายามดูแลช่วยเหลือตนเอง ตั้งใจเรียนหนังสือ และทำชีวิตตนเองให้ดีขึ้น เพื่อให้บุคคลอื่นได้เห็นถึงคุณค่า ศักยภาพ และเกิดการยอมรับในตัวของพวกเขา ซึ่งการได้รับการยอมรับจากผู้อื่นก็ถือเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญที่ช่วยให้กรณีศึกษา รู้สึกว่าตนยังคงมีคุณค่าแม้ว่าจะเคยทำเรื่องผิดพลาดขึ้น และมีกำลังใจในการใช้ชีวิตต่อไปได้ โดยกรณีศึกษาเล่าว่า ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เอฟก็พยายามทำตัวให้ตัวเองแบบว่า ถ้าเราเป็นแบบนี้ เขาก็อยากช่วยเหลือเรานั้น ไม่อยากแบบว่าพอเราท้องแล้ว เออ ไม่ไปเรียนดีกว่า มันเหมือนเป็นการที่ว่า ถ้าเราไม่คิดพุงตัวเองขึ้นมาก่อน คนอื่นเขาก็ไม่อยากจะช่วยเรา แต่ที่เราช่วยตัวเอง เราพยายามช่วยตัวเอง” (เอฟ, สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2560)

“ก็มีอาจารย์ขึ้นชมนะคะ ว่าเราขยันนะ นี่ขนาดท้อง ยังขยัน เหมือนทำโปรเจกต์เสร็จเร็ว ก็รู้สึกมีกำลังใจอะคะ” (นัท, สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2560)

1.2 การใช้ชีวิตอย่างมีความหวัง

แม้ว่ากรณีศึกษาหลายรายจะเคยท้อใจและเกือบจะยุติการเรียนของตน เพราะเกิดความกดดัน ที่ต้องเผชิญกับผลกระทบที่เกิดขึ้นและตกอยู่ในสภาวะที่ตนเองต้องตั้งครรรณ์เลี้ยงลูกและยังคงต้องเรียนหนังสือและยังคงต้องพึ่งพาครอบครัวและคนรอบข้างไปด้วย แต่เมื่อพวกเขาได้รับความคาดหวังจากครอบครัว ที่หวังจะให้พวกเขาได้เรียนจบ ตลอดจนความคาดหวังที่พวกเขามีต่อตนเอง ได้แก่ การได้เรียนหนังสือจบ ได้มีงานทำที่ดีๆ สามารถเลี้ยงตนเองและลูกได้ ก็ส่งผลให้พวกเขาได้ใช้ชีวิตอย่างมีความหวัง มีจุดมุ่งหมาย เห็นคุณค่าของชีวิตตนมากยิ่งขึ้น และเกิดเป็นแรงผลักดันที่ช่วยให้พวกเขาสามารถก้าวข้ามผ่านช่วงเวลาที่ยากแสบใจนี้ไปได้ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“คือตอนนั้นหนูท้อใจไปเลยอะ ไม่อยากเรียนแล้ว ไม่อยากเรียนเลย แต่หนูก็คิดได้นะ หนูต้องทำทุกอย่างเพื่อลูกนะ เดี่ยวต่อไปข้างหน้าคือลูกอะ ถ้าเราไม่ทำอะ ลูกเขาจะลำบาก ลูกไม่มีเหมือนคนอื่น ลูกคงอายเพื่อน” (กุก, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2560)

“เหมือนทุกคนส่งให้หนูเรียน เขาฝากความหวังไว้ที่เราหมดให้เราเรียนจบ พอรู้ว่าท้อ ก็ยังคิดว่ายังไงก็จะเรียนต่อไป เรียนทุกวันเลยคะ” (ดวง, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2560)

1.3 การคำนึงถึงศีลธรรม

เพราะการคำนึงถึงศีลธรรมที่เกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องของบาปบุญ ความตระหนักรู้ในความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ของกรณีศึกษาตนเอง ที่ช่วยให้พวกเขาทำใจยอมรับการตั้งครรรณ์ได้ง่ายขึ้น และตัดสินใจที่จะดำรงครรรณ์ไว้ไม่ยุติการตั้งครรรณ์ และพยายามแก้ไขความผิดพลาดจากการตั้งครรรณ์ไม่พึงประสงค์ของตนในขณะที่ยังเรียนหนังสือ ด้วยการพยายามตั้งใจเรียนหนังสือให้จบ และใช้ชีวิตไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อบรรเทาความรู้สึกผิดที่มีต่อพ่อแม่และตนเองให้ลดน้อยลง สามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ของตนต่อไปได้ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“หนูก็คิดนะคะ ว่าหนูต้องเรียนให้จบ ส่งสารพ่อแม่ พ่อแม่อุทิศสำหรับส่งเราเรียน เขาก็คาดหวังให้เราเรียนจบ มีงานทำ เลี้ยงลูกได้อะคะ” (นัท, สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2560)

“กลัวบาปด้วย เพราะว่าเคยไปนั่งกรรมฐาน แล้วพระอาจารย์ก็สอน ก็เลยแบบเราไม่เอาลูกออกดีกว่า” (ปัป, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2559)

จากทั้งหมดที่กล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองของกรณีศึกษา ได้แก่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ที่เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง การคิดในแง่บวก การทำตนเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และการปรับภาพลักษณ์ การใช้ชีวิตอย่างมีความหวัง รวมทั้งการคำนึงถึงศีลธรรมนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้กรณีศึกษา เกิดความรู้สึกว่าตนเองก็มีคุณค่าแม้ว่าจะเคยทำเรื่องที่ผิดพลาดมา ช่วยลดความรู้สึกผิดในจิตใจอันเกิดจากความสำนึกในในความผิดชอบชั่วดีของตน มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนว่าจะสามารถดำรงบทบาทของการเป็นแม่ที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันนี้ ควบคู่ไปกับบทบาทของนักศึกษาได้ พร้อมทั้งสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ของตนต่อไปได้อย่างมีความหวังและกำลังใจ

2 การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่

เมื่อกรณีศึกษาทราบว่าตนตั้งครรภ์และตัดสินใจดำรงครรภ์ไว้ และต้องมาดำรงบทบาทของความเป็นแม่ที่ทำหน้าที่คอยดูแลลูกของตนทั้งในขณะที่ตั้งครรภ์และภายหลังการคลอดอย่างกะทันหันนั้น ก็ได้สร้างความทุกข์ยากในการดำเนินชีวิตแก่พวกเธอเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการตั้งครรภ์ในขณะที่พวกเธอยังอยู่ในบทบาทนักศึกษาที่มีหน้าที่เรียนหนังสือ และยังคงพึ่งพาครอบครัวอยู่ ฉะนั้นเพื่อให้ตนสามารถแสดงบทบาทของความ เป็นแม่และบทบาทของการเป็นนักศึกษาไปในคราวเดียวกัน กรณีศึกษาทั้งหมดจึงมีความจำเป็นต้องปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนได้ต่อไป ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอเกี่ยวกับการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา โดยแบ่งเป็น 2 บทบาท ดังนี้

2.1 บทบาทของการเป็นแม่

บทบาทของการเป็นแม่ ถือว่าเป็นบทบาทที่ยิ่งใหญ่ในชีวิตของผู้หญิงที่ต้องปรับตัวเพื่อทำหน้าที่ตั้งครรภ์และเลี้ยงลูกของตน ทว่าเมื่อกรณีศึกษาซึ่งยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน เกิดการตั้งครรภ์ขึ้นและเป็นการตั้งครรภ์ในขณะที่พวกเธอยังไม่พร้อม เป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การต้องมารับบทบาทของการเป็นแม่อย่างกะทันหันนี้เอง สร้างความทุกข์ยากในการดำเนินชีวิตของพวกเธอเป็นอย่างมาก และส่งผลให้พวกเธอมีความจำเป็นต้องปรับตัวครั้งยิ่งใหญ่เพื่อมาดำรงบทบาทของการเป็นแม่ควบคู่ไปกับบทบาทของนักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอการปรับบทบาทของการเป็นแม่ออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้

1. ช่วงตั้งครรภ์จนถึงคลอด การทำหน้าที่ตามบทบาทของแม่ในช่วงนี้ มีดังนี้

เมื่อต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายที่เกิดจากการตั้งครรภ์ ส่งผลให้กรณีศึกษาเกิดความรู้สึกวิตกกังวลเป็นอย่างมาก ทั้งความกังวลเกี่ยวกับตนเองและลูกในครรภ์ ตลอดจนความกังวลที่ต้องอุ้มท้องลูกพร้อมกับการมาเรียนหนังสือไปด้วย เนื่องจากพวกเธอไม่สามารถที่จะดูแลตนเองได้อย่างเต็มที่ในช่วงที่ตั้งครรภ์เพราะยังคงต้องมาเรียนหนังสือ กรณีศึกษาบางรายอยู่หอพัก ไม่ได้มีครอบครัวหรือคนที่คอยดูแลพวกเธออย่างใกล้ชิด บางรายยังคงปิดบังเรื่องการตั้งครรภ์ของตนไม่ให้ครอบครัวรู้ การปรับตัวเพื่อรับบทบาทของการเป็นแม่ที่ตั้งครรภ์และต้องคอยดูแลสุขภาพของตนและลูกในครรภ์ ก็สร้างความยากลำบากในการใช้ชีวิตประจำวันแก่พวกเธอเป็นอย่างมาก ดังนี้

2.1.1 การเลือกรับประทานอาหาร

เมื่อต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นกับลูกในครรภ์ อาหาร จึงเป็นสิ่งที่กรณีศึกษาให้ความสนใจเป็นอย่างมาก กรณีศึกษารายหนึ่งเล่าว่า จากเดิมที่ไม่เคยทานหรือไม่ชอบทานอาหารบางประเภทก็จำเป็นต้องปรับตัวและทานอาหารนั้นเพื่อบำรุงลูกในครรภ์ นอกจากนี้กรณีศึกษาหลายรายก็ต้องเลี่ยงอาหารที่ไม่ก่อประโยชน์และอาจเกิดผลกระทบต่อลูกในครรภ์ ซึ่งก็สร้างความยากลำบากในการใช้ชีวิตประจำวันของพวกเธอ เพราะพวกเธอยังคงต้องมาเรียนหนังสือ บางรายอยู่หอพัก ไม่สามารถทำอาหารรับประทานเองได้ หรือไม่สามรถเลือกทานอาหารตามต้องการได้อย่างสะดวก ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เราดูแลตัวเองมากขึ้น จากคนไม่กินผักก็กิน พอท้องก็จะเลือกกินมากขึ้น บำรุงลูก เพราะเราต้องเกิดให้เขาแข็งแรงอะนะ” (เอฟ, สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2560)

“ตอนอยู่หอเราไม่ได้ทำอาหารทานเองอยู่หอในเขาไม่ให้ทำอาหาร เรายังต้องซื้อทาน แต่เราก็ต้องพยายามเลือกอาหารที่ดี เพราะจริงๆ ผงชูรสที่ร้านเขาก็ต้องใส่อยู่แล้ว ถ้าหนูกินอาหารตามสั่งหนูก็จะบอก แต่ถ้าข้าวราดแกงที่โรงอาหารเราก็จะบอกไม่ได้เลี่ยงไม่ได้ เพราะเขาทำสำเร็จไว้แล้ว เราเลยต้องเลือกที่จะกินอาหารตามสั่ง” (นัท, สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2560)

2.1.2 การพักผ่อนและนอนหลับ

จากการสัมภาษณ์ กรณีศึกษาเล่าว่า ก่อนที่จะตั้งครรภ์ พวกเธอมักใช้เวลาส่วนใหญ่ในช่วงกลางวันไปกับการเรียน เล่นและทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ ส่วนในช่วงกลางคืนจะเป็นเวลาในการทบทวนบทเรียน อ่านหนังสือสอบ แต่เมื่อพวกเธออยู่ในช่วงตั้งครรภ์ก็จำเป็นต้องปรับตัว เปลี่ยนแปลงเวลานอนและพักผ่อนใหม่ โดยการใช้เวลาในช่วงกลางวันหรือช่วงที่ว่างจาก

การเรียนมาทำการบ้าน อ่านหนังสือ เพื่อกลางคืนจะได้พักผ่อนเต็มที่ ไม่กระทบต่อสุขภาพของตนเองและลูกในครรภ์ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“ปรับให้นอนเร็วขึ้น ปกติจะนอนหลังสี่ทุ่ม แต่พอท้อง เราก็จะนอนไม่ให้เป็นสี่ทุ่ม เหมือนอ่านหนังสือเรียน ก็มาอ่านช่วงกลางวันแทน มีเวลาว่างก็อ่านอะคะ คือไม่เอามาอ่านกลางคืน” (นัท ,สัมภาษณ์,29 มีนาคม 2560)

“พอเพื่อนรู้ใช่ไหมว่าหนูท้อง เพื่อนก็จะไม่ค่อยให้ช่วยเยอะ เวลาทีมงานกลุ่มไรแบบนี้อะคะ เพื่อนก็สงสารเรา ไม่อยากให้เราเครียด เพื่อนก็จะคอยช่วยเหลือ เราก็มีเวลาพักผ่อนเยอะขึ้น” (นีน,สัมภาษณ์,29 มีนาคม 2560)

2.1.3 การฝากครรภ์

เมื่อต้องดำรงบทบาทของการเป็นแม่ในช่วงที่ตั้งครรภ์จนถึงคลอดนั้น นอกเหนือจากการดูแลใส่ใจเกี่ยวกับการเลือกรับประทานอาหาร การพักผ่อนนอนหลับแล้ว ทัศนศึกษาทั้งหมดก็จำเป็นต้องฝากครรภ์เพื่อดูแลสุขภาพของตนและลูกในครรภ์ตามคำแนะนำของหมอด้วยเช่นกัน และแม้ว่าการไปฝากครรภ์จะช่วยทำให้ทัศนศึกษารู้สึกคลายความกังวลเกี่ยวกับสุขภาพของตนและลูกในครรภ์ เพราะได้รับคำแนะนำและได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากหมอ แต่การต้องปรับตัวทั้งในเรื่องของการดูแลตนเองและการทานยาบำรุงครรภ์ รวมทั้งการต้องไปพบหมอที่ตนฝากครรภ์ตามเวลาที่กำหนดนี้เอง ก็เกิดเป็นความยุ่งยากในการใช้ชีวิตประจำวันแก่พวกเขา ทั้งในส่วนของ การต้องจัดการกับเวลาที่ต้องมาฝากครรภ์ ซึ่งบางครั้งก็ต้องกระทบกับเวลาเรียน ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการฝากครรภ์ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เอฟเรียนไปท้องไปด้วย ถึงบางทีนั้นไม่ค่อยได้ไปเรียน เพราะบางทีเราต้องไปหาหมออะไรอย่างนี้ ก็มีที่ตรงขาดเรียน” (เอฟ,สัมภาษณ์,6ธันวาคม 2559)

“หนูก็จะจัดเวลาเองตอนไปหาหมอ คือก็จะบอกหมอกว่าหนูไปหาวันนี้ละ เพราะหนูไม่มีเรียน ก็จะบอกหมอไว้ เหมือนบางที่ช่วงไหนที่เราสอบ ก็ต้องบอกหมอไปว่าช่วงอาทิตย์นี้เราสอบนะ หมอว่างอีกช่วงไหนบ้าง” (ดวง,สัมภาษณ์,2 มิถุนายน 2560)

2. ช่วงหลังคลอด

ช่วงหลังการคลอดลูก เป็นช่วงเวลาที่ทัศนศึกษาทั้งหมดต้องปรับตัวครั้งยิ่งใหญ่เพื่อรับบทบาทของการเป็นแม่อย่างเต็มรูปแบบ ทั้งในส่วนของ การต้องดูแลสุขภาพของตนเอง การต้องดูแลใส่ใจในเรื่องของอาหารการกินภายหลังการคลอดใหม่ ๆ ตลอดจนการให้นมและเลี้ยงลูกด้วยตนเอง ควบคู่ไปกับบทบาทของการเป็นนักศึกษาที่ต้องไปเรียนหนังสือด้วย ดังนี้

2.1.4 การเลือกรับประทานอาหาร

หลังจากคลอดลูกแล้ว กรณีศึกษาทั้งหมดจำเป็นต้องเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และเลี้ยงอาหารที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อตนเองและลูก ตามคำแนะนำของผู้ใหญ่ที่ดูแลหรือคนในครอบครัว เพื่อช่วยบำรุงร่างกายของตนเองภายหลังการคลอด และบำรุงน้ำนม ซึ่งการที่ต้องพิถีพิถันในการรับประทานอาหารนี้ ก็เป็นเรื่องที่สร้างความยุ่งยากให้กับพวกเขา ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เหมือนหลังคลอดการกินก็ต้องปรับค่ะ เหมือนเราต้องให้นมลูกใหม่คะ กินอะไรที่มีประโยชน์ ไม่กินของเย็น กินอาหารที่บำรุงน้ำนม กะเพราะอะไรอย่างนี้ หรือว่าพริกไท คือแม่ก็จะทำให้ ไม่กินน้ำเย็น ไม่กินน้ำแข็ง ไม่กินหอย เยอะอะแต่ยิ่งเวลามาเรียน อยู่ยากเลยคะตอนนั้น เห็นเพื่อนกิน อยากรไปหมด” (นีน, สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2560)

“กินปลาตัวเล็ก กินหมดอะ แม่ให้กินอะไร กิน เพราะว่าถ้าเราไม่ทำแบบนี้มันอะก็ไม่ได้อีก เหมือนกับสมัยแม่ แม่บอกจะเมื่อย เมื่อยตามข้อ ตามกระดูก อะไรแบบนี้ ยิ่งเสียเลือดเยอะ ก็จะมาตามปลายนิ้วอะไรแบบนี้” (เอฟ, สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2560)

2.1.5 การให้นมและเลี้ยงลูก

นอกเหนือจากการดูแลสุขภาพของตนเองภายหลังการคลอดลูกแล้ว หน้าที่ที่สำคัญอีกหน้าที่หนึ่งที่กรณีศึกษาต้องเผชิญคือ บทบาทของการเป็นแม่ที่ให้นมและเลี้ยงลูกของตน ซึ่งการต้องเลี้ยงลูกและให้นมลูกนี้เอง ที่ทำให้กรณีศึกษาต้องปรับตัว เปลี่ยนวิถีชีวิตและเรียนรู้ ฝึกหัดการเลี้ยงลูกด้วยตนเอง เพราะไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน และเนื่องจากพวกเขายังคงเรียนหนังสืออยู่ จึงทำให้ต้องจัดการกับเวลาของตนในการเลี้ยงลูกควบคู่ไปกับการเรียน และขอความช่วยเหลือจากคนในครอบครัวและคนที่พวกเขาไว้ใจ ให้ช่วยดูแลเลี้ยงลูกให้ในขณะที่พวกเขาไปเรียนหนังสือ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“ชีวิตเปลี่ยนไปเยอะตั้งแต่มีลูก เพราะว่าเมื่อก่อนไม่ค่อยทำอะไรเอง คือมันเปลี่ยนไปเยอะมากคะ หนูต้องทำอะไรเองหมด เหนื่อยมาก แต่ว่าก็ต้องทำให้ได้ งานบ้านทำเอง กับข้าวทำเอง ต้องเรียนอีก ลูกก็ทำเอง เสื้อผ้าซักเอง ทั้งของเขากับลูกของหนู หนูทำอะไรเองหมด(กุก, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2560)

“หนูเลี้ยงลูกเอง เหมือนถ้าเปิดเทอม กลางวันให้เขาอยู่กับย่า คือเราก็จะมีนมไว้ให้เขาก่อนไปเรียน แล้วเลิกเรียนกลับมาก็มาเลี้ยงเอง” (ดวง, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2560)

2.2 บทบาทของการเป็นนักศึกษา

เมื่อกรณีศึกษาตัดสินใจที่จะศึกษาต่อ ไม่ยอมที่จะสูญเสียโอกาสทางการศึกษาภายหลังจากที่ทราบว่าตนตั้งครรภ์ ก็ส่งผลให้พวกเขาต้องปรับตัวในบทบาทของการเป็นนักศึกษา ที่จำเป็นต้องจัดการกับเวลาเรียนของตน และต้องใช้ความพยายามในการทุ่มเทกับการเรียนมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ดังนี้

2.2.1 ความพยายามและทุ่มเทกับการเรียนที่มากขึ้น

ผลกระทบที่เกิดขึ้น ภายหลังจากการที่กรณีศึกษาตัดสินใจดำรงครรภ์ไว้และเลี้ยงลูกควบคู่ไปกับการศึกษาเล่าเรียน ได้แก่ การต้องพักการศึกษาไว้ช่วงที่ตั้งครรภ์และคลอดลูกจนส่งผลให้พวกเขาสำเร็จการศึกษาช้ากว่าเพื่อนร่วมรุ่น ความรู้สึกผิดของตนเองที่มีต่อครอบครัว ตลอดจนการได้รับการนิทาคุณหรือคำสบประมาทจากคนรอบข้างว่าพวกเขาไม่น่าจะเรียนจบ เหล่านี้เองที่ส่งผลให้กรณีศึกษาจำเป็นต้องปรับบทบาทในการเป็นนักศึกษาของตน ด้วยความพยายามและทุ่มเทกับการเรียนมากขึ้น ไม่ยอมที่จะสูญเสียโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้ตนสามารถเรียนจบและสร้างความภาคภูมิใจให้ครอบครัวได้ ลดความรู้สึกผิดของตน และเพื่อต้องการจะลบคำสบประมาทจากคนรอบข้าง ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“มีวิชาภาษาอังกฤษ คือเราจะอ่อน แต่เราก็จะพยายาม เวลาเพื่อนนัดไปติวเราต้อง8เดือนตอนนั้น เราก็ยังไปติวกับเพื่อนที่หอสุมุดเลย ก็ต้องพยายามมากขึ้นอะคะ” (เนิน, สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2560)

“เอฟก็คิดว่า ถึงเอฟจะทำให้พ่อแม่เสียใจเรื่องนี้ แต่เอฟก็เรียนอยู่ เอาตะ เรียนให้จบ เพื่อพามาหน้าพ่อแม่ให้รอด ไหนๆเราต้องแล้ว ก็จะต้องเรียนให้จบ คู่กันไปเลย ให้ดูไปเลยว่าที่เขาดูถูกเรานั้น เราต้องทำให้ได้” (เอฟ, สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2560)

2.2.2 การจัดการกับเวลาเรียน

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์ ส่งผลให้กรณีศึกษารู้สึกว่าเหนื่อย เพลียง่าย ทำกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัยไม่ได้เท่าที่ควร และกรณีศึกษาบางรายเมื่อกลับบ้านก็ต้องทำหน้าที่เลี้ยงลูก ทำงานต่างๆในบ้านด้วยตนเอง จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้พวกเขารู้สึก

ว่าตนไม่มีเวลาให้กับการเรียนอย่างเต็มที่ จึงต้องจัดการกับเวลาเรียนและปรับตัวให้สามารถใช้ชีวิตไปตามปกติได้ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“ตอนเราลงทะเลเบียด พอรู้ว่าเรามีน้องแล้ว เราก็พยายามลงทะเลเบียดให้มันกระจายไปอะคะ ให้เรียนไม่เยอะ ไม่ให้หนักมาก” (นัท,สัมภาษณ์,29 มีนาคม 2560)

“เรียนก็ยาก ถึงมายต้องเลี้ยงลูกไป อ่านหนังสือไปนั่นแล ถึงบางที่มายก็อดเสียดเวลาอาจารย์สอน เราก็มาฟังๆไป ตอนเลี้ยงลูก ให้นมลูก เพราะเหมือนบางที่เราเรียนในห้องมันยาก เวลาทบทวนก็ไม่มี” (มาย,สัมภาษณ์,17 พฤษภาคม 2560)

จากที่กล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าเมื่อกรณีศึกษาตัดสินใจดำรงกรรมไว้ในสถานะที่ตนยังไม่มีความพร้อมและเรียนอยู่ด้วยนั้น ก็ส่งผลให้พวกเขาต้องปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของตนทั้งในการปรับบทบาทของการเป็นแม่ในช่วงระหว่างตั้งครรภ์จนคลอด ได้แก่ การเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การนอนหลับพักผ่อน และการฝากครรภ์ เพื่อให้ตนและลูกในครรภ์มีสุขภาพที่แข็งแรง และในช่วงหลังคลอด ที่จำเป็นต้องปรับตัวทั้งในเรื่องของการดูแลอาหารการกิน หลีกเลี่ยงอาหารที่ไม่เหมาะสมภายหลังคลอด รวมถึงการให้นมและเลี้ยงลูก และปรับบทบาทของการเป็นนักศึกษาที่ต้องจัดการกับเวลาเรียนของตน และต้องพยายามทุ่มเทกับการเรียนของตนให้มากขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้ตนสามารถดำรงบทบาทของการเป็นนักศึกษาและบทบาทของการแม่ควบคู่กันไปและดำเนินชีวิตได้ต่อไป

3 การปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัยผู้อื่น

การตั้งครรภ์ในขณะที่ตนยังศึกษาเล่าเรียน และต้องทำหน้าที่เรียนหนังสือไปด้วยพร้อมกับการตั้งครรภ์และเลี้ยงลูกไปด้วยนั้น สร้างความยากลำบากในการดำเนินชีวิต และก่อให้เกิดผลกระทบที่ตามมามากมาย ฉะนั้นเพื่อให้ตนสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้ต่อไป กรณีศึกษาจึงจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอเกี่ยวกับการปรับตัวด้านการพึ่งพาระหว่างกันที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา ดังนี้

3.1 ครอบครัว

ครอบครัว อันได้แก่ พ่อ แม่ ญาติพี่น้องของกรณีศึกษานี้ จะเป็นกลุ่มบุคคลที่กรณีศึกษาไว้วางใจ ขอความช่วยเหลือและพึ่งพามากที่สุด ทั้งในเรื่องของการให้คำแนะนำ คำปรึกษา กำลังใจ ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการเรียน ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงลูก และช่วยดูแลเลี้ยงลูกให้ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“แม่กับพ่อจะบอกว่าไม่ต้องคิดมาก ไม่ต้องเครียด เขาก็ยังมาส่งสารเราด้วยซ้ำ แม่บอกว่า แม่ก็ยังส่งสารเราด้วยซ้ำ ก็พอต้องแบกท้องไปเรียนอะ เหนื่อย ไม่ใช่ คนธรรมดาที่ท้องจะได้นั่งอยู่บ้าน แต่ต้องท้องแล้วไปเรียนอีก” (เอฟ, สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2560)

“ช่วงท้อง แม่จะช่วยตลอด ให้กำลังใจ ทำให้เราไม่เครียด ให้เราผ่านมาได้ เรื่องเงินด้วย แกก็จะบอกว่าถ้าเรากินไม่อิ่ม บอกเลย” (นีน, สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2560)

3.2 แฟน

แฟนหรือคนรักของกรณีศึกษา มักเป็นบุคคลอันดับแรกๆที่พวกเขาเลือกที่จะปรึกษา ขอความช่วยเหลือ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เขากลับเราเครียดก็ทำให้เราสบายใจใจ แล้วค่ากิน ค่าอยู่ ค่านู่นนี่ของลูก แฟนก็ให้หมดเลย” (ป๊อบ, สัมภาษณ์, 30 มกราคม 2560)

“เหมือนเราใกล้สอบ แฟนก็จะให้กำลังใจเราตลอด” (นีน, สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2560)

3.3 เพื่อน

นอกเหนือจากครอบครัวและแฟนแล้ว เพื่อนสนิทหรือเพื่อนในกลุ่มที่เรียนด้วยกันกับกรณีศึกษานั้นนับเป็นกลุ่มบุคคลหนึ่งที่ยอดดูแลและให้ความช่วยเหลือพวกเขาโดยตลอด โดยในช่วงที่พวกเขาตั้งครรภ์และมาเรียนหนังสือ เพื่อนจะเป็นบุคคลที่คอยคำปรึกษา กำลังใจ หรือช่วยปกป้อง ปกปิดความลับเรื่องการตั้งครรภ์ของพวกเขา และคอยดูแล อำนวยความสะดวกช่วยเหลือในเรื่องของการเรียน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“เพื่อน ตอนอยู่มหาลัย เขาก็จะช่วยดูแล เรื่องอาหารการกิน ตอนที่เราท้อง เวลาเพื่อนลงไปซื้อข้าว เขาก็จะซื้อขึ้นมาให้เราที่ห้องอะคะ เรื่องการเรียน การบ้าน งานคู่ งานกลุ่ม เพื่อนก็จะช่วยหมด” (นัท, สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2560)

“พี่รู้ไหม มันต้องเจียดเวลามากๆเลยตอนเรียน แต่โชคดีมีเพื่อนดี มันช่วยตีให้บางทีที่เราอ่านหนังสือไม่ไหวจริงๆมันอ่านให้ฟังเลยนะ” (มาย, สัมภาษณ์, 17 พฤษภาคม 2560)

3.4 อาจารย์

จากการศึกษา พบว่า มีกรณีศึกษา 4 ราย เลือกที่จะเปิดเผยเรื่องการตั้งครรภ์และมีลูกของตนให้กับอาจารย์ได้ทราบ โดยกรณีศึกษาเล่าว่า ภายหลังจากที่พวกเขาตัดสินใจเปิดเผยเรื่องการ

ตั้งครมร์ของตนกับอาจารย์ที่ปรึกษา หรืออาจารย์ประจำวิชาเรียนไปแล้วนั้น อาจารย์ก็จะคอยให้ความช่วยเหลือแก่พวกเธอ ทั้งในเรื่องของเวลาเรียน การบ้าน การสอบ ตลอดจนค่าปรึกษาและกำลังใจ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“อาจารย์นั้น ดีมากเลย ช่วยจนจบ แบบว่าพอจบ พอไปเรียนต่อปีห้า อาจารย์ก็ช่วย เอฟเดี่ยวอาจารย์ส่งงานไปให้” (เฝ,สัมภาษณ์,6 ธันวาคม 2559)

“เราก็ลองนับดูว่าตอนนี้เราก็เดือนแล้ว เราก็คิดว่ามันต้องมีทางแก้ไข ก็ไปปรึกษาอาจารย์ทุกวิชาเลย คือบอกกับอาจารย์ทุกวิชาว่าทำเอง อาจต้องขอสอบก่อน ก็แบบทำเรื่อง ยื่นคำร้อง ขอสอบก่อน” (นีน,สัมภาษณ์,15 กุมภาพันธ์ 2560)

3.5 ครอบครัวแฟน

ครอบครัวของแฟน ได้แก่ พ่อแม่ ญาติพี่น้องของแฟน ก็เป็นอีกที่พึ่งพาหนึ่งของกรณีศึกษา และคอยช่วยเหลือ ทั้งในส่วนของการช่วยเหลือลูกในขณะที่พวกเธอมาเรียนหนังสือ และช่วยเหลือทางด้านการเงิน โดยกรณีศึกษารายหนึ่งได้เล่าว่า ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เธอตัดสินใจตั้งครมร์ต่อและไม่ออกจากการศึกษานั้น เพราะว่าแม่ของฝ่ายชายยอมรับและพร้อมจะเลี้ยงลูกของเธอให้ภายหลังจากที่เธอคลอด ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“แม่แฟนพูดว่าจะช่วยเลี้ยงให้ เราก็เลยสบายใจ แม่แฟนเลี้ยงให้ โอเค เราเกิด

ให้ ก็อยู่บ้านโน้นพักหนึ่ง ก็โอเค” (ปูป,สัมภาษณ์,12 พฤศจิกายน 2559)

จากทั้งหมดที่กล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า กรณีศึกษาจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยขอความช่วยเหลือจากบุคคลที่ตนมีความสัมพันธ์ด้วย ได้แก่ ครอบครัว แฟน เพื่อน อาจารย์ และครอบครัวของแฟน เป็นการพึ่งพาขอความช่วยเหลือทั้งในเรื่องของค่าใช้จ่ายของเธอและลูกทั้งในช่วงที่ตั้งครมร์และภายหลังการคลอด ค่าการศึกษา ที่พักอาศัย การเรียน ตลอดจนคำแนะนำปรึกษาและกำลังใจ ซึ่งการปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัยผู้อื่นและได้รับการช่วยเหลือเหล่านี้เอง ที่ส่งผลให้กรณีศึกษาทั้งหมดสามารถเผชิญกับความทุกข์ยากที่ผ่านเข้ามาในชีวิตอันเนื่องมาจากการตั้งครมร์ในขณะที่ตนยังเรียนหนังสือนี้ได้ต่อไป

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าเพื่อให้ตนสามารถดำรงบทบาทของความเป็นแม่ที่ต้องตั้งครมร์และเลี้ยงลูกอย่างกะทันหัน ควบคู่ไปกับบทบาทของนักศึกษาที่ยังคงทำหน้าที่ศึกษาเล่าเรียนไปด้วยนั้น ก็ส่งผลให้กรณีศึกษาทั้งหมดจำเป็นต้องปรับตัวครั้งยิ่งใหญ่เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในชีวิตที่เกิดขึ้น ทั้งการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ ซึ่งเป็นการปรับตัวที่เกิดขึ้นจาก

ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองของกรณีศึกษา ได้แก่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ในส่วนที่เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง การคิดในแง่บวก การได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และการปรับภาพลักษณ์ การใช้ชีวิตอย่างมีความหวัง รวมทั้งการคำนึงถึงศีลธรรมนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้กรณีศึกษาเกิดความรู้สึกว่าตนเองก็มีคุณค่าแม้ว่าจะเคยทำเรื่องที่ผิดพลาดมา ช่วยลดความรู้สึกผิดในจิตใจอันเกิดจากความสำนึกในความผิดชอบชั่วดีของตน มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองว่าจะสามารถดำรงบทบาทของการเป็นแม่ที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันนี้ควบคู่ไปกับบทบาทของนักศึกษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับศิริประภา พิมณูวงศ์ (2550) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนของมารดาวัยรุ่นหลังคลอด พบว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนของมารดาวัยรุ่นหลังคลอดอย่างชัดเจน และอรทัย ทรงผาสุข (2551) ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล อัตมโนทัศน์ และแรงสนับสนุนจากคู่สมรสต่อพัฒนาการของการตั้งครรภ์ในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นตอนปลาย พบว่า อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการของการตั้งครรภ์อย่างชัดเจน และในส่วนของ การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ เมื่อกรณีศึกษาตัดสินใจดำรงครรภ์ไว้ในสภาวะที่ตนยังไม่มีความพร้อมและเรียนอยู่ด้วยนั้น ก็ส่งผลให้พวกเขาต้องปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของตน ทั้งในการปรับบทบาทของการเป็นแม่ในช่วงระหว่างตั้งครรภ์จนคลอด ได้แก่ การเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การนอนหลับพักผ่อน และการฝากครรภ์ เพื่อให้ตนและลูกในครรภ์มีสุขภาพที่แข็งแรง และในช่วงหลังคลอด ที่จำเป็นต้องปรับตัวทั้งในเรื่องของการดูแลอาหารการกิน หลีกเลี้ยงอาหารที่ไม่เหมาะสมภายหลังคลอด รวมถึงการให้นมและเลี้ยงลูก และปรับบทบาทของการเป็นนักศึกษาที่ต้องจัดการกับเวลาเรียนของตน และต้องพยายามทุ่มเทกับการเรียนของตนให้มากขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้ตน สามารถดำรงบทบาทของการเป็นนักศึกษาและบทบาทของการแม่ควบคู่กันไป ได้สำเร็จการศึกษาตามที่ตั้งไว้และดำเนินชีวิตได้ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับสิรินุช เส็งียมศักดิ์ (2548) ศึกษาการเผชิญปัญหา ภาวะวิกฤต ภายใต้กระบวนการตัดสินใจเพื่อตั้งครรภ์ต่อของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ พบว่า ในระยะคลี่คลายความทุกข์ จะเป็นช่วงเวลาที่ยุ่หญิงส่วนใหญ่ยอมรับความเป็นจริงได้แล้วว่าตนเองไม่สามารถยุติการตั้งครรภ์ได้อีกต่อไป การใช้ชีวิตและพฤติกรรมที่มีในช่วงนี้จึงเป็นไปในลักษณะเตรียมพร้อมกับบทบาทการเป็นแม่ที่กำลังจะเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นการดูแลสุขภาพและบำรุงครรภ์ที่มีมากขึ้น

นอกจากนี้ ในส่วนของการปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัยผู้อื่น เนื่องจากกรณีศึกษายังเป็นนักศึกษาที่กำลังอยู่ในช่วงศึกษาเล่าเรียน อยู่ในวัยที่พึ่งพาครอบครัว เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นในสภาวะที่ยังไม่พร้อม ไม่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า จึงจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยขอความช่วยเหลือจาก

บุคคลที่ตนมีความสัมพันธ์ด้วย ได้แก่ ครอบครัว แฟน เพื่อน อาจารย์ และครอบครัวของแฟน เป็นการพึ่งพาขอความช่วยเหลือในรูปแบบของการสนับสนุนทางสังคม ทั้งในเรื่องของค่าใช้จ่ายของเธอและลูกทั้งในช่วงที่ตั้งครรภ์และภายหลังการคลอด ค่าเล่าเรียน ที่พักอาศัย การเรียน ตลอดจนคำแนะนำปรึกษาและกำลังใจ เพื่อให้ตนสามารถดำรงบทบาทของการเป็นแม่ที่ควบคู่ไปกับบทบาทของนักศึกษา และสามารถเผชิญกับความทุกข์ยากที่ผ่านเข้ามาในชีวิตอันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์ในขณะที่ตนยังเรียนหนังสือนี้ได้ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับศิริประภา พิมณวงค์ (2550) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนของมารดาวัยรุ่นหลังคลอด พบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนของมารดาวัยรุ่นหลังคลอดอย่างชัดเจน และสอดคล้องกับพิมพ์ศิริ พรหมใจษา กรรณิการ์ กันธะรักษา และจันทรัตน์ เจริญสันติ (2557) ศึกษาผลของการส่งเสริมการสนับสนุนทางสังคมต่อบทบาทการเป็นมารดาในสตรีตั้งครรภ์วัยรุ่น โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง พบว่า ภายหลังการส่งเสริมการสนับสนุนทางสังคมกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยบทบาทการเป็นมารดาสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยบทบาทการเป็นมารดาสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ควรจะมีหน่วยงานที่ดูแลและให้ความรู้ในเรื่องของการป้องกันการตั้งครรภ์ ตลอดจนคอยดูแลให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดเมื่อนักศึกษาเกิดการตั้งครรภ์แล้ว เพื่อให้นักศึกษาได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมต่อไป

รายการอ้างอิง

- บุญฤทธิ สุขรัตน์. (2557). *การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น: นโยบาย แนวทางการดำเนินงานและติดตามประเมินผล* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- พิมพ์ศิริ พรหมใจษา กรรณิการ์ กันธะรักษา และจันทรัตน์ เจริญสันติ. (2557). “ผลของการส่งเสริมการสนับสนุนทางสังคมต่อบทบาทการเป็นมารดาในสตรีตั้งครรภ์วัยรุ่น”, *พยาบาลสาร*, 41, 97-106.
- มาลี เกื้อนพกุล. (2554). “Teenage Pregnancy”, ใน เอกชัย โค้วาวิสารัช, ปัทมา พรหมสนธิ และ บุญศิริ จันทรวิชัยกุล (บรรณาธิการ). *การตั้งครรภ์ในมารดาวัยเสี่ยง*. (35-50) .กรุงเทพฯ: ยูเนี่ยน ศรีเอชเอ็น.
- ศิริประภา พิมณวงค์. (2550). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนของมารดาวัยรุ่นหลังคลอด*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน.

สิรินุช เส็งี่ยมศักดิ์. (2548). *การเผชิญปัญหาภาวะวิกฤต ภายใต้กระบวนการตัดสินใจเพื่อ
ตั้งครมร์ต่อของหญิงตั้งครมร์ไม่พึงประสงค์ :ศึกษาเฉพาะกรณี สถานคุ้มครองและพัฒนา
อาชีพบ้านเกร็ดตระการ.วิทยานิพนธ์หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะ
สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*

โสภาสินี เอี่ยมสอาด. (2553). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของสตรีวัยรุ่น
ตั้งครมร์. วิทยานิพนธ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวช
ปฏิบัติชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน*

สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์. (2558). *สถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชน ปี
2558.สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2559,จาก*

http://rh.anamai.moph.go.th/ewt_dl_link.php?nid=86

สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2556). *สถิติการคลอดของแม่
วัยรุ่นไทย ปี พ.ศ.2556. นนทบุรี: สำนักกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
ในพระบรมราชูปถัมภ์.*

หทัยทิพย์ ไชยวาที. (2551). *ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครมร์ไม่พึงประสงค์.วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

อรทัย ทรงผาสุข. (2551). *อิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล อัตมโนทัศน์ และแรงสนับสนุนจากคู่สมรส
ต่อพัฒนาการของการตั้งครมร์ในหญิงตั้งครมร์วัยรุ่นตอนปลาย. วิทยานิพนธ์หลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลมารดาและทารกแรกเกิด) บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.*

Kenneth D. Phillips and Robin Harris.(2014).Sister Callista Roy: Adaptation Model. In
Alligood,M.R.(Ed),*Nursing theorists and their work* (pp.303-331).United States:
Elsevier Health Sciences.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล นางสาวอังคณา ณรงค์ฤทธิ

รหัสประจำตัวนักศึกษา 5811120014

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
สังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1)	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	2556

ทุนการศึกษา

ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ ปีงบประมาณ 2560 บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การเผยแพร่ในการประชุมวิชาการระดับชาติ

อังคณา ณรงค์ฤทธิ และมาลี สบายยิ่ง. (2560). ผลกระทบจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา: กรณีศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้. ในการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตครั้งที่ 9 “การบูรณาการงานวิจัย เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน” วันที่ 31 พฤษภาคม 2560. ณ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ภูเก็ต.

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานในวารสารวิชาการ

อังคณา ณรงค์ฤทธิ และมาลี สบายยิ่ง. (2561). การปรับตัวจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษา: กรณีศึกษาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้. ได้รับการตอบรับตีพิมพ์ในวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 26 (50) มกราคม-เมษายน 2561.